योहन

योहन लिहि कीता चोकोट्ना कबुर

इद पुस्तकुन बारेता गोस्टि

लिहि कीतोना पोरोलः येसु किरिस्तुनोर सिस्यल आय्वल योहन.

लिहि कीता साल: किरिस्तु सकम मोदोडा पिडितगा लिहि किय्वल जर्गत.

मुके गोस्टि: येसुये बगवंतनोर मिर आंदुर. वोरे बगवंतना आत्मा सक्तिते, इद दुनियतुरकुन वूरा पापनल बचि किय्ले, माय्नना रूप्ने वातोर आंदुर. सिरिप वोर येसुन पोरो बाव-बक्तिते बरोसा इर्वलिरे, बगवंतल मंवल स्वर्गनंगा सोंदा परंतेर.

इव पोरो वेह्ता तीर निरुपन किय्ले, लेका सेलेङ अचोङ मय्मतङ काम्क कीतोर. नमुनत येतुन आङुर रसतुन दात मार्युस्वल, तीसा आट (38) साल्कनल रोगिते मंवन चोकोट किय्वल, पुटि-गुड्डिन नदुर सिय्वल, सातोर लाजरतुन नेंडुस्वल, सियुङ हजर्क मांदितुन जेवुन दोस्वल, सम्दुर्ता येतुन पोरो ताक्वल. अनि "नावा पोरोल सूड्सि आयो बति, इव कामकुन सूड्सि तेर ना पोरो बरोसा इरट. अहन इर्किट्ते बस्केट जीवते स्वर्गनगा

యోహన్

యోహన్ లిహి కీత చొకొట్న కబుర్

අධ් పుస్తకున్ బారెత గొస్టి

లిహి కీతొన పొరొల్: యేసు కిరిస్తునొర్ సిస్యల్ ఆయ్పల్ యోహన్.

లిహి కీత సాల్: కిరిస్తు సకమ్ మొదొడ పిడితగ లిహి కియ్వల్ జర్త్**త**.

ముకె గొస్టి: యేసుయె బగవంతనొర్ మరి ఆందుర్. వోరె బగవంతన ఆత్మ సక్తితె, ఇద్ దునియతుర్కున్ వూర పాష్నల్ బచి కియ్లే, మాయ్నన రూప్నె వాతొర్ ఆందుర్. సిరిప్ వోర్ యేసున్ పొరొ బావ్–బక్తితె బరొస ఇర్వలిరె, బగవంతల్ మన్వల్ స్పర్గ్నగ సొంద పరంతెర్.

ఇవ్ పారొ వెహ్త తీర్ నిరుపస్ కియ్లే, లెక సెలెంగ్ అచొంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ కీతార్. నమునత్ యేతుస్ ఆంగుర్ రసతుస్ దాత్ మార్యుస్వల్, తీస ఆట్ (38) సాల్క్ నల్ రోగితె మన్వస్ చౌకాట్ కియ్వల్, పుటి–గుడ్డిన్ నదుర్ సియ్వల్, సాతార్ లాజర్తున్ నేండుస్వల్, సియుంగ్ హజర్క్ మాందితున్ జేవున్ దొస్వల్, సమ్మర్ యేతున్ పారొ తాక్వల్. అని "నావ పారొల్ సూడ్సి ఆయొ బతి, ఇవ్ కామ్కున్ సూడ్సి తెర్ నా పారొ బరొస ఇరట్. అహన్ ఇర్కిట్తె బస్కెట్ జీవతె

స్వర్గ్ నగ బగవంతన్ సంగ మందంతిట్" ఇంజెర్ బోద వెహ్తార్. ఇవ్ గొస్టిన్ బారెతె ఇదెనగ లిహి కీసి మంత.

బగవంతన వచన్ మాయ్నన రూప్ యేత్వల్

1 కలి గడె మాయ్పక్ మునెనె వచన్ ఇన్పల్* మత్తార్. బగవంతన్ సంగ వోర్ వచన్ ఇన్ఫల్ మత్తార్. వోర్ వచన్ బగవంతలె ఆందుర్. 2 వోర్ వచన్ ఇన్ఫల్ మొదొడలె బగవంతన్ సంగ మత్తార్. 3 కలిత సమ్మెతున్ బగవంతల్ వోర్ వచన్మన్ హిందలె గడి కీతొర్. వోర్ సెల్వ ఉంది గిర్ వస్తు గడె మాయ్మికి. 4 వోన్గ జీవ మంత. అద్ జీవ సమ్దిర్కున్ వేడ్చి సీత. 5 వేడ్చి సికటితగ బహనై పారంతయు, అహ్మె పర్హతంగ్ దిల్క్ నగ వోర్ వేడ్చి సీసెర్ మంతొర్. బతి బస్కెట్ కె అద్ వేడ్చితున్ సికటి* పిహ పరొ.

 6 బగవంతల్ వొరొర్ మాయ్నన్ సారి కీతొర్. వోన పొరొల్ బాప్తిస్ మసియ్పల్ యోహన్.* 7 అద్ వేడ్చితున్ బారెతె తన వెహ్వల్ గవతున్ కేంచి, సమ్దిర్ వోర్ వేడ్చితున్ దాత్నొన్ పొరొ బరొస ఇరనిర్ ఇంజెర్ వాతొర్. 8 అద్ వేడ్చి సియ్పల్ యోహన్ ఆయొర్. బతి వేడ్చితున్ దాత్నొన్ బారెతె, వెహ్లె వాతొర్ వోర్, సిరిప్ గవదారల్ ఆందుర్. 9 ఇద్

बगवंतन सङा मंदंतिट" इन्जेर बोदा वेह्तोर. इव गोस्टिन बारेते इदेनगा लिहि कीसि मंता.

बगवंतना वचन माय्नना रूप येत्वल

किल गडे माय्वक मुनेने वचन इंवल* $oldsymbol{1}$ मत्तोर. बगवंतन सङा वोर वचन इंवल मत्तोर. वोर वचन बगवंतले आंद्र. ² वोर वचन इंवल मोदोडले बगवंतन सङा मत्तोर. ³कलिता सम्दोतुन बगवंतल वोर वचंत्न हिंदले गडि कीतोर. वोर सेल्वा उंदि गिर वस्तु गडे माय्मकि. ⁴वोन्गा जीवा मंता. अद जीवा सम्दिरकुन वेड्चि सीता. ⁵ वेड्चि सिकटितगा बहंते पारंतयो, अह्ने पर्जतङ दिल्क्नगा वोर वेड्चि सीसेर मंतोर. बति बस्केट्के अद वेड्चितुन सिकटि* पिहा परो. 6 बगवंतल वोरोर माय्नन सारि कीतोर. वोना पोरोल बाप्तिस्मा सिय्वल योहन.* ⁷ अद वेड्चितुन बारेते तना वेह्वल गवतुन केन्चि, सम्दिर वोर वेड्चितुन दात्नोन पोरो बरोसा इरनिर इन्जेर वातोर. ⁸अद वेड्चि सिय्वल योहन आयोर. बति वेड्चित्न दात्नोन बारेते, वेह्ले वातोर वोर, सिरिप गवदारल आंद्र. ⁹इद द्नियत्रक्न, बोर्ते

^{* 1:1-2} వచన్ ఇన్ఫల్: ఇత్తెకె యేసు కిరిస్తు ఇంజెర్ అర్డమ్. * 1:5 బగవంతన సరి–మారగ్ బూలె మాసి పాష్పంగ్ కామ్క్ నె నించి మన్ఫల్ దునియ. * 1:6 వేర్ అపొస్తుల్ యోహన్ ఆయొర్.

^{*1:1-2} वचन इंवल: इत्तेके येसु किरिस्तु इन्जेर अर्तम. *1:5 बगवंतना सरि-मारग बूले मासि पाप्नङ काम्क्ने निन्चि मंवल दुनिया. *1:6 वेर अपोस्तुल योहन आयोर.

जीवता सते वेड्चि सीसेर मंतोरो, वोर वासेर मंतोर.

¹⁰ वोर वचन इंवल इद दुनियते वातोर. वोना केय्देने बगवंतल सम्दो गडि कियुस्तोर. बित इद दुनियतुर वोर करल बोर आंदुर इंवल वोड्कि किय्मिक. ¹¹ वोर तंवुर्गा वातोर, बित वूर इज्रयेल लोकुर* वोन वोप्मिक. ¹² तेर बित, बोर-बोर्त तंवा पोरो बरोसा इर्तेरो, वूर सम्दिरकुन बगवंतनुर मिर-मियड आय्ले अदिकार सीतोर. ¹³ आड-माड्सोन मिर-मियड जल्मा आतपिनय मेंदोल अनि नेतुडे वूर जल्मा आय्मिक. बित बगवंतल वूरकुन नेमि कीततुन* हिंदले वोनुर मिर-मियड आतेर.

14-15 वोर वचन मायनल आसि, दर्नुरित पोरो वासि, मा नड्डुम पिस्तोर. बाप्तिस्मा सिय्वल योहन वोर वचंतुन बारेते, "'ना पेजेटल बोर्त वांतोर' इन्जि वेह्तोनो, वोर वेरे आंदुर. वेर नाकुन तेर मोदोडले पिसि मत्ता काड्कि, नाकुन तेर डगुर आंदुर" इन्जेर जोर्ते गवा वेह्तोर. वोर वचन माकुन बगवंतना बर्पुर सतेमुन अनि बर्पुर पेर्मता-दयतुन तोह्तोर. इद सत अनि पेर्मता-दयतुन सूड्सि, बगवंतना मय्मतुन करि कीतट. बगवंतल तंवोर वोरोरे मंवल मिरन सीता मय्मा इदे आंद. 16 वोना बर्पुर पेर्मता-दयतुन हिंदल,

దునియతుర్కున్, బోర్తె జీవత సతె వేడ్చి సీసెర్ మంతొరొ, వోర్ వాసెర్ మంతొర్.

 10 వోర్ వచన్ ఇన్ఫల్ ఇద్ దునియతె వాతొర్. వోన కెయ్దెనె బగవంతల్ సమ్దె గడి కియుస్తార్. బతి ఇద్ దునియతుర్ వోర్ కరల్ బోర్ ఆందుర్ ఇన్ఫల్ వొడ్కి కియ్ముకి. 11 వోర్ తన్పుర్గ వాతొర్, బతి ఫూర్ ఇజయేల్ లోకుర్* వోన్ వొప్పకి. 12 తెర్ బతి, బోర్-బోర్తె తన్ప పొరొ బరొస ఇర్తెరొ, ఫూర్ సమ్దిర్కున్ బగవంతనుర్ మరి-మియడ్ ఆయ్లె అదికార్ సీతొర్. 13 ఆడ్-మాడ్సౌన్ మరి-మియడ్ జల్మ ఆతపినయ్ మేందొల్ అని నెతుడె ఫూర్ జల్మ ఆయ్మకి. బతి బగవంతల్ పూర్కున్ నేమి కీతతున్* బాందలె వోనుర్ మరి-మియడ్ ఆతెర్.

14-15 వోర్ వచన్ మాయ్నల్ ఆసి, దర్తురిత్ పొరొ వాసి, మా నడ్డుమ్ పిస్తార్. బాప్తిస్ సమ్ పియ్వల్ యోహన్ వోర్ వచన్తున్ బారెతె, "'నా పెజెటల్ బోర్తె వాంతొర్' ఇంజి వెహ్హోనొ, వోర్ వేరె ఆందుర్. వేర్ నాకున్ తెర్ మొదొడలె పిసి మత్త కాడ్కి, నాకున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్" ఇంజెర్ జోర్తె గవ వెహ్హోర్. వోర్ వచన్ మాకున్ బగవంతన బర్పుర్ సతెమున్ అని బర్పుర్ పెర్మత-దయతున్ తొహ్హోర్. ఇద్ పత్ అని పెర్మత-దయతున్ హుడ్పి, బగవంతన మయ్మతున్ కరి కీతట్. బగవంతల్ తన్పొర్ వొరొరె మన్పల్ మరిన్

^{* 1:11} यूदुल्क इन्जेर गिर केयंतेर. * 1:13 बगवंतल तंवा आत्मा वूर्गा इर्ततुन हिंदल मरि-मियड आतेर.

^{* 1:11} యూదుల్క్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్.

^{*} 1:13 బగవంతల తన్న ఆత్మ వూర్గ ఇర్తమన్ హిందల్ మరి–మియడ్ ఆతెర్.

సీత మయ్మ ఇదె ఆంద్. ¹⁶ వోన బర్పుర్ పెర్మత-దయతున్ హిందల్, మరట్ సమ్దిర్ ఆసిర్వాదున్ పెజెయ్ ఆసిర్వాద్ యేచ్చెర్ మంతట్. ¹⁷ అవ్ బవ్ ఇత్తెకె, మొదొడ ఆసిర్వాద్ తన్వ ఇచ తీర్ పర్జ పిసనిర్ ఇంజెర్ బగవంతల్ మోసెన కెయ్దె, దర్మత కానున్ సీసి మత్తార్. బతి ఇంకె, రెండవ ఆసిర్వాద్ యేసు కిరిస్తున కెయ్దె అద్ కానున్తున్ తెర్ చొకొట్నంగ్ పెర్మత-దయ అని సతెమ్ ఇన్ఫలికున్ సీతార్. ¹⁸ బోరె బస్కెనె బగవంతన్ సూడ్మకి. బతి బస్కెట్ బాబొన్ సంగ మన్పల్* వొరొరె మరి ఆయ్పల్, మాకున్ బగవంతన్ బారెతె వెహ్చి తొహ్హార్.

బాప్తిస్ మ సియ్పల్ యోహన్త గవ

(మత్తయి 3:1-12; మార్క్ 1:1-8; లూక 3:1-9,15-17)

 19 యెరుసలెమ్నల్ యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్, మోక వేర్ కిరిస్తు మందర్ ఇంజెర్ పూసి కియ్లె, కటొడలిర్కున్ అని లేవియుల్కున్* యోహన్లగ సారి కీతెర్. 20 తె యోహన్, "నన కిరిస్తున ఆయొన్" ఇంజెర్ మకుస్పక్ వూర్కున్ గవ వెహ్తూర్. 21 అెస్కె వూర్, "తె నిమె मरट सम्दिर आसिर्वादुन पेजेय आसिर्वाद येच्चेर मंतट. ¹⁷ अव बव इत्तेके, मोदोडा आसिर्वाद तंवा इचा तीर पर्जा पिसनिर इन्जेर बगवंतल मोसेना केय्दे, दर्मता कानुन सीसि मत्तोर. बित इंके, रेंडवा आसिर्वाद येसु किरिस्तुना केय्दे अद कानुंतुन तेर चोकोट्नङ पेर्मता-दया अनि सतेम इंविलकुन सीतोर. ¹⁸ बोरे बस्केने बगवंतन सूड्मिक. बित बस्केट बाबोन सङा मंवल वोरोरे मिर आय्वल, माकुन बगवंतन बारेते वेहिच तोहतोर.

बाप्तिस्मा सिय्वल योहंता गवा

(मत्तयि 3:1-12; मार्क 1:1-8; लूका 3:1-9,15-17)

¹⁹ येरुसलेमनल यूदुल्क्नुर अदिकारिर, मोका वेर किरिस्तु मंदर इन्जेर पूसि किय्ले, कटोडलिरकुन अनि लेवियुल्कुन^{*} योहंतगा सारि कीतेर. ²⁰ते योहन, "नना किरिस्तुना आयोन" इन्जेर मकुस्वक वूरकुन गवा वेह्तोर. ²¹ अस्के वूर, "ते निमे बोनि आंदि?

^{*} 1:18 ఇత్తెకె బాబొ బగవంతల్ అని మరి యేసు వొరొరె ఇంజెర్ అర్తమ్. * 1:19 లేవియుల్క్ ఇన్ఫలిర్ లేవిన కాన్దాన్తుర్ ఆందిర్. వీర్ బగవంతన మందిర్తున్ బచి కీసెర్, కటొడలిర్ కియ్ఫలిక్ కామ్క్ నగ మదత్ కియ్ఫలిర్ ఆందిర్.

^{* 1:18} इत्तेक बाबो बगवंतल अनि मिर येसु वोरोरे इन्जेर अर्तम. * 1:19 लेवियुल्क इंवलिर लेविना कांदांतुर आंदिर. वीर बगवंतना मंदिरतुन बिच कीसेर, कटोडलिर किय्वलिक काम्क्नगा मदत किय्वलिर आंदिर.

येलिया* पर्वक्तिन िक?" इन्जेर पूसि कीतेर. ते, "नना आयोन" इन्जेर इत्तोर. "मन्जे बिवसत्ने वांतोर इन्जि वेह्तेर वोर पर्वक्तिनि िक?" इन्जेर वूर पूसि कीतेर. बित योहन "नना आयोन" इन्जेर वेह्तोर. 22 अस्के वूर, "असल निमे बोनि आंदि? माकुन सारि कीतुरकुन ममोट जवब सिया लागर. नी बारेते बतल वेहना इंतियो अद माकुन वेहा" इन्जेर योहंतुन पूसि कीतेर. 23 ते योहन, "येसया पर्वक्तल मोदोल वेह्तपिनय, 'बगवंतल* वायन साटि सिर सुद्रि कीम्ट्' इन्जेर बोडि गुटनगा किलिवल लेङ्ना ननय आंदुन" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

24-25 अस्के सवल्क पूसि किय्ले वातुर्गटल कितुर परिसयुल्क, "निमे किरिस्तुनि आय्वि, येलियनि आय्वि, बिवसत्ने वाय्वल पर्वक्तनि गिर आय्वि. ते निमे बद अदिकार्दे बाप्तिस्मा सीसेर मंति?" इन्जेर योहंतुन पूसि कीतेर. ²⁶ ते योहन, "नना येते बाप्तिस्मा सीसेर मंतोन. बित ना पेजेटल वाय्वल मी नड्डुम मंतोर. मिरट वोन वोड्कि किय्विट. ²⁷ना पेजेटल वाय्वल नाकुन तेर डगुर सिक्तवंतल आंदुर. वोनङ चेपुल्क्ना पिट रेह्ले गिर नना कामि

బోని ఆంది? యేలియ* పర్వక్తని కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె, "నన ఆయొన్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. "మంజె బవిసత్సె వాంతొర్ ఇంజి వెహ్తార్ హోర్ పర్వక్తని కి?" ఇంజెర్ వూర్ పూసి కీతెర్. బతి యోహన్ "నన ఆయొన్" ఇంజెర్ వెహ్హార్. 22 అస్కా వూర్, "అసల్ నిమె బోని ఆంది? మాకున్ సారి కీతుర్కున్ మమొట్ జవబ్ సియ లాగర్. నీ బారెతె బతల్ వెహన ఇంతియొ అద్ మాకున్ వెహ" ఇంజెర్ యోహన్తున్ పూసి కీతెర్. 23 తె యోహన్, "యెసయ పర్వక్తల్ మొదొల్ వెహ్హపినయ్, 'బగవంతల్* వాయన్ సాటి సరి సుద్రి కీమ్ల్ ఇంజెర్ బోడి గుటనగ కిలివల్ లేంగ్న ననయ్ ఆందున్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్.

 $^{24-25}$ అస్కె సవల్క్ పూసి కియ్లె వాతుర్గటల్ కహితుర్ పరిసయుల్క్, "నిమె కిరిస్తుని ఆయ్వి, యేలియని ఆయ్వి, బవిసత్నె వాయ్వల్ పర్వక్షని గిర్ ఆయ్వి. తె నిమె బద్ అదికార్దె బాప్తిస్ మ సీసెర్ మంతి?" ఇంజెర్ యోహన్షన్ పూసి కీతెర్. 26 తె యోహన్, "నన యేతె బాప్తిస్ మ సీసెర్ మంతొన్. బతి నా పెజెటల్ వాయ్వల్ మీ నడ్డుమ్ మంతొర్. మీరట్ వోన్ వొడ్కి కియ్పెట్. 27 నా పెజెటల్ వాయ్పల్ నాకున్ తెర్ డగుర్ సక్తివంతల్ ఆందుర్. వోనంగ్ చెపుల్క్న పటి రెహ్లె

^{* 1:21} येते बाप्तिस्मा सिय्वल योहंतुन तेर तोत्तोर पर्वक्तल आंदुर. किरिस्तु वायन मुने वोर पर्वक्तल मिल्स वांतोर इन्जेर यूदुल्क बरोसा कींतेर. * 1:23 बगवंतल: सेलेते पर्बु.

^{*} 1:21 యేతె బాప్తిస్ మస్పుల్ యోహన్నుస్ తెర్ తొత్తొర్ పర్వక్తల్ ఆందుర్. కిరిస్తు వాయస్ మునె పోర్ పర్వక్తల్ మల్సి వాంతొర్ ఇంజెర్ యూదుల్క్ బరొస కీంతెర్. * 1:23 బగవంతల్: సెలెతె పర్సు.

గిర్ నన కామి సియొస్ \star " ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 28 ఇవ్ గట్నంగ్ యోహస్ బాప్తిస్ మీసెర్ మత్తొర్ అద్ యోర్దన్ లవిడున్ సిడయింగ్ బాజ్ మన్వల్ బెతనియ ఇన్వల్ చహర్తగ జర్తీతంగ్.

యేసుయె బగవంతనొర్ మరి ఇంజెర్ వెహ్చి తొహ్వల్

 29 దుస్రా నేటి యోహన్ తన్గ వాయ్పల్ యేసున్ సూడ్పి,

"ఇచుల! వేరె దునియతురంగ్ పాప్కున్ కాంచి వోయ్యల్ బగవంతన గొరె పిల ఆందుర్. 30 ఇదెన్ మునె, 'నా పెజెటల్ బోరై వాంతొర్ ఇంజి వెహ్హానా, వోర్ వేరె ఆందుర్. వేర్ నాకున్ తెర్ మొదొడలె పిసి మత్త కాడ్కి,* నాకున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్ ఇంజెర్ వేస్ బారెతెస్ వెహ్సి మతొన్. 31 అసల్ వోర్ బోర్ ఆందుర్ ఇన్ఫల్ నన వోన్ వొడ్కి కీసి మనొన్. బతి ఇజ్రయేల్ లోకుర్కున్ వోర్ తన్న వొడ్కి అరుసీనుర్ ఇంజి బాప్తిస్మమ సీతాన్. 32 అస్కెనె హాబర్ కోలె మాసి, బగవంతన పవిత్ర ఆత్మ ఉంది పారెవత్ దాత్ యేసున్ పారొ రెయ్యల్ సూడ్డాన్. 33 యేతె బాప్తిస్ మ సియ్లె నాకున్ సారి

येस्ये बगवंतनोर मिर इन्जेर वेहिच तोहवल

²⁹दुस्रो नेटि योहन तन्गा वाय्वल येसुन सूड्सि,

"इचुला! वेरे दुनियतुरङ पापकुन कान्चि वोय्वल बगवंतना गोरे पिला आंद्र. ³⁰ इदेन मुने, 'ना पेजेटल बोर्ते वांतोर इन्जि वेह्तोनो, वोर वेरे आंदुर. वेर नाकुन तेर मोदोडले पिसि मत्ता काङ्कि, * नाकुन तेर डगुर आंदुर' इन्जेर वेन बारेतेन वेहिच मत्तोन. ³¹ असल वोर बोर आंद्र इंवल नना वोन वोड्कि कीसि मनोन. बति इज्रयेल लोकुरकुन वोर तंवा वोड्कि अरुसीनुर इन्जि बाप्तिस्मा सीतोन. 32 अस्केने हाबर कोले मासि, बगवंतना पवित्रा आत्मा उंदि पारेवत दात येसुन पोरो रेय्वल सूड्तोन. 33 येते बाप्तिस्मा सिय्ले नाकुन सारि कीतोर वोर बगवंतले, 'बोन पोरो पवित्रा

सियोन*" इन्जेर वेह्तोर. ²⁸ इव गट्नङ योहन बाप्तिस्मा सीसेर मत्तोर अद योर्दन लविडुन सिडियङ बाज मंवल बेतिनया इंवल चहरतगा जर्ग्तङ.

^{* 1:27} వోర్ బెయ్ డగుర్ మాల్కల్ ఆందుర్. నన వోనొర్ దాసిన ఆసి మన్లె గిర్ కామి సియొన్. * 1:30 కలి గడె మాయన్ మొదొలె వచన్త రూప్నె పిసి మన్వల్ యేసు ఆందుర్.

^{* 1:27} वोर बेय डगुर माल्कल आंदुर. नना वोनोर दासिना आसि मंले गिर कामि सियोन. * 1:30 कलि गडे मायन मोदोले वचंता रूप्ने पिसि मंवल येसु आंदुर.

आत्मा पारेवत दात रेग्सि उद्गल सूडंतियो, वोरे लोकुरकुन पवित्रा आत्मते बाप्तिस्मा सिय्वल आंदुर' इन्जेर वेहतोर. अहन वेहवक इत्तेके, वोन नना वोड्कि कीसि मनोन. ³⁴ इद सम्दो सूड्सिने, 'वेरे बगवंतनोर मिर आंदुर""

इन्जेर बाप्तिस्मा सिय्वल योहन येसुन बारेते गवा वेह्तोर.

येसुनुर मोदोडुर सिस्यलिर

35 दुस्रो नेटि दुपरिता नालुङ नेक्नेके योहन अनि वोनुर इविर सिस्यलिर गिरे अगने निल्स मत्तेर. 36 अदे वकत्ने येसु अगटल वीड्सेर मत्तोर. वोन सूड्सि, "इचुला! बगवंतना गोरे पिला" इन्जेर योहन सिस्यलिरकुन वेह्तोर. 37 अद केन्चि वूर इविर सिस्यलिर, येसुन पेजेय सोत्तेर. 38 ते अस्के वूर तंवा पेजेय वाय्वल सूड्सि, येसु पेजे मल्सि, "मीकुन बतल पह्जे?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर "गुरुजि*! निमे बगा मंदंति?" इन्जेर पूसि कीतेर. 39 ते येसु, "वासि सूडट" इन्जेर इत्तोर. अस्के लग-बग

కీతార్ వోర్ బగవంతలె, 'బోస్ పొరొ పవిత్ర ఆత్మ పారెవత్ దాత్ రెయ్సి ఉద్వల్ సూడంతియొ, వోరె లోకుర్కున్ పవిత్ర ఆత్మతె బాప్తిస్ సియ్వల్* ఆందుర్ ఇంజెర్ వెహ్తూర్. అహన్ వెహ్వక్ ఇత్తెకె, వోస్ నన వొడ్కి కీసి మనొస్. ³⁴ ఇద్ సమ్మె సూడ్సినె, 'వేరె బగవంతనొర్ మరి ఆందుర్*"

ఇంజెర్ బాప్తిస్ సియ్పల్ యోహన్ యేసున్ బారెతె గవ వెహ్మార్.

యేసునుర్ మొదొడుర్ సిస్యలిర్

 35 దుస్రా నేటి దుపరిత నాలుంగ్ నేక్నెకె యోహన్ అని వోనుర్ ఇవిర్ సిస్కలిర్ గిరె అగనె నిల్సి మత్తెర్. 36 అదె వకత్నె యేసు అగటల్ వీడ్సెర్ మత్తార్. వోన్ సూడ్సి, "ఇచుల! బగవంతన గొరె పిల" ఇంజెర్ యోహన్ సిస్కలిర్కున్ వెహ్తూర్. 37 అద్ కేంచి వూర్ ఇవిర్ సిస్కలిర్, యేసున్ పెజెయ్ సాత్తెర్. 38 తె అెస్కె వూర్ తన్వ పెజెయ్ వాయ్పల్ సూడ్సి, యేసు పెజె మల్సి, "మీకున్ బతల్ పెహ్జె?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె వూర్ "గురుజి * ! నిమె బగ మందంతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. 39 తె యేసు, "వాసి సూడట్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. అస్కె లగ్—బగ్ పోద్రెక్ నాలుంగ్ నేక్సెర్ మత్త. తె వోర్ మన్పల్ జాగతగ సొంజి,

^{*1:33} पाप्ने ताक्वलिर लोकुरङ दिलकुन आत्मा सक्तिते पवित्रा किय्वल इन्जेर अर्तम. *1:34 बगवंतल नेमि कीतोर वोर. *1:38 गुरुजि: सेलेते 'रबि'.

^{* 1:33} పాప్నె తాక్వలిర్ లోకురంగ్ దిల్కున్ ఆత్మ సక్తితె పవిత్ర కియ్పల్ ఇంజెర్ అర్తమ్.

^{* 1:34} బగవంతల్ నేమి కీతార్ వోర్.

 ^{1:38} గురుజి: సెలెతె 'రబి'.

అంటిత్క్ అగన్ మత్తెర్. 40 యోహన్ల గొస్టి కేంచి యేసున్ పెజెయ్ సొత్తుర్ ఇవిర్గటల్ వొరొన పొరొల్ ఆంద్రెయల్. వేర్ సీమొన్–పేతుర్తొర్ తముర్ ఆందుర్. 41 వేర్ ఆంద్రెయల్ తన్వొర్ తాదల్ సీమొన్–పేతుర్తున్ బేటె మాసి, "దాద! కిరిస్తున్* సూడ్తొమ్" ఇంజెర్ వెహ్తొర్. 42 అని వోన్ యేసునగ పియ్సీ వాతొర్. తె యేసు వోన్ సూడ్సీ, "నిమె యోహన్తొర్* మరి సీమొన్తి ఆంది. బతి ఇంగెడల్ నీకున్ కెపా* ఇంజి కేయనిర్" ఇంజెర్ ఇత్తొర్. వేస్ పేతురు గిర్ ఇంతెర్#.

యేసు పిలిపున్ అని నతనియేల్తున్ కేయ్చల్

 43 దుస్రా నేటి యేసు గలిలయ యేరియతె సాన్లై నిర్నయ్ కీతార్. తె నడ్డుమ్ పిలిపున్ సూడ్సి, "నా సంగ వర" ఇంజెర్ యేసు కేయ్తోర్. 44 వేర్ పిలిష్, ఆంద్రియల్ అని పేతురు మువిరై బెత్సయిద చహర్తుర్ అందిర్. 45 పిలిష్ నతనియేల్తున్ మహ్కాలె సొత్తొర్. వోర్ బేటె మాత పెజె, "మోసెన దర్మత కానున్లగ అని దుసుర్ పర్వక్తలిర్ లిహి కీతనగ బోన్ బారెతె లిహి కీతెరొ, వోర్ మాకున్ బేటె మాతొర్. వోరె నజరేత్ చహర్తొర్

पोद्रेक नालुङ नेक्सेर मत्ता. ते वोर मंवल जागतगा सोन्जि, अंटित्क अगन मत्तेर. ⁴⁰ योहंता गोस्टि केन्चि येसुन पेजेय सोतुर इविर्गटल वोरोना पोरोल आंद्रेयल. वेर सीमोन-पेतुर्तीर तमुर आंदुर. ⁴¹ वेर आंद्रेयल तंवोर तादल सीमोन-पेतुरतुन बेटे मासि, "दादा! किरिस्तुन" सूड्तोम" इन्जेर वेह्तोर. ⁴² अनि वोन येसुनगा पिय्सि वातोर. ते येसु वोन सूड्सि, "निमे योहंतोर" मिर सीमोंति आंदि. बित इङेडल नीकुन केपा" इन्जेर केयनिर" इन्जेर इत्तोर. वेन पेतुरु गिर इंतेर#.

येसु पिलिपुन अनि नतनियेलतुन केय्वल

⁴³ दुस्रो नेटि येसु गलिलया येरियते सोंले निर्नय कीतोर. ते नड्डुम पिलिपुन सूड्सि, "ना सङा वरा" इन्जेर येसु केय्तोर. ⁴⁴ वेर पिलिप, आंद्रेयल अनि पेतुरु मुविर्ते बेत्सियदा चहर्तुर आंदिर. ⁴⁵ पिलिप नतनियेलतुन महक्ले सोत्तोर. वोर बेटे माता पेजे, "मोसेना दर्मता कानुंतगा अनि दुसुर पर्वक्तिलर लिहि कीतनगा बोन बारेते लिहि कीतेरो, वोर माकुन बेटे मातोर. वोरे नजरेत

^{*} 1:41 కిరిస్తున్: హెబ్టి బాసతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్తమ్ పర్జతున్ బచి కియ్లె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్పాల్ రాజుల్. వేస్ సాటి యూదుల్క్ సూడ్సెర్ మత్తెర్. * 1:42 వేర్ యేతె బాప్తిస్మమ సియ్పల్ యోహన్ ఆయొర్. * 1:42 ఇవ్ రండుతె పొరొల్క్ న అర్తమ్ బండ.

^{# 1:42} మత్తయి 16:18

^{* 1:41} किरिसतुन: हेब्रि बासते मेसयल इंतेर. इदेना अर्तम पर्जतुन बचि किय्ले, बगवंतल नेमि कीसि, सारि किय्वल राजल. वेन साटि यूदुल्क सूड्सेर मत्तेर.

^{* 1:42} वेर येते बाप्तिस्मा सिय्वल योहन आयोर.

^{* 1:42} इव रंडुते पोरोल्क्ना अर्तम बंडा.

[#] **1:42** मत्तिय 16:18

चहर्तोर योसेप्नोर मरि येसु आंदुर" इन्जेर पिलिप वेह्तोर. 46 अद केन्चि नतनियेल, "एहे! नजरेतनल बतय चोकोट्ना प्टरिय?" इन्जेर पिलिपुन पूसि कीतोर. ते "वासि सूडा" इन्जेर पिलिपु इत्तोर. 47 ते नतनियेल येसुनगा वासेर मनेके वोन सूड्सि, "इचुलट! वेर करल इज्रयेल जातितोर आंदुर. वेन्गा कपट बतय सेले" इन्जेर वोन बारेते येस् वेह्तोर. 48 ते नतनियेल, "ना बारेते नीकृन बहन टावा?" इन्जेर पृसि कीतोर. ते येसु, "पिलिपु, नीकुन केय्वक मुने, निमे अन्जुरि मरत बूड मनेकेन नीकुन सूड्तोन" इन्जेर वेह्तोर. ⁴⁹ अस्के नतनियेल, "ये गुरुजि! निमे बगवंतनोर मरिनि अनि इज्रयेल लोकुरोर राजनि आंदि!" इन्जेर जवब सीतोर. 50 ते येसु, "नीकुन अन्जुरि मरत बूड मनेकेन सूड्तोन इन्जेर वेहततुन हिंदले, बरोसा इसेर मंति कि बतल? इवेन तेर डगुक काम्क सूडंति. 51 अव बव इत्तेके, हाबर कोले माय्वल, स्वर्गनल बगवंतनुर दूतलिर स्वर्गोर माय्ननगा* बूड रेय्वल, वर्वल मिरट सुड्किट.# इद सतेम आंद" इन्जेर वेह्तोर.

యోసెప్సార్ మరి యేసు ఆందుర్" ఇంజెర్ పిలిప్ వెహ్మార్. 46 అద్ కేంచి నతనియేల్, "ఎహె! నజరేత్సల్ బతయ్ చొకొట్స పుటరియ్?" ఇంజెర్ పిలిపున్ పూసి కీతొర్. తె "వాసి సూడ" ఇంజెర్ పిలిపు ఇత్తార్. 47 తె నతనియేల్ యేసునగ వాసెర్ మనెకె వోన్ సూడ్పి, "ఇచులట్! వేర్ కరల్ ఇజయేల్ జాతితొర్ ఆందుర్. వేన కపట్ బతయ్ సెలె" ఇంజెర్ వోన్ ಬಾರತ ಯೆಸು ವರ್ಭ್ δ . 48 ತ ನತನಿಯೆಲ್, "నా బారెతె నీకున్ బహన్ టావ?" ఇంజెర్ ఫూసి కీతొర్. తె యేసు, "పిలిపు, నీకున్ కేయ్వక్ మునె, నిమె అంజురి మరత్ బూడ్ మనెకెన్ నీకున్ సూడ్తాన్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 49 అెస్కె నతనియేల్, "యే గురుజి! నిమె బగవంతనొర్ మరిని అని ఇజ్రయేల్ లోకురొర్ రాజని ఆంది!" ఇంజెర్ జవబ్ సీతొర్. 50 తె యేసు, "నీకున్ అంజురి మరత్ బూడ్ మనెకెన్ సూడొన్ ఇంజెర్ వెహ్హతున్ హిందలె, బరొస ఇర్చెర్ మంతి కి బతల్? ఇవెన్ తెర్ డగుక్ కామ్క్ సూడంతి. 51 అవ్ బవ్ ఇత్తెకె, హాబర్ కోలె మాయ్పల్, స్వర్గ్ నల్ బగవంతనుర్ దూతలిర్ స్పర్గ్నొర్ మాయ్ననగ* బూడ్ రెయ్యల్, వర్యల్ మీరట్ సూడ్కిట్.# ఇద్ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వెహ్స్ ర్.

^{* 1:51} माय्नना रूप्ने वातोर वोर बगवंतनोर मरि.

[#] **1:51** पुट्गड्मि 28:12

^{* 1:51} మాయ్నన రూప్నె వాతొర్ వోర్ బగవంతనొర్ మరి.

[#] **1:51** పుట్గడ్మి 28:12

యేతున్ ఆంగుర్క్ న రస కియ్వల్

2 ఇద్ జర్గ్ రండ్ రోజ్క్ \star ఆత పెజె, గరిలయ యేరియత, కాన ఇన్వల్ చహర్తె, ఉంది మర్మి–పొరొల్ జర్గ్ త. యేసున అవల్ అగ మత్త. 2 అవ్ మర్శినగ యేసున్ అని వోనుర్ సిస్యలిర్కున్ గిర్ కేయ్స్లి మత్తెర్. తె అగ వూర్ సొత్తెర్. 3 అద్ జేవున్తగ ఆంగుర్క్ న రస మార్త. తె అవల్, "వూర్త ఆంగుర్ రస మార్త" ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్హ. 4 తె యేసు, "నాకున్ బారి వెహంతి వో? నన బోన ఆందున్ ఇన్వల్ వొడ్కి అరుస్సల్ వకత్ అజున్ వాయుయే" ఇంజెర్ అవన్ వెహ్తార్. 5 అస్కె అవల్ సర్బరెయ్ కియ్సలిర్ సంగ, "హోర్ వెహ్త తీర్ కీమ్జ్" ఇంజెర్డ్ వెహ్త. 6 యూదుల్క్ సుదుడ్ కియ్వల్ కామున్ సాటి, అగ నారితంగ్ బండనంగ్ సారుంగ్ సోరంగ్ మతంగ్. ఉంది ఉంది సోర యేడుంగ్-ఆట్ బిందెన యేర్ పియ్స్టాదుంగ్. 7 యేసు, "అవ్ సోరన్ యేతె నిహట్" ఇంజెర్ సర్భరెయ్ కియ్పలిర్కున్ వెహొర్. తె వూర్ అవ్ సోరంగ్ సిగ సిగ నిహ్తార్. 8 అెస్కె యేసు, "ఇంగె మీరట్! ఇచుసి ముడుసి జేవున్ల ఇంతజమ్ కియుస్వనగ వోమ్ల్, ఇంజెర్ వెహ్తార్. తె వూర్ వోతెర్. $^{-9-10}$ వోర్ ఇంతజమ్ కియుస్వల్ యేతల్ మారిత అద్ ఆంగుర్ రసతున్ సవద్ సూడ్తొర్. అద్ రస బగటల్ వాత అని బహన్ తయర్ ఆత ఇన్వల్ వూర్ సర్భరెయ్ కియ్వలిర్కున్ టావ. బతి వోర్ ఇంతజమ్ కియుస్వన్ టావ

येतुन आङुक्र्ना रसा किय्वल

2 इद जिर्म्स रंड रोज्क* आता पेजे, गिललया येरियता, काना इंवल चहर्ते, उंदि मर्मि-पोरोल जर्ग्ता. येसुना अवल अगा मत्ता. ²अव मर्मिनगा येसुन अनि वोनुर सिस्यलिरकुन गिर केय्सि मत्तेर. ते अगा वूर सोत्तेर. ³अद जेवुंतगा आङुर्क्ना रसा मार्ता. ते अवल, "वूर्गा आङुर रसा मार्ता" इन्जेर येसुन वेह्ता. 4ते येसु, "नाकुन बारि वेहंति वो? नना बोना आंदुन इंवल वोड्कि अरुस्वल वकत अजुन वायोये" इन्जेर अवन वेह्तोर. 5 अस्के अवल सर्बरेय किय्वलिर सङा, "वोर वेहता तीर कीम्ट" इन्जेर वेहता. ⁶यूदुल्क सुदुड किय्वल कामुन साटि, अगा नारितङ बंडनङ सारुङ सोरङ मत्तङ. उंदि उंदि सोरा येडुङ-आट बिंदेना येर पिय्ंदुङ. ⁷येसु, "अव सोरन येते निहट" इन्जेर सर्बरेय किय्वलिरकुन वेह्तोर. ते वूर अव सोरङ सिगा सिगा निह्तेर. 8 अस्के येस्, "इङे मिरट! इचुसि मुडुसि जेवुंता इंतजम कियुस्वनगा वोम्ट" इन्जेर वेह्तोर. ते वूर वोतेर. 9-10 वोर इंतजम कियुस्वल येतल मारिता अद आङुर रसतुन सवद सूड्तोर. अद रसा बगटल वाता अनि बहन तयर आता इंवल वूर सर्बरेय किय्वलिरकुन टावा.

^{*} 2:1 కహి జాగంగ్ మూంద్ రోజ్స్ ఇంజెర్ మంత.

[']2:1 कहि जागङ मूंद रोज्क इन्जेर मंता.

बित वोर इंतजम कियुस्वन टावा सेले. ते वोर मायनल नोव्रन केय्सि, "दुसुर सिन्दर मोदोल चोकोट्ना रसा" वेडिसि, मांदितुन निसा वर्ता पेजे, चिष्ड आङुर रसा वेडियंतेर. बित निमे आक्रि वेरि गिर बेय चोकोट्ना रसा वेडियंतीत" इन्जेर इत्तोर. 11 इहिन येसु गिललया येरियता काना इंवल नाटे अद मय्मता काम कीसि, तंवा सित्तिन तोहतोर. अदेन साटि वोनुर सिस्यिलर वोन्गा बरोसा इर्तेर.

12 अद आता पेजे येसु, वोना अवल, तमुक अनि सिस्यलिर मीरे मासि कपेर्नहोम इंवल चहर्ते सोत्तेर. अनि किह रोज्क वूर अगन मत्तेर.

येस् मंदिरतगा सोंवल

(मत्तयि 21:12-13; मार्क 11:15-17; लूका 19:45-46)

13-14 यूदुल्क्ना पस्का इंवल सड करुम वाता. ते येसु येरुसलेम सोत्तोर. अगा येव्ता पेजे, बगवंतना मंदिर्तगा येसु सोत्तोर. अद मंदिर्ता आव्रतगा बिलदान सिय्ले कोंदन, गोरेन अनि पारेवन वोम्विलर बेपरिदार्क अनि दुस्रो देस्नङ कोतन बद्लि किय्विलर गिर अगा उच्चि मत्तेर. 15 अद सूड्सि, येसु సెలె. తె వోర్ మాయ్నల్ నొద్దన్ కేయ్సి, "దుస్రుర్ సమ్దిర్ మొదొల్ చొకొట్న రస* వెడిసి, మాందితున్ నిస వర్త పెజె, చప్డి ఆంగుర్ రస వెడియంతెర్. బతి నిమె ఆక్రి వేరి గిర్ బెయ్ చొకొట్న రస వెడ్యుసీతి" ఇంజెర్ ఇత్తార్. ¹¹ ఇహిన్ యేసు గలిలయ యేరియత కాన ఇన్వల్ నాటె అద్ మయ్మత కామ్ కీసి, తన్వ సక్తితున్ తొహ్హార్. అదెన్ సాటి వోనుర్ సిస్యలిర్ వోన్ల బరొస ఇర్తెర్.

 12 అద్ ఆత పెజె యేసు, వోన అవల్, తముక్ అని సిస్యలిర్ మీరె మాసి కపెర్నహోమ్ ఇన్వల్ చహరై సొత్తెర్. అని కహి రోజ్క్ వూర్ అగన్ మత్తెర్.

యేసు మందిర్తగ సొన్నల్

(మత్తయి 21:12-13; మార్క్ 11:15-17; బాక 19:45-46)

 $^{13-14}$ యూదుల్క్ న పస్క ఇన్వల్ సడ్ కరుమ్ వాత. తె యేసు యెరుసలెమ్ సొత్తార్. అగ యెవ్త పెజె, బగవంతన మందిర్తగ యేసు సొత్తార్. అద్ మందిర్త ఆవతగ బలిదాన్ సియ్లె కోందన్, గొరెన్ అని పారెవన్ వొమ్పలిర్ బేపరిదార్క్ అని దుస్రొ దేస్నంగ్ కొతన్ బద్ది కియ్పలిర్ గిర్

^{* 2:9-10} यूदुल्क आङुर्कनल रसा तेंड्सि, वेले रोज्क इर्सि, सोवुसंतेर. अद कलदुन दात मारिता पेजे उंटेर.

^{*} 2:9-10 యూదుల్క్ ఆంగుర్క్ నల్ రస తెండ్సి, వెలె రోజ్క్ ఇర్సి, సొవుసంతెర్. అద్ కల్దన్ దాత్ మారిత పెజె ఉంటెర్.

అగ ఉచ్చి మత్తెర్. 15 అద్ సూడ్సి, యేసు నోడెనె చాటున్ మోడి కీసి గొరెన్, కోందన్ అని సమ్దిర్కున్ మందిర్తల్ పూడి సీతొర్. వూర్ కొతంగ్ బద్ది కియ్వలిరంగ్ కొతన్ రీక్సి, వూరంగ్ టేబల్కున్ ఉబ్ది కీతొర్. 16 వూర్ పారెవంగ్ మొమ్పలిర్ సంగ యేసు, "నావొర్ బాబొన రోతున్ హాటుమున్ దాత్ కియ్మట్. ఇవ్ సమ్దిన్ ఇగెటల్ బట్గా వోమ్ట్" ఇంజెర్ వెహొర్.

 17 అద్ సూడ్సి, "నీవ రోతున్ పర్జ వెలె మాని కియన ఇంజెర్ ఆస కీత కాడ్కి, దుస్టుర్ నాకున్ బెయ్ ఉల్ల ఆసెర్ మంతెర్ $^{\#}$ " ఇంజెర్ దర్మ $^{-}$ గ్గంత్నగ లిహి కీసి మంత ఇంజి, సిస్యలిర్ యాది కీతెర్.

 18 బతి యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్ యేసునగ వాసి, "నీకున్ బగవంతల్ అదికార్ సీసి మత్తెకె, మాకున్ ఉంది నిపని తొహ?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. 19 తె యేసు, "ఇద్ మందిర్తున్ ఉల్టి కీమ్ట్. తేన్ నన తిరిసి మూంద్ రోజ్క్ నె దొహంతొన్" ఇంజెర్ వెహ్మార్.

 20 అద్ కేంచి యూదుల్క్ గుల్ ఆసి, "ఇద్ మందిర్తున్ దొహ్లె చాలిస్ సారుంగ్ (46) సాల్క్ పియ్తు. నిమె మూంద్ రోజ్క్ నె దొహ పరంతియ్?" ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్తెర్. 21 బతి యేసు తన్వ మేందొడ మందిర్తున్ బారెతె ఇద్ గొస్టి వెహ్తార్. 22 సిస్యలిర్, యేసు సాసి–నేండ్ల పెజె, ఇదెన్ హేతు కీసి, దర్మ–గ్రంత్నగ లిహి కీసి మన్వడున్ అని యేసు వెహ్తా గొస్టితున్ పొరౌ బరౌస ఇరైర్.

नोडेने चाटुन मोडि कीसि गोरेन, कोंदन अनि सम्दिरकुन मंदिर्तल पूडि सीतोर. वूर कोतङ बद्लि किय्वलिरङ कोतन रीक्सि, वूरङ टेबलकुन उल्टि कीतोर. 16 वूर पारेवङ वोम्वलिर सङा येसु, "नावोर बाबोना रोतुन हाटुमुन दात किय्मट. इव सम्दिन इगेटल बहिर वोम्ट" इन्जेर वेह्तोर.

¹⁷ अद सूड्सि, "नीवा रोतुन पर्जा वेले मानि कियना इन्जेर आसा कीता काड्कि, दुस्रुर नाकुन बेय उल्टा आसेर मंतेर[#]" इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीसि मंता इन्जि, सिस्यलिर यादि कीतेर.

¹⁸ बित यूदुल्क्नुर अदिकारिर येसुनगा वासि, "नीकुन बगवंतल अदिकार सीसि मत्तेके, माकुन उंदि निसनि तोहा?" इन्जेर पूसि कीतेर. ¹⁹ते येसु, "इद मंदिरतुन उल्टि कीम्ट. तेन नना तिरिसि मूंद रोज्क्ने दोहंतोन" इन्जेर वेह्तोर.

²⁰ अद केन्चि यूदुल्क गुल आसि, "इद मंदिरतुन दोह्ले चालिस सारुङ (46) साल्क पिय्ता. निमे मूंद रोज्क्ने दोहा परंतिय?" इन्जेर येसुन इत्तेर. ²¹ बति येसु तंवा मेंदोडा मंदिरतुन बारेते इद गोस्टि वेह्तोर. ²² सिस्यलिर, येसु सासि-नेंड्ता पेजे, इदेन हेतु कीसि, दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीसि मंवडुन अनि येसु वेह्ता गोस्टितुन पोरो बरोसा इर्तेर.

[#] **2:17** कीर्तन्क्ना 69:9

माय्नना दिलतगा मंवल येसुन टावा

²³ पस्का सड्दङ दिवोसकुन रोपो येरुसलेम्नगा, वोर येसु कीतङ मय्मतङ कामकुन सूड्सि, वेलेटिर वोन्गा बरोसा इर्तेर. ²⁴⁻²⁵ बति येसु वूरकुन नंमिक. बारितेके सम्दिरङ दिलकुन तना करि किय्वल आता काड्कि, दुसुर बारेते येसुन बोरे गवा वेहा लागो.

निमे उंडे मला जल्मा येता लागर

3 परिसयुल्क्ना बाज्नोर निकोदेम इंवल यूदुल्क्नोर मुके अदिकारि मत्तोर. वेवार उंदि रात्ना येलते येसुनगा सोन्जि, "गुरुजि, 'निमे बगवंतनगटल वातोनि आंदि' इन्जेर माकुन टावये. बारितेके, निमे किय्वलिक मय्मतङ काम्क बगवंतना सात सेल्वा बोरे किया परोर" इन्जेर वेहतोर. 3 अस्के येसु, "वोरोर पूना जल्मा येता बीगर, बगवंतना राज्नगा ईसा येता परोर. इद गोस्टि सतेम आंद" इन्जेर निकोदेमुन वेहतोर. 4 अस्के निकोदेम, "बुडियल आतोर मायनल बहन जल्मा येता परनुर? उंडे उंदि जोका अवना पीटे नेङ्सि जल्मा येता परनुर कि बतल?" इन्जेर येसुन पूसि

 23 పస్క సడ్దంగ్ దివొస్కున్ రొపా యొరుసలెమ్మగ, వోర్ యేసు కీతంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్కున్ సూడ్సి, వెలెటిర్ వోన్గ బరొస ఇర్తెర్. $^{24-25}$ బతి యేసు వూర్కున్ నమ్మేమకి. బారితెకె సమ్దిరంగ్ దిల్కున్ తన కరి కియ్పల్ ఆత కాడ్కి, దుస్టుర్ బారెతె యేసున్ బోరె గవ వెహ లాగొ.

నిమె ఉండె మల జల్మ యేత లాగర్

ຊ పరిసయుల్క్ న బాజ్నొర్ నికొదేమ్ **3** ఇన్వల్ యూదుల్క్ నొర్ ముకె అదికారె మత్తార్. 2 వోర్ ఉంది $\,$ రాత్స ಯೆಲತ ಯೆಸುನಗ ನಿಾಂಜಿ, "ಗುರುಜಿ, 'నిమె బగవంతనగటల్ వాతొని ఆంది' ఇంజెర్ మాకున్ టావయె. బారితెకె, నిమె కియ్వలిక్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ బగవంతన సాత్ సెల్ల బోరె కియ పరొర్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. $\overline{3}$ అస్కె యేసు, "వొరొర్ పూన జల్మ యేత బీగర్, బగవంతన రాజ్నగ ఈస యేత పరొర్.* ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ నికొదేమున్ వెహ్తార్. 4 అస్కె నికొదేమ్, "బుడియల్ ఆతొర్ మాయ్నల్ బహన్ జల్మ యేత పరనుర్? ఉండె ఉంది జోక అవన పీటె నేంగ్స్ జల్మ యేత పరనుర్ కి బతల్?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతొర్. 5 తె యేసు, "వొరొర్ యేతె అని

మాయ్నన దిల్తగ మన్వల్ యేసున్ టావ

^{* 3:3} ग्रीकु बासतगा, "बगवंतना राज सूडा परोर" इन्जेर मंदंता.

^{* 3:3} గ్రీకు బాసతగ, "బగవంతన రాజ్ సూడ పరొర్" ఇంజెర్ మందంత.

ఆత్మతే $^{\#}$ జల్మ ఆయ బీగర్, బగవంతన రాజ్నగ నేంగ పరొర్. ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 6 "అవల్ –బాబొ మేందొడున్ జల్మ సియ పరంతెర్. బతి ఆత్మతున్ బగవంతన ఆత్మ జల్మ సియ పరంత. 7 అదెన్ సాటి, 'పూన జల్మ యేత లాగర్' ఇత్తెకె నిమో గుల్ ఆయ్మ. 8 వడి తనకున్ ఇస్టమ్ వాత అద్ బాజ్నల్ వాంత. మీరట్ అద్ వడిత ఆవజ్ కేంజంతిట్ బతి, అద్ వడి బగటల్ వాంతయు, బేకె దాంతయు ఇన్వల్ మీకున్ టావ సెలె. అహ్నె బగవంతన ఆత్మతె జల్మ ఆయ్పల్ గిర్ మందంత" ఇంజెర్ యేసు వెహ్తూర్.

 9 తె నికొదేమ్, "ఇద్ బహన్ జర్మడ్ మందర్?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతొర్. $^{10}\,$ అస్కె యేసు, "ఇజయేల్క్ నౌర్ డగుర్ గురుని ఆంది. ఇదెన్ బారెతె నీకున్ కరె మాయొ కి?" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 11 "మాకున్ కరె మాత అదెన్ బారెతె అని సూడ్తతున్ బారెతె వెహంతొమ్. ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్. బతి మావ గవతున్ మిరట్ నమ్విట్. 12 నన మీకున్ ఇద్ దునియతంగ్ గొస్టిన్ బారెతె వెహ్నెకెన్ బరొస కియ్పిట్. తె స్వర్గ్ గొస్టిస్ బారెతె వెహ్హెకె బహన్ బరొస కీకిట్?" ఇంజెర్ వెహ్చార్. 13 "స్పర్గ్ నల్ రెయ్స్లి వాయ్పల్ స్పర్గ్ నొర్ మాయ్నల్ ఆయ్వల్ నాకున్ తపుసి, దుస్రార్ బోరె పొరొ స్వర్గ్ నగ సాన్మకి. 14 మోసె బోడి గుటనగ పితుడ ఉంది

कीतोर. ⁵ ते येसु, "वोरोर येते अनि आत्मते[#] जल्मा आया बीगर, बगवंतना राज्नगा नेङा परोर. इद गोस्टि सतेम आंद" इन्जेर वेह्तोर. ⁶ "अवल-बाबो मेंदोडुन जल्मा सिया परंतेर. बित आत्मतुन बगवंतना आत्मा जल्मा सिया परंता. ⁷ अदेन साटि, 'पूना जल्मा येता लागर' इत्तेके निमे गुल आय्मा. ⁸ विड तनकुन इस्टम वाता अद बाजनल वांता. मिरट अद विडता आवज केन्जंतिट बित, अद विड बगटल वांतयो, बेके दांतयो इंवल मीकुन टावा सेले. अहने बगवंतना आत्मते जल्मा आय्वल गिर मंदंता" इन्जेर येसु वेह्तोर.

⁹ते निकोदेम, "इद बहन जर्ग्मड मंदर?" इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. ¹⁰ अस्के येसु, "इज्रयेल्क्नोर डगुर गुरुनि आंदि. इदेन बारेते नीकुन करे मायो कि?" इन्जेर इत्तोर. ¹¹ "माकुन करे माता अदेन बारेते अनि सूड्ततुन बारेते वेहंतोम. इद गोस्टि सतेम आंद. बित मावा गवतुन मिरट निवट. ¹² नना मीकुन इद दुनियतङ गोस्टिन बारेते वेहनेकेन बरोसा किय्वट. ते स्वर्ग्नङ गोस्टिन बारेते वेहतेके बहन बरोसा कीकिट?" इन्जेर वेहतोर. ¹³ "स्वर्गनल रेय्सि वाय्वल स्वर्ग्नोर माय्नल आय्वल नाकुन तपुसि, दुस्नोर बोरे पोरो स्वर्ग्ना सोन्मिक. ¹⁴ मोसे बोडि गुटनगा पितुडा

^{# 3:5} ಮೆಪಾಷ್ಕ್ರಿಲ್ 36:25-28

[#] **3:5** येहेज्केल 36:25-28

उंदि तरस कीसि, डङल कटेतगा बहंते लिम-लोम कीतोरो, अहने स्वर्गोर मायनल आय्वल नाकुन गिर मोद्नगा टाङि किया लागर. 15 अहन कीतेकेन, ना पोरो बरोसा इर्वलिरकुन बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता.

¹⁶ "बगवंतल दुनियतुरकुन बेय लाड कीता काड्कि, तंवोर वोरोरे मंवल मिरन इद दर्तुरितगा सारि कीतोर. वोन पोरो बरोसा इर्वल हर वोरोर नासेडम आय्वक्ने, वूरकुन बस्केट गिर पिस्वल जीवा पुटना इन्जेरंते इहिन कीतोर. ¹⁷ दुनियतेरकुन सिक्सा वाट्ले बगवंतल वोर मिरन सारि किय्मिक बित, बिच किय्लेने सारि कीतोर.

18 "वोन्गा बरोसा इर्वन सिक्सता तस्वा मनो. बित बरोसा कियोर वोन, बगवंतनोर वोरोरे मंवल मिरन बरोसा किय्वा काड्कि, इदेन मुनेने वोना सिक्सता तस्वा आता. 19 बारितेके वोर दुनियतुर सिद्धिर्गा वेड्चितुन पिय्सि वातोर. बित लोकुर तम्बङ काम्क करब्नङ कीनेके, सिकिटिते मंलेने पसंद कीतेर. अद तस्वता कारन इदे आंद. 20 करब काम किय्वल हर मायनल वेड्चितुन पसंद कियोर. तंवङ करब कामकुन मकुसि इरन साटि, वोर वेड्चितगा वायोर. 21 बित सत्ने ताक्वल तंवङ काम्क बगवंतना केय्दे जर्ग्सर मंतङ

తరస్ కీసి, డంగల్ కటెతగ బహన్తె 25మ్-లొమ్ కీతొరొ,# అహ్మె స్వర్గ్ నొర్ మాయ్నల్ ఆయ్వల్ నాకున్ గిర్ మొద్దగ టాంగి కియ లాగర్. 15 అహన్ కీతెకెన్, నా పొరొ బరొస ఇర్పలిర్కున్ బెస్కెట్ పిస్పల్ జీవ ఫుటంత.

 16 "బగవంతల్ దునియతుర్కున్ బెయ్ లాడ్ కీత కాడ్కి, తన్వార్ వొరారె మన్వల్ మరిన్ ఇద్ దర్తురితగ సారి కీతొర్. వోన్ పొరొ బరొస ఇర్వల్ హర్ వొరొర్ నాసెడమ్ ఆయ్పక్ నె, వూర్కున్ బస్కెట్ గిర్ పిస్పల్ జీవ పుటన ఇంజెరెన్ ఇహిన్ కీతొర్. 17 దునియతెర్కున్ సిక్స వాట్లె బగవంతల్ వోర్ మరిన్ సారి కియ్మకి బతి, బచి కియ్లెనె సారి కీతొర్.

 18 "వోన్గ బరొస ఇర్వన్ సిక్సత తస్వ మనా. బతి బరాస కియొర్ వోన్, బగవంతనొర్ వొరొరె మన్వల్ మరిస్ బరొస కియ్ప కాడ్కి, ఇదెన్ మునెనె వోన సిక్సత తస్స ఆత. 19 బారితెకె వోర్ దునియతుర్ సమ్దిర్గ వేడ్చితున్ పియ్ప వాతొర్. బతి లోకుర్ తమ్వంగ్ కామ్క్ కరబ్బంగ్ కీనెకె, సికటితె మన్లైనె పసంద్ కీతెర్. అద్ తస్వత కారన్ ఇదె ఆంద్. $\frac{20}{5}$ కరబ్ కామ్ కియ్పల్ హర్ మాయ్పల్ వేడ్చితున్ పసంద్ కియొర్. తన్వంగ్ కరబ్ కామ్కున్ మకుసి ఇరన్ సాటి, వోర్ ವೆಷ್ಪಿತಗ ವಾಯುರ್. 21 ಬರಿ ಸತ್ನು ತಾತ್ಸಲ್ తన్వంగ్ కామ్క్ బగవంతన కెయ్దె జర్గ్ సెర్ మంతంగ్ ఇంజి, అవెన్ బట్టా తొహ్హె, వేడ్చితె వాంతొర్" ఇంజెర్ వెహ్మార్.

[#] **3:14** इसोब्ना 21:9

యేసున్ బారెతె యోహన్ గవ వెహ్వల్

 22 అద్ ఆత పెజె, యేసు అని వోనుర్ సిస్యలిర్ యూదయ యేరియతగ సొంజి, పర్లతున్ బాప్తిస్ట్ పియుసెర్, కహి రోజ్క్ అగనె మత్తొర్. 23 సలిమున్ కరుమృ అయ్నొన్ ఇన్వల్ జాగతగ కూబ్ యేర్ మత్త కాడ్కి, అగ యోహన్ బాప్తిస్మమ సీసెర్ మత్తార్. 24 లే లోకుర్ సొంజి బాప్తిస్ మ యేచ్చెర్ మత్తెర్. ఇద్ గట్స యోహన్ జేల్తగ అర్వక్ మునెన్ జర్త్ త. 25 ఉంది దియ యోహన్మర్ సిస్యలిర్కున్ అని యూదుల్క్ న జాతితొన్ నడ్డుమ్ సుదుడ్ ఆయ్వల్ రివజున్ బారెతె జట్ – పట్ లాగ్త. 26 లె వూర్ సిస్యలిర్ ಮೌ್ಜನ್ಗ ವಾಸಿ, "ಗುರುಜಿ! ಮೌರ್ಡನ್ లవిడున్ హంద బాజ్, నీ సంగ బోరె మత్తారొ అని నిమె బోన్ బారెతె గవ వెహ్మియు, వోర్ ఇంకె బాప్తిస్ట్ సీసెర్ మంతొర్. సమ్తిర్ వోన్షన్ సొంజెర్ మంతెర్" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. 27 తె యోహన్, "స్వర్గ్ నల్ బగవంతల్ సీతెకెన్ తప బోరె బతయ్ యేత పరొర్. ²⁸ నన కిరిస్తున ఆయొన్. బతి వోన్ మునె సారి కీతొర్ వోర్ కబ్రియన ఆందున్' ఇన్వడున్ మీరటె గవ మంతిట్. 29 నమునతున్ మర్మినగ నొద్దల్ ముకె ఆందుర్ ఇంట్. వోరె నొబ్టినొర్ మాల్కల్ ఆందుర్. వోర్ నొద్దన్ కరుమ్, వోనౌర్ సోప్తల్ నిల్స్ట్రి మన్లై, అని నొద్దల్ వెహ్హ్త్ తీర్ కియ్లే, పోస్ వెల్ ఆనంద్ లాగంత. అదె తరికతె నన వెలె కుసితె మంతొన్. నావ

इन्जि, अवेन बहिर तोहले, वेड्चिते वांतोर" इन्जेर वेहतोर.

येस्न बारेते योहन गवा वेह्वल

22 अद आता पेजे, येसु अनि वोनुर सिस्यलिर यूदया येरियतगा सोन्जि, पर्जतुन बाप्तिस्मा सियुसेर, कहि रोज्क अगने मत्तोर. 23 सलिमुन करुम्ना अय्नोन इंवल जागतगा कूब येर मत्ता काड्कि, अगा योहन बाप्तिस्मा सीसेर मत्तोर. ²⁴ते लोकुर सोन्जि बाप्तिस्मा येच्चेर मत्तेर. इद गट्ना योहन जेलतगा अर्वक मुनेन जर्ग्ता. ²⁵ उंदि दिया योहंतुर सिस्यलिरकुन अनि यूदुल्क्ना जातितोन नड्डुम सुदुड आय्वल रिवजुन बारेते जट-पट लाग्ता. ²⁶ ते वूर सिस्यलिर योहंतगा वासि, "गुरुजि! योर्दन लविडुन हंदा बाज, नी सङा बोर्ते मत्तोरो अनि निमे बोन बारेते गवा वेह्तियो, वोर इंके बाप्तिस्मा सीसेर मंतोर. सम्दिर वोन्गन सोन्जेर मंतेर" इन्जेर वेह्तेर. ²⁷ ते योहन, "स्वर्गनल बगवंतल सीतेकेन तपा बोरे बतय येता परोर. 28 'नना किरिस्तुना आयोन. बति वोन मुने सारि कीतोर वोर कब्रियना आंदुन' इंवडुन मिरटे गवा मंतिट. ²⁹ नमुनतुन मर्मिनगा नोव्रल मुके आंदुर इंट. वोरे नोव्रिनोर माल्कल आंद्र. वोर नोव्रन करुम, वोनोर सोप्तल निल्स मंले, अनि नोव्रल वेहता तीर किय्ले, वोन वेले आनंद लागंता. अदे तरिकते नना वेले कसिते मंतोन.

नावा आनंद बर्पुर आता. ³⁰ बारितेके नाकुन चुडुर-पान वायना अनि वोर येसुन डगुर-पान वायना.

³¹ "स्वर्गनल वातोर वोर सम्दिरकुन पोरोडोर आंतोर. मरट दर्नुरित पोरोडुर आंदट अनि दर्तुरित पोरो जर्ग्वलिक गोस्टिन बारेतेन वड्कंतट. बोरेय्ते स्वर्गनल वातोरो, वोर सम्दिरकुन पोरोडोर आंतोर. ³² वोर अगा सूड्ततुन केन्जततुन बारेते गवा वेहंतोर. बित वोना गवतुन बोरे वोपुर. 33-35 बगवंतल तंवोर मरिन लाड कीता काड़िक, सम्दो अदिकार वोना केय्देन हिंक्ल कीतोर. वोन्गा तंवा आत्मतुन बर्पुर सीता काड़िक, वोर सिरिप बगवंतनङे गोस्टिङ वेहंतोर. बोर्ते वोना गवत्न वोपंतोरो वोर, बगवंतन बारेतङ येस् वेह्तङ गोस्टिङ सतेम इन्जि तोहंतोर. 36 बोर्ते बगवंतनोर मरिन पोरो बरोसा कींतोरो, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता. बोर्ते वोन पोरो बरोसा कियोरो, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुटो. बति बगवंतना सोङ वोन पोरो निल्सि मंदंता" इन्जेर बाप्तिस्मा सिय्वल योहन वेह्तोर.

कुहितगा येसु वेय्लोन सङा वड्क्वल

4 योहंतुन तेर अदिक सिस्यलिरकुन येसु तयर कीसि, वूरकुन बाप्तिस्मा सीसेर मंतोर इन्जेर परिसयुल्क केन्ज्तेर. ²(करल ఆనంద్ బర్పుర్ ఆత. 30 బారితెకె నాకున్ చుడుర్–పాన్ వాయన అని వోర్ యేసున్ డగుర్–పాన్ వాయన.

 31 "స్వర్గ్ వాతార్ వోర్ సమ్దిర్కున్ పారొడొర్ ఆంతొర్. మరట్ దర్శురిత్ పారొడుర్ ఆందట్ అని దర్శురిత్ పొరొ జర్గ్ వలిక్ గొస్టిన్ బారెతెన్ వడ్కంతట్. బోరెయ్తే స్వర్గ్ వల్లో వాతారా, వోర్ సమ్దిర్కున్ పొరొడొర్ ఆంతొర్. 32 వోర్ అగ్ సూడ్తతున్ కేంజ్తతున్ బారెతె గవ వెహంతొర్. బతి వోన గవతున్ బోరె వొపుర్. 33-35 బగవంతల్ మరిన్ లాడ్ కీత కాడ్కి, సమ్దె అదికార్ వోన కెయ్దెస్ హవ్లి కీతొర్. వోన్గ తన్వ ఆత్మతున్ బర్పుర్ సీత కాడ్కి, వోర్ సిర్షిప్ బగవంతనంగె గొస్టింగ్ వెహంతార్. బోర్తె వోన గవతున్ వొపంతొరొ వోర్, బగవంతన్ బారెతంగ్ యేసు వెహ్తంగ్ గొస్టింగ్ సతెమ్ ఇంజి తొహంతార్. 36 బోర్తె బగవంతనొర్ మరిన్ పొరొ బరొస కీంతొరొ, వోన్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటంత. బోర్తె వోన్ పారా బరాస కియొరా, వోన్ బస్కెట్ పిస్పల్ జీవ పుటొ. బతి బగవంతన సోంగ్ వోన్ పొరొ నిల్సి మందంత" ఇంజెర్ బాప్తిస్ మ సియ్యల్ యోహన్ వెహ్తూర్.

కుహితగ యేసు వెయ్లెన్ సంగ వడ్క్వాల్

4 యోహన్తున్ తెర్ అదిక్ సిస్యలిర్కున్ యేసు తయర్ కీసి, వూర్కున్ బాప్తిస్ సీసెర్ మంతొర్ ఇంజెర్ పరిసయుల్క్ కేంజైర్. 2 (కరల్ బతల్

ఇత్తెకె, యేసు బాప్తిస్ సిస్ముకి. బతి వోనుర్ సిస్బలిర్ సీసెర్ మత్తెర్.) ³ ఇద్ గొస్టితున్ యేసు కేంజ్త పెజె, యూదయ యేరియతున్ సుటి కీసి, గలిలయ యేరియతె సాన్లై పెసితార్.

 4 బతి ఇంకె సమరయ యేరియతున్ వీడ్సి సొంద లాగర్. 5 అహన్ అద్ సమరయ యేరియతల్ వీడ్సి సొంజెర్ మనెకె, యూకొబ్ తన్పొర్ మరి యోసెపున్ పీత, ఈసత బొమిత్ $^\#$ కరుమ్ మన్పల్ సుకరు ఇన్పల్ చహర్తగ యెమ్తొర్. 6 అగ యాకొబ్ కాచుస్త కుహి మత్త. లంగ్నల్ తాక్సెర్ వాత కాడ్కి, యేసు అవిసి దుపరిత యేలతె అద్ కుహిత్ బగ్ల ఉచ్చి మత్తొర్. $^{7-8}$ అద్ వకత్నె, హోనుర్ సిస్కలిర్ కానె యేత్లె చహర్తె సొత్తెర్. అద్ గట్కతెన్ సమరయ జాతిత ఉంది వెయ్లో యేర్ వోయ్లో, కుహితగ వాత. తె యేసు, "బాయి, నాకున్ ఉండన్ సాటి యేర్ సీమ్" ఇంజెర్ అద్ వెయ్లోన్ తల్క్ తొర్.

9 యూదుల్క్ అని సమరయ జాతితుర్ అలగ్ పిసెర్ మందిర్. అదెన్ సాటి యేసున గొస్టి కేంచి అద్ వెయ్లో గుల్ ఆసి, "యెయా! నిమె యూదుల్క్ న జాతితొని ఆంది. నన సమరయ జాతితొన ఆందున్. ఉన్లై యేర్ సీమ్ ఇంజి, నాకున్ బహన్ తల్కంతి?" ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్త. ¹⁰ అద్ కేంచి యేసు, "'ఉన్లై యేర్ సీమ్' ఇంజెర్ తల్క్ వన్ బారెతెన్ ఆయి అని బగవంతన వరమున్ బారెతెన్ ఆయి నీకున్ టావ సెలె. बतल इत्तेके, येसु बाप्तिस्मा सिय्मिक. बित वोनुर सिस्यिलर सीसेर मत्तेर.) ³ इद गोस्टितुन येसु केन्ज्ता पेजे, यूदया येरियतुन सुटि कीसि, गलिलया येरियते सोंले पेसितोर.

⁴ बित इंके समरया येरियतुन वीड्सि सोंदा लागर. ⁵ अहन अद समरया येरियतल वीड्सि सोन्जेर मनेके, याकोब तंवोर मिर योसेपुन सीता, ईसता बोमित[#] करुम मंवल सुकरु इंवल चहरतगा येव्तोर. ⁶ अगा याकोब काचुस्ता कुहि मत्ता. लङनल ताक्सेर वाता काड्कि, येसु अविसि दुपरिता येलते अद कुहित बग्ला उच्चि मत्तोर. ⁷⁻⁸ अद वकत्ने, वोनुर सिस्यिलर काने येत्ले चहर्ते सोत्तेर. अद गट्कतेन समरया जातिता उंदि वेय्लो येर वोय्ले, कुहितगा वाता. ते येसु, "बािय, नाकुन उंडन सािट येर सीम" इन्जेर अद वेय्लोन तल्कोर.

⁹यूदुल्क अनि समरया जातितुर अलग पिसेर मंदिर. अदेन साटि येसुना गोस्टि केन्चि अद वेय्लो गुल आसि, "येया! निमे यूदुल्क्ना जातितोनि आंदि. नना समरया जातितोना आंदुन. उंले येर सीम इन्जि, नाकुन बहन तल्कंति?" इन्जेर येसुन इत्ता. ¹⁰ अद केन्चि येसु, "'उंले येर सीम' इन्जेर तल्क्वन बारेतेन आयि अनि बगवंतना वरमुन बारेतेन आयि नीकुन टावा सेले. इव टावा मन्मड इत्तेके,

[#] **4:5** पुट्गड्मि 33:19; येहोसुवा 24:32

निमेय उल्टा अदेन नाकुन तल्कंदि अनि नीकुन जीवा वाले येर सींदुन" इन्जेर तान सङा वेह्तोर. 11 अस्के अद वेय्लो, "साब! निह्गा येर चेंदि किय्ले पोहरय आयि नोडेय आयि सेले. इद कुहि बेय कोल मंता. अद जीवा वाले येर नीकुन बगटल पुटर? ¹²मा तोत्तोर बाबो याकोब इद कुहि माकुन सीतोर. इद कुहिता येर तना, तंवुर मर्क उटेर अनि वूरङ पियङ-काल्क गिर उट्टङ. निमे याकोबुन तेर डगुनि कि बतल?" इन्जेर येसुन पूसि कीता. 13 ते येसु, "इद येर उंवल हर वोरोर उंडे वट्कंतोर. 14 बति नना सिय्वल येर उंवन बस्केट्के वट्का वसो. नना सिय्वल येर बस्केट जीवते मंदन साटि, वोन रोपो बस्केट गिर पोङ्सेर मंवल जलत दात मंदंता" इन्जेर वेह्तोर.

¹⁵ते अद वेय्लो, "साब! बस्केट येर वट्क्वक्ने अनि चेंदि किय्ले वाय्वक्ने, अद येर नाकुन सीम" इन्जेर येसुन तल्का. ¹⁶ अस्के येसु, "निमे सोन्जि, नी माइसोन केय्सि, तरा" इन्जेर वेह्तोर. ¹⁷ते अद वेय्लो, "नाकुन माइसो सेलोर" इन्जेर वेह्ता. अद केन्चि येसु, "हो करले, ¹⁸ मोदोल नीकुन सिय्विर माइसुर मत्तेर. इंके नी सङा मंतोर वोर, नीवोर माइसो आयोर. बायि, निमे मत्ता अदेन करल वेह्ति" इन्जेर अद वेय्लोन इत्तोर.

ఇవ్ టావ మన్మడ్ ఇత్తెకె, నిమెయ్ ఉల్ట అదెన్ నాకున్ తల్క్ న్ ది అని నీకున్ జీవ వాలె యేర్ సీందున్" ఇంజెర్ తాన్ సంగ వెహ్తూర్. 11 అస్కె అద్ వెయ్లు, "సాబ్! నిహ్గ యేర్ చేంది కియ్లె పొర్టూయ్ ఆయి నోడెయ్ ఆయి సెలె. ఇద్ కుహి బెయ్ కోల్ మంత. అద్ జీవ వాలె యేర్ నీకున్ బగటల్ ఫుటర్? 12 మా తొతొర్ బాబొ యాకొబ్ ఇద్ కుహి మాకున్ సీతొర్. ఇద్ కుహిత యేర్ తన, తన్స్టర్ మర్క్ ఉటెర్ అని వూరంగ్ పియంగ్-కాల్క్ గిర్ ఉట్టంగ్. నిమె యాకొబున్ తెర్ డగుని కి బతల్?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీత. 13 తె యేసు, "ఇద్ యేర్ ఉన్వల్ హర్ వొరొర్ ఉండె వట్కుంతొర్. 14 బతి నన సియ్వల్ యేర్ ఉన్వన్ బెస్కెట్కె వట్క వసా. నన సియ్వల్ యేర్ బెస్కెట్ జీవతె మందన్ సాటి, వోన్ రొపా బెస్కెట్ గిర్ పోంగ్సెర్ మన్వల్ జలత్ దాత్ మందంత" ఇంజెర్ వెహొర్.

15 తె అద్ వెయ్లో, "సాబ్! బెస్కెట్ యేర్ వట్క్ వక్నె అని చేంది కియ్లే వాయ్పక్నె, అద్ యేర్ నాకున్ సీమ్" ఇంజెర్ యేసున్ తల్క్ త. 16 అస్కె యేసు, "నిమె సొంజి, నీ మాడ్స్టాన్ కేయ్లు, తర" ఇంజెర్ వెహ్హార్. 17 తె అద్ వెయ్లో, "నాకున్ మాడ్స్టా సెలొర్" ఇంజెర్ వెహ్హా. అద్ కేంచి యేసు, "హో కరలె, 18 మొదొల్ నీకున్ సియ్పిర్ మాడ్సుర్ మత్తెర్. ఇంకె నీ సంగ మంతొర్ వోర్, నీవొర్ మాడ్స్టా ఆయొర్. బాయి, నిమె మత్త అదెన్ కరల్ వెహ్తి" ఇంజెర్ అదెన్ కరల్ వెహ్తి" ఇంజెర్ అద్ వెయ్లున్ ఇత్తార్.

 19 అస్కె అద్ వెయ్లె, "సాబ్! నిమె పర్వక్తని ఆంది ఇంజెర్ సమ్జె మాసెర్ మంతొన్. 20 తె నాకున్ ఇద్ గొస్టి వెహ: మమొట్ ఇద్ గెరాజిమ్ గుటత్ పొరొ పార్తన-వింతి కీంతొమ్. ఇగెనె మా తొత్తుర్ గిర్ పార్తన-వింతి కీతెర్. బతి మీ యూదుల్క్ సిరిప్ యెరుసలెమె కరల్ పార్తన-వింతి కియ్వల్ జాగ ఇంజెర్ బారి వెహంతిట్?" ఇంజెర్ యేసున్ సంగ ఇత్త. $^{21-23}$ తె యేసు, "బాయి! బోన పార్తన-వింతి కీంతిట్ ఇన్వల్, మీ సమరయతుర్కున్ టావ సెలె. బతి బోన పార్తన-వింతి కీంతొమ్ ఇన్వల్ మాకున్ టావ. బారితెకె మా యూదుల్క్ నగటలె బచె మాయ్పల్ కార్య వాయ్పల్ మంత. అద్ వకత్పై ఇద్ గుటత్ పొరొన్ ఆయి, యెరుసలెమ్సగన్ ఆయి, మిరట్ బాబొ బగవంతన పార్తన-వింతి కియ్విట్. బతి కరల్ పార్తన-వింతి కియ్పలిర్ తమ్వ ఆత్మతగ సత్నె పార్తన-వింతి కీంతెర్. అద్ వకత్ ఇంకె వాసిన్ మంత. ఇద్ నన వెహ్త గొస్టిత్ పొరొ బరొస ఇర. తనకున్ పార్తన-వింతి కియ్పలిర్ ఆతుర్ మందన ఇంజెర్, బాబొ బగవంతల్ సూడ్చెర్ మంతొర్. 24 బగవంతల్ ఆత్మ రూప్నె మన్వల్ ఆత కాడ్కి, పార్తన–వింతి కియ్పలిర్ తమ్ప ఆత్మతగ సత్నె వోన పార్తన–వింతి కియన ఇంజెర్ అద్ వెయ్లొన్ వెహ్తూర్. 25 అస్కె అద్ వెయ్లొ,

19 अस्के अद वेय्लो, "साब! निमे पर्वक्तनि आंदि इन्जेर सम्जे मासेर मंतोन. 20 ते नाकुन इद गोस्टि वेहा: ममोट इद गेराजिम गुटत पोरो पार्तना-विंति कींतोम. इगेने मा तोत्त्र गिर पार्तना-विंति कीतेर. बति मी यूदुल्क सिरिप येरुसलेमे करल पार्तना-विंति किय्वल जागा इन्जेर बारि वेहंतिट?" इन्जेर येसुन सङा इत्ता. 21-23 ते येसु, "बायि! बोना पार्तना-विंति कींतिट इंवल, मी समरयतुरकुन टावा सेले. बति बोना पार्तना-विंति कींतोम इंवल माकुन टावा. बारितेके मा यूदुल्क्नगटले बचे माय्वल कार्या वाय्वल मंता. अद वकत्ने इद गुटत पोरोन आयि, येरुसलेम्नगन आयि, मिरट बाबो बगवंतना पार्तना-विंति किय्विट. बति करल पार्तना-विंति किय्वलिर तम्वा आत्मतगा सत्ने पार्तना-विंति कींतेर. अद वकत इंके वासिन मंता. इद नना वेह्ता गोस्टित पोरो बरोसा इरा. तनकुन पार्तना-विंति किय्वलिर आतुर इन्जेर, बाबो बगवंतल सूड्सेर मंतोर. ²⁴ बगवंतल आत्मा रूप्ने मंवल आता काड़िक, पार्तना-विंति किय्वलिर तम्वा आत्मतगा सत्ने वोना पार्तना-विंति कियना" इन्जेर अद वेय्लोन वेह्तोर. ²⁵ अस्के अद

वेय्लो, "किरिस्तु" वांतोर इंवल नाकुन टावा. वोर वाता पेजे, सम्दिरकुन सम्दो कुला कुला वेहंतोर बेरे" इन्जेर येसुन वेह्ता. ²⁶ ते, "ननय वोना आंदुन" इन्जेर येसु तान वेह्तोर.

²⁷ अदे वकत्ने वोनुर सिस्यलिर अगा वातेर. वोर येसु उंदि वेय्लोन सङा वड्क्वल सूड्सि, बेय गुल आतेर. बित, 'नीकुन बतल पह्जे?' इन्जेर अद वेय्लोने आयि, 'निमे अद वेय्लोन सङा बारि वड्कि?' इन्जेर वोर येसुने आयि, वूर्गटल वोरोर गिर पूसि किय्मिक.

²⁸ अद वेग्लो बुड्डितुन अगने सुटि कीसि, चहर्ते सोत्ता. ²⁹ अनि पर्जतुन सङा, "इंके वेरि नना कीता सम्दोतुन बारेते वेहतोर. वोरे मायनल मोका किरिस्तु आंदुरेय बतलो? मिरट वासि सूडट" इन्जेर वेहता. ³⁰ ते वूर चहर्तल पेसिसि येसु मंवल जागतगा वासेर मत्तेर.

³¹ अद गट्कते वूर सिस्यलिर, "गुरुजि! जरतेर तिन" इन्जेर येसुन जुल्मा कीतेर. ³² बित येसु, "मीकुन टावा सेले अद चंदि तिंदन साटि, नहगा मंता" इन्जेर वेहतोर. ³³ ते सिस्यलिर, "गुरुजिन तिंदन साटि, बोरे चंदि ततेरेय बतलो?" इन्जेर तम्वा तमा "కిరిస్తు* వాంతొర్ ఇన్వల్ నాకున్ టావ. వోర్ వాత పెజె, సమ్దిర్కున్ సమ్దె కుల కుల వెహంతొర్ బెరె" ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్త. 26 లె, "ననయ్ వోన ఆందున్" ఇంజెర్ యేసు తాన్ వెహ్తార్.

²⁷ అదె వకత్నె వోనుర్ సిస్యలిర్ అగ వాతెర్. వోర్ యేసు ఉంది వెయ్లెన్ సంగ వడ్క్ వల్ సూడ్సి, బెయ్ గుల్ ఆతెర్. బతి, 'నీకున్ బతల్ పహ్హె?' ఇంజెర్ అద్ వెయ్లెనె ఆయి, 'నిమె అద్ వెయ్లెన్ సంగ బారి వడ్క్ తి?' ఇంజెర్ వోర్ యేసునె ఆయి, వూర్గటల్ వొరొర్ గిర్ పూసి కియ్మకి.

 28 అద్ వెయ్లో బుడ్డితున్ అగనె సుటి కీసి, చహర్తె సొత్త. 29 అని పర్ణతున్ సంగ, "ఇంకె వేరి నన కీత సమ్మెతున్ బారెతె వెహ్తూర్. వోరె మాయ్నల్ మోక కిరిస్తు ఆందురెయ్ బతలొ? మీరట్ వాసి సూడట్" ఇంజెర్ వెహ్తా. 30 తె వూర్ చహర్తల్ పెసిసి యేసు మన్వల్ జాగతగ వాసెర్ మత్తెర్.

 31 అద్ గట్కతె వూర్ సిస్యలిర్, "గురుజి! జరతెర్ తిన్" ఇంజెర్ యేసున్ జుల్మ కీతెర్. 32 బతి యేసు, "మీకున్ టావ సెలె అద్ చంది తిందన్ సాటి, నహ్గ మంత" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 33 తె సిస్యలిర్, "గురుజిన్ తిందన్ సాటి, బోరె చంది తతెరెయ్ బతలొ?" ఇంజెర్ తమ్య తమ ఇత్తెర్.

^{* 4:25} किरिस्तुः हेब्रि बासते मेसयल इंतेर. इदेना अर्तम पर्जतुन बचि किय्ले, बगवंतल नेमि कीसि, सारि किय्वल राजल. वेन साटि यूद्ल्क सूड्सेर मत्तेर.

^{* 4:25} కిరిస్తు: హెబ్రి బాపతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్తమ్ పర్జతున్ బచి కియ్లే, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్పల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్క్ సూడ్చెర్ మత్తెర్.

 34 అస్కె యేసు, "నాకున్ సారి కీతొర్ బగవంతన ఇచ పియ్సి తాక్వల్ అని వోన కామున్ బర్పుర్ కియ్పలె నావ చంది ఆసి మంత. 35 నమునతున్ మీరట్, 'వావై విజ వీత్త పెజె, ఉండె నాలుంగ్ మహిననె పంట కొయ్లె వాంత' ఇంతిట్. బతి వహుక్సెకె సూడట్. ఇంకె అద్ పంట కొయ్తెన్ తయర్ మంత*" ఇంజెర్ మీకున్ వెహ్చెర్ మంతొన్. 36 "పంట కొయ్పలిర్కున్ ఇంకె బూతి పుట్పెరెస్ మంత. బస్కెట్ పిస్సల్ జీవతగ లోకుర్కున్ తర్వలె, అద్ పంట కొయ్యలిర్కున్ పుట్వల్ పండి. ఇదెన్ హిందల్, విజ వీత్వలిర్ అని పంట కొయ్పలిర్ ఆనంద్నె మంద పరంతెర్. 37 'విజ వీత్వల్ వౌరొర్ అని పంట కొయ్యల్ ఉండె వొరొర్' ఇన్వల్ సాస్తుర్ కరల్ ఆంద్. 38 మిరట్ కస్టమ్ కీసి వీత్మకి అద్ పంట కొయ్లె, మీకున్ సారి కీతాన్. అద్ విజ వీత్లె దుస్సుర్ కస్టమ్ కీతెర్. వూర కస్టమ్న పండితున్ మీరట్ యేచ్చెర్ మంతిట్" ఇంజెర్ ఇత్తొర్.

39 "నన కీత సమ్దెతున్ బారెతె, నన వెహ్వక్ మనెకెన్ నాకున్ వెహ్తార్" ఇంజెర్ అద్ వెయ్లో వెహ్తా. తె అద్ గవతున్ పియ్సి, సమరయ యేరియత చహర్తుర్ వెలెటిర్ లోకుర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇర్తెర్. ⁴⁰ పూర్ సమరయతుర్ వోన్గ వాసి, "గురుజి! నిమె మహ్గ వాసి, మందయ్

इत्तेर. 34 अस्के येसु, "नाकुन सारि कीतोर बगवंतना इचा पिय्सि ताक्वल अनि वोना काम्न बर्प्र किय्वले नावा चंदि आसि मंता. ³⁵ नमुनतुन मिरट, 'वाव्टे विजा वीत्ता पेजे, उंडे नालुङ महिनने पंटा कोय्ले वांता' इंतिट. बित वहुक्नेके सूडट. इंके अद पंटा कोय्लेन तयर मंता*" इन्जेर मीकुन वेह्चेर मंतोन. ³⁶ "पंटा कोय्वलिरकुन इंके बूति पुट्सेरेन मंता. बस्केट पिस्वल जीवतगा लोकुरकुन तर्वले, अद पंटा कोय्वलिरकुन पुट्वल पंडि. इदेन हिंदल, विजा वीत्वलिर अनि पंटा कोय्वलिर आनंदुने मंदा परंतेर. 37 विजा वीत्वल वोरोर अनि पंटा कोय्वल उंडे वोरोर' इंवल सास्तुर करल आंद. 38 मिरट कस्टम कीसि वीत्मिक अद पंटा कोय्ले, मीकुन सारि कीतोन. अद विजा वीत्ले दुसुर कस्टम कीतेर. वूरा कस्टम्ना पंडित्न मिरट येच्चेर मंतिट" इन्जेर इत्तोर.

³⁹ "नना कीता सम्दोतुन बारेते, नना वेह्वक मनेकेन नाकुन वेह्तोर" इन्जेर अद वेय्लो वेह्ता. ते अद गवतुन पिय्सि, समरया येरियता चहर्तुर वेलेटिर लोकुर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर. ⁴⁰ वूर समरयतुर वोन्गा वासि, "गुरुजि! निमे मह्गा वासि, मंदय लागर"

^{* 4:35} లోకుర్కున్ బగవంతన చర్నతె తర్వల్ పంట. బహన్ ఇత్తెకె సమరయ జాతితుర్ వెలెటిర్ యేసునగ వాసెర్ మత్తెర్. వూర్కున్ బగవంతన సరి–మారగున్ బారెతె వెహ్వలె కానె ఆసి మంత ఇత్తార్.

^{* 4:35} लोकुरकुन बगवंतना चर्नते तर्वल पंटा. बहन इत्तेके समरया जातितुर वेलेटिर येसुनगा वासेर मत्तेर. वूरकुन बगवंतना सरि-मारगुन बारेते वेह्वले काने आसि मंता इत्तोर.

इन्जेर जुल्मा कीतेर. ते येसु वूर्गा रंड रोज्क मत्तोर. ⁴¹ येसु वेह्तङ गोस्टिङ कुद केन्चि, उंडे वेलेटिर बक्तलिर आतेर. ⁴² "निमे वेह्ता गोस्टि पिय्सिन आयो बित, ममोट वोनङ गोस्टिङ कुद केन्चि, वेरे दुनियतुन बचि किय्वल किरिस्तु इन्जेर किर कीसि, नम्तोम" इन्जि वेय्लोन वेह्तेर.

येसु अदिकारिनोर मरिन चोकोट किय्वल

(मत्तिय 8:5-13; लूका 7:1-10)

⁴³रंड रोज्क आता पेजे, येसु गलिलया येरियते सोंले पेसितोर. 44 (अस्के येसु, 'पर्वक्तन तंवा सोंता येरियतगा मान पुटो' इन्जेर मुनेने वेह्चि मत्तोर.) ⁴⁵ तेर बति वोर गलिलया येव्ता पेजे, अगदुर लोकुर चोकोट मान सीसि, वोन करुम कीतेर. बारितेके पस्का सड जर्ग्नेके, वूर येरुसलेम्नगा सोन्जि मत्तेर अनि येसु कीतङ मय्मतङ काम्क सुड्सि मत्तेर. 46 अहन सोनेके सोनेके, इदेन मुने येतुन आङुक्नी रसत दात मार्यसीतोर अद, गलिलयता काना चहर्दे येव्तोर. कपेर्नहोम इंवल चहर्ते राजनोर वोरोर अदिकारि मत्तोर, वोनोर मरि बेमरिते सानल मींड्सि मत्तोर. 47 ते वोर अदिकारि, यूदयतल गलिलया येरियते येसु वातोर इन्जेर केन्चि, येसुनगा सोत्तोर. अनि, "ना मरि बेमरिते सानल मींड्सि मंतोर. निमे

లాగర్" ఇంజెర్ జుల్మ కీతెర్. తె యేసు వూర్గ రండ్ రోజ్క్ మత్తార్. 41 యేసు వెహ్తంగ్ గొస్టింగ్ కుద్ కేంచి, ఉండె వెలెటిర్ బక్తలిర్ ఆతెర్. 42 "నిమె వెహ్త గొస్టి పియ్సిన్ ఆయొ బతి, మమొట్ వోనంగ్ గొస్టింగ్ కుద్ కేంచి, వేరె దునియతున్ బచి కియ్పల్ కిరిస్తు ఇంజెర్ కరి కీసి, నమ్మెమ్" ఇంజి వెయ్లెన్ వెహ్తెర్.

యేసు అదికారినొర్ మరిన్ చొకొట్ కియ్సల్

(మత్తయి 8:5-13; లూక 7:1-10)

 43 రండ్ రోజ్క్ ఆత పెజె, యేసు గలిలయ యేరియతె సొన్లె పెసితొర్. 44 (అెస్కె యేసు, 'పర్వక్తన్ తన్వ సొంత యేరియతగ మాన్ పుటా' ఇంజెర్ మునెనె వెహ్చి మత్తొర్.) 45 తెర్ బతి వోర్ గలిలయ యెవ పెజె, అగటుర్ లోకుర్ చొకొట్ మాన్ సీస్కి వోన్ కరుమ్ కీతెర్. బారితెకె పస్క సడ్ జర్గ్నేకె, వూర్ యెరుసలెమ్నగ సొంజి మత్తెర్ అని యేసు కీతంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ సూడ్పి మత్తెర్. 46 అహన్ సొనెకె సొనెకె, ఇదెన్ మునె యేతున్ ఆంగుర్క్ న రసత్ దాత్ మార్యుసీతొర్ అద్, గలిలయత కాన చహర్దె యెవ్తొర్. కపెర్నహోమ్ ఇన్వల్ చహర్తె రాజనొర్ హొరొర్ అదికారి మత్సార్. వోనొర్ మరి బేమరితె సానల్ గలిలయ యేరియతె యేసు వాతొర్ ఇంజెర్ కేంచి, యేసునగ సొత్తార్. అని, "నా మరి బేమరితె సానల్

మీండ్పి మంతొర్. నిమె వాసి, చొకొట్ కియయ్ లాగర్" ఇంజెర్ యేసున్ వినంతి కీతొర్. 48 తె యేసు, "చమత్ కార్క్ అని మయ్మతంగ్ కామ్క్ సూడ బీగర్, నా పారా బరొస కియ్పిట్ సెలెయ్?" ఇంజెర్ අණුරි. 49 මිරි బම් කි්රි అదికారి, "పర్సు! నా మరిన పరన్ సొన్వక్ మనెకెన్ వర ఇంజెర్ ఇత్తార్. $50 \, \mathrm{will}$, "నిమె రోన్ సాన్. నీ మరి పిసంతొర్" ఇంజెర్ యేసు వెహొర్. తె వోర్ అదికారి, యేసున గొస్తిత్ పారా_ బరొస ఇర్సి పెసితార్. 51 హోర్ అహన్ సరియ్ సొంజెర్ మనెకెన్, వోనుర్ సేవ్కలిర్ మునెత్క్ వాసి, "నీవొర్ మరి చాకొట్ ఆతొర్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. ⁵² తె వోర్ అదికారి, "బద్ వకత్నె చొకొట్ ఆతొర్?" ఇంజెర్ సేవ్కలిర్కున్ పూసి కీతొర్. అస్కె వూర్, "నినె దుపరి ఉంది నేక్నెకె, చొకొట్ ఆతొర్" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. $^{53}\,\mathrm{n}$ రొబర్ అదె వకత్నె యేసు తనకున్, 'నీవార్ మరి పిసంతార్' ఇన్వల్ గొస్టి వెహ్తూర్ ఇంజెర్ సమ్జె మాస్త్రి, పోర్ అదికారి అని వోన రోతుర్ యేసున్ పౌరా బరాస අදුර්. 54 యూదయ యేరియతల్ గలిలయ వాసి, యేసు కీత రెండవ మయ్మత కామ్ ఇద్ ఆంద్.

కెయ్–కాల్క్ అర్సి సొత్తాన్ చొకొట్ కియ్పల్

5 అద్ ఆత పెజె, యూదుల్క్ న ఉంది సడ్ కరుమ్ వాత కాడ్కి, యేసు యెరుసలెమ్ నగుడె, వర్సి సొత్తార్. 2 యెరుసలెమ్మ గొంన

वासि, चोकोट कियय लागर" इन्जेर येसुन विनंति कीतोर. ⁴⁸ते येसु, "चमत्कार्क अनि मय्मतङ काम्क सूडा बीगर, ना पोरो बरोसा किय्विट सेलेय?" इन्जेर इत्तोर. 49 तेर बति वोर अदिकारि, "पर्बु! ना मरिना परन सोंवक मनेकेन वरा" इन्जेर इत्तोर. ⁵⁰ अस्के, "निमे रोन सोन. नी मरि पिसंतोर" इन्जेर येसु वेह्तोर. ते वोर अदिकारि, येसुना गोस्टित पोरो बरोसा इर्सि पेसितोर. ⁵¹ वोर अहन सरिय सोन्जेर मनेकेन, वोनुर सेव्कलिर मुनेत्क वासि, "नीवोर मरि चोकोट आतोर" इन्जेर वेह्तेर. 52 ते वोर अदिकारि, "बद वकत्ने चोकोट आतोर?" इन्जेर सेव्कलिरकुन पूसि कीतोर. अस्के वूर, "निने दुपरि उंदि नेक्नेके, चोकोट आतोर" इन्जेर वेह्तेर. 53 बरोबर अदे वकत्ने येसु तनकुन, 'नीवोर मरि पिसंतोर्' इंवल गोस्टि वेह्तोर इन्जेर सम्जे मासि, वोर अदिकारि अनि वोना रोतुर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर. 54 यूदया येरियतल गलिलया वासि, येसु कीता रेंडवा मय्मता काम इद आंद.

केय-काल्क अर्सि सोत्तोन चोकोट किय्वल

5 अद आता पेजे, यूदुल्क्ना उंदि सड करुम वाता काड्कि, येसु येरुसलेम नगुडे, वर्सि सोत्तोर. ²येरुसलेम्ना गोरेना पाटक इंवल जागतुन करुम हेब्रि बासते बेतेस्ता इंवल कोनेर मत्ता. अद कोनेरतगा सियुङ मंडोप्क मत्तङ. 3-4*[अद कोनेरतगा किह येलने बगवंतनोर दूतल रेग्सि येतुन हालि कींदुर. अस्के बोर मुने रेयंतोरो वोर बातल बेमरि मत्तेके गिर चोकोट आंदुर.] अव मंडोप्क्नगा गुड्डिर, लेङ्डल-तुङ्डलिर अनि केय-काल्क अर्सि सोत्तुर, सम्दि तीर्क्नङ बेमरिङ वालिर जागा पिय्सि मंदिर. 5 वूर रोपो तीसा आट (38) साल्कनल बेमरिते मंवल वोरोर मायनल मत्तोर. 6 वोर माय्नन येसु सूड्सि, वेले साल्कनल बेमरिते मंतोर इंवल करि कीसि, "चोकोट आयना इंति कि?" इन्जेर वोन पूसि कीतोर. ⁷ते वोर मायनल, "पर्बु! अद कोनेर्ता येर हाले मानेके, नाकुन अगा रेह्वलिर बोरे सेल्र. अदेन साटि नना रेय्ले वानेकेते, नाकुन तेर मुनेन दुस्रोर बोर्तेर अगा रेयंतोर" इन्जेर जवब सीतोर. ⁸ अस्के येसु, "तेदा! अनि नीवा चाप्रतुन पिय्सि रोन सोन" इन्जेर इत्तोर. 9 अहन इत्ता बरोबर, वोर चोकोट आसि, तंवा चाप्रतुन पिय्सि ताक्सेर सोत्तोर.

इद गट्ना यूदुल्क्ना आरम्ना दिवोसुन नेटि जर्ग्ता. ¹⁰ ते यूदुल्क्नुर अदिकारिर, "नीवा चाप्रा पिय्सि ताक्वल, नेंड आरम्ना दिवोस

పాటక్ ఇన్వల్ జాగతున్ కరుమ్ హెబ్రి బాసతె బెతెస్త ఇన్వల్ కోనెర్ మత్త. అద్ కోనెర్తగ సియుంగ్ మండొప్క్ మత్తంగ్. 3-4 \star [అద్ కోనెర్గ కహి యేలనె బగవంతనొర్ దూతల్ రెయ్సి యేతున్ హాలి కిందుర్. అస్కె బోర్ మునె రెయంతొరొ వోర్ బాతల్ బేమరి మత్తెకె గిర్ చొకొట్ ఆందుర్.] అవ్ మండొప్క్ నగ గుడ్డిర్, లెంగ్లల్ –తుంగ్లలిర్ అని కెయ్-కాల్క్ అర్సి సొత్తుర్, సమ్ది తీర్క్ నంగ్ బేమరింగ్ వాలిర్ జాగ పియ్ప మందిర్. 5 వూర్ రొపా తీస ఆట్ (38)సాల్క్ నల్ బేమరితె మన్సల్ వొరొర్ మాయ్నల్ మత్తొర్. 6 వోర్ మాయ్నన్ యేసు సూడ్పి, వెలె సాల్క్ నల్ బేమరితె మంతొర్ ఇన్వల్ కరి కీసి, "చొకొట్ ఆయన ఇంతి కి?" ఇంజెర్ వోన్ పూసి కీతొర్. 7 తె వోర్ మాయ్నల్, "పర్బు! అద్ కోనెర్త యేర్ హాలె మానెకె, నాకున్ అగ రెహ్వలిర్ బోరె సెలుర్. అదెన్ సాటి నన రెయ్లే వానెకెతె, నాకున్ తెర్ మునెన్ దుస్రార్ బోర్తెర్ అగ రెయంతొర్" ఇంజెర్ జవబ్ సీతొర్. 8 లెస్కె యేసు, "తేద! అని నీవ చాడ్రతున్ పియ్స్ట్రీ రోన్ సొన్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 9 అహన్ ఇత్త బరొబర్, వోర్ చొకొట్ ఆసి, తన్య చాస్లతున్ పియ్పి తాక్సెర్ సొత్తార్.

ఇద్ గట్న యూదుల్క్ న ఆరమ్మ దివాసున్ నేటి జర్గ్ త 10 తె యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్, "నీవ చాడ్ర పియ్స్ తాక్వల్, నేండ్ ఆరమ్మ దివాస్ ఆత

^{* 5:3-4} तोलेतङ कहितङ ग्रीकु ग्रंत्क्नगा इव गोस्टिङ सेलेङ.

^{* 5:3–4} తొలెతంగ్ కహితంగ్ గ్రీకు గ్రంత్క్ నగ ఇవ్ గొప్పింగ్ పెలెంగ్.

కాడ్కి, దర్మత కానున్తున్ ఉల్ల తాక్తప్ ఆంత" ఇంజెర్ చొకొట్ ఆతొన్ సంగ ఇత్తెర్. 11 బతి వోర్, "నాకున్ చొకొట్ కియ్పల్, 'నీవ చాప్ర పియ్స్లి సౌన్ ఇత్తార్'" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. 12 తె వూర్, "'నీకున్ చాడ్ర పియ్స్లి స్టాన్' ఇంజెర్ బోర్ వెహ్తూర్?" ఇంజి పూసి కీతెర్. 13 బతి వోర్ వెహ పర్మకి. బారితెకె అగ వెలె మాంది మత్తెర్ అని యేసు మాందితగ మిస్తె మాసి సొత్తార్. 14 అద్ ఆత పెజె యేసు, వోన్ మందిర్త ఆవ్రతగ సూడ్సి, "ఇచుల కేంజ! నిమె చొకొట్ ఆతి. ఉండె వెలె దుక్ప వాయ్పక్ న మన్లై, పాప్పంగ్ కామ్క్ కియ్మ" ఇంజెర్ వెహ్హార్. 15 అస్కె, వోర్ మాయ్నల్ యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్గ సాంజి, "నాకున్ చొకొట్ కియ్సల్ యేసు ఆందుర్" ఇంజెర్ వెహ్తార్.

16 యేసు ఆరమ్న దివొసున్ నేటి ఈతంగ్ కామ్క్ కీతతున్ హిందల్, వూర్ యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్ యేసున్ దుక్స సియ్పల్ మొదొల్ కీతెర్. 17 బతి యేసు, "నా బాబొ హర్ గట్క కామ్ కీసెర్ మత్త కాడ్కి, నన గిర్ కామ్ కీసెర్ మంతొన్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 18 ఇద్ కారన్తున్ హిందల్, యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్, "వేర్ సిరిప్ ఆరమ్న దివొస్న మా నేకితున్ బహ్కో మాయ్పలె ఆయ్య, బగవంతన్ తన్వొర్ బాబొ ఇంజెర్ వెహ్ని, తనకున్ బగవంతన్ బరొబర్ బడి కీసెర్ మంతొర్" ఇంజి, ఇవ్ రండ్ కారన్కున్

आता काड्कि, दर्मता कानुंतुन उल्टा ताक्तप आंता" इन्जेर चोकोट आतोन सङा इत्तेर. 11 बित वोर, "नाकुन चोकोट किय्वल, 'नीवा चाप्रा पिय्सि सोन इत्तोर'" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ¹²ते वूर, "'नीकुन चाप्रा पिय्सि सोन' इन्जेर बोर वेह्तोर?" इन्जि पुसि कीतेर. 13 बति वोर वेहा पर्मिक. बारितेके अगा वेले मांदि मत्तेर अनि येसु मांदितगा मिस्डे मासि सोत्तोर. 14 अद आता पेजे येसु, वोन मंदिर्ता आव्रतगा सूड्सि, "इचुला केन्जा! निमे चोकोट आति. उंडे वेले दुक्सा वाय्वक्ने मंले, पाप्नङ काम्क किय्मा" इन्जेर वेह्तोर. ¹⁵ अस्के, वोर मायनल यूदुल्क्नुर अदिकारिर्गा सोन्जि, "नाकुन चोकोट किय्वल येसु आंदुर" इन्जेर वेह्तोर.

16 येसु आरम्ना दिवोसुन नेटि ईतङ काम्क कीततुन हिंदल, वूर यूदुल्क्नुर अदिकारिर येसुन दुक्सा सिय्वल मोदोल कीतेर. 17 बति येसु, "ना बाबो हर गट्का काम कीसेर मत्ता काङ्कि, नना गिर काम कीसेर मंतोन" इन्जेर वेह्तोर. 18 इद कारंतुन हिंदल, यूदुल्क्नुर अदिकारिर, "वेर सिरिप आरम्ना दिवोस्ना मा नेकितुन बह्के माय्वले आय्वा, बगवंतन तंवोर बाबो इन्जेर वेह्चि, तनकुन बगवंतन बरोबर बिंड कीसेर मंतोर" इन्जि, इव रंड कारनकुन हिंदल, येसुन जकना इन्जेर वूर निर्नय कीतेर.

बगवंतना अदिकार येसुनगा मंता

¹⁹ ते येस् इहिन पोडि कीसि वेह्तोर: "इद सतेम आंद. बगवंतनोर मरि तंवा तना बतय किया परोर. बाबो बतल कींतोरो. सिरिप अदेने सूड्सि मरि कींतोर. बाबो बगवंतल बतङ बहन कींतोरो, अवेन मरि अह्ने कींतोर. ²⁰ बाबो मरिन लाड कीता काड़िक, तना किय्वलिक सम्दो कामकुन मरिन तोह्चेर मंतोर. उंडे वेले डगुक काम्क मुने बविसत्ने मरिन सङा बाबो कियुस्वल सूड्सि, बेय गुल आकिट. 21 बाबो सातुरकुन बहन नेंड्संतोरो, अह्ने मिर गिर तना नेमि कीत्रकुन पिस्संतोर. 22 बाबो बोने तस्वा कियोर. बति तस्वा किय्ले बर्प्र अदिकार तंवोर मरिन सीतोर. ²³तनक्न बहंते सम्दिर मानि कींतेरो, अह्ने मरिन गिर मानि कियना इन्जेरेन, अद अदिकार मरिना केय्दे बगवंतल सीतोर. बोरे आयि मरिन मानि किय्वेके, मरिन सारि कीतोर बाबोन गिर मानि कीता लेकतगा वायोर. 24 नावा गोस्टि केन्चि, नाकुन सारि कीतोनगा बरोसा इर्वन, बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता. आतोन पापकृन हिंदल, वाय्वल सिक्सा तपंता. मरंतल तप्सि, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुट्ता.

హిందల్, యేసున్ జకన ఇంజెర్ వూర్ నిర్సయ్ కీతెర్.

బగవంతన అదికార్ యేసునగ మంత

 19 తె యేసు ఇహిన్ పోడి కీసి వెహొర్: "ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. బగవంతనొర్ మరి తన్య తన బతయ్ కియ పరొర్. బాబొ బతల్ కీంతొరొ, సిరిప్ అదెనె సూడ్పి మరి కింతొర్. బాబొ బగవంతల్ బతంగ్ బహన్ కీంతొరొ, అవెన్ మరి అప్పై కీంతొర్. 20 బాబొ మరిన్ లాడ్ కీత కాడ్కి, తన కియ్వలిక్ సమ్దే కామ్కున్ మరిన్ తొప్పార్ మంతొర్. ఉండె వెలె డగుక్ కామ్క్ మునె బవిసత్నె మరిన్ సంగ బాబొ కియుస్సల్ సూడ్పి, బెయ్ గుల్ ఆకిట్. 21 బాబొ సాతుర్కున్ బహన్ నేండుసంతొరొ, అహ్నై మరి గిర్ తన నేమి కీతుర్కున్ పిసుసంతొర్. 22 బాబొ బోనె తస్వ కియొర్. బతి తస్స కియ్లె బర్పుర్ అదికార్ తన్స్టార్ మరిన్ సీతార్. 23 తనకున్ బహన్తె సమ్దిర్ మాని కీంతెరొ, అప్పై మరిన్ గిర్ మాని కియన ఇంజెరెన్, అద్ అదికార్ మరిన కెయ్తె బగవంతల్ సీతొర్. బోరె ఆయి మరిన్ మాని కియ్వెకె, మరిన్ సారి కీతొర్ బాబొన్ గిర్ మాని కీత లెకతగ వాయొర్. 24 నావ గొస్టి కేంచి, నాకున్ సారి కీతొనగ బరొస ఇర్వన్, బెస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటంత. ఆతొన్ పాప్కున్ హిందల్, వాయ్యల్ సిక్స తపంత. మరన్తల్ తప్పి, వోన్ బస్కెట్ పిస్పల్ జీవ పుట్త.

 25 ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. సానలిర్ బగవంతనొర్ మరిన గొస్టి కేంజ్వల్ వకత్ వాసెర్ మంత. అద్ ఇంకె వాసిన్ మంత. అద్ గొస్టి కేంచి, తాక్వరిర్ బస్కెట్ పిసంతెర్. 26 బహన్గె బగవంతల్ జీవతొర్ మాల్కల్ ఆందురొ, అహ్నె బస్కెట్ పిస్వల్ జీవతున్ సియ్వల్ అదికార్ మరిస్ సీతార్. 27 వోర్ మరి స్వర్డ్ నౌర్ మాయ్నల్ ఆత కాడ్కి, లోకుర్కున్ తస్వ కియ్పల్ అదికార్ బాబొ వోన్ సీతార్. 28 మిరట్ గుల్ ఆయ్మట్! ఉంది వకత్ వాసెర్ మంత. అద్ వకత్పె వీచ్క్ నగ మన్వలిర్ సానలిర్ సమ్లిర్ గిర్ బగవంతనార్ మరిన గొస్టి కేంచి, నేండ్సి బహ్రి వాంతెర్. 29 నేండ్స్లి బహ్రి వాతుర్ సమ్దిర్కున్ వోర్ మరి తస్వ కీసి, వూర్తటల్ పునెవంతలిర్కున్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ సీంతార్ అని పాపెస్తలిర్కున్ సిక్స వాటంతొర్. 30 అద్ తస్స నావ ఇచతున్ పియ్పి ఆయొ బతి, నాకున్ సారి కీతాన ఇచతున్ పియ్సిన్ కీంతొన్. నావ నన బతయ్ కియ పరొన్. బాబల్ నాకున్ వెహ్హ తీరె, లోకుర్కున్ నాయ్ద తస్వ కీంతొన్. నన కియ్పల్ తస్ప నాయ్ద ఆంద్.

యేసున్ బారెతంగ్ గవంగ్

 31 "మోక నా బారెతె ననయ్ గవ వెహ్కుతె, నావ గవతున్ కరల్ ఇంజెర్ వొప్పర్. 32 నా బారెతె గవ వెహ్లె వొరొర్ మంతొర్. వోర్ వెహ్పల్ గవ సతెమ్ ఇంజెర్ నాకున్ టావ.

²⁵ "इद सतेम आंद. सानलिर बगवंतनोर मरिना गोस्टि केन्ज्वल वकत वासेर मंता. अद इंके वासिन मंता. अद गोस्टि केन्चि, ताक्वलिर बस्केट पिसंतेर. 26 बहंते बगवंतल जीवतोर माल्कल आंदुरो, अह्ने बस्केट पिस्वल जीवत्न सिय्वल अदिकार मरिन सीतोर. 27 वोर मरि स्वर्गीर माय्नल आता काड्कि, लोकुरकुन तस्वा किय्वल अदिकार बाबो वोन सीतोर. ²⁸ मिरट गुल आय्मट! उंदि वकत वासेर मंता. अद वकत्ने वीच्क्नगा मंवलिर सानलिर सम्दिर गिर बगवंतनोर मरिना गोस्टि केन्चि, नेंड्सि बहिर वांतेर. ²⁹ नेंड्सि बहिर वातुर सम्दिरकुन वोर मिर तस्वा कीसि, वूर्गटल पुनेवंतलिरकुन बस्केट पिस्वल जीवा सींतोर अनि पापेस्तलिरकुन सिक्सा वाटंतोर. 30 अद तस्वा नावा इचतुन पिय्सि आयो बति, नाकुन सारि कीतोना इचतुन पिय्सिन कींतोन, नावा नना बतय किया परोन. बाबल नाकुन वेह्ता तीरे, लोकुरकुन नाय्दा तस्वा कींतोन. नना किय्वल तस्वा नाय्दा आंद.

येसुन बारेतङ गवङ

31 "मोका ना बारेते ननय गवा वेह्कते, नावा गवतुन करल इन्जेर वोपुर. ³² ना बारेते गवा वेह्ले वोरोर मंतोर. वोर वेह्वल गवा सतेम इन्जेर नाकुन टावा. ³³"मिरट योहंतगा किहतुरकुन रोह्तिट. वोना गवा सतेमे आंद. ^{34–35}योहन डिवेत दात पोच्चेर वेड्चि सीसेर मत्तोर. मिरट वोना वेड्चिते जुलुक वेरि, बेय आनंद्ने मित्तट. मिरट बचे मायना इन्जेरेन इव गोस्टिङ वेह्चेर मंतोन.

"बित नाकुन निरमन्कना गवा जुरत सेले. ³⁶ बारितेके योहंतुन तेर डगुर गवा नह्गा मंता. अद बतल इत्तेके: नना कीतङ मय्मतङ काम्क. इव कामकुन बगवंतल नाकुन कीम इन्जेर हञ्लि कीतोर. इवे नाकुन बाबो सारि कीतोर इन्जेर निरुपन कींतङ. 37 वोरे बाबो ना बारेते इद गवा वेह्चेर मंतोर. बित मिरट बस्केन वोना वचन केन्जमिक अनि बस्केन वोना रूप सूड्मिक. ³⁸ सारि किय्वन पोरो मिरट बरोसा इर्वा काड्कि, वोना बोदा मीवङ दिल्क्नगा मनो. 39 बस्केट पिस्वल जीवा दर्मा-ग्रंत्नगा पुटंता इन्जेर सोन्च कीसि, मिरट चोकोटे मह्कंतिट. बति अवे वचन्क ना बारेते गवा वेह्चेर मंतङ. 40 तेर बति मिरट अद बस्केट पिस्वल जीवत्न साटि नहगा वाय्ले वोप्विट.

⁴¹ "नाकुन माय्निलर सिय्वल डगुर-पान लागो. ⁴² बारितेके मिरट बगवंतन पेर्मा किय्विट इंवल नाकुन टावये. ⁴³ नना नावोर बाबोना पोरोडे वातोन. नाकुन मिरट वोप्मिक. बित उंडे बोरे तंवा पोरोडे तनय वातेके, वोन मिरट आनंद्ने वोपंतिट. 33 "మీరట్ యోహన్లగ కహితుర్కున్ రొహ్హిట్. వోన గవ సతెమె ఆంద్. $^{34-35}$ యోహన్ డివెత్ దాత్ పొచ్చెర్ వేడ్చి సీసెర్ మత్తార్. మీరట్ వోన వేడ్చితే జులుక్ వేరి, బెయ్ ఆనంద్నె మత్తిట్. మీరట్ బచె మాయన ఇంజెరెన్ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్చెర్ మంతొన్.

"బతి నాకున్ నరిమన్కన గవ జురత్ ಸಾಪ. 36 ಬಾರಿತತ ಮಾಏಾನ್ಸುನ್ ತರ್ ಜಗುರ್ గవ నహ్ల మంత. అద్ బతల్ ఇత్తెకె: నన కీతంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్. ఇవ్ కామ్కున్ బగవంతల్ నాకున్ కీమ్ ఇంజెర్ హవి కీతొర్. ఇవె నాకున్ బాబొ సారి కీతొర్ ఇంజెర్ నిరుపన్ కీంతంగ్. 37 వోరె బాబొ నా బారెతె ఇద్ గవ వెహ్చెర్ మంతొర్. బతి మిరట్ బస్కెన్ వోన వచన్ కేంజ్శకి అని బస్కెన్ వోన రూప్ సూడ్మకి. 38 సారి కియ్సన్ పొరొ మీరట్ బరొస ఇర్వ కాడ్కి, వోన బోద మీవంగ్ దిల్క్ నగ మనా. 39 బెస్కెట్ పిస్వల్ జీవ దర్శ-గ్రంత్నగ పుటంత ఇంజెర్ సోంచ్ కీసి, మిరట్ చొకొటె మహ్కాంతిట్. బతి అవె వచన్క్ నా బారెతె గవ వెహ్చార్ మంతంగ్. 40 తెర్ $^{-}$ బతి మిరట్ అద్ బస్కెట్ పిస్పల్ జీవతున్ సాటి నహ్మ వాయ్లె వొప్పిట్.

 41 "నాకున్ మాయ్నలిర్ సియ్వల్ డగుర్–పాన్ లాగొ. 42 బారితెకె మీరట్ బగవంతన్ పెర్మ కియ్పిట్ ఇన్వల్ నాకున్ టావయె. 43 నన నాహొర్ బాబొన పొరొడె వాతొన్. నాకున్ మీరట్ హొష్మకి. బతి ఉండె బోరె తన్వ పొరొడె తనయ్ వాతెకె, వోన్ మీరట్ ఆనంద్పె హొపంతిట్.

 44 మీకున్ దుస్టుర్ డగుర్–పాన్ సియ్యల్ ఇస్టమ్ బతి, వొరొరె మన్వల్ బగవంతల్ పియ్వల్ డగుర్–పాన్లున్ సాటి కోసిద్ కియ్యిట్. తె నా పొరొబహన్ బరొస ఇర పర్కిట్ $?^{45}$ నన బాబొనగ మీ పొరొ పిరది కీంతొన్ బతలొ ఇంజెర్ సోంచ్ కియ్మట్. బతి దర్శత కానున్తున్ లిహి కీతొర్ మోసె పర్వక్షన్ పొరొ మీరట్ ఆస ఇర్తిట్. వోర్ మోసెయ్ మీ పొరొ పిరది కీంతొర్. $^{46}\,$ వోర్ మోసె నా బారెతె లిహి కీత కాడ్కి, మీరట్ మోక వోన్ బరొస కీందిట్తే, నాకున్ గిర్ బరొస కీందిట్. ⁴⁷ బతి మోసె లిహి కీత దర్శత కానున్తంగ్ గొస్టినె మీరట్ నమ్పిట్తె, నావంగ్ గొస్టిస్ బహన్ నమ పర్కిట్?" ఇంజెర్ యూదుల్క్ నుర్ అదికార్కున్ వెహ్తూర్.

యేసు సియుంగ్ హజర్క్ మాందితున్ జేవున్ దొస్వల్

(మత్తయి 14:13-21; మార్క్ 6:30-44; లూక 9:10-17)

 44 मीकुन दुस्रुर डगुर-पान सिय्वल इस्टम बित, वोरोरे मंवल बगवंतल सिय्वल डगुर-पांदुन साटि कोसिद किय्विट. ते ना पोरो बहन बरोसा इरा पर्किट? 45 नना बाबोनगा मी पोरो पिरिद कींतोन बतलो इन्जेर सोन्च किय्मट. बित दर्मता कानुंतुन लिहि कीतोर मोसे पर्वक्तन पोरो मिरट आसा इर्तिट. वोर मोसेय मी पोरो पिरिद कींतोर. 46 वोर मोसे ना बारेते लिहि कीता काङ्कि, मिरट मोका वोन बरोसा कींदिट्ते, नाकुन गिर बरोसा कींदिट. 47 बित मोसे लिहि कीता दर्मता कानुंतङ गोस्टिन मिरट निव्वट्ते, नावङ गोस्टिन बहन नमा पर्किट?" इन्जेर यूदुल्कनुर अदिकारकुन वेह्तोर.

येसु सियुङ हजर्क मांदितुन जेवुन दोस्वल

(मत्तयि 14:13-21; मार्क 6:30-44; लूका 9:10-17)

6 अद आता पेजे, येसु गलिलया सम्दुर्तुन^{*} हंदा बाज्नेके, तंवुर सिस्यिलर सङा सोत्तोर. ² बेमिर वालिरकुन येसु चोकोट कीतङ मय्मतङ काम्कुन सूड्सि, वेलेटिर मांदि वोन पेजेय वासेर मत्तेर. ³ ते येसु गुटा तेग्सि, तंवुर सिस्यिलर तोडो उद्तोर. ⁴अव दिवोस्कनगा यूदुल्क्ना पस्का सड

^{*} 6:1 తిబెరియ సమ్దర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్.

^{* 6:1} तिबेरिया सम्दुर इन्जेर गिर केयंतेर.

करुम वासि मत्ता. 5 अद वकत्ने येसु तला तह्चि सिर्मुट सूड्तोर. ते वेलेटिर मांदि तन्गा वासेर दिस्तेर. "वीर सम्दिर तिंले बगटल काने येच्चि तर्कट?" इन्जेर पिलिपुन येसु पूसि कीतोर. 6 तना बतल किय्वल मंतोर इंवल तनकुन टावय. बति वोर पिलिप्ना मंदे बतल मंतयो करि कियना इन्जेरेन, येस् अहन पूसि कीतोर. 7ते पिलिप्, "रंड नुहक (200) कूरतङ बिलने* चंदि येच्चि तत्तेके तेर बति, हर वोरोन जरजरा तिंले गिर येवो" इन्जेर जवब सीतोर. 8-9 अस्के वोनुर सिस्यलिर्गटल सीमोन-पेतुर्तोर तमुर आंद्रेयल, "इगे वोरोर कांडिनगा सियुङ सारिङ अनि रंड चुडुक मीन्क मंतङ. बति इचोर वेले मांदितुन इव बेकेन येवोङ" इन्जेर येसुन वेह्तोर. 10 ते येसु, अगा उदनल जाडि मत्ता काङ्कि, "तान पोरो पर्जतुन उपुसट" इन्जेर वेह्तोर. ते मरि-मियड अनि वेय्लोकुन लेका किय्वके, लग-बग सियुङ हजर्क (5,000) माङ्सा पङत उत्तेर. 11 अस्के येस्, अव सारिङ पिय्सि, बगवंतन दनेवाद वेह्चि, पङत उद्तुरकुन वहिड किय्ले सीतोर. अहने मीनकुन गिर सीतोर. वूर तिंदनच्चोर तित्तेर. 12 पर्जा पेटिमेन तिता पेजे, "इचुर गिर करब आय्वक्ने, मेय्तङ टुक्डेङ सम्दो मीरि कीम्ट" इन्जेर सिस्यलिरकुन येस् वेह्तोर.

యూదుల్క్ న పస్క సడ్ కరుమ్ వాసి మత్త. 5 అద్ వకత్నె యేసు తల తహ్చి సిర్ముట్ సూడ్తార్. తె వెలెటిర్ మాంది తన్గ వాసెర్ దిస్తెర్. "వీర్ సమ్గిర్ తిన్లె బగటల్ కానె యేచ్చి తర్కట్?" ఇంజెర్ పిలిపున్ యేసు పూసి కీతొర్. 6 తన బతల్ కియ్పల్ మంతొర్ ఇన్వల్ తనకున్ టావయ్. బతి వోర్ పిలిప్ప మన్గె బతల్ మంతయొ కరి కియన ఇంజెరెస్, యేసు అహన్ పూసి కీతొర్. 7 తె పిలిపు, "రండ్ నుహ్క్ (200) కూరతంగ్ బిలనే * చంది యేచ్చి తత్తెకె తెర్ బతి, హర్ వొరొన్ జరజర తిన్లై గిర్ యెవొ" ఇంజెర్ జవబ్ సీతొర్. $^{8-9}$ అస్కె వోనుర్ సిస్యలిర్గటల్ సీమొన్–పేతుర్తొర్ తముర్ ఆంద్రెయల్, "ఇగె వొరొర్ కాండినగ సియుంగ్ సారింగ్ అని రండ్ చుడుక్ మీస్క్ మంతంగ్. బతి ఇచొర్ వెలె మాందితున్ ఇవ్ బేకెన్ ಯವೌಂ \tilde{h} " ಇಂಜಾರ ಯೆಸುನ್ ವರ್ಭಾರ. 10 ತ యేసు, అగ ఉద్నల్ జాడి మత్త కాడ్కి, "తాన్ పొరొ పర్తతున్ ఉపుసట్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. తె మరి–మియడ్ అని వెయ్లెకున్ లెక కియ్యకె, లగ్-బగ్ సియుంగ్ హజర్క్ (5,000) మాడ్స పంగత్ ఉత్తెర్. 11 అస్కె యేసు, అవ్ సారింగ్ పియ్పి, బగవంతన్ దనెవాద్ వెహ్చి, పంగత్ ఉద్తుర్కున్ వహ్డి కియ్లె సీతొర్. అహ్నె మీన్కున్ గిర్ సీతొర్. వూర్ తిందనచ్చొర్ తిత్తెర్. 12 పర్ష పెటిమెన్ తిత పెజె, "ఇచుర్ గిర్ కరబ్ ఆయ్వక్ నె, మెయ్తంగ్ టుక్తెంగ్ సమ్మె మీరి

^{* 6:7} रंड नुह्क कूरतङ बिलना विलुवा किम जास्ता आट महिनना बूति. इवेन ग्रीकु बासते देनरङ इंतेर.

^{* 6:7} రండ్ నుహ్క్ కూరతంగ్ బిలన విలువ కమి జాస్త ఆట్ మహినన బూతి. ఇవెన్ గ్రీకు బాసతె దేనరంగ్ ఇంతెర్.

కీమ్ట్" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ యేసు వెహ్హార్. 13 తె సిస్యలిర్, తిత్తంగ్ అవ్ సియుంగ్ సారినల్ మెయ్తంగ్ టుక్డెన్ మీరి కీతెకె, బార డాలంగ్ నింతంగ్. 14 అద్ మయ్మత కామున్ సూడ్సి, పర్జ గుల్ ఆతెర్. అని "ఇద్ దునియతె వాయ్లె మత్తార్ పోర్ కరల్ పర్వక్షల్ వేరె ఆందుర్"# ఇంజెర్ పర్జ ఇత్తెర్. 15 తె యేసు, వూర్ పర్ణ తనకున్ హటున్ రాజల్ కియ్లె ఆంతెర్ ఇన్ఫల్ కరి కీసి, అద్ గుటతెకె వొరొరె సొతొర్.

యేసు సమ్దర్తత యేత్ పొరొ తాక్వల్

(మత్తయి 14:22–27; మార్క్ 6:45–52)

 $^{16-17}$ అద్ నేటి పోడ్డ్ సొనెకె, యేసునుర్ సిస్యలిర్ గలిలయ సమ్దుర్త డరిత్ కరుమ్ సొంజి, యేసున సరి సూడ్సెర్ మత్తెర్. అస్కె సికటి ఆసెర్ మత్త తెర్ బతి, యేసు వూర్గ వాయ్లెకె మత్తొర్. తె వూర్ సిస్యలిర్, ఉందీ రూకతగ ఉచ్చి, సమ్మర్తున్ హంద బాజున్ మన్యల్ కపెర్నహోమ్ చహర్తె సొన్లె పెసితెర్. $^{18}\,$ అదె వకత్నె డగుర్ వడి–దూందడ్ తేచ్చి, సమ్దర్తంగ్ హెల్వంగ్ బడె మాతంగ్. 19 ఫార్ లగ్-బగ్ మూంద్-నాలుంగ్ కోస్క్ లక్ రూకతున్ తాకుస్త పెజె, యేత్ పొరొ తాక్సెర్ యేసు తమ్ప రూకతగ వాయ్పల్ సూడ్సి, బెయ్ వెరితెర్. 20 బతి యేసు, "వెరిమట్! ననయ్ ఆందున్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తూర్. 21 అస్కె వోన్ ఆనంద్పె అద్ రూకతగ ఉపుసీతెర్. అస్కె

¹³ ते सिस्यिलर, तित्तङ अव सियुङ सारिनल मेय्तङ टुक्डेन मीरि कीतेके, बारा डालङ निंतङ. ¹⁴ अद मय्मता कामुन सूड्सि, पर्जा गुल आतेर. अनि "इद दुनियते वाय्ले मत्तोर वोर करल पर्वक्तल वेरे आंदुर" इन्जेर पर्जा इत्तेर. ¹⁵ ते येसु, वूर पर्जा तनकुन हटुन राजल किय्ले आंतेर इंवल किर कीसि, अद गुटतेके वोरोरे सोत्तोर.

येसु सम्दुर्ता येत पोरो ताक्वल

(मत्तयि 14:22-27; मार्क 6:45-52)

16-17 अद नेटि पोड्द सोनेके, येसुनुर सिस्यिलर गिललया सम्दुर्ता डर्डित करुम सोन्जि, येसुना सिर सूड्सेर मत्तेर. अस्के सिकटि आसेर मत्ता तेर बित, येसु वूर्गा वाय्लेके मत्तोर. ते वूर सिस्यिलर, उंदि रूकतगा उद्यि, सम्दुरतुन हंदा बाजुन मंवल कपेर्नहोम चहर्ते सोंले पेसितेर. 18 अदे वकत्ने डगुर विड-दूंदड तेच्चि, सम्दुर्तङ हेल्वङ बडे मातङ. 19 वूर लग-बग मूंद-नालुङ कोस्क लक रूकतुन ताकुस्ता पेजे, येत पोरो ताक्सेर येसु तम्वा रूकतगा वाय्वल सूड्सि, बेय वेरितेर. 20 बित येसु, "वेरिमट! ननय आंदुन" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. 21 अस्के वोन आनंद्ने

अद रूकतगा उपुसीतेर. अस्के येंटने वूर सोंवल जागते अद रूका येव्ता.

22-23 पर्बु विंति कीसि जेवुन दोस्तोर अद जागते, दुस्रो नेटि किह रूकङ तिबेरिया नगुडल वातङ. ते सम्दुर्ता हंदा बाजुन रेहे माय्विलर लोकुर, सिस्यिलर सिरिप उंदिय रूकते सोत्तेर. बित वूर तर्सोते येसु सोन्मिक इन्जेर किर कीतेर. ²⁴ वूर मांदि येसुन अनि सिस्यिलरकुन महक्तेर बित, बोरे पुट्मिक. ते अव रूकनगा उद्यि, येसुन महक्सेर कपेर्नहोम सोत्तेर.

²⁵ सम्दुर्ता हंदा डर्डिते येसु वूरकुन दिस्ता पेजे, "गुरुजि! इगे बस्के वाति?" इन्जेर पूसि कीतेर.

जीवतुन ताकद सिय्वल काने येसुय आंदुर

26-27 ते येसु, "मय्मतङ कामकुन अर्तम किय्वडुन हिंदल आयो बित, बर्पुर काने तित्ततुन हिंदले मिरट, नाकुन मह्क्सेर मंतिट. सिंक्स करब आय्वल कानेतुन साटि पर्पेडे माय्मट. बित स्वर्गोर माय्नल सिय्वल बस्केट पिस्वल जीवा वाले कानेतुन साटि पर्पेडे माम्ट. अहन सियन साटिने, बगवंतल तंवा अदिकार्दा मोर ना पोरो वाड्तोर. इद सतेम आंद" इन्जेर वेह्तोर. ²⁸ अस्के वूर, "बगवंतल माकुन बतल कियना इंतोर?" इन्जेर पूसि कीतेर. ²⁹ ते येसु, "बगवंतल बोंते सारि कीतोरो, वोन्गा बरोसा इरना इन्जेर

యెంటనె వూర్ సొన్వల్ జాగతె అద్ రూక యెవ్ష.

 2^2-2^3 పర్పు వింతి కీసి జేవున్ దొస్తార్ అద్ జాగతె, దుస్గా నేటి కహి రూకంగ్ తిబెరియ నగుడల్ వాతంగ్. తె సమ్దర్తత హంద బాజున్ రెహె మాయ్పలిర్ లోకుర్, సిస్యలిర్ సిరిప్ ఉందియ్ రూకతె సొత్తెర్. బతి వూర్ తర్సొతె యేసు సొన్మకి ఇంజెర్ కరి కీతెర్. 2^4 వూర్ మాంది యేసున్ అని సిస్యలిర్కున్ మహ్కొతెర్ బతి, బోరె పుట్మకి. తె అవ్ రూకనగ ఉచ్చి, యేసున్ మహ్కొసెర్ కపెర్నహోమ్ సొత్తెర్.

 25 సమ్దుర్త హంద డర్డితె యేసు వూర్కున్ దిస్త పెజె, "గురుజి! ఇగె బెస్కె వాతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్.

జీవతున్ తాకద్ సియ్పల్ కానె యేసుయ్ ఆందుర్

26-27 తె యేసు, "మయ్మతంగ్ కామ్కున్ అర్తమ్ కియ్పడున్ హిందల్ ఆయొ బతి, బర్పుర్ కానె తిత్తతున్ హిందలె మీరట్, నాకున్ మహ్కాసెర్ మంతిట్. సవ్సి కరబ్ ఆయ్పల్ కానెతున్ సాటి పర్పెడె మాయ్మట్. బతి స్వర్గ్ నౌర్ మాయ్నల్ సియ్పల్ బస్కెట్ పిస్పల్ జీవ వాలె కానెతున్ సాటి పర్పెడె మామ్ట్ల్. అహన్ సియన్ సాటినె, బగవంతల్ తన్వ అదికార్ద మోర్ నా పొరొ వాడ్తొర్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వెహ్తోర్. 28 అస్కె వూర్, "బగవంతల్ మాకున్ బతల్ కియన ఇంతొర్?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. 29 తె యేసు, "బగవంతల్ బోన్తె

సారి కీతొరొ, వోన్గ బరొస ఇరన ఇంజెర్ కోరంతొర్" ఇంజి వెహ్హార్. $^{30-31}$ అద్ కేంచి వూర్, "మా తొత్తుర్ ఈజిప్ట్నల్ వానెకె, బోడి గుటనగ మన్న ఇన్వల్ కానె తిత్తైర్. దర్మ-గ్రంత్నగ లేహి కీత తీరె వోర్ స్వర్గ్ నల్, అద్ కానెతున్ తిన్లై సీతొర్. $^{\#}$ తె మమొట్ నీ పొరొ బరొస ఇర్నల్ ఇంకె మా సాటి, బాతల్ మయ్మత కామ్ కీసి తొహంతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. 32 అస్కె యేసు, "అద్ కానెతున్ స్వర్డ్ మాసె సియ్మకి బతి, నా బాబొయె సీతొర్. ఇంకె అద్ కరల్ కానెతున్, నా బాబొ స్వర్గ్ సీసెర్ మంతొర్. 33 బాబొ స్పర్గ్ నల్ బతతున్ సారి కీతొరొ, అదె దునియతుర్కున్ జీవదాన్ సీంత. బగవంతల్ సారి కీత కరల్ కానె ఇదె ఆంద్" ఇంజెర్ వెహ్హార్. 34 తె వూర్, "పర్బు! అద్ కానెతున్ మాకున్ బస్కెట్ సీమ్" ఇంజెర్ కోర్తెర్. 35 అెస్కె యేసు, "ననయ్ జీవదాన్ సియ్వల్ కానెత ఆందున్. నా పొరొ బరొస ఇర్పి, నావ చర్నతె వాయ్వలిర్ బస్కెట్కె వూరంగ్ దిల్కున్ రొపా కరుసాయుర్ అని వూర్కున్ బెస్కెట్కె ಯೆರ್ ವರ್ಟ್ಗ ವರ್ನಿ. 36 ಬಲಿ ನನ ಇದನ మునె వెహ్హపినయ్, మిరట్ నాకున్ సూడ్డ పెజె గిర్ నా పొరొ బరొస ఇర్మకి. 37 తెర్ బతి, బోన్ బోన్తె బాబొ నహ్గ సారి కీంతొరొ, వూరె నహ్గ వాంతెర్. నహ్గ వాతుర్కున్ బస్కెనె బబ్రూ డగ్లి కియొన్. స్పర్గ్ నల్ రెయ్న్లి వాయ్మకి. బతి నాకున్

कोरंतोर" इन्जि वेह्तोर. 30-31 अद केन्चि वूर, "मा तोत्तुर ईजिप्टनल वानेके, बोडि ग्टनगा मंना इंवल काने तित्तेर. दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीता तीरे वोर स्वर्गनल, अद कानेतुन तिंले सीतोर.# ते ममोट नी पोरो बरोसा इरनल इंके मा साटि, बातल मय्मता काम कीसि तोहंति?" इन्जेर पूसि कीतेर. 32 अस्के येसु, "अद कानेतुन स्वर्गनल मोसे सिय्मिक बति, ना बाबोये सीतोर. इंके अद करल कानेत्न, ना बाबो स्वर्गनल सीसेर मंतोर. ³³ बाबो स्वर्गनल बततुन सारि कीतोरो, अदे दुनियतुरकुन जीवदान सींता. बगवंतल सारि कीता करल काने इदे आंद" इन्जेर वेह्तोर. ³⁴ ते वूर, "पर्बु! अद कानेतुन माकुन बस्केट सीम" इन्जेर कोर्तेर. ³⁵ अस्के येसु, "ननय जीवदान सिय्वल कानेता आंदुन. ना पोरो बरोसा इर्सि, नावा चर्नते वाय्वलिर बस्केट्के वूरङ दिलकुन रोपो करुसायुर अनि वूरकुन बस्केट्के येर वट्का वसो. 36 बित नना इदेन मुने वेहतपिनय, मिरट नाकुन सूड्ता पेजे गिर ना पोरो बरोसा इर्मकि. ³⁷ तेर बति, बोन बोंते बाबो नहगा सारि कींतोरो, वूरे नहगा वांतेर. नहगा वातुरकुन बस्केने बहिर डग्लि कियोन. 38 बारितेके, नना नावा इचा तीर किय्ले स्वर्गनल रेय्सि वाय्मिक. बित नाकुन सारि कीतोना इचा तीर किय्लेने वातोन. 39 नाकुन सारि कीतोना इचा बतल इत्तेके, नहगा

सारि कीतुर्गटल वोरोर गिर तप्सि सोंवक्ने नना काबाडा लागर. वूरकुन तस्वा किय्वल दिवोसुन नेटि नना नेंडुसा लागर. 40 बारितेके, तंवोर मरिन बाज सूड्सि, बरोसा किय्वन बस्केट पिस्वल जीवा पुटना इंवले बाबोना इचा आंद. अहन बरोसा इर्वन तस्वा किय्वल दिवोसुन नेटि नेंडुसंतोन" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. 41-42 अस्के वूर यूदुल्क्ना जातितुर, "'नना स्वर्गनल रेग्सि वाता कानेता' इंतोर. वेर येसुते योसेप्नोरे मिर आंदुर कि रा! वेनुर अवल-बाबो माकुन टावय. 'नना स्वर्गनल रेय्सि वातोना आंदुन' इन्जेर बारि इंतोर?" इन्जि गोल्ग्तेर. ⁴³ते येसु, "मीवा मिरट गोल्ग्मट" इन्जेर वूरकुन इत्तोर. 44"नाकुन सारि कीतोर वोर बाबो, बूरा दिलतगा इचा पुटुसंतोरो, वूरे नहगा वांतेर. दुसुर वायुर. नहगा वातुरकुन तस्वा किय्वल दिवोसुन नेटि नेंडुसंतोन" इन्जेर वेहतोर. 45 "'बगवंतले वूरकुन करुसींतोर' इन्जेर पर्वक्तलिर लिहि कीतेर. बूर्ते अव गोस्टिङ करिसि, अवेन पिय्सि ताकंतेरो, सिरिप व्रे नहगा वांतेर. 46 बगवंतन सुड़तोर वोर बोरे सेलोर इन्जेर वेह्चेर मंतोन. सिरिप ननय बगवंतन सूड्सि, वातोना आंदुन. 47 बोर्ते नहगा बरोसा इरंतोरो, वोन बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता इंवल सतेम आंद. ⁴⁸ननय जीवदान सिय्वल कानेता आंदुन.

సారి కీతొన ఇచ తీర్ కియ్లెనె వాతొన్. 39 నాకున్ సారి కీతొన ఇచ బతల్ ఇత్తెకె, నహ్గ సారి కీతుర్గటల్ వొరొర్ గిర్ తప్పి సాన్వక్ నన కాబాడ లాగర్. వూర్కున్ తస్ప కియ్పల్ దివొసున్ నేటి నన నేండుస లాగర్. 40 బారితెకె, తన్పోర్ మరిస్ బాజ్ సూడ్సి, బరొస కియ్పన్ బెస్కెట్ పిస్పల్ జీవ పుటన ఇన్వలె బాబొన ఇచ ఆంద్. అహన్ బరొస ఇర్వన్ తస్ప కియ్పల్ దివొసున్ నేటి నేండుసంతాన్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్హార్. $^{41-42}$ అస్కె వూర్ యూదుల్క్ న జాతితుర్, "'నన స్వర్త్ నల్ రెయ్స్ట్రి వాత కానెత' ఇంతొర్. వేర్ యేసుతె యోసెప్నారె మరి ఆందుర్ కి రా! వేనుర్ అవల్–బాబొ మాకున్ టావయ్. 'నన స్వర్గ్ నల్ రెయ్స్ట్రి వాతొన ఆందున్' ఇంజెర్ బారి ఇంతొర్?" ఇంజి గొల్తెర్. 43 తె యేసు, "మీవ మిరట్ గొల్డ్ మట్" ఇంజెర్ వూర్కున్ ఇత్తొర్. 44 నాకున్ సారి కీతార్ వోర్ బాబొ, బూర దిల్తగ ఇచ పుటుసంతొరొ, వూరె నహ్త వాంతెర్. దు్సుర్ వాయుర్. నహ్త వాతుర్కున్ తస్ప కియ్వల్ దివొసున్ నేటి నేండుసంతాన్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 45 "బగవంతలె వూర్కున్ కరుసీంతార్'# ఇంజెర్ పర్వక్తలిర్ లిహి కీతెర్. బూర్తె అవ్ గొస్టింగ్ కరిసి, అవెన్ పియ్పి తాకంతెరొ, సిరిప్ వూరె నహ్గ వాంతెర్. 46 బగవంతన్ సూడ్డార్ వోర్ బోరె సెలొర్ ఇంజెర్ వెప్పౌర్ మంతొన్. సిరిప్ ననయ్ బగవంతన్ సూడ్పి, వాతొన ఆందున్. నహ్ల బరొస ఇరంతొరొ, వోన్ బస్కెట్

[#] **6:45** येसया 54:13

పిస్సల్ జీవ పుటంత ఇన్సల్ సతెమ్ ఆంద్. 48 ననయ్ జీవదాన్ సియ్వల్ కానెత ఆందున్. 49 మీ తొత్తుర్ అద్ బోడి గుటనగ మన్న ఇన్వల్ కానె తిత్తెర్ రెయ్స్ట్రి వాత కానెతున్ బోర్తె తింతెరొ, వోన్ బస్కెట్ మరన్ మనొ. $_{-}^{51}$ స్పర్గ్ నల్ రెయ్స్ట్రి వాత జీవదాన్ సియ్వల్ కానెత ననయ్ ఆందున్. బోర్తె ఇద్ కానెతున్ తింతొరొ, వోర్ బెస్కెట్ పిసంతొర్. అద్ కానె నా మేందొల్ ఆంద్. అద్ మేందొడున్ దునియతుర్కున్ బస్కెట్ పిసుసి ఇర్లె, అర్చన సీంతొన్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 52 ఇద్ కేంచి వూర్ యూదుల్క్, "మరట్ తిన్లె వేర్ తన్న మేందొడున్ బహన్ సియ పరంతొర్?" ఇంజెర్ తమ్వ తమ సోంగ్నె చర్చ కీతెర్. 53 తె యేసు, "స్వర్గ్87ర్ మాయ్నన మేందొల్ తిన్వెకెస్ ఆయి, వోన నెతుర్ ఉన్నెకెన్ ఆయి, మీకున్ బస్కెట్ పిస్సల్ జీవ పుట పరొ. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. 54 బతి బోర్తె నావ మేందొడున్ తింజి, నావ నెతుడున్ ఉంటొరొ, వోర్ బెస్కెట్ జీవతె మందంతొర్. వోర్ సాతెకె గిర్, తస్వ కియ్పల్ దివొస్పె నన వోన్ నేండుసంతొన్. 55 బారితెకె నావ మేందొల్ కరల్ తిన్నల్ కానె ఆంద్ అని నావ నెతుర్ కరల్ ఉన్యల్ చీజ్ ఆంద్. 56 బోర్తె నావ మేందొడున్ తింజి, నావ నెతుడున్ ఉంటొరొ, వోన నన నహ్ల వోర్ ఉంది ఆస్, మందంతొమ్. 57 జీవతె మన్వల్ బాబొ నాకుస్ సారి కీత కాడ్కి, నన జీవతె మంతొన్. అప్పా నావ మేందొడున్, బోర్తె తింతొరొ వోర్, నా హిందల్ జీవతె మందంతొర్. 58 స్పర్గ్ నల్ రెయ్స్ట్రి వాత కరల్ కానెత

⁴⁹मी तोत्त्र अद बोडि गुटनगा मंना इंवल काने तित्तेर तेर बति मार्तेर. 50 बति इद स्वर्गनल रेय्सि वाता कानेतुन बोर्ते तिंतेरो, वोन बस्केट मरन मनो. 51 स्वर्गनल रेय्सि वाता जीवदान सिय्वल कानेता ननय आंद्न. बोर्ते इद कानेतुन तिंतोरो, वोर बस्केट पिसंतोर. अद काने ना मेंदोल आंद. अद मेंदोडुन दुनियतुरकुन बस्केट पिसुसि इर्ले, अर्पना सींतोन" इन्जेर वेह्तोर. 52 इद केन्चि वूर यूदुल्क, "मरट तिंले वेर तंवा मेंदोडुन बहन सिया परंतोर?" इन्जेर तम्वा तमा सोङ्ने चर्चा कीतेर. ⁵³ते येसु, "स्वर्गीर माय्नना मेंदोल तिंवेकेन आयि, वोना नेतुर उंवेकेन आयि, मीकुन बस्केट पिस्वल जीवा पुटा परो. इद सतेम आंद. 54 बति बोर्ते नावा मेंदोडुन तिन्जि, नावा नेतुडुन उंटोरो, वोर बस्केट जीवते मंदंतोर. वोर सातेके गिर, तस्वा किय्वल दिवोस्ने नना वोन नेंडुसंतोन. 55 बारितेके नावा मेंदोल करल तिंवल काने आंद अनि नावा नेतुर करल उंवल चीज आंद. ⁵⁶ बोर्ते नावा मेंदोडुन तिन्जि, नावा नेतुडुन उंटोरो, वोन्गा नना नहगा वोर उंदि आसि, मंदंतोम. ⁵⁷ जीवते मंवल बाबो नाकुन सारि कीता काड्कि, नना जीवते मंतोन. अहने नावा मेंदोडुन, बोर्ते तिंतोरो वोर, ना हिंदल जीवते मंदंतोर. 58 स्वर्गनल रेग्सि वाता करल कानेता ननय आंदुन. तोत्तुर मंना इंवल काने तिन्जि गिर मार्तेर. बति इद कानेतृन

तित्तुर बस्केट जीवतेन मंदंतेर इन्जि, मीकुन वेह्चेर मंतोन" इन्जेर इत्तोर. ⁵⁹ इव गोस्टिङ कपेर्नहोम्ना सुनगोग्नगा^{*} बोदा कीनेके येसु वेह्तोर.

बस्केट पिस्वल जीवतुन बारेते बोदा

60 इव गोस्टिङ केन्चि वूर बक्तलिर, "इद बोदा वेले कटिंता मंता. इद बोदतुन बोर वोपनिर?" इन्जेर गोल्ग्तेर. 61-62 ते येसु अद करि कीसि, "मिरट इद गोस्टि केन्चिन सोङुन वातेके, स्वर्गीर मायनल, वाता जागतेके ताच्चि सोंवल सूड्तेके, उंडे बहन आंतिटो?" इन्जेर बक्तलिरकुन इत्तोर. ⁶³ "मेंदोल जीवतुन सिया परो. सिरिप बगवंतना आत्मतुन हिंदले, जीवते मंतिट. नना वेह्वलिक जीवा सिय्वल आत्मतङ गोस्टिङ आंदुङ. 64 बति मी रोपो कहितुर बरोसा कियुर वूर मंतेर" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. बारितेके, तनकुन बोर नंमोर अनि बोर पसि कींतोर इंवल येसुन मोदोडले टावा मत्ता. 65 अनि उंडे येसु, "मीकुन ना बाबो सारि कीतेके तपा, नहगा बोरे वाया पर्विट. अदेन साटिने इव गोस्टिङ मी सम्दिरकुन वेह्तोन" इन्जेर इत्तोर. 66 अस्केडल येसुन्र वेलेटिर बक्तलिर पेजे मल्सि सोत्तेर अनि वर उंडे बस्केन वोना बक्ति पिय्मिक.

ననయ్ ఆందున్. తొత్తుర్ మన్న ఇన్వల్ కానె తింజి గిర్ మార్తెర్. బతి ఇద్ కానెతున్ తిత్తుర్ బస్కెట్ జీవతెన్ మందంతెర్ ఇంజి, మీకున్ వెహ్చెర్ మంతొన్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 59 ఇవ్ గొస్టింగ్ కపెర్నహోమ్న సునగోగ్నగ * బోద కీనెకె యేసు వెహ్తార్.

బస్కెట్ పిస్పల్ జీవతున్ బారెతె బోద

 60 ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంచి వూర్ బక్తలిర్, "ఇద్ బోద వెలె కటిన్త మంత. ఇద్ బోదతున్ బోర్ వొపనిర్?" ఇంజెర్ గొల్తెర్. 61-62తె యేసు అద్ కరి కీసి, "మిరట్ ఇద్ గొస్టి కేంచిన్ సోంగున్ వాతెకె, స్పర్గ్ నొర్ మాయ్నల్, వాత జాగతెకె తాచ్చి సొన్వల్ సూడ్తెకె, ఉండె బహన్ ఆంతిటా?" ఇంజెర్ బక్తలిర్కున్ ఇత్రార్. 63 మేందొల్ జీవతున్ సియ పరొ. సిరిప్ బగవంతన ఆత్మతున్ హిందలె, జీవతె మంతిట్. నన వెహ్వలిక్ జీవ సియ్పల్ ఆత్మతంగ్ గొస్టింగ్ ఆందుంగ్. 64 బతి మీ రొపా కహితుర్ బరొస కియుర్ వూర్ మంతెర్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తూర్. బారితెకె, తనకున్ బోర్ నమ్మోర్ అని బోర్ పసి కీంతొర్ ఇన్సల్ యేసున్ మొదొడలె టావ మత్త. 65 అని ఉండె యేసు, "మీకున్ నా బాబొ సారి కీతెకె తప, నహ్గ బోరె వాయ పర్విట్. అదెన్ సాటినె ఇవ్ గొస్టింగ్ మీ సమ్దిర్కున్ వెహ్తాన్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. ⁶⁶ అస్కెడల్ యేసునుర్ వెలెటిర్ బక్తలిర్ పెజె మల్స్ సొత్తెర్ అని వూర్ ఉండె బస్కెన్ వోన బక్తి

^{* 6:59} सुनगोग इत्तेके यूदुल्क मीरे माय्वल रोन.

^{*} 6:59 సునగోగ్ ఇత్తెకె యూదుల్క్ మీరె మాయ్యల్ రోన్.

ಪಿಯ್ದುತೆ. 67 ಅದಿ $\overline{\lambda}$ ನಾಟಿ, ಯೆಸು ಬಾರ జన్క్ సిస్బలిర్ బాజున్ మల్పి, "మిరట్ గిర్ దాకొమ్ ఇంతిట్ కి బతల్?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 68 అస్కె సీమొన్–పేతురు, "బోన్గ ఇంజెర్ దాకొమ్ పర్బు? బెస్కెట్ పిస్పల్ జీవ సియ్పలిక్ గొస్టింగ్ వెహ్పని నిమెయ్ ఆంది. 69 'బగవంతల్ రాహార్ వోర్ పవిత్ర వాలెని నిమెయ్ ఆంది' ఇంజి బరొస ఇర్పి కరి కీతొమ్" ఇంజెర్ వెహ్హార్. 70 తె యేసు, "మీ బార జన్కున్ ననయ్ నేమి కీతాన్ కి సెలె? బతి మిహ్హటల్ వొరానగ సయ్షన్ద మన్ మంత" ఇంజెర్ వెహ్హార్. 71 సీమొన్తార్ మరి ఇస్కరియోత్ నాట్సొర్ యూదల్, బార జన్స్ సిస్యలిర్గటల్ వొరొర్ ఆస్ గిర్ దోక సీయ్పల్ ఆతొర్. అదెన్ సాటినె హోన్ బారెతె ఇద్ గొస్టి వెహ్రార్.

యేసు అని వోనుర్ తముక్

7 ఇద్ ఆత పెజె, యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్ యేసుస్ జక్లె సూడ్సెర్ మత్త కాడ్కి, యూదయ యేరియతగ పోర్ సొన్యకి. సిరిప్ గలిలయ యేరియతగన్ తిరిసెర్ మత్తార్. 2 బతి అద్ గట్కతె యూదుల్క్ న డేరన సడ్ 4 కరుమ్ వాసెర్ మత్త. 3 తె యేసునుర్ తముక్, "నిమె ఇగెటల్ యూదయ సొస్. అస్కెస్ అగటుర్ నీ బక్తలిర్ నీవంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ సూడంతెర్. 4 ఇగెన్ మత్తెకె నీకున్ డగుర్–పాన్ వాయొ. నిమె కరలెనె ఇవ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ కీతెకె,

67 अदेन साटि, येसु बारा जन्क सिस्यलिर बाजुन मल्सि, "मिरट गिर दाकोम इंतिट कि बतल?" इन्जेर पूसि कीतोर. 68 अस्के सीमोन-पेतुरु, "बोन्गा इन्जेर दाकोम पर्बु? बस्केट पिस्वल जीवा सिय्वलिक गोस्टिङ वेह्विन निमेय आंदि. 69 'बगवंतल रोह्तोर वोर पवित्रा वालेनि निमेय आंदि' इन्जि बरोसा इर्सि किर कीतोम" इन्जेर वेह्तोर. 70 ते येसु, "मी बारा जनकुन ननय नेमि कीतोन कि सेले? बित मिह्गटल वोरोनगा सय्तंदा मन मंता" इन्जेर वेह्तोर. 71 सीमोंतोर मिर इस्किरयोत नाट्नोर यूदल, बारा जनक सिस्यलिर्गटल वोरोर आसि गिर दोका सिय्वल आतोर. अदेन साटिने वोन बारेते इद गोस्टि वेह्तोर.

येसु अनि वोनुर तमुक

7 इद आता पेजे, यूदुल्क्नुर अदिकारिर येसुन जक्ले सूड्सेर मत्ता काड्कि, यूदया येरियतगा वोर सोन्मिक. सिरिप गिललया येरियतगन तिरिसेर मत्तोर. ² बित अद गट्कते यूदुल्क्ना डेरना सड# करुम वासेर मत्ता. ³ ते येसुनुर तमुक, "निमे इगेटल यूदया सोन. अस्केन अगटुर नी बक्तलिर नीवङ मय्मतङ काम्क सूडंतेर. ⁴ इगेन मत्तेके नीकुन डगुर-पान

[#] **7:2** ढें४४ ৯६: इहाद्वीष 23:39-43 # **7:2** डेरना सड: कटोडलिस 23:39-43

वायो. निमे करलेने इव मय्मतङ काम्क कीतेके, दुनियतुरकुन तोहा" इन्जेर तादन वेह्तेर. ⁵ इत्तेके, वोनुर तमुक गिर येसुनगा बरोसा इर्मिक.

⁶ते येसु, वूरकुन इत्तोर, "ना बारेते वोड्कि अरुस्वल वकत अजुन वायोये. बित मिरट बस्के गिर अगा सोंदा वचो. ⁷दुनियतुर मीकुन मेच्वक मंदा परुर. बित वूर किय्वलिक काम्क करब मंतङ इन्जेर नना वेहता काड्कि, नाकुन वूर मेचुर. ⁸मिरट सडदुन साटि सोंटु. नावा वाय्वल वकत निंद्रा काड्कि, नना इंके मी सङा वायोन" इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ⁹इहिन वेह्चि, येसु गलिलयतगन आग्तोर.

¹⁰ बित वोनुर तमुक सडदुन साटि सोत्ता पेजे, येसु गिर उजगिरिते आय्वा, मिन्डिते अगा सोत्तोर. ¹¹ अद सड जर्ग्नेके यूदुल्क्नुर अदिकारिर, "वोर बगा मंतोर?" इन्जेर वोन साटि महक्तेर. ¹²ते अद मांदितल किहतुर, "येसु चोकोट्नोर मायनल आंदुर" इन्जेर अनि, उंडे किहतुर, "सेले-सेले वोर पर्जतुन पिस किय्वल आंदुर" इन्जेर कुसा कुसा चर्चा कीतेर. ¹³ बित यूदुल्क्नुर अदिकारिरा वेरेते, येसुन बारेते बोरे उजगिरि वड्कमिक. దునియతుర్కున్ తొహ["] ఇంజెర్ తాదన్ వెహ్తెర్. 5 ఇత్తెకె, వోనుర్ తముక్ గిర్ యేసునగ బరొస ఇర్మకి.

6 తె యేసు, వూర్కున్ ఇత్తార్, "నా బారెతె వొడ్కి అరుస్వల్ వకత్ అజుస్ వాయొయె. బతి మిరట్ బస్కె గిర్ అగ సొంద వచొ. ⁷ దునియతుర్ మీకున్ మెచ్వక్ మంద పరుర్. బతి వూర్ కియ్పలిక్ కామ్క్ కరబ్ మంతంగ్ ఇంజెర్ నన వెహ్త కాడ్కి, నాకున్ వూర్ మెచుర్. ⁸ మిరట్ పడ్దున్ సాటి సొంటు. నావ వాయ్పల్ వకత్ నింద్వ కాడ్కి, నన ఇంకె మీ సంగ వాయొన్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తోర్. ⁹ ఇహిన్ వెహ్ని, యేసు గలిలయతగన్ ఆగ్తొర్.

 10 బతి వోనుర్ తముక్ సడ్దున్ సాటి సొత్త పెజె, యేసు గిర్ ఉజగిరితె ఆయ్ప, మక్డితె అగ సొత్తార్. 11 అద్ సడ్ జర్గ్ నెకె యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్, "వోర్ బగ మంతొర్?" ఇంజెర్ వోన్ సాటి మహ్క్ తెర్. 12 తె అద్ మాందితల్ కహితుర్, "యేసు చొకొట్నొర్ మాయ్నల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ అని, ఉండె కహితుర్, "సెలె–సెలె వోర్ పర్జతున్ పసి కియ్పల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ కుస కుస చర్చ కీతెర్. 13 బతి యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర వెరెతె, యేసున్ బారెతె బోరె ఉజగిరి వడ్క్ మకి.

యేసు డేరన సడ్ జర్గ్ నెకె మందిర్తగ బోద కరుస్పల్

 14 అద్ సడ్ మొదొల్ ఆసి అర్దొ దివొస్క్ ఆత పెజె, యేసు మందిర్తగ సొంజి, బోద కరుస్వల్ సురు కీతొర్. 15 అద్ కేంచి వూర్, "అసల్ వేర్ బోరె గురునగ సిక్సాన్ యేత్మకి. బతి వేన్ ఇచొర్ వెలె గియన్ బగటల్ వాత?" ఇంజెర్ వూర్ యూదుల్స్ గుల్ ఆతెర్. 16 తె యేసు, "నన వెహ్వాలిక్ గొస్టింగ్ నావంగ్ ఆయొంగ్. బతి నాకున్ సారి కియ్యల్ ಬಗವಂతనంగ్ ఆందుంగ్. 17 మిహటల్ బోరె ఆయి బగవంతన ఇచ తీర్ తాకన ఇందనుర్తె, ఇవ్ గొస్టింగ్ నహ్గటల్ వాసెర్ మంతంగ్ కి సెలెకె, బగవంతనల్ వాసెర్ మంతంగ్ ఇన్వల్ కరి కీంతొర్. 18 బోర్తె సొంత గొస్టింగ్ కరుసంతారా, వోర్ తన్వయ్ డగుర్-పాన్నన్ కోరంతొర్. బతి బోరే తనకున్ సారి కియ్యనె డగుర్-పాన్ వాయన ఇంతొరొ, వోర్ బరొసతొర్ ఆందుర్. వోన్గ కరబ్ బతయ్ సెలె. 19 మోసె దర్మత కానున్తున్ మీకున్ సీతొర్. తెర్ బతి మిహటల్ వొరొర్ గిర్ అవెకున్ పియ్పి తాక్పెర్ సెల్విట్. ఇదెన్ బద్ది నాకున్ జక్లె సూడ్సెర్ మంత్రిట్" ఇంజెర్ యేసు ఇత్తార్. 20 అద్ కేంచి దుస్టాక్ నహ్క్ నల్ వాతుర్ వూర్, "ఎహె! నీకున్ బూర్ జక్లె సూడ్సెర్ మంతెర్? నిహ్గ బూత్ సోటై మాసి మంత కి బతల్?" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 21 తె యేసు, "నన ఆరమృ దివొసున్ నేటి, కీత మయ్మత కామున్ సూడ్పి, మీరట్ సమ్దిర్ వెలె గుల్ ఆతిట్.

येसु डेरना सड जर्ग्नके मंदिरतगा बोदा करुस्वल

14 अद सड मोदोल आसि अर्दी दिवोस्क आता पेजे, येसु मंदिर्तगा सोन्जि, बोदा करुस्वल सुरु कीतोर. ¹⁵अद केन्चि वूर, "असल वेर बोरे गुरुनगा सिक्सान येत्मकि. बित वेन इचोर वेले गियन बगटल वाता?" इन्जेर वूर यूदुल्क गुल आतेर. ¹⁶ते येसु, "नना वेहवलिक गोस्टिङ नावङ आयोङ. बति नाकुन सारि किय्वल बगवंतनङ आंदुङ. ¹⁷मिह्गटल बोरे आयि बगवंतना इचा तीर ताकना इंदनुर्ते, इव गोस्टिङ नहगटल वासेर मंतङ कि सेलेके, बगवंतनल वासेर मंतङ इंवल करि कींतोर. 18 बोर्ते सोंता गोस्टिङ करुसंतोरो, वोर तंवय डगुर-पांदुन कोरंतोर. बति बोर्ते तनकुन सारि किय्वने डग्र-पान वायना इंतोरो, वोर बरोसतोर आंद्र. वोन्गा करब बतय सेले. 19 मोसे दर्मता कानुंतुन मीकुन सीतोर. तेर बति मिह्गटल वोरोर गिर अवेकुन पिय्सि ताक्सेर सेल्विट. इदेन बद्लि नाकुन जक्ले सूड्सेर मंतिट" इन्जेर येसु इत्तोर. ²⁰ अद केन्चि दुस्रोक नहकनल वातुर वूर, "एहे! नीकुन बूर जक्ले सूड्सेर मंतेर? निह्गा बूत सोप्रे मासि मंता कि बतल?" इन्जेर इत्तेर. ²¹ ते येसु, "नना आरम्ना दिवोसुन नेटि, कीता मय्मता काम्न सृड्सि, मिरट सम्दिर वेले ग्ल

आतिट. ²²मी मरकुन तोल कत्रि* कियना इन्जेर मोसेना कानुंतगा मंता. इद रिवज मोसे मोदोल किय्मकि. बित तोत्तुर्गटल वाता. तेर बित आरम्ना दिवोसुन नेटि गिर, मिरट इद कार्या कीसेर मंतिट. ²³ना पोरो बारि सोङुन वांतिट? मिरट वोरोर कांडिन, आरम्ना दिवोसुन नेटि तोल कित्र कीतेके, मोसेना कानुंतुन बहके मातप आयो इंतिट. बित अंटित्क वोरोर माय्नन नना चोकोट कीतेके, नाकुन बहके मातोर इंतिट. ²⁴ पोरो दिस्वडुन हिंदल, तस्वा किय्मट. बित सोन्च-विचार कीसि, बरोबर तस्वा कीम्ट" इन्जेर येसु वेह्तोर.

येसुये किरिस्तु कि बतल?

²⁵ अस्के येरुसलेम्नुर किह जन्क, "वूर अदिकारिर जक्ले, मह्क्वल वेरे आंदुर सेलेय?" इंवल मोदोल कीतेर. ²⁶ "इचुला सूडट! वोर उजिगिर वड्क्सेर मंतोर. तेर बित, बोरे बतय इन्जेर सेलुर. वेरे करल किरिस्तु इन्जेर अदिकारिर किर कीतेरो बतलो? ²⁷ बित किरिस्तु वानेके, वोर बगटल वांतोर इंवल, बोने करे मायो. वेर्ते बगटोर इंवल माकुन टावये" इन्जेर वड्क्तेर. ²⁸ अस्के येसु मंदिरतगा बोदा करुसेर, "नना बोना आंदुन अनि बगटल

22 మీ మర్కుస్ తోల్ కత్రి* కియన ఇంజెర్ మోసెన కానున్తగ మంత. ఇద్ రివజ్ మోసె మొదొల్ కియ్మకి. బతి తొత్తుర్గటల్ వాత. తెర్ బతి ఆరమ్న దివొసుస్ నేటి గీర్, మీరట్ ఇద్ కార్య కీసెర్ మంతిట్. 23 నా పొరొ బారి సోంగుస్ వాంతిట్? మీరట్ వొరొర్ కాండిస్, ఆరమ్మ దివొసుస్ నేటి తోల్ కత్రి కీతెకె, మోసెన కానున్తున్ బహ్కె మాతప్ ఆయొ ఇంతిట్. బతి అంటిత్క్ వొరొర్ మాయ్మస్ నన చొకొట్ కీతెకె, నాకుస్ బహ్కా మాతొర్ ఇంతిట్. 24 పొరొ దిస్పడున్ హిందల్, తస్వ కియ్మట్. బతి సోంచ్ –విచార్ కీసి, బరొబర్ తస్వ కీమ్మ్" ఇంజెర్ యేసు వెహ్హార్.

యేసుయె కిరిస్తు కి బతల్?

 25 అస్కె యెరుసలెమ్ముర్ కహి జన్క్, "వూర్ అదికారిర్ జక్లె, మహ్క్ వల్ వేరె ఆందుర్ సెలెయ్?" ఇన్వల్ మొదొల్ కీతెర్. 26 "ఇచుల సూడట్! హోర్ ఉజగిరి వడ్క్ సెర్ మంతొర్. తెర్ బతి, బోరె బతయ్ ఇంజెర్ సెలుర్. వేరె కరల్ కిరిస్తు ఇంజెర్ అదికారిర్ కరి కీతెరా బతలొ? 27 బతి కిరిస్తు వానెకె, హోర్ బగటల్ వాంతొర్ ఇన్వల్, బోనె కరె మాయొ. వేర్తె బగటొర్ ఇన్వల్ మాకుస్ టావయొ ఇంజెర్ వడ్క్ తెర్. 28 అస్కె యేసు మందిర్తగ బోద కరుసెర్, "నన బోన ఆందుస్ అని బగటల్ వాతొన్ ఇన్ఫల్

^{* 7:22} मोड्डलिर पुट्सि आट रोज्क्ने मोसेना कानुंतगा तोल कत्रि कियना इन्जेर हुकुम मंता.

^{* 7:22} మొడ్డలిర్ పుట్సి ఆట్ రోజ్క్ నె మోసెన కానున్నగ తోల్ కుత్రి కియన ఇంజెర్ హుకుమ్ మంత.

మాకున్ టావయె ఇంజెర్ సోంచ్ కీంతిట్. బతి నావ నన ఇగె వాయ్మకి. నాకున్ సారి కియ్వల్ సతెవంతల్ ఆందుర్. వోర్ బోర్ ఆందురొ మీకున్ టావ సెలె. 29 బతి వోర్ నాకున్ టావ. వోర్ సొన్ ఇంజెర్ హుకుమ్ సీత కాడ్కినె, ఇగె వాతాన్" ఇంజెర్ జోర్తె వెహ్హార్. 30 అద్ వకత్పై వూర్ అదికారిర్ వోన్ పియ్లె కోసిద్ కీతెర్. బతి వొరార్ గిర్ వోన్ పొరా కెయ్ వాట పర్మకి. బారితెకె వోన వకత్ నింద్లెకె మత్త. 31 తెర్ బతి "కిరిస్తు వానెకె, వేన్ తెర్ అదిక్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ కీంతొరియ్?" ఇంజి, వెలెటిర్ పర్ష వోన్ పారా బరాస ఇర్తెర్. 32 ఇవ్ కుస కుస ఇన్ఫలిక్ గొస్టింగ్ పరిసయుల్క్* కేంజ్తెర్ అని వీర్ పరిసయుల్క్, డగుక్ కటొడలిర్ మీరె మాసి, యేసున్ పియ్లె మందిర్తగ కేష్పలిర్కున్ సారి కీతెర్. 33 అస్కె యేసు, "నన ఉండె జరసి వకత్ వేరి, మీ సంగ మందంతొన్. అద్ వకత్ నింత పెజె, నాకున్ సారి కియ్సనగ మర్పి దాంతొన్. 34 మిరట్ నాకున్ మహ్కకిట్ బతి, నన మీకున్ పుటౌన్. నన సొంజి మన్వడగ మీరట్ వాయ పర్విట్" ఇంజెర్ వెహ్హార్. 35 యూదుల్క్ నుర్త్ అదికారిర్ తమ్మ తమ, "మరట్ మహ్కాతెకె గిర్ పుట్సక్నె వేర్ బగ సొన్మడ్ మందర్ బెహె? మోక वातोन इंवल माकुन टावये इन्जेर सोन्च कींतिट. बति नावा नना इगे वाय्मिक. नाकृन सारि किय्वल सतेवंतल आंद्र. वोर बोर आंदुरो मीकुन टावा सेले. 29 बित वोर नाकुन टावा. वोर सोन इन्जेर हुकुम सीता काड़िकने, इगे वातोन" इन्जेर जोर्ते वेह्तोर. ³⁰ अद वकत्ने वूर अदिकारिर वोन पिय्ले कोसिद कीतेर. बति वोरोर गिर वोन पोरो केय वाटा पर्मिक. बारितेके वोना वकत निंद्लेक मत्ता. 31 तेर बति "किरिस्तु वानेके, वेन तेर अदिक मय्मतङ काम्क कींतोरिय?" इन्जि, वेलेटिर पर्जा वोन पोरो बरोसा इर्तेर. ³²इव कुसा कुसा इंवलिक गोस्टिङ परिसयुल्क* केन्ज्तेर अनि वीर परिसयुल्क, डगुक कटोडलिर मीरे मासि, येसुन पिय्ले मंदिरतगा केप्वलिरकुन सारि कीतेर. 33 अस्के येसु, "नना उंडे जरसि वकत वेरि, मी सङा मंदंतोन. अद वकत निंता पेजे, नाकुन सारि किय्वनगा मल्सि दांतोन. ³⁴ मिरट नाकुन मह्ककिट बति, नना मीकुन पुटोन. नना सोन्जि मंवडगा मिरट वाया पर्विट" इन्जेर वेह्तोर. 35 युदल्क्न्र अदिकारिर तम्वा तमा, "मरट मह्क्तेके

^{* 7:32} పరిసయుల్క్ యూద దర్మతెర్ పెదొల్క్ లోకుర్ ఆందిర్. బగవంతనంగ్ నేకింగ్ సమ్దిర్ పియ్సి తాకన ఇంజెర్ వెహ్నిదిర్ అని తమొ గిరె పియ్సు తాకిన్దిర్. బతి వూర్ తమకున్ మన్దె వాతంగ్ నేకింగ్ అని రీతి-రివజ్క్ వెలె తయర్ కీసి ఇవెన్ గిర్ పియ్సి తాకన ఇంజెర్ వెహ్సెదిర్.

^{*7:32} परिसयुल्क यूदा दर्मतेर पेदोल्क लोकुर आंदिर. बगवंतनङ नेकिङ सम्दिर पिय्सि ताकना इन्जेर वेह्ंदिर अनि तमो गिरे पिय्सि ताकिंदिर. बित वूर तमकुन मंदे वातङ नेकिङ अनि रीति-रिवज्क वेले तयर कीसि इवेन गिर पिय्स ताकना इन्जेर वेहंदिर.

गिर पुट्वक्ने वेर बगा सोन्मड मंदर बेहे? मोका दुस्रोक देस्क्नगा पग्ने मासि मंवलिर यूदुल्क्नगा सोन्जि, बगवंतन बारेते टावा सेलुर वूर्कुन* बगवंतना बोदा वेह्मड मंदर कि? ³⁶ 'मिरट नाकुन मह्ककिट बित, नना मीकुन पुटोन. नना सोन्जि मंवडगा मिरट वाया पर्विट' इंवडा अर्तम बतलेयो?" इन्जेर वड्क्तेर.

येसु जीवा निपुस्वल येता वाग्दन सिय्वल

³⁷ अद सड्दा आक्रिता दिवोस बेय मुके मंदंता. ते अद दिवोसुन नेटि येसु निल्सि, "वट्का वस्तोर वोर, नहगा वासि येर उंडना. ³⁸ ना पोरो बरोसा इर्तोनगा, दर्मा-ग्रंत्नगा वेह्तपिनय, 'वोना पेटित रोपोडल जीवा निपुस्वल येर पोङ्सेर मंदंता'" इन्जेर वेह्तोर. ³⁹ वोन्गा बरोसा इर्तुरकुन पुट्वल बगवंतना आत्मतुन बारेते, येसु अद जीवा निपुस्वल येर पोङ्वल गोस्टि वेह्तोर. येसु उंडे गिर सासि-नेंड्लेके मत्तोर. अदेन साटि वूर्गा अद आत्मा वाय्लेके मत्ता. ⁴⁰ इव गोस्टिङ केन्ज्तुर किहतुर, "बविसत्ने वाय्वल पर्वक्तल करलेन वेरे आंदुर" इन्जेर इत्तेर. ⁴¹ उंडे किहतुर, "वेर किरिस्तु आंदुर" इन्जेर इत्तेर इत्तेर. ते उंडे किहतुर, "एहे! किरिस्तु

* 7:35 इगे गिरिक्नुर इन्जेर मंदंता. बित यूदुल्क्ना लेकते गिरिक्नुर इत्तेके दुस्रो सम्दि जातिनुर इन्जेर अर्तम. దుస్రాక్ దేస్క్ నగ పుగె మాసి మన్పలిర్ యూదుల్క్ నగ సొంజి, బగవంతన్ బారెతె టావ సెలుర్ వూర్కున్ \star బగవంతన బోద వెహ్మడ్ మందర్ కి? 36 మీరట్ నాకున్ మహ్కకిట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. నన సొంజి మన్వడగ మీరట్ వాయ పర్పిట్' ఇన్వడ అర్తమ్ బతలెయొ?" ఇంజెర్ వడ్క్ తెర్.

యేసు జీవ నిపుస్వల్ యేత వాగ్గన్ సియ్పల్

 37 అద్ సడ్ద ఆక్రిత దివొస్ బెయ్ ముకె మందంత. తె అద్ దివొసున్ నేటి యేసు నిల్సి, "వట్క వస్తార్ వోర్, నహ్గ వాసి యేర్ ఉండన. 38 నా పొరొ బరొస ఇర్తొనగ, దర్మ-గ్రంత్నగ వెహ్తపినయ్, 'వోన పెటిత్ రాపాడల్ జీవ నిపుస్వల్ యేర్ పోంగ్సెర్ మందంత" ఇంజెర్ వెహ్మార్. ³⁹ వోన్న బరొస ఇర్తుర్కున్ పుట్పల్ బగవంతన ఆత్మతున్ బారెతె, యేసు అద్ జీవ నిపుస్వల్ యేర్ పోంగ్వల్ గొస్టి వెహ్తార్. యేసు ఉండె గిర్ సాసి-నేండ్లైకె మత్తార్. అదెన్ సాటి వూర్త అద్ ఆత్మ వాయ్లెకె మత్త. 40 ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంజ్తుర్ కహితుర్, "బవిసత్నె వాయ్పల్ పర్వక్తల్ కరలెన్ వేరె ఆందుర్" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 41 ఉండె కహితుర్, "వేర్ కిరిస్తు ఆందుర్" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. తె ఉండె కహితుర్, "ఎహె! కిరిస్తు గలిలయతల్ బహన్ వాంతొర్? 42 'కిరిస్తు

^{* 7:35} ఇగె గిరిక్నుర్ ఇంజెర్ మందంత. బతి యూదుల్క్ నె లెకతె గిరిక్నుర్ ఇత్తెకె దుస్గా సమ్ది జాతినుర్ ఇంజెర్ అర్తమ్.

దావిద్న కాన్దాన్తల్ పుటంతొర్ అని దావిద్ మత్త బెత్లెహమ్ చహర్తలె వాంతొర్' ఇంజెర్ దర్మ-గ్గంత్ వెహంతి కి?" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 43 యేసున్ హిందల్, పర్జతున్ నడ్డుమ్ బేద్-బావ్ పుట్త. 44 తె కహితుర్ వోన్ పియ్కుమ్ ఇంజెర్ సూడ్తెర్. బతి వొరొర్ గిర్ వోన్ పొర్ పేస్ పారా కెయ్ వాట పర్మకి.

యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇర్లై వొప్పకి

 45 మందిర్తగ కేప్పలిర్ రికమ్ కెయ్క్ నె మల్స్ వాత పెజె, "మిరట్ వోన్ బారి తర్మకి?" ఇంజెర్ డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయుల్క్ పూసి కీతెర్. 46 తె మందిర్తగ కేప్పలిర్, "వోర్ మాయ్నల్ వడ్క్ తప్ ఇంకె వేరి బోరె బస్కెన్ ವರ್ಡ್ರ್ ಮತಿ" ಇಂಪಾರ್ ಜವಬ್ ಓಾತಾರ್. 47 ಪ పరిసయుల్క్, "వోర్ మీకున్ గిర్ పసి కీతొరియ్? 48 మా అదికారిర్గటలె ఆయి, పెలెతె పరిసయుల్క్ నగటలె ఆయి, వొరొర్ తెర్ వోన్ పొరొ బరొస ಇರ್ರರಿಯ್? ಸಾರ ಬ್ దర్శత కానున్ టావ సెల్వక్ నె, వీర్ పిసలిర్ లోకుర్ వోన్గ బరొస ఇర్తెర్. తె వూర్కున్ బగవంతన సాపెన లాగంత" ఇంజెర్ మందిర్తగ కేప్పలిర్కున్ వెహ్తెర్. 50 ఇదెన్ మునె, యేసునగ సొంజి, వాతుర్గటల్ వొరార్ నికొదేమ్ ఇన్వల్ వూర్ అదికారిర్ నడ్డుమ్ మత్తార్. $51\,$ $\overline{\ 3}$ నికొదేమ్, "వోన గవ కేంజ్వక్ నె అని వోర్ బతల్ కీతౌర్ ఇన్ఫల్ కరి కియ్పక్నె, దర్మత కానున్తున్ పియ్చి, మరట్ తస్వ కియ పర్కట్ కి?

गलिलयतल बहन वांतोर? ⁴² 'किरिस्तु दाविद्ना कांदांतल पुटंतोर अनि दाविद मत्ता बेत्लेहम चहर्तले वांतोर' इन्जेर दर्मा-ग्रंत वेहंति कि?" इन्जेर इत्तेर. ⁴³ येसुन हिंदल, पर्जतुन नड्डुम बेद-बाव पुट्ता. ⁴⁴ ते कहितुर वोन पिय्कोम इन्जेर सूड्तेर. बित वोरोर गिर वोन पोरो केय वाटा पर्मिक.

यूदुल्क्नुर अदिकारिर येसुन पोरो बरोसा इर्ले वोप्मिक

45 मंदिरतगा केप्वलिर रिकम केय्क्ने मल्सि वाता पेजे, "मिरट वोन बारि तर्मिक?" इन्जेर डगुक कटोडलिर अनि परिसयुल्क पूसि कीतेर. ⁴⁶ते मंदिरतगा केप्वलिर, "वोर मायनल वड्क्प इंके वेरि बोरे बस्केन वड्क्मिक" इन्जेर जवब सीतेर. ⁴⁷ते परिसयुल्क, "वोर मीकुन गिर पसि कीतोरिय? ⁴⁸मा अदिकारिर्गटले आयि, सेलेते परिसयुल्क्नगटले आयि, वोरोर तेर वोन पोरो बरोसा इर्तेरिय? सेले बोरे इर्मिक. ⁴⁹ बित दर्मता कानुन टावा सेल्वक्ने, वीर पिसलिर लोकुर वोन्गा बरोसा इर्तेर. ते वूरक्न बगवंतना सापेना लागंता" इन्जेर मंदिरतगा केप्वलिरकुन वेह्तेर. ⁵⁰ इदेन मुने, येसुनगा सोन्जि, वातुर्गटल वोरोर निकोदेम इंवल वूर अदिकारिर नड्डुम मत्तोर. 51 ते निकोदेम, "वोना गवा केन्जवक्ने अनि वोर बतल कीतोर इंवल करि किय्वक्ने,

दर्मता कानुंतुन पिय्सि, मरट तस्वा किया पर्कट कि? तप्वक मरट किया पर्वट!" इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ⁵²ते वूर, "ये पिसा! निम गिर गलिलयतोनि आंदि कि बतल? दर्मा-ग्रंतुन चोकोट वाचि कीम. गलिलयतल बोरे पर्वक्तल वायोर इन्जि मंदंता" इन्जेर चेडि कीतेर.

उंदि वेय्लो पीर कीसेर साप्डे माय्वल

⁵³*[अद आता पेजे वूर सम्दिर बोना रोन वोर सोत्तेर.

8 बित येसु ओलिवा मरक्ना गुटत पोरो सोत्तोर. ²दुस्रो नेटि बेय सक्रेन, वोर मिल्स मंदिर्तगा वातोर. अस्के वेलेटिर लोकुर वोन्गा मीरे मातेर. ते येसु, वूरकुन बोदा करुसन साटि उद्तोर. ³ अस्केने, बोदा वेह्वलिर सास्तिरिर अनि परिसयुल्क पीर कीनेके साप्डे माता अद वेय्लोन तत्तेर. अनि अद वेय्लोन सिदर नड्डुम निपुसीसि, ⁴"गुरुजि! इद वेय्लो पीर कीनेके साप्डे माता. ⁵ईतल वेय्लोन बंडने पासि जकना इन्जेर मोसेना कानुंतगा हुकुम मंता. ते निमे बतल इंति?" इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. ⁶वोन पोरो पिरदि किय्ले, तप्नगा पियना इन्जेर अद सवल येसुन पूसि कीतेर. बित येसु बूड विरिस, बोमितगा लिहि कीसेर

ఉంది వెయ్లో పీర్ కీసెర్ సాప్డై మాయ్పల్

 53 \star [అద్ ఆత పెజె వూర్ సమ్దిర్ బోన రోన్ వోర్ సొత్తెర్.

🔾 బతి యేసు ఒలివ మరక్న గుటత్ $oldsymbol{\delta}$ పొరా సొత్తార్. 2 దుస్రా నేటి బెయ్ సక్రెన్, వోర్ మల్పి మందిర్తగ వాతొర్. అస్కె వెలెటిర్ లోకుర్ వోన్గ మీరె మాతెర్. తె యేసు, వూర్కున్ బోద కరుసన్ సాస్తిరిర్ అని పరిసయుల్క్ పీర్ కీనెకె సాపై మాత అద్ వెయ్లెన్ తత్తెర్. అని అద్ వెయ్లైన్ సమ్దిర్ నడ్డుమ్ నిపుసీసి, 4 "గురుజి! ఇద్ వెయ్లో పీర్ కీనెకె సాప్డె మాత. 5 ఈతల్ వెయ్లెస్ బండనె పాసి జకన ఇంజెర్ మోసెన కానున్గగ హుకుమ్ మంత. తె నిమె బతల్ ఇంతి?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. 6 వోన్ పొరొ పిరది కియ్లే, తప్పగ పియన ఇంజెర్ అద్ సవల్ యేసున్ పూసి కీతెర్. బతి యేసు బూడ్ వరిసి, బొమితగ లిహి కీసెర్ మతొర్. 7 వూర్ తమ్మ జిద్ సుటి కియ్మకి. తె యేసు

తప్పక్ మరట్ కియ పర్వట్!" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. 52 తె వూర్, "యే పిస! నిమ్ గిర్ గలిలయతొని ఆంది కి బతల్? దర్మ-గంతున్ చొకొట్ వాచి కీమ్. గలిలయతల్ బోరె పర్వక్తల్ వాయొర్ ఇంజి మందంత" ఇంజెర్ చేడి కీతెర్.

^{* 7:53} तोलेतङ कहितङ ग्रीकु ग्रंत्क्नगा इव वचन्क सेलेङ.

^{* 7:53} తొలెతంగ్ కహితంగ్ గ్రీకు గ్రంత్స్ నగ ఇవ్ వచస్స్ సెలెంగ్.

తల తహ్చి వూర్కె సూడ్సెర్, "మిహ్హటల్ బస్కెన్ పాప్ కియ్మకి, వోర్ మొదొల్ ఇద్ వెయ్లెన్ పొరొ బండ వాట వచొ" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 8 అని ఉండె బూడ్ వరిసి, బొమితగ లిహి కీసెర్ మత్తొర్. 9 అద్ గొస్టి కేంచి తాన్ తత్తుర్ వూర్, మాత్రలిర్గటల్ మొదొల్ కీసీ, సమ్దిరె వొరొన్ పెజెయ్ వొరొర్ అగటల్ సొత్తెర్. తె సిరిప్ అద్ వెయ్లొయె యేసున్ మునె నిర్బి మత్త. 10 తె యేసు ఉండె ఉంది జోక తల తప్పా, "బాయి! నీకున్ తత్తుర్ వూర్ బేందిర్? నీకున్ బోరె సిక్స వాట్మకియ్?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. ¹¹ తె అద్ వెయ్లో, "వాట్మకి పర్బు!" ఇంజెర్ జవబ్ సీత. అస్కె యేసు, "నన గిర్ నీకున్ సిక్స వాటొన్. ఇగెటల్ సాన్ అని ఇంగెడల్ పాప్ కియ్మ" ఇంజెర్ వెహ్తూర్.]

యేసుయె దునియత వేడ్చి ఆందుర్

 12 మర్ల యేసు, వూర్ పర్జతున్ సంగ, "నన దునియతుర్కున్ వేడ్చి ఆసి మంతొన్. నా పెజెయ్ తాక్వలిర్ సికటితగ తాకుర్. బతి వూర్కున్ జీవత సరి తొహ్లె వేడ్చి సీంతొన్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 13 తె పరిసయుల్క్, "నీవ నిమె గవ వెహ్చెర్ మంతి. అద్ గవ కరల్ ఇంజి వొప పరొమ్"* ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 14 అస్కె యేసు, "నన వెహ్నల్ గవ కరల్ ఇంజి వొపయ్

मत्तोर. ⁷वूर तम्वा जिद सुटि किय्मकि. ते येस् तला तहिच वूर्के सूड्सेर, "मिहगटल बस्केन पाप किय्मकि, वोर मोदोल इद वेय्लोन पोरो बंडा वाटा वचो" इन्जेर वेह्तोर. 8 अनि उंडे बूड वरिसि, बोमितगा लिहि कीसेर मत्तोर. ⁹अद गोस्टि केन्चि तान तत्तुर वूर, मात्रलिर्गटल मोदोल कीसि, सम्दिरे वोरोन पेजेय वोरोर अगटल सोत्तेर. ते सिरिप अद वेय्लोये येसुन मुने निल्सि मत्ता. ¹⁰ ते येसु उंडे उंदि जोका तला तह्चि, "बायि! नीकुन तत्तुर वूर बेंदिर? नीकुन बोरे सिक्सा वाट्मिकय?" इन्जेर पूसि कीतोर. ¹¹ ते अद वेंग्लो, "वाट्मिक पर्बु!" इन्जेर जवब सीता. अस्के येसु, "नना गिर नीकुन सिक्सा वाटोन. इगेटल सोन अनि इङेडल पाप किय्मा" इन्जेर वेह्तोर.1

येसुये दुनियता वेड्चि आंदुर

¹²मर्ला येसु, वूर पर्जतुन सङा, "नना दुनियतुरकुन वेड्चि आसि मंतोन. ना पेजेय ताक्विलर सिकटितगा ताकुर. बित वूरकुन जीवता सिर तोह्ले वेड्चि सींतोन" इन्जेर वेह्तोर. ¹³ते परिसयुल्क, "नीवा निमे गवा वेह्चेर मंति. अद गवा करल इन्जि वोपा परोम" इन्जेर इत्तेर. ¹⁴ अस्के येसु, "नना वेह्वल गवा करल इन्जि वोपय लागर.

^{* 8:13} మోసెన కానున్తున్ పియ్స్ ఉంది గొస్టితున్ వొపన ఇత్తెకె ఇవీర్ సెలెకె మువిరంగ్ గవంగ్ పహ్హె.

^{* 8:13} मोसेना कानुंतुन पिय्सि उंदि गोस्टितुन वोपना इत्तेके इविर सेलेके मुविरङ गवङ पह्जे.

बारितेके नना बगटल वातोनो, बगा दांतोनो नाकन टावा. बति अदेन बारेते मीकन टावा सेले. 15 सादरन माय्नलिर मोडि मिरट बहिर दिस्तत्न पिय्सि, तस्वा कींतिट. बति नना अहन बोने तस्वा कियोन, ¹⁶मोका तस्वा कीतेके गिर, नावा तस्वा करले आंता. बारितेके तस्वा कीनेके, नाकुन सारि किय्वल बाबो गिर ना सङा मंदंतोर. 17 'इविर माय्नलिरा गवा सतेमे' इन्जेर मीवा दर्मता कानुंतगन लिहि कीसि मंता. 18 नावा नना मोदोडोर गवदारना अनि नाकुन सारि किय्वल बाबो रेंडवा गवदारल आंदुर" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. 19 अस्के वूर केन्चि, "नी बाबो बगा मंतोर?" इन्जेर पूसि कीतेर. ते येसु, "ननय आयि, ना बाबोय आयि, मीकृन टावा सेले. नाकृन करि कींदिट्ते, ना बाबोन गिर करि कींदिट" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. 20 इव गोस्टिङ मंदिरतुन रोपो हुंडिता जागतुन करुम निल्सि वेह्तोर. तेर बति वोन बोरे पिय्मिक. बारितेके, वोना वकत निंद्लेके मत्ता.

नना सोंवडगा मिरट वाया पर्विट

²¹ अस्के उंडे उंदि जोका येसु, "नना दांतोन. मिरट नाकुन मह्किकट बित, नना मीकुन पुटोन. मिरट मी पाप्क मापि आय्वक्नेन सांतिट. इदेन हिंदल नना सोंवडगा मिरट

లాగర్. బారితెకె నన బగటల్ వాతొనొ, బగ దాంతొనొ నాకున్ టావ. బతి అదెన్ బారెతె మీకున్ టావ సెలె. 15 సాదరన్ మాయ్పలిర్ మోడి మీరట్ బహ్రి దిస్తతున్ పియ్స్, తస్స్త కీంతిట్. బతి నన అహన్ బోనె తస్వ కియొన్. 16 మోక తస్వ కీతెకె గిర్, నావ తస్స కరలె ఆంత. బారితెకె తస్య కీనెకె, నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబొ గిర్ నా సంగ మందంతార్. 17 ఇవిర్ మాయ్పలిర గవ సతెమె'# ఇంజెర్ మీవ దర్మత కానున్తగన్ లిహి కీసి మంత. 18 నావ నన మొదొడొర్ గవదారన అని నాకున్ సారి కియ్వల్ బాబొ రెండవ గవదారల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. 19 అస్కె వూర్ కేంచి, "నీ బాబొ బగ మంతొర్?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె యేసు, "ననయ్ ఆయి, నా బాబొయ్ ఆయి, మీకున్ టావ సెలె. నాకున్ కరి కీందిట్తె. నా బాబొన్ గిర్ కరి కీందిట్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తూర్. 20 ఇవ్ గొస్టింగ్ మందిర్శన్ రొపొ హుండిత జాగతున్ కరుమ్ నిల్పి వెహ్తూర్. తెర్ బతి వోన్ బోరె పియ్మకి. బారితెకె, వోన వకత్ నిందైకె మత్త.

నన సొన్వడగ మిరట్ వాయ పర్పిట్

 21 అస్కె ఉండె ఉంది జోక యేసు, "నన దాంతొన్. మీరట్ నాకున్ మహ్కాకిట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. మీరట్ మీ పాప్క్ మాపి ఆయ్పక్రనెన్ సాంతిట్.

[#] **8:17** रेंडवा उपदेस 17:6

^{# 8:17} రెండవ ఉపదేస్ 17:6

ఇదెన్ హిందల్ నన సొన్వడగ మీరట్ వాయ పర్విట్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. 22 తె వూర్ యూదుల్స్, "వోర్ సొన్వడగ మాకున్ వాయ పర్విట్ ఇంతొర్. మోక తన్న తనయ్ సాంతొరొయ్ బతలొ?" ఇంజెర్ వడ్క్ తెర్. 23 అస్కె యేసు, "మిరట్ ఇద్ దునియతుర్ ఆందిట్. అని మీవ సోంచ్ ఇద్ దునియతున్ బారెతెన్ మందంత. నన స్వర్త్ నౌన ఆందున్. అని నావ సోంచ్-విచర్ అలగ్ మందంత. 24 అదెన్ సాటినె, మీవంగ్ పాప్క్ మాపి ఆయ్ఫక్నెన్ సాంతిట్ ఇంజెర్ వెహ్హాన్. నా బారెతె వెహ్త గొస్టిత్ పొరొ బరొస ఇర్వెకె, మీవంగ్ పాప్క్ మాపి ఆయ్పక్నెన్ సాంతిట్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. ²⁵ తె వూర్, "అసల్ నిమె బోని ఆంది?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. అస్కె యేసు, "నన మొదొడల్ బోన ఆందున్ ఇంజెర్ వెహ్చెర్ వాతొనొ, వోనయ్ ఆందున్. 26 మీకున్ తస్వ కియ్లె, మీ బారెతె వెలె గొస్టింగ్ నహ్గ మంతంగ్. బతి సిరిప్ నాకున్ సారి కీతొనల్ కేంజ్తంగ్ గొస్టినె దునియతుర్కున్ వెహ్చెర్ మంతొన్. వోర్ సతెవంతల్ ఆత కాడ్కి, వోర్ కియ్పల్ తస్ప గిర్ సతెమె ఆంత" ಇಂಪೌರ ವರ್ಬ್ಡ್ ಕಿ. 27 ಬಲಿ, ಯೆಸು తన్స్ట్ ಕಿ. బాబొ బగవంతన్ బారెతె వెహ్హార్ ఇన్వల్ వూర్ అర్తమ్ కియ్మకి. ²⁸ లె యేసు, "స్పర్గ్ నొర్ మాయ్నన్ బెస్కెతె మొద్నగ టాంగి కీంతిటొ అస్కె, ననయ్ వోన ఆందున్ ఇన్ఫల్ కరి కీంతిట్. అచొరె ఆయ్ప, నావ నన బతయ్ కియ పరొన్. బతి బాబొ బవ్తె నాకున్ కరుసీతొరొ, అవె గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్తాన్ ఇంజెర్ గిర్ మిరట్ కరి కీకిట్. 29 నాకున్ సారి

वाया पर्विट" इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ²² ते वूर यूद्ल्क, "वोर सोंवडगा माकुन वाया पर्विट इंतोर. मोका तंवा तनय सांतोरोय बतलो?" इन्जेर वड्क्तेर. ²³ अस्के येसु, "मिरट इद दुनियतुर आंदिट. अनि मीवा सोन्च इद दुनियतुन बारेतेन मंदंता. नना स्वर्गोना आंदुन. अनि नावा सोन्च-विचर अलग मंदंता. ²⁴ अदेन साटिने, मीवङ पाप्क मापि आय्वक्नेन सांतिट इन्जेर वेह्तोन. ना बारेते वेह्ता गोस्टित पोरो बरोसा इर्वेके, मीवङ पाप्क मापि आय्वक्नेन सांतिट" इन्जेर वेह्तोर. ²⁵ते वूर, "असल निमे बोनि आंदि?" इन्जेर पूसि कीतेर. अस्के येसु, "नना मोदोडल बोना आंदुन इन्जेर वेह्चेर वातोनो, वोनय आंदुन. 26 मीकुन तस्वा किय्ले, मी बारेते वेले गोस्टिङ नहगा मंतङ. बति सिरिप नाकुन सारि कीतोनल केन्जतङ गोस्टिने दुनियतुरकुन वेहचेर मंतोन. वोर सतेवंतल आता काड़िक, वोर किय्वल तस्वा गिर सतेमे आंता" इन्जेर वेह्तोर. ²⁷ बित, येसु तंवोर बाबो बगवंतन बारेते वेह्तोर इंवल वूर अर्तम किय्मिक. 28 ते येसु, "स्वर्गीर माय्नन बस्केते मोद्नगा टाङि कींतिटो अस्के, ननय वोना आंदुन इंवल करि कींतिट. अचीरे आय्वा, नावा नना बतय किया परोन, बति बाबो बव्ते नाकुन करुसीतोरो, अवे गोस्टिङ मीकुन वेह्तोन इन्जेर गिर मिरट करि कीकिट.

²⁹ नाकुन सारि किय्वल, ना सङा मंतोर. वोन आनंद सिय्वलिक काम्क बस्केट नना कीता काड्कि, वोर नाकुन वोरोने बस्केन सुटि किय्मिक" इन्जेर वेह्तोर. ³⁰ इव गोस्टिङ केन्चि, वेलेटिर वोन्गा बरोसा इर्तेर.

अब्राहम्ना संतान अनि सय्तंदा संतान

³¹ अदेन साटि, येसु तंवा पोरो बरोसा इर्तुर यूदुलकुन सङा, "ना गोस्टि पिय्सि ताक्तेके, करलेने ना सिस्यलिर आंतिट. 32 अस्के मिरट सत्न* करि कींतिट. अद सतेम मीक्न मोक्डो सुटि कींता" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ³³"ममोट अब्राहम्ना कांदांतुर आंदुम. इंके वेरि ममोट बोन्गन दासिपान किय्मिक. बति माकुन मोक्डो सुटि कींता इन्जि बहन वेह्ति?" इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. 34 ते येसु, "पाप किय्वल हर वोरोर, पापुन दासि आंतोर. 35 दासि-मायनल बस्केट रोतुर सङा मनोर. बित मिर बस्केट गिर रोतुर सङ्ने मंदंतोर. 36 अदेन साटि, बगवंतनोर मरि मीकुन पापनल मोक्डो सुटि कीनुर्ते, मिरट रोत्र दात करलेने मोक्डो आंतिट. 37 मिरट अब्राहम्ना कांदांतुर आंदिट इन्जेर नाकुन टावये. तेर बति, नाकुन जक्ले मिरट सूड्सेर मंतिट. बारितेके मी रोपो नावा गोस्टित्न కియ్పల్, నా సంగ మంతొర్. వోన్ ఆనంద్ సియ్పలిక్ కామ్క్ బస్కెట్ నన కీత కాడ్కి, వోర్ నాకున్ వొరొనె బస్కెన్ సుటి కియ్మకి" ఇంజెర్ వెహ్హార్. 30 ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంచి, వెలెటిర్ వోన్గ బరొస ఇరైర్.

అబ్రాహమ్న సంతాన్ అని సయ్తన్**ద** సంతాన్

 31 అదెన్ సాటి, యేసు తన్న పొరొ బరొస ఇర్తుర్ యూదుల్కున్ సంగ, "నా గొస్టి పియ్స్తి తాక్తెకె, కరలెనె నా సిస్యలిర్ ఆంతిట్. 32 అెస్కు మీరట్ సతున్ * కరి కీంతిట్. అద్ సతెమ్ మీకున్ మోకొ సుటి కీంత" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. ³³ "మమొట్ అబ్రాహమ్న కాన్**దాన్తు**ర్ ఆందుమ్. ఇంకె వేరి మమొట్ బోనన్ దాసిపాన్ కియ్మకి. బతి మాకున్ మోక్తా సుటి కీంత ఇంజి బహన్ వెహి?" ఇంజెర్ యేసున్ ఫూసి కీతెర్. 34 తె యేసు, "పాప్ కియ్యల్ హర్ వొరొర్, పాపున్ దాసి ఆంతొర్. 35 దాసి-మాయ్నల్ బస్కెట్ రోతుర్ సంగ మనొర్. బతి మరి బెస్కెట్ గిర్ రోతుర్ సంగనె మందంతొర్. 36 అదెన్ సాటి, బగవంతనొర్ మరి మీకున్ పాప్పల్ మోక్డా సుటి కీనుర్తె, మీరట్ రోతుర్ ದಾತ್ ಕರಲಿನ ಮೌ \S ಆಂತಿಟ್. 37 ಮಿರಟ್ అబాహమ్న కాన్దాన్కర్ ఆందిట్ ఇంజెర్ నాకున్ టావయే. తెర్ బతి, నాకున్ జక్లె మీరట్ సూడ్సెర్ మంతిట్. బారితెకె మీ రొపా నావ గొస్టితున్ జాగ సెలె. 38 నా బాబొనగ సూడనె నన వెప్పౌర్ మంతొన్.

^{* 8:32} सतेवंतन करि कींतिट. वोर मीकुन मोक्डो स्टि कींतोर.

^{* 8:32} సతెవంతన్ కరి కీంతిట్. హోర్ మీకున్ మోక్తొ సుటి కీంతొర్.

అప్పై మీరట్ గిర్, మీ బాబొనల్ కేంజ్డంగ్ గొస్టిన్ పియ్స్టి కీసెర్ మంతిట్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్మార్. 39 తె వూర్, "మా బాబొ అబ్రాహమ్ ఆందుర్" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. అస్కె యేసు, "మిరట్ అబ్రాహమ్న కాన్దాన్తుర్ ఆతెకె, అబ్రాహమ్ కీతపె మీరట్ గిర్ కిందిట్. 40 నన బగవంతనల్ కేంజ్త సతున్ వెహ్త కాడ్కి, మీరట్ నాకున్ జక్లె సూడ్సెర్ మంతిట్. బతి అబ్రాహమ్ అహన్ కియ్మకి. 41 మిరట్ మీ బాబొ కీతపె కీసెర్ మంతిట్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. తె వూర్, "మమొట్ పీర్ కీనెకె పుట్తుర్ ఆయొమ్. బగవంతల్ వొరొరె మా బాబొ ಇಂಔರ್ ಯೆಸುನ್ ವಿಪ್ತಾರ್. 42 ಅಸ್ಕು ಯೆಸು వూర్కున్, "బగవంతల్ మీ బాబొ ఆతెకె, మీరట్ నాకున్ పెర్మతె సూడ్న్ద్రీదిట్. నావ నన ఇగె వాయ్మకి. బగవంతలె నాకున్ రొహ్మార్. 43 నన వెహ్హంగ్ గొస్టిన్ మీరట్ వొప్ప కాడ్కినె, మీకున్ అర్తమ్ ఆసెర్ సెలెంగ్. 44 మిరట్ సయ్తన్ α బాజ్సుర్ ఆందిట్. వోరె మీ బాబొ ఆందుర్. మీ బాబొనంగ్ కరబ్ ఆసన్ పూరి కియ్తెనె మీరట్ సూడంతిట్. వోర్ మొదొడలె మాయ్నలిర్కున్ జక్వల్ ఆస్తి, సత్నె నిల్వల్ ఆయొర్. వోన్గ సతెమ్ ఇన్వల్ అసలె సెలె. వోర్ తన్న బుది పియ్సినె పకట్ వద్కంతార్. వోర్ పకట్ ఆత కాడ్కి, లబడున్ పయ్దెస్ కీసి నిల్తొర్. 45 అదెన్ సాటి, నన మీకున్ సతెమ్ వెహ్హెకె గిర్ బతి, నా పొరొ బరొస ఇర్విట్. 46 నహ్హ పాష్ మంత ఇంజెర్ వొరొర్ గిర్ నిరుపన్ కియ పర్విట్. నన సతెమె వెహ్చెర్ మంతొన్. బతి బారి నా పొరొ బరొస ఇర్విట్?

जागा सेले. ³⁸ना बाबोनगा सूड्तने नना वेह्चेर मंतोन. अहने मिरट गिर, मी बाबोनल केन्ज्तङ गोस्टिन पिय्सि कीसेर मंतिट. इद सतेम आंद" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. 39 ते वूर, "मा बाबो अब्राहम आंदुर" इन्जेर वेह्तेर. अस्के येसु, "मिरट अब्राहम्ना कांदांतुर आतेके, अब्राहम कीतपे मिरट गिर कींदिट. ⁴⁰नना बगवंतनल केन्ज्ता सतुन वेह्ता काड्कि, मिरट नाकुन जक्ले सूड्सेर मंतिट. बति अब्राहम अहन किय्मकि. 41 मिरट मी बाबो कीतपे कीसेर मंतिट" इन्जेर वेह्तोर. ते वूर, "ममोट पीर कीनेके पुट्तुर आयोम. बगवंतल वोरोरे मा बाबो" इन्जेर येसुन वेह्तेर. ⁴² अस्के येसु वूरकुन, "बगवंतल मी बाबो आतेके, मिरट नाकुन पेर्मते सूड्ंदिट. नावा नना इगे वाय्मिक. बगवंतले नाकुन रोह्तोर. ⁴³ नना वेह्तङ गोस्टिन मिरट वोप्वा काड्किने, मीकुन अर्तम आसेर सेलेङ. 44 मिरट सय्तंदा बाज्नुर आंदिट. वोरे मी बाबो आंदुर. मी बाबोनङ करब आसन पूरि किय्लेने मिरट सूडंतिट. वोर मोदोडले माय्नलिरकुन जक्वल आसि, सत्ने निल्वल आयोर. वोन्गा सतेम इंवल असले सेले. वोर तंवा बुदि पिय्सिने पकट वड्कंतोर. वोर पकट आता काड्कि, लबडुन पय्दोस कीसि निल्तोर. ⁴⁵ अदेन साटि, नना मीकुन सतेम वेह्तेके गिर बति, ना पोरो बरोसा इर्विट. 46 नहगा पाप मंता इन्जेर वोरोर गिर निरुपन

किया पर्विट. नना सतेमे वेह्चेर मंतोन. बति बारि ना पोरो बरोसा इर्विट? ⁴⁷ बगवंतनुर बगवंतनङ गोस्टिङ केन्जंतेर. बति मिरट बगवंतनुर आय्वा काङ्किने, नना वेह्ता केन्ज्विट" इन्जेर वेह्तोर.

येसु तोत्तोर अब्राहमुन तेर डगुर आंदुर

⁴⁸ अस्के वूर यूदुल्क, "निमे समरयतोनि" अनि बूत्क सोप्रे मासि मंतङ इंवल करले आंद सेलेय?" इन्जेर येसुन राङ्तेर. ⁴⁹ ते येसु, "नना बूत्क सोप्रे मातोना आयोन. ना बाबोन मान सिय्वना आंदुन. मिरट नाकुन मानि कीसेर सेल्विट. ⁵⁰ नावा पोरोल बडे मायना इंवल नाकुन सेले. बित नाकुन डगुर-पान वायना इंवल वोरोर मंतोर. वोरे नाय्दा तस्वा किय्वल आंदुर" इन्जेर वेह्तोर.

⁵¹ "बोरे आयि ना गोस्टि पिय्सि ताकनुर्ते, वोर बस्केन मरंतुन सूडोर. इद गोस्टि सतेम आंद" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ⁵² अद केन्चि वूर यूदुल्क, "निह्गा करलेन बूत सोप्रे मासि मंता इंवल इंके माकुन अर्तम आता. 47 బగవంతనుర్ బగవంతనంగ్ గొస్టింగ్ కేంజంతెర్. బతి మిరట్ బగవంతనుర్ ఆయ్ప కాడ్కినె, నన వెహ్త కేంజ్పిట్" ఇంజెర్ వెహ్తార్.

యేసు తొత్తార్ అబ్రాహమున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్

48 అస్కె వూర్ యూదుల్క్, "నిమె సమరయతొని* అని బూత్క్ సోటై మాసి మంతంగ్ ఇన్వల్ కరలె ఆంద్ సెలెయ్?" ఇంజెర్ యేసున్ రాంగ్రెర్. ⁴⁹ తె యేసు, "నన బూత్క్ సోటై మాతొన ఆయొన్. నా బాబొన్ మాన్ సియ్పన ఆందున్. మీరట్ నాకున్ మాని కీసెర్ సెల్పిట్. ⁵⁰ నావ పొరొల్ బడె మాయన ఇన్పల్ నాకున్ సెలె. బతి నాకున్ డగుర్–పాన్ వాయన ఇన్వల్ వొరొర్ మంతొర్. వోరె నాయ్ద తస్వ కియ్పల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ వెహ్తార్.

51 "బోరె ఆయి నా గొస్టి పియ్సి తాకనుర్తె, వోర్ బస్కెన్ మరన్తున్ సూడొర్. ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. ⁵² అద్ కేంచి వూర్ యూదుల్క్, "నిహ్గ కరలెన్ బూత్ సోటై మాసి మంత ఇన్వల్ ఇంకె మాకున్

^{*8:48} तोले किहतुर यूदुल्क, यूदुल्क आयुर वूर सङा मर्मिङ आतेर. वीर लोकुर यूदुल्क्नङ अनि दुस्रो जातितेरङ रीति-रिवज्क, पूजा-पतेरङ कीसेर मंदिर. वूरकुन पुड्तुर वूर समरया इंवल येरियतगा अलग पिसेर मंदिर. किम जातितुर दात समरयतुरकुन यूदुल्क सृङ्सेर मंदिर.

^{* 8:48} తొలె కహితుర్ యూదుల్స్, యూదుల్స్ ఆయుర్ వూర్ సంగ మర్మింగ్ ఆలెర్. వీర్ లోకుర్ యూదుల్స్ నంగ్ అని దుస్లొ జాతితెరంగ్ రీతి–రివజ్స్, పూజ–పతెరంగ్ కీసెర్ మందిర్. వూర్కున్ పుడ్తుర్ వూర్ సమరయ ఇన్వల్ యేరియతగ అలగ్ పిసెర్ మందిర్. కమి జాతితుర్ దాత్ సమరయుతుర్కున్ యూదుల్స్ సూడ్సెర్ మందిర్.

అర్గమ్ ఆత. అబ్రాహమ్ అని తొత్తుర్ పర్వక్తలిర్ గిర్ మార్తెర్. తెర్ బతి 'బోర్తె నా గొస్టి పియ్పి తాకంతొరొ, వోర్ బస్కెస్ మరనున్ సూడొర్' ఇంతి. 53 మా బాబొ అబ్రాహమ్ మార్తొర్. నిమె వోన్ తెర్ డగుని ఆంది కి? అని వూర్ పర్వక్తలిర్ గిర్ మార్తెర్. నీవ నిమె బోన ఆందున్ ఇంజెర్ సోంచ్ కీంతి?" ఇంజెర్ ఫూసి కీతెర్. 54 తె యేసు, "నావ ననయ్ డగుర్–పాన్ సీతెకె, తాన్ విలువ మనొ. మా బగవంతల్ ఇంజెర్ బోన్తె మీరట్ కేయంతిటొ, హోరె నా బాబొ ఆందుర్. వోర్ నాకున్ డగుర్-పాన్ సీసెర్ మంతొర్. 55 వోర్ మీకున్ టావ సెలొర్. బతి నాకున్ వోర్ టావయె. వోర్ నాకున్ టావ పెలొర్ ఇంద్కతె, నన గిర్ మీ దాతె లపంగిన ఆంతొన్. బతి వోర్ నాకున్ టావయె, వోన గొస్టి నన పియ్పి తాకంతొన్. 56 మీ బాబొ అబ్రాహమ్ నావ వాయ్పల్ దివొసున్ సూడంతొన్ ఇంజెర్ ఆనంద్పై మత్తార్. అద్ దివొసున్ సూడ్పి ఆనంద్ యేత్తొర్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 57 అెస్కె వూర్ యూదుల్క్, "నీకున్ అజున్ పనస్ (50) సాల్క్ గిర్ సెలెంగ్. నిమె అబ్రాహమున్ సూడ్తి కి?" ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్తెర్. 58 తె యేసు, "అబ్రాహమ్ పుటన్ మొదొడలె నన మన్వన ఆందున్.* ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 59 అెస్కై వూర్, వోన్ పొరొ బండంగ్ జురుసి వాట్లె బండంగ్ పియ్తెర్. బతి యేసు మక్సి మందిర్తల్ బట్టా సొత్తార్.

अब्राहम अनि तोत्त्र पर्वक्तलिर गिर मार्तेर. तेर बति 'बोर्ते ना गोस्टि पिय्सि ताकंतोरो, वोर बस्केन मरंतुन सूडोर' इंति. 53 मा बाबो अब्राहम मार्तोर. निमे वोन तेर डगुनि आंदि कि? अनि वूर पर्वक्तलिर गिर मार्तेर. नीवा निमे बोना आंदुन इन्जेर सोन्च कींति?" इन्जेर पूसि कीतेर. ⁵⁴ते येसु, "नावा ननय डगुर-पान सीतेके, तान विल्वा मनो. मा बगवंतल इन्जेर बोंते मिरट केयंतिटो, वोरे ना बाबो आंद्र. वोर नाकुन डगुर-पान सीसेर मंतोर. ⁵⁵ वोर मीकुन टावा सेलोर. बति नाकुन वोर टावये. वोर नाकुन टावा सेलोर इंद्कते, नना गिर मी दाते लपङिना आंतोन. बति वोर नाकुन टावये, वोना गोस्टि नना पिय्सि ताकंतोन. 56 मी बाबो अब्राहम नावा वाय्वल दिवोसुन सूडंतोन इन्जेर आनंद्रने मत्तोर. अद दिवोसुन सूड्सि आनंद येत्तोर" इन्जेर इत्तोर. ⁵⁷ अस्के वूर यूदुल्क, "नीकुन अजुन पनस (50) साल्क गिर सेलेङ. निमे अब्राहमुन सूड्ति कि?" इन्जेर येसुन इत्तेर. 58 ते येसु, "अब्राहम पुटन मोदोडले नना मंवना आंद्न. * इद गोस्टि सतेम आंद" इन्जेर वेह्तोर. 59 अस्के वूर, वोन पोरो बंडङ जुरुसि वाट्ले बंडङ पिय्तेर. बति येसु मिक्स मंदिर्तल बहिर सोत्तोर.

^{* 8:58} మన్వన ఆందున్ ఇంజెర్ బగవంతల్ వొరొరె వెహ పరంతొర్. మోక దుస్గొర్ బోరె అద్ గొస్టి వెహ్తెకె, యూదుల్క్ న లెకతె బగవంతన్ రెహ్చి వడ్క్ తప్ ఆంత.

^{* 8:58} मंवना आंदुन इन्जेर बगवंतल वोरोरे वेहा परंतोर. मोका दुस्रोर बोरे अद गोस्टि वेहतेके, यूदुल्क्ना लेकते बगवंतन रेहिच वड्क्तप आंता.

येसु पुटि-गुड्डिन चोकोट किय्वल

9 अहन येसु सरिय सोन्जेर मनेके, वोरोर पुटि-गुड्डिन सूड्तोर. ² अस्के सिस्यलिर, "गुरुजि! वेर गुड्डि आसि पुट्ले कारन, वेर पाप कीतोर कि, सेलेके वेनुर अवल-बाबो कीतेर?" इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. 3 ते येसु, "वेरे आयि, वेनुर अवल-बाबोय आयि, कीता पापुन हिंदल, वेर गुड्डिना जल्मा आय्मिक. बित बगवंतना सक्ति वेन हिंदल दिसना इन्जेरेन गुड्डिन दात पुट्तोर. 4पोड्द सोनल वेरि, नाकुन सारि कीतोनङ काम्क मरट किया लागर. रात आय्ले करुम वासेर मंता. अस्के बोरे काम किया परोर. ⁵ बति इद दुनियते मनल वेरि, पर्जतुन वेड्चित दात नना मंतोन" इन्जेर सिस्यलिरकुन वेह्तोर. 6 अहन येसु वेह्चि, तोडितगा उस्क्तोर. अद ऊच्ने इचुसि चिक्ला कीसि, गुड्डिनङ कडकुन पोरो सोक्तोर. ⁷ अहन सोक्सि येसु, "निमे सिलोयम इंवल कोनेरतगा सोन्जि नोरा" इन्जेर वोन वेह्तोर. सिलोयम इत्तेके, 'रोह्तोर वोर्' इन्जेर अर्तम. ते वोर सोन्जि नोर्सि, नदुर वाले आसि वातोर.

8 अद जर्ग्ता पेजे, आजु-बाजुतुर अनि वोर बिचेम तल्क्नेके सूड्तुर, "वेर उच्चिकुन बिचेम तल्क्वले आंदुर कि?" इन्जेर इत्तेर. 9"ओहो! वेरे आंदुर" इन्जेर कहितुर इत्तेर अनि, "एहे! वोन मोडि मंवल दुस्नोर आंदुर"

యేసు పుటి–గుడ్డిన్ చౌకొట్ కియ్పల్

సూడ్తొర్. 2 అస్కె సిస్యలిర్, "గురుజి! వేర్ గుడ్డి ఆసి పుట్లె కారన్, వేర్ పాప్ కీతొర్ కి, సెలెకె వేనుర్ అవల్-బాబొ కీతెర్?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. 3 తె యేసు, "వేరె ఆయి, వేనుర్ అవల్-బాబొయ్ ఆయి, కీత పాపున్ హిందల్, వేర్ గుడ్డిన జల్మ ఆయ్మకి. బతి బగవంతన సక్తి వేస్ హిందల్ దిసన ఇంజెరెన్ గుడ్డిన్ దాత్ పుట్తార్. ⁴పోడ్డ్ సొనల్ వేరి, నాకున్ సారి కీతొనంగ్ కామ్క్ మరట్ కియ లాగర్. రాత్ ఆయ్లె కరుమ్ వాసెర్ మంత. అస్కై బోరె కామ్ కియ పరొర్. 5 బతి ఇద్ దునియతె మనల్ వేరి, పరతున్ వేడ్చిత్ దాత్ నన మంతొన్" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్తార్. 6 అహన్ యేసు వెహ్పి, తోడితగ ఉస్క్ తొర్. అద్ ఊచ్చె ఇచుస్త్రి చిక్ల కీస్తి, గుడ్డినంగ్ కడ్కున్ పొరా సోక్తార్. 7 అహన్ సోక్సి యేసు, "నిమె సిలొయమ్ ఇన్వల్ కోనెర్తగ సొంజి నొర" ఇంజెర్ వోన్ వెహ్మార్. సిలొయమ్ ఇత్తెకె, 'రొహ్తార్ వోర్' ఇంజెర్ అర్తమ్. తె వోర్ సొంజి నొర్పి, నదుర్ వాలె ఆసి వాతొర్.

8 అద్ జర్గ్ త పెజె, ఆజు-బాజుతుర్ అని వోర్ బిచెమ్ తల్క్ నెకె సూడ్తుర్, "వేర్ ఉచ్చికున్ బిచెమ్ తల్క్ వలె ఆందుర్ కి?" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ⁹ "ఒహా! వేరె ఆందుర్" ఇంజెర్ కహితుర్ ఇత్తెర్ అని, "ఎహా! వోన్ మోడి మన్వల్ దుస్గొర్ ఆందుర్" ఇంజెర్ ఉండె కహితుర్ ఇత్తెర్. బతి వోర్, "ననయ్ వోన ఆందుస్!" ఇంజెర్ వెహ్చారెస్ మత్తొర్. 10 తె, "నీకున్ నదుర్ బహన్ వాత?" ఇంజెర్ వూర్ పూసి కీతెర్. 11 అస్కె వోర్, "యేసు ఇన్వల్ వొరొర్ మాయ్నల్ చిక్ల కీసి, నా కడ్కున్ పొరొ సోక్తొర్ అని 'సిలొయమ్ కోనెర్తగ సొంజి, నొర్సి వర' ఇంజెర్ వెహ్తొర్. అస్కె నన సొంజి నొర్తొన్. తె నాకున్ నదుర్ వాత" ఇంజెర్ వెహ్తొర్. 12 "వోర్ యేసు బగ మంతొర్?" ఇంజెర్ వోస్ పూసి కీతెర్. తె వోర్, "నాకున్ టావ సెలె" ఇంజెర్ వూర్కున్ పూసి కీతెర్. తె వోర్, "నాకున్ టావ సెలె" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తొర్.

అద్ చొకొట్ ఆతతున్ బారెతె పరిసయుల్క్ కరి కియ్పల్

 $^{13-14}$ ఆరమ్స దివొసున్ నేటి, యేసు చిక్ల కీసి, వోనంగ్ కడ్కున్ నదుర్ వాయుస్త కాడ్కి, వూర్ పుటి–గుడ్డి మంజి చొకొట్ ఆతొర్ వోన్ పరిసయుల్క్ నగ వోతెర్. 15 నదుర్ వాయ్పడున్ బారెతె, పరిసయుల్క్ గిర్ వోన్ పూసి కీతెర్. తె వోర్, "నా కడ్కున్ పొరా యేసు చిక్ల సోక్తార్. తె నన సొంజి నొర్తాన్. అస్కె నాకున్ నదుర్ వాత" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తూర్. 16 ఇద్ కేంచి కహితుర్ పరిసయుల్క్, "వోర్ ఆరమ్మ దివొస్స నేకి పియ్స్ తాక్ప కాడ్కి, బగవంతనల్ వాతొర్ వోర్ ఆయొర్" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఉండె కహితుర్, "వోర్ పాపెస్తల్ మత్తెకె, ఈతంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ బహన్ కియ పరంతొర్?" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఇహిన్ వూర్ పరిసయుల్కున్ నడ్డుమ్ బేద్–బావ్

इन्जेर उंडे किहतुर इत्तेर. बित वोर, "ननय वोना आंदुन!" इन्जेर वेह्चेरेन मत्तोर. ¹⁰ ते, "नीकुन नदुर बहन वाता?" इन्जेर वूर पूसि कीतेर. ¹¹ अस्के वोर, "येसु इंवल वोरोर मायनल चिक्ला कीसि, ना कडकुन पोरो सोक्तोर अनि 'सिलोयम कोनेरतगा सोन्जि, नोर्सि वरा' इन्जेर वेह्तोर. अस्के नना सोन्जि नोर्तोन. ते नाकुन नदुर वाता" इन्जेर वेह्तोर. ¹² "वोर येसु बगा मंतोर?" इन्जेर वोन पूसि कीतेर. ते वोर, "नाकुन टावा सेले" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

अद चोकोट आततुन बारेते परिसयुल्क करि किय्वल

13-14 आरम्ना दिवोसुन नेटि, येसु चिक्ला कीसि, वोनङ कडकुन नदुर वायुस्ता काड्कि, वूर पुटि-गुड्डि मन्जि चोकोट आतोर वोन परिसयुल्कनगा वोतेर. 15 नदुर वाय्वडुन बारेते, परिसयुल्क गिर वोन पूसि कीतेर. ते वोर, "ना कडकुन पोरो येसु चिक्ला सोक्तोर. ते नना सोन्जि नोर्तोन. अस्के नाकुन नदुर वाता" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. 16 इद केन्चि कहितुर परिसयुल्क, "वोर आरम्ना दिवोस्ना नेकि पिय्सि ताक्वा काड्कि, बगवंतनल वातोर वोर आयोर" इन्जेर इत्तेर. उंडे कहितुर, "वोर पापेस्तल मत्तेके, ईतङ मय्मतङ काम्क बहन किया परंतोर?" इन्जेर इत्तेर. इहिन वूर परिसयुलकुन नड्डुम

बेद-बाव पुड्ता. 17 अस्के वूर उंदुंदि जोका नदुर वातोन सङा, "नीकुन नदुर वायुस्ता काड़िक, वोन बारेते निम बतल इंति?" इन्जेर पूसि कीतेर. ते, "वोर पर्वक्तल आंदुर" इन्जेर वेह्तोर. ^{18–19} पुटि-गुड्डि मन्जि, नदुर वाता अद गोस्टितुन नम्वा काड्कि, वूर यूदुल्क्नुर अदिकारिर, वोनुर अवल-बाबोन केयुस्तेर. अनि, "पुटि-गुड्डि आसि पुट्तोर वोर मिर, वेरे आंदुर कि बतल? वेरे मत्तेके, वेर इंके बहन सूड्सेर मंतोर?" इन्जेर पूसि कीतेर. ²⁰ते वूर अवल-बाबो, "पुटि-गुड्डि आसि पुट्तोर वोर मरि, वेरे आंदुर इन्जेर माकुन टावा. ²¹ बति इंके वेन बहन नदुर वाता अनि वेन बोर चोकोट कीतोर इंवल माकुन टावा सेले. वोर तंवा तना वेहा परनल बेर्स्तोर. इद गोस्टितुन मिरटे वोन पूसि कीम्ट" इन्जेर वूर अदिकारिरकुन वेह्तेर. 22 वोनुर अवल-बाबो यूदुल्क्नुर अदिकारिरकुन वेरिसि, अहन वेह्तेर. बारितेके, वोर येसुये, किरिस्तु आंदुर इन्जेर बोरे वोप्तेके, वोन समाज्नल अलिद वाटंतोम इन्जेर, अदेन मुनेन वूर निर्नय येच्चि मत्तेर. 23 अदेन साटिने अवल-बाबो, "वोर वेहा परनल बेर्स्तोर. वोने पूसि कीम्ट" इन्जेर वूरकुन वेहतेर.

పుడ్త. 17 అెస్కె వూర్ ఉందుంది జోక నదుర్ వాతొన్ సంగ, "నీకున్ నదుర్ వాయుస్త కాడ్కి, వోన్ బారెతె నిమ్ బతల్ ఇంతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె, "వోర్ పర్వక్తల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. $^{18-19}$ పుటి–గుడ్డి మంజి, నదుర్ వాత అద్ గొస్టితున్ నమ్ప కాడ్కి, వూర్ యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్, వోనుర్ అవల్-బాబొన్ కేయుస్తెర్. అని, "పుటి–గుడ్డి ఆసి పుట్తార్ వోర్ మరి, వేరె ఆందుర్ కి బతల్? వేరె మత్తెకె, వేర్ ఇంకె బహన్ సూడ్సెర్ మంతొర్?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. 20 లే వూర్ అవల్-బాబొ, "పుటి–గుడ్డి ఆసి పుట్తార్ వోర్ మరి, వేరె ఆందుర్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. 21 బతి ఇంకె వేన్ బహన్ నదుర్ వాత అని వేన్ బోర్ చొకొట్ కీతొర్ ఇన్ఫల్ మాకున్ టావ సెలె. వోర్ తన్వ తన[ే]వెహ పర్నల్ బెర్స్ తొర్. ఇద్ గొస్టితున్ మీరటె వోన్ పూసి కీమ్ట్" ఇంజెర్ వూర్ అదికారిర్కున్ అవల్ –బాబొ ²² వోనుర్ యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్కున్ వెరిసి, అహన్ వెహ్తెర్. బారితెకె, వోర్ యేసుయె, కిరిస్తు ఆందుర్ ఇంజెర్ బోరె వొప్తెకె, వోన్ సమాజ్పల్* అలది వాటంతొమ్ ఇంజెర్, అదెన్ మునెన్ వూర్ నిర్నయ్ యేచ్చి మత్తెర్. 23 అదెన్ సాటినె అవల్-బాబొ, "వోర్ వెహ పర్నల్ బెర్స్త్ర్ఆార్. వోనె పూసి కీమ్ల్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తెర్.

^{* 9:22} गिरिक्नगा सुनगोग इन्जेर मंता. इद सुनगोग इंवल यूदुल्क मीरे माय्वल रोतगा यूदुल्क्ना समाज्नङ सम्दो काम्क जर्गुसींतेर.

^{* 9:22} గిరిక్నగ సునగోగ్ ఇంజెర్ మంత. ఇద్ సునగోగ్ ఇన్వల్ యూదుల్క్ మీరె మాయ్పల్ రోతగ యూదుల్క్న సమాజ్నంగ్ సమ్మే కామ్క్ జర్గుసీంతెర్.

 24 అదెన్ సాటి, వోర్ నదుర్ వాతొన్ ఉందుంది జోక కేయుస్, "కరల్ వెహ. ఇద్ కామృ డగుర్-పాన్ బగవంతనె వాయన. బారితెకె, వోర్ మాయ్నల్ పాపెస్తల్ ఇంజి మాకున్ టావ" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 25 తె వోర్, "వోర్ పాపి ఆందురా, ఆయొరా నాకున్ టావ సెలె. బతి నాకున్ ఉందియ్ టావ. బతల్ ఇత్తెకె, ఇదెన్ మునె గుడ్డిన మత్తొన్ బతి, ఇంకె సూడ పర్సెర్ మంతోన్" අංజිර් අණිර්. 26 මෙර් బම් නොර්, "න්ර් నీకున్ బతల్ కీతొర్? నీకున్ నదుర్ బహన్ వాత?" ఇంజెర్ ఉండె ఉంది జోక పూసి కీతెర్. 27 తె అస్క్ వోర్, "సూడట్! ఇదెన్ మునెన్ మీకున్ వెహ్తాన్. బతి మీరట్ కేంజ్మకి. ఉందుంది జోక బారి పూసి కీసెర్ మంతిట్? మిరట్ గిర్ వోనుర్ సిస్యలిర్ ఆకొమ్ ఇంతిట్ కి బతల్?" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 28 అస్కె వూర్, "నిమెయ్ వోనొర్ సిస్యని ఆంది. మమొట్ మోసెనుర్ సిస్యలిర్ ఆందుమ్" ఇంజెర్ వోన లజ వోతెర్. 29 అని వూర్, "బగవంతల్ మోసెన్ సంగ వడ్క్ తొర్ ఇన్ఫల్ మాకున్ టావయె. బతి వేర్ మాయ్నల్ బగటల్ వాతొర్ ఇన్యల్ మాకున్ టావ సెలె" ఇంజెర్ వెహ్హెర్. 30 $^{
m B}$ $^{
m S}$ $^{
m S}$ చమత్కార్త ఆంద్. వోర్ బగటల్ వాతొర్ ఇన్సల్ మీకున్ టావ సెలె బతి, నావంగ్ కడ్కున్ మాత్రమ్ నదుర్ వాయుస్తార్. 31 బగవంతల్ పాపెస్తలిర వినంతి కేంజొర్. బతి బోరై బగవంతనొర్ బక్తల్ ఆసి, వోన ఇచ పియ్పి తాకంతొరొ, వోనయ్ వినంతి కేంజంతొర్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. 32 ఇద్ కలి గడె మాతగటల్తె ఇంకె వేరి, దుస్టార్ బోరె మాయ్స్టల్ పుటి-గుడ్డిన్

²⁴ अदेन साटि, वोर नदुर वातोन उंदुंदि जोका केयुसि, "करल वेहा. इद काम्ना डग्र-पान बगवंतने वायना. बारितेके, वोर मायनल पापेस्तल इन्जि माकुन टावा" इन्जेर वेह्तेर. ²⁵ते वोर, "वोर पापि आंदुरो, आयोरो नाकुन टावा सेले. बति नाकुन उंदिय टावा. बतल इत्तेके, इदेन मुने गुड्डिना मत्तोन बति, इंके सूडा पर्सेर मंतोन" इन्जेर इत्तोर. 26 तेर बति वूर, "वोर नीकुन बतल कीतोर? नीकुन नद्र बहन वाता?" इन्जेर उंडे उंदि जोका पूसि कीतेर. ²⁷ते अस्के वोर, "सूडट! इदेन मुनेन मीकुन वेह्तोन. बित मिरट केन्ज्मिक. उंदुंदि जोका बारि पूसि कीसेर मंतिट? मिरट गिर वोनुर सिस्यलिर आकोम इंतिट कि बतल?" इन्जेर इत्तोर. ²⁸ अस्के वूर, "निमेय वोनोर सिस्यनि आंदि. ममोट मोसेनुर सिस्यलिर आंदुम" इन्जेर वोना लजा वोतेर. ²⁹ अनि वूर, "बगवंतल मोसेन सङा वड्कोर इंवल माकुन टावये. बति वेर मायनल बगटल वातोर इंवल माकुन टावा सेले" इन्जेर वेह्तेर. ³⁰ ते वोर अद केन्चि, "इद गोस्टि वेले चमत्कार्ता आंद. वोर बगटल वातोर इंवल मीकुन टावा सेले बित, नावङ कडकुन मात्रम नदुर वायुस्तोर. ³¹ बगवंतल पापेस्तलिरा विनंति केन्जोर. बति बोर्ते बगवंतनोर बक्तल आसि, वोना इचा पिय्सि ताकंतोरो, वोनय विनंति केन्जंतोर इन्जेर माकृन टावा.

³² इद किल गडे मातगटलते इंके वेरि, दुस्रोर बोरे मायनल पुटि-गुड्डिन चोकोट कीतोर इंवल मरट बस्केन केन्ज्मिक. ³³मोका वेर बगवंतनगटल वाय्वेके, ईतङ बवे काम्क किया पर्सि मनोर" इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ³⁴ अद केन्चि वूर, "एहे! निमे पाप्नगा पुट्सि, बेस्तोंनि आंदि. माकुन बोदा वेह्ले वाति कि?" इन्जेर अगटल वोन बहिर तेंड्सि पूड्तेर.

बाव-बक्तिता गुड्डि-पान

³⁵ वोन तेंड्सि पूड्तेर इन्जेर येसु केन्चि, वोन मह्क्स पुटुसि, "निमे स्वर्गोर माय्नन पोरो बरोसा इसेंर मंति कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. 36 ते वोर मायनल, "वोन्गा नना बरोसा इर्ले, वोर बोर आंदुरेय? वेहा पर्बु" इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. 37 अस्के येसु, "निमे इंके वोन सूड्सेर मंति. नी सङा वड्क्वल वोरे आंदुर" इन्जेर वेह्तोर. ³⁸ अद केन्जता बरोबर वोर, "पर्बु नना बरोसा इर्सेर मंतोन" इन्जि, मुर-टोङ्रङ कोट्सि गप्ने काल कर्तीर. 39 अस्के येसु, "गुड्डिर सूडना अनि नदुर वालिर गुड्डिर आयना. इद तीर्दे तस्वा जर्गना इन्जेरेन, इद दुनियते वातोन"# इन्जि वेह्तोर. 40 ते वोन सङा मन्जि, अव गोस्टिङ केन्ज्तुर कहितुर परिसयुल्क, "ममोट गिर गुड्डिर आंदुम इंति చాకాట్ కీతొర్ ఇన్ఫల్ మరట్ బస్కెస్ కేంజ్మకి. 33 మోక వేర్ బగవంతనగటల్ వాయ్పెకె, ఈతంగ్ బవె కామ్క్ కియ పర్సి మనొర్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్హార్. 34 అద్ కేంచి వూర్, "ఎహె! నిమె పాష్నగ పుట్సి, బెర్స్ తొని ఆంది. మాకున్ బోద వెహ్లె వాతి కి?" ఇంజెర్ అగటల్ వోన్ బట్గా తెండ్సి పూడ్తెర్.

బావ్-బక్తిత గుడ్డి-పాన్

 35 వోన్ తెండ్స్ పూడ్తెర్ ఇంజెర్ యేసు కేంచి, వోన్ మహ్క్ సి పుటుసి, "నిమె స్పర్గ్ నొర్ మాయ్నన్ పొరొ బరొస ఇర్ఫెర్ మంతి కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతార్. ³⁶ తె వోర్ మాయ్నల్, "వోన్గ నన బరొస ఇర్లె, వోర్ బోర్ ఆందురెయ్? వెహ పర్బు" ఇంజెర్ ಯೆಸುನ್ పూಸಿ కీతొర్. 37 ಅಸ್ಕು ಯೆಸು, "నిమె ఇంకె వోన్ సూడ్సెర్ మంతి. నీ సంగ వడ్క్వల్ వోరె ఆందుర్" ఇంజెర్ వెహ్మార్. 38 అద్ కేంజ్ర బరాబర్ వోర్, "పర్బు నన బరొస ఇర్సెర్ మంతొన్" ఇంజి, ముర్-టొంగ్రంగ్ కొట్సి గప్పె కాల్ కర్తార్. 39 అెస్టు యేసు, "గుడ్డిర్ సూడన అని నదుర్ వాలిర్ గుడ్డిర్ ఆయన. ఇద్ తీర్దె తస్వ జర్గన ఇంజెరెన్, ఇద్ దునియతె వాతాన్" $^{"}$ ఇంజి వెహ్మార్. 40 తె వోన్ సంగ మంజి, అవ్ గొస్టింగ్ కేంజ్తుర్ కహితుర్ పరిసయుల్క్, "మమొట్ గిర్ గుడ్డిర్ ఆందుమ్ ఇంతి[°]కి బతల్?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. 41 అస్కె

[#] **9:39** येसया 6:9-10

యేసు, "మీరట్ గుడ్డిర్ ఆందిట్ తె, మిహ్గ పాప్ మన్వెకె సొందు. బతి మీరట్ సూడ్సెర్ మంతొమ్ ఇంజెర్ ఇత్త కాడ్కినె, మీ రొపా పాప్ నిల్సి మంత" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్.

యేసు చొకొట్నార్ గొరెంగ్ గాయ్కి ఆందుర్

 $10^{\, ext{d}}$ యేసు, "గొరెన గాష్టనతగ పాటక్నల్ నేంగ్పక్నె, దుస్టా బాజ్నల్ తెర్గ్ సి వాయ్పల్, కలె అని ಲಾಟಿ కియ్సల్ ఆందుర్. 2 బతి బోర్తె పాటక్నల్ నేంగంతొరొ వోరె గొరెంగ్ కేష్యల్ పాటక్ తెరియంతొర్. గొరెంగ్ వోన లేంగ్ వొడ్కి కీంతంగ్. వోర్ తన్వంగ్ గొరెన్ పొరొల్ ముట్సి క్రేయ్సెర్ బట్టా వోంతొర్. ⁴అహన్ తన్వంగ్ గొరెన్ బట్టా వోనెకె, వోర్ గాయ్కి బస్కెట్ గిర్ అవెన్ మునె తాకంతొర్. వోన లేంగ్ వొడ్కె మాత కాడ్కి, అవ్ గొరెంగ్ వోన్ పెజెయ్ దాంతంగ్. 5 బతి దుస్సొన లేంగ్ వొడ్కె మాయ్ప కాడ్కి, బుజై మాసి వోన్గటల్ పరర్ ఆంతంగ్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తూర్.

 6 యేసు ఇద్ నమున యేచ్చి వూర్కున్ వెహ్తార్. బతి బతన్ బారెతె వెహ్తార్ ఇన్వల్ వూర్కున్ అర్తమ్ ఆయ్మకి. 7 తె యేసు ఉందుంది జోక ఇహిన్ వెహ్వల్ మొదొల్ కీతార్. "ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్. గొరెంగ్ నేంగ్వల్ పాటకున్ దాత్నాన ఆందున్. 8 నాకున్ తెర్ మునె వాతుర్ సమ్దిరె కలిర్ कि बतल?" इन्जेर पूसि कीतेर. 41 अस्के येसु, "मिरट गुड्डिर आंदिट ते, मिह्गा पाप मंवेके सोंदु. बित मिरट सूड्सेर मंतोम इन्जेर इत्ता काड्किने, मी रोपो पाप निल्सि मंता" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

येसु चोकोट्नोर गोरेङ गाय्कि आंदुर

10 पाटकनल नेङ्वक्ने, दुस्रो बाज्नल तेर्ग्सि वाय्वल, कले अनि लूटि किय्वल आंदुर. ² बति बोर्ते पाटकनल नेङंतोरो वोरे गोरेङ गाय्कि आंदुर. ³ गाय्किन साटि गाव्टना केप्वल पाटक तेरियंतोर. गोरेङ वोना लेङ वोड्कि कींतङ. वोर तंवङ गोरेन पोरोल मुट्सि केय्सेर बहिर वोंतोर. ⁴ अहन तंवङ गोरेन बहिर वोनेके, वोर गाय्कि बस्केट गिर अवेन मुने ताकंतोर. वोना लेङ वोड्के माता काड्कि, अव गोरेङ वोन पेजेय दांतङ. ⁵ बति दुस्रोना लेङ वोड्के माय्वा काड्कि, बुज्डे मासि वोन्गटल परर आंतङ. इद सतेम आंद" इन्जेर वूरकुन वेहतोर.

⁶ येसु इद नमुना येच्चि वूरकुन वेह्तोर. बित बतन बारेते वेह्तोर इंवल वूरकुन अर्तम आय्मिक. ⁷ते येसु उंदुंदि जोका इहिन वेह्वल मोदोल कीतोर. "इद गोस्टि सतेम आंद. गोरेङ नेङ्वल पाटकुन दात्नोना आंदुन. ⁸नाकुन तेर मुने वातुर सम्दिरं कलिर अनि लूटि किय्वलिर आंदिर. वूरा लेङ अव करल गोरेङ केन्चि ताक्मिक. 9ननय पाटकून दात्नोना आंद्न. नहगटल रोपो नेङ्तङ अव बचे मांतङ अनि रोपो-बहिर वासेर रंदि सेल्वक मंदंतङ. अव गोरेन हिर्वल जाडि पुटंता. 10 कले सिरिप कल्लेक, जक्लेक अनि नासेडम किय्लेके वांतोर. बति नना पूना अनि बर्पुर जिन्गनितुन गोरेन सिय्ले वातोन. 11 नना चोकोट्नोर गोरेङ गाय्किना आंदुन. चोकोट्नोर गाय्कि गोरेन साटि, तंवा परन गिर सींतोर. ¹² बति बूय्तल गोरेनोर करल गाय्कि आयोर. अव गोरेङ तंवङ आय्वा काड़िक, लांडिगल बदे वोन दिस्तेके गिर परर आंतोर. अस्के अद लांडिगल अवेन पोरो मुच्लि अर्सि, बुजिडि कींता. 13 बूय्तल सिरिप बृतित साटि वाता काड्कि, गोरेना चोकोट-वाय्ट पटि किय्वक्ने परर आंतोर. ¹⁴⁻¹⁵ बति नना चोकोट्नोर गाय्किना आंदुन. बाबो नाकुन अनि नना बाबोन टावा. अहने नाकुन गोरेङ अनि नावङ गोरेन नना टावा. ना गोरेन साटि नावा परन सींतोन. ¹⁶ इद गाव्टनतङे आय्वा, उंडे दुस्रोक गोरेङ गिर नाकुन मंतङ. अवेन गिर नना पिय्सि वाया लागर. अव ना लेङ केन्जंतङ. अस्के इव अनि अव उंदिय मंदा आंतङ. अव सम्दिन वोरोरे गाय्कि मंदंतोर. ¹⁷नना सासि-नेंड्ले, नावा परन सीसेर

అని లూటి కియ్యలిర్ ఆందిర్. వూర లేంగ్ అవ్ కరల్ గొరెంగ్ కేంచి తాక్మకి. 9 ననయ్ పాటకున్ దాత్సౌన ఆందున్. నహ్హటల్ రొపొ నేంగ్గంగ్ అవ్ బచె మాంతంగ్ అని రొపొ–బబ్రూ వాసెర్ రంది సెల్వక్ మందంతంగ్. అవ్ గొరెన్ హిర్వల్ జాడి పుటంత. 10 కలె సిరిప్ కల్లెక్, జక్హెక్ అని నాసెడమ్ కియ్లెకె వాంతొర్. బతి నన పూన అని బర్పుర్ జిన్గనితున్ గొరెన్ సియ్లే వాతొన్. 11 నన చొకొట్పొర్ గొరెంగ్ గాయ్కిన ఆందున్. చొకొట్సార్ గాయ్కి గొరెన్ సాటి, తన్న పరన్ గిర్ సీంతొర్. 12 బతి బూయ్తల్ గొరెనొర్ కరల్ గాయ్కి ఆయొర్. అవ్ గొరెంగ్ తన్వంగ్ ఆయ్వ కాడ్కి, లాండిగల్ బదె వోన్ దిస్తెకె గిర్ పరర్ ఆంతొర్. అప్కె అద్ లాండిగల్ అవెన్ పొరొ ముచ్లి అర్పి, బుజిడి కీంత. 13 బూయ్లల్ సిరిప్ బూతిత్ సాటి వాత కాడ్కి, గొరెన చొకొట్–వాయుట్ పటి కియ్సక్ $\overline{\Lambda}$ పరర్ ఆంతొర్. $^{14-15}$ బతి నన చొకొట్నొర్ గాయ్కిన ఆందున్. బాబొ నాకున్ అని నన బాబొన్ టావ. అప్పా నాకున్ గొరెంగ్ అని నావంగ్ గొరెన్ నన టావ. నా గొరెన్ సాటి నావ పరన్ సీంతొన్. 16 ఇద్ గావ్టనతంగె ఆయ్య, ఉండె దుస్గొక్ గొరెంగ్ గిర్ నాకున్ మంతంగ్. అవెన్ గిర్ నన పియ్పి వాయ లాగర్. అవ్ నా లేంగ్ కేంజంతంగ్. అస్కె ఇవ్ అని అవ్ ఉందియ్ మంద ఆంతంగ్. అవ్ సమ్దిన్ వొరొరె నావ పరన్ సీసెర్ మంతొన్. ఇదెన్ హిందలె, బాబొ నాకున్ వెలె లాడ్ కీసెర్ మంతొర్. 18 నావ పరన్ బోరె యేత పరుర్. నావ ననయ్ పరన్ సీసెర్ మంతొన్. బగవంతల్

నాకున్ హుకుమ్ సీత కాడ్కి, అద్ పరన్తున్ సియ్లె అని ఉందుంది జోక తాన్ యేత్లె గిర్ నాకున్ అదికార్ మంత" ఇంజెర్ వెహ్తూర్.

 19 ఇవ్ గొస్టిన్ హిందల్, యూదుల్కున్ నడ్డుమ్ ఉందుంది జోక బేద్-బావ్ పుడ్త. 20 వూర్గటల్ వెలెటిర్, "వేన్గ బూత్ సోటై మాత కాడ్కి, వేనంగ్ పిసంగ్ అదిక్ ఆతంగ్. వేన గొస్టి బారి కేంజంతిట్?" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 21 బతి ఉండె కహితుర్, "ఇవ్ గొస్టింగ్ బూత్ సోటై మాతొనంగ్ ఆయొంగ్. బూత్ గుడ్డిర్కున్ నదుర్ బహన్ సియ పరర్" ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

బగవంతనొర్ మరిన ఇంజెర్ యేసు వెహ్వల్

 22 అద్ పీని-గాలుమ్న గట్కతే, యెరుసలెమ్న మందిర్తగ నేంగ్వల్ హానుక్ ఇన్వల్ సడ్ * జర్గ్ సెర్ మత్త. 23 తె ఉంది దియ యేసు మందిర్త ఆడ్రతగ మన్వల్ సొలొమొన్ మండొప్పగ తాక్సెర్ మత్తొర్. 24 అదె వకత్పె, యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్ వోన్ గేర్–పాసి, "నిమె బచెజెల్ మాకున్ అనమిన కీసెర్ ఇరంతి? నిమె

मंतोन. इदेन हिंदले, बाबो नाकुन वेले लाड कीसेर मंतोर. ¹⁸नावा परन बोरे येता परुर. नावा ननय परन सीसेर मंतोन. बगवंतल नाकुन हुकुम सीता काड्कि, अद परंतुन सिय्ले अनि उंदुंदि जोका तान येत्ले गिर नाकुन अदिकार मंता" इन्जेर वेह्तोर.

¹⁹ इव गोस्टिन हिंदल, यूदुलकुन नड्डुम उंदुंदि जोका बेद-बाव पुड्ता. ²⁰ वूर्गटल वेलेटिर, "वेन्गा बूत सोप्रे माता काड्कि, वेनङ पिसङ अदिक आतङ. वेना गोस्टि बारि केन्जंतिट?" इन्जेर इत्तेर. ²¹ बित उंडे कहितुर, "इव गोस्टिङ बूत सोप्रे मातोनङ आयोङ. बूत गुड्डिरकुन नदुर बहन सिया परर" इन्जेर इत्तेर.

बगवंतनोर मरिना इन्जेर येसु वेह्वल

²² अद पीनि-गालुम्ना गट्कते, येरुसलेम्ना मंदिरतगा नेङ्वल हानुक इंवल सड^{*} जर्ग्सर मत्ता. ²³ते उंदि दिया येसु मंदिर्ता आव्रतगा मंवल सोलोमोन मंडोप्नगा ताक्सेर मत्तोर. ²⁴ अदे वकत्ने, यूदुल्क्नुर अदिकारिर वोन गेर-पासि, "निमे बचेजेल माकुन अनमिना कीसेर इरंति? निमे बचि किय्वल

^{* 10:22} ఇద్ సడ్ బారి కీసెర్ మంతెర్ ఇత్తెకె, మొదొల్ దుస్లొ దేస్కోనుర్ పగ-దార్క్ ఇద్ మందిర్తున్ బహ్హి కీతెర్. బతి ఉందుంది జోక సుదుడ్ కీసి, కిరిస్తున జల్మతున్ మునె 165వ సాల్దగ అద్ మందిర్తగ దర్మతంగ్ కామ్క్ మొదొల్ కియ్పడున్ హానుక్ ఇంజెర్ కేయంతెర్.

^{* 10:22} इद सड बारि कीसेर मंतेर इत्तेके, मोदोल दुम्रो देस्क्नुर पगा-दार्क इद मंदिरतुन बह्टि कीतेर. बित उंदुंदि जोका सुदुड कीसि, किरिस्तुना जल्मतुन मुने 165वा साल्दगा अद मंदिरतगा दर्मतङ काम्क मोदोल किय्वडुन हानुक इन्जेर केयंतेर.

किरिस्तुनि* मत्तेके, कुला कुला वेहा" इन्जेर पूसि कीतेर. ²⁵ ते येसु, "इदेन मुने मीकुन वेह्तोन बति मिरट बरोसा इर्मिक. बाबोना पोरोडे नना किय्वलिक काम्क, ना बारेते गवा वेह्चेर मंतङ. 26 बति मिरट नावङ गोरेना मंदतुर आय्विट. अदेन साटिने ना पोरो बरोसा इर्विट. ²⁷नावङ गोरेङ ना लेङ केन्जंतङ. नावङ बव इंवल नाकुन टावये. अव ना पेजेय वांतङ. 28 नना अवेकृन बस्केट पिस्वल जीवा सींतोन. अव बस्केन नासेडम आयोङ. ना केय्दल बोरे अवेन ऊंदा परोर. ²⁹ बारितेके, अव गोरेन ना बाबो नाकुन सीतोर. बाबो सम्दिरकुन डगुर आता काड़िक, ना बाबोना केय्दल अवेन बोरे ऊंदा परोर. 30 नना अनि ना बाबो उंदिय आसि मंतोम" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ³¹ अस्के वूर यूदुल्क, वोन पासि जक्ले बंडङ तह्तेर. 32 ते येसु, "ना बाबोनल बेय वेले मय्मतङ काम्क तोहतोन. अवेनल बद कामुन साटि, नाकुन बंडने पाकोम इंतिट" इन्जेर वूरकुन पूसि कीतोर. 33 ते वूर यूदुल्क, "निमे कीतङ चोकोट्नङ कामकुन हिंदल आयो बति, माय्ननि आसि बगवंतना इन्जेर वेहता काड़िकने, बंडने पाय्लेन आंतोम" इन्जेर वेह्तेर.

బచి కియ్వల్ కిరిస్తుని* మత్తెకె, కుల కుల వెహ $^{"}$ ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. 25 తె యేసు, "ఇదెన్ మునె మీకున్ వెహ్హాన్ బతి మీరట్ బరొస ఇర్మకి. బాబొన పొరొడె నన కియ్పలిక్ కామ్క్, నా బారెతె గవ వెహ్చెర్ మంతంగ్. 26 బతి మిరట్ నావంగ్ గొరెన మందతుర్ ఆయ్కిట్. అదెన్ సాటినె నా పొరొ బరొస ఇర్విట్. 27 నావంగ్ గొరెంగ్ నా లేంగ్ కేంజంతంగ్. నావంగ్ బవ్ ఇన్వల్ నాకున్ టావయె. అవ్ నా పెజెయ్ వాంతంగ్. ²⁸ నన అవెకున్ బెస్కెట్ పిస్పల్ జీవ సీంతౌన్. అవ్ బస్కెన్ నాసెడమ్ ఆయొంగ్. నా కెయ్డల్ బోరె అవెన్ ఊంద పరొర్. 29 బారితెకె, అవ్ గొరెన్ నా బాబొ నాకున్ సీతొర్. బాబొ సమ్దిర్కున్ డగుర్ ఆత కాడ్కి, నా బాబొన కెయ్దల్ అవెన్ బోరె ఊంద పరొర్. 30 నన అని నా బాబొ ఉందియ్ ఆసి మంతొమ్" ఇంజెర్ వూర్కున్ 3ಬ್ತ್ 5. 31 వోన్ పాసి జక్లై బండంగ్ తప్తార్. 32 తె యేసు, "నా బాబొనల్ బెయ్ వెలె మయ్మతంగ్ కామ్క్ తొహ్తాన్. అవెనల్ బద్ కామున్ సాటి, నాకున్ బండనె పాకొమ్ ఇంతిట్" ఇంజెర్ వూర్కున్ పూసి కీతొర్. 33 తె వూర్ యూదుల్క్, "నిమె కీతంగ్ చొకొట్నంగ్ కామ్కున్ హిందల్ ఆయొ బతి, మాయ్సని ఆసి బగవంతన ఇంజెర్ వెహ్త కాడ్కినె, బండనె పాయ్లెన్ ఆంతొమ్" ఇంజెర్ వెహెర్.

^{* 10:24} बिच किय्वल किरिस्तुनि: तमा बचे माय्ले, बगवंतल नेमि कीतोर राजल आय्वल किरिसतुन साटि यूद्ल्क सूड्सेर मत्तेर.

^{* 10:24} బచి కియ్పల్ కిరిస్తుని: తమ బచె మాయ్లె, బగవంతల్ నేమి కీతొర్ రాజల్ ఆయ్పల్ కిరిస్తున్ సాటి యూదుల్క్ సూడ్ఫెర్ మత్తెర్.

 $^{34-36}$ అస్కె యేసు, "దర్మ-గ్రంత్ బస్కెట్కె లబడ్ వెహొ. తొలె మీవ దర్భ–గ్రంత్నగ, 'మిరట్ బగవంతన్ దాత్పుర్ ఆందిట్'# ఇంజి, కహి నాయదికారిర్కున్ బగవంతల్ వెహ్తార్ ఇంజెర్ మంత. తె నాకున్ బాబొ నేమి కీసి, తన్వ కామ్ కియ్లె, ఇద్ దునియతగ సారి కీతొర్ అప్కె, బగవంతనొర్ మరిన ఆందున్ ఇంజెర్ వెహ్వల్ బహన్ రెహ్చి వడ్క్ తప్ ఆంత $?^{37}$ నన నా బాబొనంగ్ కామ్క్ కియ్వెకె, నా పొరొ బరొస ఇర్మట్. 38 బతి నన అవ్ కామ్క్ కీకతె, నా గొస్టిత్ పారా బరాస ఇర్వెకె గిర్, నన కియ్పలిక్ కామ్కున్ పొరొ తెర్ బరొస కీమ్జ్. అహన్ కీకిట్తె, బాబొ నా రొప్పా అని నన బాబొన్ రొపా మంతొమ్ ఇంజెర్ కుల కుల కరె మాంత" ఇంజెర్ వెహ్చార్. ³⁹తె వూర్ ఉండె ఉంది జోక, వోన్ పియన ఇంజెర్ కోసిద్ కీతెర్. బతి వూర కెయ్డల్ తపుసీసి అగటల్ సొత్తార్.

 40 యోర్డన్ లవిడున్ హంద బగ్లత యోహన్ మొదొల్ బాప్తిస్ మీ హీర్ అద్ జాగతగ సొంజి, అగనె మత్తొర్. 41 అస్కె పోన్గ వెలెటిర్ మాంది వాసి, "యోహన్ బదె మయ్మత కామ్ కియ్మకి. బతి వేన్ బారెతె బతంగ్ తె పోర్ యోహన్ వెహ్హూరొ, అవ్ సమ్మె సతెమ్ ఆందుంగ్" ఇంజెర్ తమ్వ తమ వడ్క్ తెర్. 42 అగ వెలెటిర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇర్తెర్.

34-36 अस्के येसु, "दर्मा-ग्रंत बस्केट्के लबड वेहो. तोले मीवा दर्मा-ग्रंत्नगा, 'मिरट बगवंतन दात्नुर आंदिट'# इन्जि, कहि नायदिकारिरकुन बगवंतल वेह्तोर इन्जेर मंता. ते नाकुन बाबो नेमि कीसि, तंवा काम किय्ले, इद दुनियतगा सारि कीतोर अस्के, बगवंतनोर मरिना आंदुन इन्जेर वेह्वल बहन रेह्चि वड्क्तप आंता? ³⁷नना ना बाबोनङ काम्क किय्वेके, ना पोरो बरोसा इर्मट. 38 बति नना अव काम्क कीकते, ना गोस्टित पोरो बरोसा इर्वेके गिर, नना किय्वलिक कामकुन पोरो तेर बरोसा कीम्ट. अहन कीकिट्ते, बाबो ना रोपो अनि नना बाबोन रोपो मंतोम इन्जेर कुला कुला करे मांता" इन्जेर वेह्तोर. ³⁹ते वूर उंडे उंदि जोका, वोन पियना इन्जेर कोसिद कीतेर. बति वूरा केय्दल तपुसीसि अगटल सोत्तोर.

⁴⁰ योर्दन लविडुन हंदा बग्लता योहन मोदोल बाप्तिस्मा सीतोर अद जागतगा सोन्जि, अगने मत्तोर. ⁴¹ अस्के वोन्गा वेलेटिर मांदि वासि, "योहन बदे मय्मता काम किय्मकि. बित वेन बारेते बतङ्ते वोर योहन वेह्तोरो, अव सम्दो सतेम आंदुङ" इन्जेर तम्वा तमा वड्केर. ⁴² अगा वेलेटिर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर.

[#] 10:34-36 कीर्तन्क्ना 82:6

येसुन लाड किय्वल बक्तना मरन

11 बेतनिया इंवल नाटे लाजर इंवल वारोर बेमिरते अर्सि मत्तोर. वोनङ तकक मार्तल अनि मिरयल गिर, अदे नाटे पिसेर मत्तङ. ²पर्बुन सेंट[#] सोक्सि, वोनङ कालकुन तंवङ केल्क्ने उसुम्ता अद मिरयल इदे आंद. वेर लाजर तानोरे तमुर आंदुर. ³अदेन साटि अव रंड तकक, "पर्बु, निमे लाड किय्वल बेमिरते अर्सि मंतोर" इन्जेर येसुनगा कबुर सारि कीतङ.

⁴ अद कबुर केन्चि येसु, "इद बेमिर वोन जक्ले वाय्मिक. बित बगवंतनोर मिरन मान सीसि, बगवंतने मय्मा तर्ले वाता" इन्जेर वेह्तोर.

⁵ येसु मार्तन, ताना सेलडुन अनि लाजरतुन लाड्दे सूड्ंदुर. ⁶ वोर लाजर बेमरिते मत्ता अद कबुर येसुन केन्जा वाता. तेर बित, उंडे रंड रोज्क अगने आग्तोर. ⁷ अहन आग्ता पेजे, "यूदया येरियते मिल्स दाकट" इन्जेर सिस्यलिरकुन इत्तोर.

⁸ अस्के सिस्यिलर, "गुरुजि! अगटुर यूदुल्क इंद्केट्के नीकुन बंडने पाय्ले सूड्सेर मंतेर. उंडे अगा दाका इंतिय?" इन्जेर येसुन पूसि कीतेर.

యేసున్ లాడ్ కియ్పల్ బక్తన మరన్

11 బెతనియ ఇన్ఫల్ నాటె లాజర్ ఇన్ఫల్ వొరొర్ బేమరితె అర్సి మత్తార్. మోనంగ్ తకక్ మార్తల్ అని మరియల్ గిర్, అదె నాటె పిసెర్ మత్తంగ్. 2 పర్బున్ సెంట్# సోక్సి, మోనంగ్ కాల్కున్ తన్ఫంగ్ కెల్క్ నే ఉసుమ్మ అద్ మరియల్ ఇదె ఆంద్. వేర్ లాజర్ తానొరె తముర్ ఆందుర్. 3 అదెన్ సాటి అవ్ రండ్ తకక్, "పర్బు, నిమె లాడ్ కియ్పల్ బేమరితె అర్సి మంతొర్" ఇంజెర్ యేసునగ కబుర్ సారి కీతంగ్.

 4 అద్ కబుర్ కేంచి యేసు, "ఇద్ బేమరి వోన్ జక్లె వాయ్మకి. బతి బగవంతనొర్ మరిన్ మాన్ సీసి, బగవంతనె మయ్మ తర్లె వాత" ఇంజెర్ వెహ్మార్.

్ యేసు మార్తన్, తాన సేలడున్ అని లాజర్తున్ లాడ్డె సూడ్స్డ్రదుర్. ⁶ వోర్ లాజర్ బేమరితె మత్త అద్ కబుర్ యేసున్ కేంజ వాత. తెర్ బతి, ఉండె రండ్ రోజ్క్ అగనె ఆగ్తోర్. ⁷ అహన్ ఆగ్త పెజె, "యూదయ యేరియతె మల్సి దాకట్" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ ఇత్తార్.

 8 అస్కె సిస్యలిర్, "గురుజి! అగటుర్ యూదుల్క్ ఇంద్కెట్ కె నీకున్ బండనె పాయ్లె సూడ్సెర్ మంతెర్. ఉండె అగ దాక ఇంతియ్?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్.

^{# 11:2} योहन 12:1-11; मार्क 14:3-5

 9 తె యేసు, "ఉంది దివొసున్ బార గంటంగ్ వేడ్చి మందంత." ఇద్ దిహతె తాక్వల్ దునియత వేడ్చి సూడ్త కాడ్కి, కొద పాయొర్. 10 బతి రాత్నె తాక్వల్ వేడ్చి సెల్వ కాడ్కి, వేర్ కొద పాంతొర్" ఇంజెర్ వెహ్నార్.

¹¹ ఇహిన్ వెహ్త పెజె యేసు, "మావొర్ సోప్తల్ లాజర్ మీండ్సి మంతొర్. వోన్ జోప్నల్ తెహ్లె దాంతొన్" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

 12 అస్కె సిస్యలిర్, "పర్బు, వోర్ మీండ్సి మత్తెకె, తప్పక్ తేచ్చి చొకొట్ ఆంతొర్!" ఇంజెర్ వెహ్తెర్.

 13 యేసు లాజర్త మరస్తున్ బారెతె వెహ్తోర్ బతి, వూర్ సిస్యలిర్ సాదరన్ జోపున్ బారెతె వెహ్తోర్ ఇంజి మత్తెర్. 14 తె యేసు, "లాజర్ మార్తొర్" ఇంజి కుల కుల వెహ్చి, 15 "అగ నన మన్మకి అచొర్ చొకొట్ ఆత. మీ సాటినె ఇహిస్ జర్గ్ త. మీవ బరొస బడె మాయన ఇన్వలె నావ ఇచ. ఇంగె మరట్ అగ దాకట్ దెట్!" ఇంజెర్ వూర్కున్ ఇత్తార్. 16 అస్కె యేమల్ * ఇంజెర్ కేయ్పల్ తోమల్, "యేసున్ తోడొ మరస్ ఆయ్లె, మరట్ గిర్ దాకట్ దెట్" ఇంజెర్ తన్వ బరొబర్ మన్పలిర్ సిస్యలిర్కకున్ ఇత్తార్.

⁹ते येसु, "उंदि दिवोसुन बारा गंटङ वेड्चि मंदंता.[#] इद दिहते ताक्वल दुनियता वेड्चि सूड्ता काड्कि, कोदा पायोर. ¹⁰ बित रात्ने ताक्वल वेड्चि सेल्वा काड्कि, वोर कोदा पांतोर" इन्जेर वेह्तोर.

¹¹ इहिन वेह्ता पेजे येसु, "मावोर सोप्तल लाजर मींड्सि मंतोर. वोन जोपनल तेह्ले दांतोन" इन्जेर इत्तोर.

¹² अस्के सिस्यिलर, "पर्बु, वोर मींड्सि मत्तेके, तप्वक तेच्चि चोकोट आंतोर!" इन्जेर वेहतेर.

¹³ येसु लाजर्ता मरंतुन बारेते वेह्तोर बित, वूर सिस्यिलर सादरन जोपुन बारेते वेह्तोर इन्जि मत्तेर. ¹⁴ते येसु, "लाजर मार्तोर" इन्जि कुला कुला वेह्चि, ¹⁵"अगा नना मन्मिक अचोर चोकोट आता. मी साटिने इहिन जर्ग्ता. मीवा बरोसा बडे मायना इंवले नावा इचा. इङे मरट अगा दाकट देट!" इन्जेर वूरकुन इत्तोर. ¹⁶ अस्के येमल* इन्जेर केय्वल तोमल, "येसुन तोडो मरन आय्ले, मरट गिर दाकट देट" इन्जेर तंवा बरोबर मंविलर सिस्यिलरकुन इत्तोर.

^{* 11:16} యేమల్ సెలెకె దిదుమ ఇత్తెకె వోన్ బరొబర్ సెలడెయ్ సెలెకె తమురెయ్ పుట్ఫోర్.

^{# 11:9} యోహన్ 9:4,5

^{* 11:16} येमल सेलेके दिदुमा इत्तेके वोन बरोबर सेलडेय सेलेके तमुरेय पुट्तोर.

[#] **11:9** योहन 9:4,5

सातुरकुन नेंडुस्वल सक्ति येसुनगा मंता

17-19 बेतिनया नार येरुसलेमनल करुम करुम रंड कोस्क लंड मत्ता. अगा तमुना मरंतुन हिंदल, दुक्सते मंवलिक मार्तन अनि मिरयन सुम्जि किय्ले, वेलेटिर यूदुल्क वासि मत्तेर. ते येसु अद नाटुन करुम येव्ता पेजे, लाजर्ता कूरदुन नारिता बंडता वीच्ना बुयरितगा इर्सि, नालुङ रोज्क आता इन्जेर किर कीतोर. 20 मार्तल, येसु वासेर मंतोर इंवल केन्चि बेटे माय्ले मुनेत्क सोत्ता. बित मिरयल रोतगन रेहे माता. 21 मार्तल येसुन बेटे मासि, "पर्बु! निमे इगे मंदि इत्तेके, नावोर तमुर सासि मनोर. 22 बित इंके आतेके गिर बतय आयो. निमे बगवंतन बतल तल्किक अदेन, नीकुन सींतोर" इन्जेर इत्ता.

²³ अस्के येसु, "नी तमुर नेंडंतोर" इन्जेर वेह्तोर.

²⁴ ते मार्तल, "हो पर्बु, तस्वा किय्वल दिवोस्ने वोर नेंडंतोर इंवल नाकुन टावये" इन्जेर इत्ता.

²⁵ अद केन्चि येसु, "जीवता अनि नेंडुस्वना ननये आंदुन. ना पोरो बरोसा इर्वल सातेके गिर मर्ला पिसंतोर. ²⁶ जीवते मन्जि ना पोरो बरोसा इर्वन बस्केट मंवल मरंता सिक्सा

సాతుర్కున్ నేండుస్పల్ సక్తి యేసునగ మంత

 $^{17-19}$ బెతనియ నార్ యెరుసలెమ్సల్ కరుమ్ కరుమ్ రండ్ కోస్క్ లంగ్ మత్త. అగ తమున మరన్తున్ హిందల్, దుక్పతె మన్యలిక్ మార్డన్ అని మరియన్ సుమ్మి కియ్లే, వెలెటిర్ యూదుల్క్ వాసి మత్తెర్. తె యేసు అద్ నాటున్ కరుమ్ యెవ్త పెజె, లాజర్త కూర్నున్ నారిత బండత వీచ్న బుయరితగ ఇర్పి, నాలుంగ్ రోజ్క్ ఆత ఇంజెర్ కరి కీతొర్. 20 మార్తల్, యేసు వాసెర్ మంతొర్ ఇన్వల్ కేంచి బేటె మాయ్లె మునెత్క్ సొత్త. బతి మరియల్ రోతగన్ ರೌಪ್ ಮಾತ. 21 ಮಾರ್ರಲ್ ಯೆಸುನ್ ಬೆಟ ಮಾಸಿ, "ಏರುು! ನಿಮ ಇಗೆ ಮಂದಿ ಇತ್ತತೆ, నావొర్ తముర్ సాసి మనొర్. ²² బతి ఇంకె ఆతెకె గిర్ బతయ్ ఆయొ. నిమె బగవంతన్ బతల్ తల్కకి అదెన్, నీకున్ సీంతొర్" ఇంజెర్ ఇత్త.

 23 అస్కె యేసు, "నీ తముర్ నేండంతొర్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్.

 24 తె మార్తల్, "హో పర్బు, తస్వ కియ్పల్ దివొస్నె పోర్ సేండంతొర్ ఇన్పల్ నాకున్ టావయె" ఇంజెర్ ఇత్త.

 25 అద్ కేంచి యేసు, "జీవత అని నేండుస్పన ననయె ఆందున్. నా పొరొ బరొస ఇర్పల్ సాతెకె గిర్ మర్ల పిసంతొర్. 26 జీవతె మంజి నా పొరొ బరొస ఇర్పన్ బెస్కెట్ మన్పల్ మరన్త సిక్స పుటొ.#

ఇదెన్ బరొస కీంతి కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతార్.

²⁷ తె అద్, "హో పర్బు! నిమెయ్ బగవంతనొర్ మరి కిరిస్తుని ఆంది అని ఇద్ కలితె వాయ్లె మత్తాని గిర్ నిమెయ్ ఆంది. ఇదెన్ బరొస కీంతాన్" ఇంజెర్ వెహ్తా.

 2^{8-30} యేసు అస్కె వేరి నాటె నేంగ్మకి. మార్తల్ బగతె బేటె మాతయొ అగనె ఆగ్స్ మత్తోర్. తె మార్తల్ రోన్ సొత్త అని మరియన్ కుసయొ కేయ్స్, "గురుజి వాతొర్. నీకున్ కేయంతొర్" ఇంజెర్ సేలడున్ సంగ వెహ్హ. ఇద్ గొస్టి కేంజ్ర బరొబర్ మరియల్ తేచ్చి, యేసునగ సొత్త. 31 కహితుర్ యూదుల్క్ మరియన్ సుమ్జి కీసెర్ రోన్ మత్తెర్. అస్కె అద్ సప 31 కహితుర్ యూదుల్క్ మరియన్ సుమ్జి కీసెర్ రోన్ మత్తెర్. అస్కె అద్ సప 32 మతియల్ సూడ్సి, వీచ్నగ సొంజి ఆడంత బతలొ ఇంజెర్, తాన్ పెజెయ్ సొత్తెర్. 32 మరియల్ యేసు మన్పల్ జాగతె సొంజి, వోనంగ్ కాల్కున్ పొరొ అర్సి, "పర్బు! నిమె ఇగె మంది ఇత్తెకె, నావొర్ తముర్ మార్సి మనొర్" ఇంజెర్ ఇత్త.

 33 మరియుల్ అని తాన్ సంగ వాతుర్ యూదుల్క్ సమ్దిర్ ఆడ్వల్ సూడ్సి, యేసున దిలై బెయ్ దుక్స లాగ్త. 34 అస్కె యేసు, "వోన కూర్దున్ బగ ఇర్తిట్?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె వూర్, "పర్బు, వాసి సూడ" ఇంజెర్ వెహెర్.

 35 అద్ కేంచి, యేసు జొడ జొడ కాడెర్ తుహ్తార్. 36 అద్ సూడ్సి వూర్ యూదుల్క్, "లాజర్తున్ బచొర్ లాడ్ కీతొరొ సూడట్" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. पुटो.# इदेन बरोसा कींति कि?" इन्जेर पूसि कीतोर.

²⁷ ते अद, "हो पर्बु! निमेय बगवंतनोर मिर किरिस्तुनि आंदि अनि इद कलिते वाय्ले मत्तोनि गिर निमेय आंदि. इदेन बरोसा कींतोन" इन्जेर वेहता.

28-30 येसु अस्के वेरि नाटे नेङ्मिक. मार्तल बगते बेटे मातयो अगने आग्सि मत्तोर. ते मार्तल रोन सोत्ता अनि मरियन कुसये केय्सि, "गुरुजि वातोर. नीकुन केयंतोर" इन्जेर सेलडुन सङा वेह्ता. इद गोस्टि केन्ज्ता बरोबर मरियल तेच्चि, येसुनगा सोत्ता. ³¹ किहतुर यूदुल्क मरियन सुम्जि कीसेर रोन मत्तेर. अस्के अद सपा-सिपा तेच्चि सोंवल सूड्सि, वीच्नगा सोन्जि आडंता बतलो इन्जेर, तान पेजेय सोत्तेर. ³² मरियल येसु मंवल जागते सोन्जि, वोनङ कालकुन पोरो अर्सि, "पर्बु! निमे इगे मंदि इत्तेके, नावोर तमुर मार्सि मनोर" इन्जेर इत्ता.

³³मरियल अनि तान सङा वातुर यूदुल्क सम्दिर आड्वल सूड्सि, येसुना दिल्ते बेय दुक्सा लाग्ता. ³⁴ अस्के येसु, "वोना कूरदुन बगा इर्तिट?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर, "पर्बु, वासि सूडा" इन्जेर वेह्तेर.

³⁵ अद केन्चि, येसु जोडा जोडा काडेर तुह्तोर. ³⁶ अद सूड्सि वूर यूदुल्क,

[#] **11:26** योहन 5:28,29

"लाजरतुन बचोर लाड कीतोरो सूडट" इन्जेर इत्तेर.

³⁷ वूर्गटल किह लोकुर, "वेर येसु, गुड्डिरकुन नदुर वायुस्तोर. ते वेर लाजरतुन साय्वक्ने इरा पर्सि मनोर कि बतल?" इन्जेर इत्तेर.

सातोर वोर लाजरतुन येसु नेंडुस्वल

³⁸ येसुना दिल्ते उंदुंदि जोका दुक्सा लाग्ता. ते वीच्नगा सोत्तोर. अद उंदि नारिता बंडता बुयरि आंद. उंदि बंडा तान्गा अड्डम इर्सि मत्ता. ³⁹ ते येसु, "अद बंडतुन तेंडट!" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. अस्के सातोर वोना तक्का मार्तल, "पर्बु, इंके वोना कूर कडिसि गाडि वासेर मंदर. बारितेके वोर मार्सि नालुङ रोज्क आसेर मंतोर" इन्जेर वेह्ता.

⁴⁰ अस्के येसु, "निमे बरोसा इर्किते, बगवंतना मय्मतुन सूड्कि, इन्जि नीकुन वेह्तोन कि?" इन्जेर इत्तोर.

⁴¹ ते वूर अद बंडतुन तेंड्तेर. अस्के येसु पोरो सूड्सेर, "बाबा, नावा पार्तनतुन केन्जता काड्कि, नीकुन दनेवाद. ⁴² निमे बस्केट नावा पार्तनङ केन्जंति इंवल नाकुन टावये. बति निमेये नाकुन सारि कीति इन्जेर करि कीसि, ना सिर्मुट्नुर बरोसा इरनिर इन्जि वूर साटिने, इद गोस्टि वेह्तोन" इन्जेर इत्तोर.

⁴³ इहिन इत्ता पेजे येसु, "लाजर, बहिर वरा!" इन्जेर जोर्ते केय्तोर. 37 వూర్గటల్ కహి లోకుర్, "వేర్ యేసు, గుడ్డిర్కున్ నదుర్ వాయుస్తార్. తె వేర్ లాజర్తున్ సాయ్పక్ ఇర పర్స్ మనొర్ కి బతల్?" ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

సాతొర్ వోర్ లాజర్తున్ యేసు నేండుస్పల్

³⁸ యేసున దిల్లె ఉందుంది జోక దుక్స లాగ్త. తె వీచ్నగ సౌత్తొర్. అద్ ఉంది నారిత బండత బుయరి ఆంద్. ఉంది బండ తాన్గ అడ్డమ్ ఇర్సి మత్త. ³⁹ తె యేసు, "అద్ బండతున్ తెండట్!" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. అస్కె సాతార్ వోన తక్క మార్తల్, "పర్బు, ఇంకె వోన కూర్ కడిసి గాడి వాసెర్ మందర్. బారితెకె వోర్ మార్సి నాలుంగ్ రోజ్క్ ఆసెర్ మంతొర్" ఇంజెర్ వెహ్తా.

 40 అస్కె యేసు, "నిమె బరొస ఇర్కితె, బగవంతన మయ్మతున్ సూడ్కి, ఇంజి నీకున్ వెహ్తాన్ కి?" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

 41 లె వూర్ అద్ బండతున్ తెండ్రెర్. అస్కె యేసు పొరొ సూడ్సెర్, "బాబ, నావ పార్తనతున్ కేంజ్ర కాడ్కి, నీకున్ దనెవాద్. 42 నిమె బస్కెట్ నావ పార్తనంగ్ కేంజంతి ఇన్ఫల్ నాకున్ టావయె. బతి నిమెయె నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ కరి కీసి, నా పిర్ముట్నుర్ బరొస ఇరనిర్ ఇంజి వూర్ సాటినె, ఇద్ గొస్టి వెహ్తొన్" ఇంజెర్ ఇత్తొర్.

 43 ఇహిస్ ఇత్త పెజె యేసు, "లాజర్, బట్టూ వర!" ఇంజెర్ జోర్తె కేయ్తోర్.

⁴⁴ అస్కె తన్వ కూర్దున్ గూండి కీతంగ్ కప్షినెస్ లాజర్ బట్రా వాతొర్. వోన మొకొమ్ సేలతె గూండి కీసి మత్త. "గూండి కీతంగ్ కప్డిస్ ఊలి కీసి, వోస్ సొంద సీమ్ట్" ఇంజెర్ యేసు వెహ్తార్.

యేసున్ జక్లె యూదుల్క్ పిలన్ వాట్పల్

(మత్తయి 26:1-5; మార్క్ 14:1-2; లూక 22:1-2)

 45 అద్ కామున్ సూడ్పి, మరియన్ సుమ్జి కియ్లె వాతుర్ యూదుల్క్ నగటల్ వెలెటిర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇరైర్.

 46 బతి వూర్గటల్ కహి జన్క్, పరిసయుల్క్ నగ సొంజి, యేసు కీత కామున్ బారెతె వెహ్తెర్. ⁴⁷ అదెన్ సాటి డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయుల్స్ పంచ్నుర్కున్ కేయుసి, "మరట్ బతల్ కీకట్? వోర్ మాయ్నల్ వెలె మయ్మతంగ్ కామ్క్ కీసెర్ మంతొర్. 48 మరట్ వోర్ కియ్పలికున్ ఇహినె సూడ్సెర్ మత్తెకె, వోరె **ට** පළවි අංజිර් సమ్మిరె వోన్ పొరొ బరొస ఇరంతెర్. అస్కె రోమ రాజ్నుర్ అదికారిర్ వాసి, మా మందిర్తున్ నాసెడమ్ కీంతెర్ అని మా జాతితుర్కున్ ఇగెటల్ పూడి సీంతెర్" ఇంజెర్ వెహ్హెర్. $^{49-50}$ అహన్ వెహ్త బరొబర్, "పిసలిర్నిట్! మా జాతితుర్ నాసెడమ్ ఆయ్పక్ నె, వొరొర్ మాయ్నల్ పర్లత్ సాటి పరన్ సియ్యల్ చొకొట్ ఇంజి సమ్జె మాయ్పెటియ్?" ఇంజెర్

⁴⁴ अस्के तंवा कूरदुन गूंडि कीतङ कप्डिनेन लाजर बहिर वातोर. वोना मोकोम सेलते गूंडि कीसि मत्ता. "गूंडि कीतङ कप्डिन ऊलि कीसि, वोन सोंदा सीम्ट" इन्जेर येसु वेहतोर.

येसुन जक्ले यूदुल्क पिलन वाट्वल

(मत्तिय 26:1-5; मार्क 14:1-2; लूका 22:1-2)

⁴⁵ अद कामुन सूड्सि, मरियन सुम्जि किय्ले वातुर यूदुल्क्नगटल वेलेटिर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर.

46 बित वूर्गटल किह जन्क, परिसयुल्क्नगा सोन्जि, येसु कीता कामुन बारेते वेहतेर. 47 अदेन साटि डगुक कटोडलिर अनि परिसयुल्क पन्च्नुरकुन केयुसि, "मरट बतल कीकट? वोर मायनल वेले मय्मतङ काम्क कीसेर मंतोर. 48 मरट वोर किय्वलिकुन इहिने सूड्सेर मत्तेके, वोरे राजल इन्जेर सम्दिरे वोन पोरो बरोसा इरंतेर. अस्के रोमा राज्नुर अदिकारिर वासि, मा मंदिरतुन नासेडम कींतेर अनि मा जातितुरकुन इगेटल पूडि सींतेर" इन्जेर वेहतेर. 49-50 अहन वेहता बरोबर, "पिसलिर्निट! मा जातितुर नासेडम आय्वक्ने, वोरोर मायनल पर्जत साटि परन सिय्वल चोकोट

इन्जि सम्जे माय्विटिय?" इन्जेर अद गट्कते पेर्सोर कटोडल आय्वल कयपल इत्तोर.

51-52 सिरिप यूदुल्क्ना लाबमुन साटिने आयो. बित दुनिया पूरो पग्ने मासि मंवलिर बगवंतनुर लोकुर सिन्दिरकुन मीरि किय्लेने, येसु परन सींतोर इन्जेर मुने जर्ग्वल वचन वेहतोर. इद गोस्टि तंवा तना आसि वेहमिक. बित अद साल पेसीर कटोडल आसि मत्ता काइिकने, वेहा पर्तोर. 53 अद नेटितल वोन जक्ले पिलन वाट्वल मोदोल कीतेर. 54 अदेन साटि येसु अस्केडल यूदुल्क्नगा उजिगिर वेलिवक्ने, बोडि गुटन करुम मंवल येप्रायिम इंवल चहर्ते सोन्जि, अगा सिस्यिलर सङा किह रोज्क मत्तोर.

⁵⁵⁻⁵⁷ अस्के यूदुल्क्ना पस्का सड करुम वासेर मत्ता. ते, "बोने येसुना पता लाग्तेके वेहना. ममोट वोन पियंतोम" इन्जेर डगुक कटोडलिर अनि पिरसयुल्क हुकुम सीसि मत्तेर. सडदुन साटि तम्वा तमा सुदुड किय्लेन, मुनेने वेलेटिर लोकुर आजु-बाजुतङ नह्कनल येरुसलेम वातेर. वूर येसुन मह्क्सेर मंदिर्तुन रोपो निल्सि, "वोर इद सडदुन वांतोर कि, वायोर? मिरट बतल इंतिट?" इन्जेर वोरोन वोरोर पूसि कीतेर. ఆద్ గట్కతె పెర్స్టార్ కటొడల్ ఆయ్వల్ కయపల్ ఇత్తార్.

51-52 సిరిప్ యూదుల్క్ న లాబమున్ సాటినె ఆయొ. బతి దునియ పూరొ పగ్గె మాసి మన్వలిర్ బగవంతనుర్ లోకుర్ సమ్దిర్కున్ మీరి కియ్లెనె, యేసు పరన్ సీంతొర్ ఇంజెర్ మునె జర్గ్ వల్ వచన్ వెహ్మార్. ఇద్ గొస్టి తన్వ తన ఆసి వెహ్మాకి. బతి అద్ సాల్ పెర్స్టొర్ కటొడల్ ఆసి మత్త కాడ్కినె, వెహ పర్తార్. 53 అద్ నేటితల్ హోన్ జక్లె పిలన్ వాట్వల్ మొదొల్ కీతెర్. 54 అదెన్ సాటి యేసు అస్కెడల్ యూదుల్క్ నగ ఉజగిరి వెలివక్నె, బోడి గుటన్ కరుమ్ మన్వల్ యెప్లాయిమ్ ఇన్వల్ చహరై సొంజి, అగ సిస్యలిర్ సంగ కహి రోజ్క్ మత్తార్.

55-57 అస్కె యూదుల్క్ న పస్క సడ్ కరుమ్ వాసెర్ మత్త. తె, "బోనె యేసున పత లాగ్తెకె వెహన. మమొట్ వోన్ పియంతొమ్" ఇంజెర్ డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయుల్క్ హుకుమ్ సీసి మత్తెర్. సడ్దున్ సాటి తమ్వ తమ సుదుడ్ కియ్లెన్, మునెనె వెలెటిర్ లోకుర్ ఆజు-బాజుతంగ్ నహ్కొనల్ యెరుసలెమ్ వాతెర్. వూర్ యేసున్ మహ్క్ సెర్ మందిర్తున్ రొపా నిల్సి, "వోర్ ఇద్ సడ్దున్ వాంతొర్ కి, వాయొర్? మిరట్ బతల్ ఇంతిట్?" ఇంజెర్ వొరొన్ వొరొర్ పూసి కీతెర్. 70

బెతనియతగ యేసున్ పొరొ సెంట్ వెడివల్

(మత్తయి 26:6-13; మార్క్ 14:3-9)

 $12^{\mathrm{ed} 5}$ సాటి, సాసి-నేండ్తొర్ లాజర్త నార్ బెతనియతగ పస్క సడ్డున్ సారుంగ్ రోజ్స్ మునెనె యేసు వాతొర్. 2 అగ వోన్ సాటి జేవున్ తయర్ కీతెర్. మార్తల్ సర్బరెయ్ కీత. అని లాజర్ గిర్ జేవున్ తిన్వలిర్ బరొబర్ ఉత్తార్. 3 ಅ ಸ್ಕ್ರು ಮರಿಯಲ್ ಬೌಯ ಬಾರಿತ ಅನಿ ವಿಲ మహ్చ్ లగ్−బగ్ అర్తా లీటర్ సెంట్* పియ్చి వాత అని యేసునంగ్ కాల్కున్ పొరొ వెడిసి, తన్వంగ్ కెల్క్ నె ఉసుమ్మ. అద్ సెంట్స్ గాడి పూరొ రోన్ గమ్ప్తేత. 4 అస్కె సిస్యలిర్గటల్ వొరొర్ ఇం $^{\overline{a}}$ కె, యేసున్ దోక సియ్పల్ ఇస్కరియోత్ నాట్నార్ యూదల్, 5 "అరెరె! ఇద్ సెంటున్ మూంద్ నుహ్క్ కూరతంగ్ బిలన్ * వొమ్పి, గరిబున్ బారి సియ్మకి?" ఇంజెర్ తాన్ ఇత్తార్. 6 వోర్ గరిబున్ మదత్ కియన ఇన్వల్ కాడ్జితె అహన్ ఇన్మకి. బతి వోన కలె బుదితున్ హిందలె అని కొతన తెయ్ల వోన్గన్ మన్వల్ కీనెకె, అగటంగ్ కొతంగ్ కల్సెర్ మత్త కాడ్కినె అహన్ ఇత్తార్. 7 తె యేసు, "అద్ నావ మేందొడున్ మాతి కియ్వల్ దివొసున్ సాటి సెంటున్ వొజి కీసి ఇర్సి మత్త. 8 గరిబ్ లోకుర్ బెస్కెట్ మీ నడ్డుమ్ మందంతెర్. బతి నన బస్కెట్ మేందొడ

बेतनियतगा येसुन पोरो सेंट वेडिवल

(मत्तिय 26:6-13; मार्क 14:3-9)

12 अदेन साटि, सासि-नेंड्तोर लाजर्ता नार बेतनियतगा पस्का सडदुन सारुङ रोज्क मुनेने येसु वातोर. 2 अगा वोन साटि जेवुन तयर कीतेर. मार्तल सर्बरेय कीता. अनि लाजर गिर जेवुन तिंवलिर बरोबर उत्तोर. 3 अस्के मरियल बेय बारिता अनि वेले मह्ग्ना लग-बग अर्दो लीटर सेंट* पिय्सि वाता अनि येसुनङ कालकुन पोरो वेडिसि, तंवङ केल्क्ने उसुम्ता. अद सेंट्रना गाडि पूरो रोन गम्स्ता. 4 अस्के सिस्यलिर्गटल वोरोर इत्तेके, येसुन दोका सिय्वल इस्करियोत नाट्नोर यूदल, 5 "अरेरे! इद सेंटुन मूंद नुहक कूरतङ बिलन* वोम्सि, गरिबुन बारि सिय्मिक?" इन्जेर तान इत्तोर. ⁶ वोर गरिबुन मदत कियना इंवल काड्जिते अहन इन्मकि. बति वोना कले बुदितुन हिंदले अनि कोतना तेय्ला वोन्गन मंवल कीनेके. अगटङ कोतङ कल्सेर मत्ता काङ्किने अहन इत्तोर. ⁷ते येसु, "अद नावा मेंदोडुन माति किय्वल दिवोसुन साटि सेंटुन वोजि कीसि इर्सि मत्ता. 8 गरिब लोकुर बस्केट मी नड्डम

^{* 12:3} అచ్చ జటామాంసి ఇన్వల్ మరత నియ్.

^{* 12:5} ఉంది బిలత విలువ ఉంది దియత బూతిత్ అచొర్ మత్త.

^{* 12:3} अञ्चा जटामांसि इंवल मरता निय. * 12:5 उंदि बिलता विलुवा उंदि दियता बूतित अचोर मत्ता.

मंदंतेर. बति नना बस्केट मेंदोडा रूप्ने मी नड्डम मनोन" इन्जेर वेह्तोर.

⁹ अदे वकत्ने, येसु अगा मंतोर इन्जेर किर कीसि, बेय वेलेटिर यूदुल्क, येसुने आय्वा, येसु नेंडुस्तोर वोर लाजरतुन गिर सूड्ले वातेर. ^{10–11} लाजरतुन हिंदल, यूदुल्क्नगटल वेलेटिर लोकुर येसुन पोरो बरोसा इर्तेर. अदेन साटि, डगुक कटोडलिर लाजरतुन गिर जठकना इन्जेर पिलन वाडुतेर.

येसु जेय जेय कार येच्चेर येरुसलेम नेङ्वल

(मत्तयि 21:1-11; मार्क 11:1-11; लूका 19:28-40)

12-13 सडदुन साटि वाता, उंदि डगुर गुब्डतुर, येसु येरुसलेम वांतोर इंवल केन्चि, सींदि मरक्नङ कांदङ पिय्सि वोन मुनेत्क सोत्तेर. अहन सोन्जि, "जेय जेय कार!" पर्बुना अदिकार्दे" वाय्वल इज्रयेल पर्जतोर राजने बगवंतल आसिर्वाद सियिर" इन्जेर किलितेर. 14-15 "येरुसलेम्नुर" लोकुर्निट वेरिमट! इचुला मी राजल गादित पोरो उच्चि वासेर मंतोर" इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि

 9 అదె వకత్నె, యేసు అగ మంతొర్ ఇంజెర్ కరి కీసి, బెయ్ వెలెటిర్ యూదుల్క్, యేసునె ఆయ్వ, యేసు నేండుస్తార్ పోర్ లాజర్తున్ గిర్ సూడ్లె వాతెర్. $^{10-11}$ లాజర్తున్ హిందల్, యూదుల్క్ నగటల్ వెలెటిర్ లోకుర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇర్తెర్. అదెన్ సాటి, డగుక్ కటొడలిర్ లాజర్తున్ గిర్ జవ్కన ఇంజెర్ పిలన్ వాడ్తెర్.

యేసు జెయ్ జెయ్ కార్ యేచ్చెర్ యెరుసలెమ్ నేంగ్యల్

(మత్తయి 21:1–11; మార్క్ 11:1–11; లూక 19:28–40)

12-13 సడ్దున్ సాటి వాత, ఉంది డగుర్ గుబ్డతుర్, యేసు యెరుసలెమ్ వాంతొర్ ఇన్వల్ కేంచి, సీంది మరక్నంగ్ కాందంగ్ పియ్స్ వోన్ మునెత్క్ సొత్తెర్. అహస్ సొంజి, "జెయ్ జెయ్ కార్!* పర్బున అదికార్దె* వాయ్పల్ ఇజయేల్ పర్జతొర్ రాజనె బగవంతల్ ఆసిర్వాద్ సియిర్" ఇంజెర్ కిలితెర్. 14-15 "యెరుసలెమ్ముర్* లోకుర్నిట్ వెరిమట్! ఇచుల మీ రాజల్ గాదిత్ పొరొ ఉచ్చి వాసెర్ మంతొర్" ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంత్నగ లిహి కీసి మత్త

రూప్నై మీ నడ్డుమ్ మనొన్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్.

^{* 12:12-13} जेय जेय कार!: ग्रीकु बासतगा होसंना इन्जेर मंता. इदेना अर्तम, "इंके बचि कीम!" * 12:12-13 अदिकार्दे: सेलेते पोरोडे इन्जेर मंदंता.

^{* 12:14-15} सियोंतुर इन्जेर गिर केयंतेर.

^{* 12:12–13} జెయ్ జెయ్ కార్!: గ్రీకు బాసతగ హోసన్న ఇంజెర్ మంత. ఇదెన అర్తమ్, "ఇంకె బచి కీమ్!" * 12:12–13 అదికార్లె: సెలెతె పొరొడె ఇంజెర్ మందంత. * 12:14–15 సియోన్తుర్ ఇంజెర్ గ్రీ కేయంతెర్.

తీర్, యేసు ఉంది గాదిత్* పొరొ ఉచ్చి వాసెర్ మత్తొర్. 16 ఇవ్ గట్నంగ్ జర్గ్ నెకె సిస్యలిర్కున్ సమ్జె మాయ్మకి. బతి యేసు మయ్మతె నేండ్సి స్పర్గ్ నగ సొత్త పెజె, ఇవ్ గట్నన్ బారెతె దర్మ-(గంత్ నగ మత్త తీర్ సమ్జె జర్గ్ తంగ్ ఇంజెర్ సమ్జె మాతెర్. 17 యేసు లాజర్తున్ కూర్డల్ నేండుస్నెకె, వోన్ సంగ మత్తుర్ లోకుర్ ఇద్ గవతున్ పచర్ కీతెర్. 18 యేసు ఇద్ మయ్మత కామ్ కీతొర్ ఇంజెర్ లోకుర్ కేంజ్ల కాడ్కినె, వోన్ బేటె మాయ్లె మునెత్క్ సొత్తెర్. 19 అదెన్ సాటినె పరిసయుల్క్, "సూడట్! మరట్ వాడ్డంగ్ పిలస్క్ బతయ్ కామి సియ్మకి. దునియతుర్ సమ్టిర్ వోన్ పెజెయ్ సొంజెర్ మంతెర్" ఇంజెర్ తమ్ప తమ వడ్క్ తెర్.

యేసు తన్న మరన్తున్ బారెతె వెహ్వల్

 20 అద్ సడ్దున్ రొపా పార్తన $^{-20}$ తి కియ్లె, వాతుర్గటల్ కహితుర్ యూదుల్క్ ఆయుర్ వూర్ * గిర్ మత్తెర్. 21 వూర్ గలిలయ యేరియత బెత్సయిద నాట్నొర్ పిలిపున్ బేటె మాసి, "సాబ్! మమొట్ యేసున్ బేటె మాయ్లె వాతొమ్" ఇంజెర్ వోన్ వెబ్తార్. 22 ఇద్ గొస్టితున్ పిలిప్ సొంజి, ఆంధ్రెయన్ వెహ్తార్. వూర్ ఇవిర్ ఆసి అద్ గొస్టి యేసునగ సొంజి వెబ్తార్. 23 అద్ కేంచి యేసు, "స్వర్గ్ నౌర్

कीसि मत्ता तीर, येसु उंदि गादित* पोरो उच्चि वासेर मत्तोर. 16 इव गट्नङ जर्ग्नेके सिस्यलिरकुन सम्जे माय्मिक. बित येसु मय्मते नेंड्सि स्वर्ग्नगा सोत्ता पेजे, इव गट्नन बारेते दर्मा-ग्रंत्नगा मत्ता तीर सम्दो जर्ग्तङ इन्जेर सम्जे मातेर. 17 येसु लाजरतुन कूर्दल नेंडुस्नेके, वोन सङा मत्तुर लोकुर इद गवतुन पचर कीतेर. 18 येसु इद मय्मता काम कीतोर इन्जेर लोकुर केन्ज्ता काड्किने, वोन बेटे माय्ले मुनेत्क सोत्तेर. 19 अदेन साटिने परिसयुल्क, "सूडट! मरट वाड्तङ पिलन्क बतय कामि सिय्मिक. दुनियतुर सम्दिर वोन पेजेय सोन्जेर मंतेर" इन्जेर तम्वा तमा वड्क्तेर.

येसु तंवा मरंतुन बारेते वेह्वल

²⁰ अद सडदुन रोपो पार्तना-विंति किय्ले, वातुर्गटल कितुर यूदुल्क आयुर वूर* गिर मत्तेर. ²¹ वूर गलिलया येरियता बेत्सियदा नाट्नोर पिलिपुन बेटे मािस, "साब! ममोट येसुन बेटे माय्ले वातोम" इन्जेर वोन वेह्तेर. ²² इद गोस्टितुन पिलिप सोन्जि, आंद्रेयन वेह्तोर. वूर इविर आिस अद गोस्टि येसुनगा सोन्जि वेह्तेर. ²³ अद केन्चि येसु, "स्वर्गोर माय्नन मय्मा वाय्वल वकत

^{* 12:14–15} గ్రీకు బాసతె గాది పిలత్ పారొ ఇంజెర్ మందంత. * 12:20 యూదుల్క్ ఆయుర్ వూర్: ఇత్తెకె గ్రీకు దేస్సుర్ ఇంజెర్ మందంత.

^{* 12:14-15} ग्रीकु बासते गादि पिलत पोरो इन्जेर मंदंता. * 12:20 यूदुल्क आयुर वूर: इत्तेके ग्रीकु देसुर इन्जेर मंदंता.

इंके करुम वाता. 24-26 गोहक्ना दानतुन बोमितगा उर्स्वेके उंदिय मंदंता. अद दाना उर्म्नेके सातिपनय दिसंता. बित बोमितल अद मोलोका आसि पिरंता अनि बेर्सि, गोल्कमेन दानङ सींता. अदे तीर्दे नावा परन सीतेकेन, वेलेटिरकुन पूना जिन्गिन पुटंता. अहने मिह्गटल बोरे आयि, तंवा जीवतुन बिच कीका इंवल, तान सुटि किया लागर. बित बोरे आयि इद कलितङ आसन कात्रि किय्वक्ने मंवल, बस्केट पिस्ले तंवा जीवतुन बिच किया परंतोर. नावा सेवा कीका इंवल ना सिर-मारग्ने ताकना. अस्केने नना बगा मंदंतोनो, अगा ना सेवा किय्वल गिर मंदंतोर. ना सेवा किय्वन ना बाबो मानि कींतोर. इद सतेम आंद" इन्जेर सिस्यिलरकुन वेहतोर.

27 "इंके नावा दिल पूरो तकिपका आसेर मंता. बतल इन्जेर वेह्का? ना बाबा! इद गंडम ना पोरो वाय्वक्ने नाकुन बिच कीम. तेर बित, इद गंडमुन सोसि किय्लेने नना वातोन. 28 बाबगो! नीवा पोरोडुने मानि कियुसा" इन्जेर वेह्तोर. अस्के पोरोडल, "इदेन मुने डगुर-पान वायुस्तोन. उंडे गिर डगुर-पान वायुसंतोन" इन्जेर उंदि लेड केन्जा वाता. 29 ते अद केन्चि अगा निल्स मंवलिर कितुर, "गर्जा" इन्जेर इत्तेर. उंडे किहतुर, "बगवंतनोर वोरोर दूतल वोन सङा वड्कोर" इन्जेर इत्तेर. 30 अदेन

మాయ్నన్ మయ్మ వాయ్వల్ వకత్ ఇంకె కరుమ్ వాత. $^{24-26}$ గొహ్క్ న దానతున్ బొమితగ ఉర్స్ వెకె ఉందియ్ మందంత. అద్ దాన ఉర్బనెకె సాతపినయ్ దిసంత. బతి బొమితల్ అద్ మొలొక ఆసి పిరంత అని బెర్సి, గొల్కమెన్ దానంగ్ సీంత. అదె తీర్దె నావ పరన్ సీతెకెన్, వెలెటిర్కున్ పూన జిన్షని పుటంత. అప్సై మిహ్హటల్ బోరె ఆయి, తన్వ జీవతున్ బచి కీక ఇన్స్టర్, తాన్ సుటి కియ లాగర్. బతి బోరె ఆయి ఇద్ కలితంగ్ ఆసన్ కాత్రి కియ్వక్ నె మన్వల్, బస్కెట్ పిస్లై తన్వ జీవతున్ బచి కియ పరంతొర్. నావ సేవ కీక ఇన్వల్ నా పరి–మారగ్నె తాకన. అస్కెనె నన బగ మందంతొనొ, అగ నా సేవ కియ్వల్ గిర్ మందంతొర్. నా సేవ కియ్సన్ నా బాబొ మాని కీంతొర్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్నార్.

 27 "ఇంకె నావ దిల్ పూరొ తకపిక ఆసెర్ మంత. బతల్ ఇంజెర్ వెహ్మా? నా బాబ! ఇద్ గండమ్ నా పొరొ వాయ్పక్ నెకున్ బచి కీమ్. తెర్ బతి, ఇద్ గండమున్ సోసి కియ్లెనె నన వాతొన్. 28 బాబగొ! నీవ పొరొడునె మాని కియుస ఇంజెర్ వెహ్మార్. అస్కె పొరొడల్,* "ఇదెన్ మునె డగుర్–పాన్ వాయుస్తాన్. ఉండె గిర్ డగుర్–పాన్ వాయుసంతాన్" ఇంజెర్ ఉంది లేంగ్ కేంజ వాత. 29 తె అద్ కేంచి అగ నిల్సి మన్పలిర్ కహితుర్, "గర్జ్ త" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఉండె కహితుర్, "బగవంతనార్ వొరొర్ దూతల్ వోన్ సంగ వెడ్క్ తొర్" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 30 అదెన్ సాటి

^{* 12:28} स्वर्गनल सेलेके हाबडल इन्जेर अर्तम.

^{* 12:28} స్వర్గ్ స్ట్రెక్ హాబడల్ ఇంజెర్ ఆర్తమ్.

యేసు, "ఇద్ లేంగ్ నాకున్ మదత్ కియ్లె వాయ్మకి. మీకున్ మదత్ కియ్లెనె వాత. 31 ఇద్ దునియతుర్కున్ తస్వ కియ్వల్ వకత్ వాత. ఇద్ దునియతున్ ఆగుటి కీసి, మన్వల్ అదికారిన్ తెండ్సి పూడ్వల్ వకత్ వాత. 32 బెస్కెతె నాకున్ బొమితల్ పొరొ తహంతెరొ, అెస్కె నా బాజున్ సమ్దిర్కున్ ఊమంతొన్" ఇంజెర్ వెహ్తొర్. 33 తన్న మరస్ బహన్ జర్గ్వల్ మంతయు అదెన్ బారెతె ఇద్ గొస్టి వెహ్తొర్.

 34 తె పర్జత గుబ్బ, "'కిరిస్తు బస్కెట్ జీవతె మందంతొర్' ఇంజి, దర్మ-గ్రంత్ నల్ కేంజ్తొమ్. బతి నిమె స్వర్గ్ నొర్ మాయ్నన్ బొమితల్ పొరొ తప్పొ బహన్ జకంతెర్ ఇంతి? వేర్ స్వర్గ్ నొర్ మాయ్నల్ బోర్ ఆందుర్?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. 35 అస్కె యేసు, "ఉండె జరసి కాలమ్ వేరిన్ మీ నడ్డుమ్ వేడ్చి మందంత. సికటి పగ్గె మాయ్పక్ మునెనె, వేడ్చితగ తాకట్. అస్కె మిరట్ కొద పాయ్పట్. సికటితే తాక్పల్ తన బగ దాంతొరొ టావ సెలె. 36 మిరట్ ఇద్ వేడ్చిత సంతాన్ ఆయ్లె, అద్ వేడ్ఛి మనెకెన్ మిరట్ తాన్గ బరొస ఇరట్" ఇంజెర్ యేసు వూర్కున్ వెహ్తొర్. అహన్ వెహ్ని, వూర్కున్ దిస్పక్నె లంగ్ సొడితార్.

వెలెటిర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇర్మకి

 37 యేసు వూర్ మునె ఇచొంగ్ వెలె మయ్మతంగ్ కామ్క్ కీతొర్ తెర్ బతి, వోన్ పొరొ బరొస ఇర్మకి.

साटि येसु, "इद लेङ नाकुन मदत किय्ले वाय्मिक. मीकुन मदत किय्लेने वाता. ³¹ इद दुनियतुरकुन तस्वा किय्वल वकत वाता. इद दुनियतुन आगुटि कीसि, मंवल अदिकारिन तेंड्सि पूड्वल वकत वाता. ³² बस्केते नाकुन बोमितल पोरो तहंतेरो, अस्के ना बाजुन सम्दिरकुन ऊमंतोन" इन्जेर वेह्तोर. ³³ तंवा मरन बहन जर्ग्वल मंतयो अदेन बारेते इद गोस्टि वेह्तोर.

34 ते पर्जता गुब्डा, "'किरिस्तु बस्केट जीवते मंदंतोर' इन्जि, दर्मा-ग्रंतनल केन्जतोम. बित निमे स्वर्ग्नोर माय्नन बोमितल पोरो तिह्च बहन जकंतेर इंति? वेर स्वर्ग्नोर मायनल बोर आंदुर?" इन्जेर येसुन पूसि कीतेर. 35 अस्के येसु, "उंडे जरिस कालम वेरिन मी नड्डुम वेड्चि मंदंता. सिकिटि पग्ने माय्वक मुनेने, वेड्चितगा ताकट. अस्के मिरट कोदा पाय्विट. सिकिटिते ताक्वल तना बगा दांतोरो टावा सेले. 36 मिरट इद वेड्चिता संतान आय्ले, अद वेड्चि मनेकेन मिरट तान्गा बरोसा इरट" इन्जेर येसु वूरकुन वेह्तोर. अहन वेह्चि, वूरकुन दिस्वक्ने लङ सोडितोर.

वेलेटिर येसुन पोरो बरोसा इर्मिक

³⁷ येसु वूर मुने इचोङ वेले मय्मतङ काम्क कीतोर तेर बति, वोन पोरो बरोसा इर्मकि. 38 "बगवंता! ममोट वेह्ता कबुडगा बोरे बरोसा इर्मिक. बगवंता! नीवा सक्तितुन बोरे वोड्कि किय्मिक"# इन्जेर येसया पर्वक्तल लिहि कीता बर्पुर आयन साटिने इहिन जर्ग्ता. 39 वूर बरोसा इरा पर्मिक बारितेके, येसया पर्वक्तल उंडे उंदि जागा इहिन लिहि कीतोर:

40 "वूरा नदुर बंद कीता काड्कि, वूर सूडा पर्सेर सेलुर. वूरा मंदुन बंद कीता काड्कि, वूरकुन अर्तम आसेर सेले. अहन किय्वक इत्तेके, वूर ना बाजुन तिरिंदिर. नना वूरकुन चोकोट कींदुन"# इन्जेर मंता. 41 येसया पर्वक्तल बविसत्ने वाय्वल येसुना मय्मतुन सूड्ता काड्किने,

⁴² तेर बति येसुन पोरो बरोसा इर्तुर्गटल वेलेटिर अदिकारिर गिर मत्तेर. बति परिसयुल्क तमकुन समाजनल अलिद वाटनिर इन्जेर वेरिसि बोरे उजगिरि वोप्मिक. ⁴³ वूर बगवंतल सिय्वल डगुर-पांदुन तेर अदिक माय्निलर सिय्वल डगुर-पांदुन लाड कीतेर.

वोन बारेते इव गोस्टिङ वेह्तोर.

³⁸ "బగవంత! మమొట్ వెహ్త కబుడగ బోరె బరొస ఇర్మకి.

బగవంత! నీవ సక్తితున్ బోరె వొడ్కి కియ్మకి"#

ఇంజెర్ యెసయ పర్వక్తల్ లిహి కీత బర్పుర్ ఆయన్ సాటినె ఇహిన్ జర్గ్. ³⁹ వూర్ బరొస ఇర పర్మకి బారితెకె, యెసయ పర్వక్తల్ ఉండె ఉంది జాగ ఇహిన్ లిహి కీతొర్:

40 "వూర నదుర్ బంద్ కీత కాడ్కి, వూర్ సూడ పర్సెర్ సెలుర్. వూర మన్దున్ బంద్ కీత కాడ్కి, వూర్కున్ అర్తమ్ ఆసెర్ సెలె. అహన్ కియ్పక్ ఇత్తెకె, వూర్ నా బాజుస్ తిరిన్నిర్.

నన వూర్కుస్ చొకొట్ కీందుస్"# ఇంజెర్ మంత. ⁴¹ యెసయ పర్వక్తల్ బవిసత్నె వాయ్పల్ యేసున మయ్మతుస్ సూడ్త కాడ్కినె, వోస్ బారెతె ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్చార్.

 42 లెర్ బతి యేసున్ పొరొ బరొస ఇర్తుర్గటల్ వెలెటిర్ అదికారిర్ గిర్ మత్తెర్. బతి పరిసయుల్క్ తమకున్ సమాజ్నల్ అలది వాటనిర్ ఇంజెర్ వెరిసి బోరె ఉజగిరి వొప్మకి. 43 వూర్ బగవంతల్ సియ్పల్ డగుర్–పాన్దన్ లెర్ అదిక్ మాయ్నలిర్ సియ్పల్ డగుర్–పాన్దన్ లాడ్ కీలెర్.

[#] **12:38** యెసయ 53:1 # **12:40** యెసయ 6:10

యేసునంగ్ గొస్టింగ్ పర్లతున్ తస్స కియ్సల్

 44 అస్కె యేసు జోర్తె, "నా పొరొ బరొస ఇర్వల్ సిరిప్ నహ్హనె ఆయొ బతి నాకున్ పారి కీతొనగ గిర్ బరొస ఇర్సెర్ మంతొర్. 45 నాకున్ సూడ్వల్ నాకున్ సారి కీతొనె సూడ్ఫెర్ మంతొర్. 46 నహ్ల బరొస ఇర్వల్ హర్ వొరొర్ సికటితగ నిల్స్ మన్పక్నె, ఇద్ దునియతగ వేడ్చిత్ మోడీ నన వాతొన్. 47 ಬోరె ఆయి నావంగ్ గొస్టింగ్ కేంచి, అవెన్ పియ్స్త్రి తాక్వెకె, నన వోన్ తస్వ కియొన్. నన ఇద్ దునియతుర్కున్ తస్వ కియ్లె వాయ్మకి. బతి బచి కియ్లెనె వాతొన్. 48 నాకున్ అని నావంగ్ గొస్టిస్ వొపొర్ వోన్, తస్వ కియ్పల్ దుస్టా ఉంది మంత. నన వెహ్త గొస్టియె తస్స కియ్సల్ దివొస్నె వోన తస్స కీంత. 49 బారితెకె, నా ఇచతె నన వడ్క్ మకి బతి, నన బతల్ వడ్కన ఇన్వడున్ బారెతె, నాకున్ సారి కియ్వల్ బాబొయె అహన్ హుకుమ్ సీతొర్. 50 అని అద్ హుకుమ్ బస్కెట్ పిస్పల్ జీవతెకె తాకుసీంత ఇంజెర్ నాకున్ టావ మత్త కాడ్కి, నన వెహ్వలిక్ సమ్దు గిర్ బాబొ నా సంగ వెహ్మ తీరె మీకున్ వెప్పైర్ మంతొన్" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

యేసు సిస్యలిరంగ్ కాల్క్ నొర్వల్

13 యేసు పస్క సడ్దున్ తెర్ మునెనె ఇద్ దునియతల్ మల్సి బాబొనగ సొన్వల్ వకత్ కరుమ్ వాత ఇంజెర్ కరి

येसुनङ गोस्टिङ पर्जतुन तस्वा किय्वल

44 अस्के येसु जोर्ते, "ना पोरो बरोसा इर्वल सिरिप नहगने आयो बित नाकुन सारि कीतोनगा गिर बरोसा इर्सेर मंतोर. 45 नाकुन सूड्वल नाकुन सारि कीतोने सूड्सेर मंतोर. 46 नहगा बरोसा इर्वल हर वोरोर सिकटितगा निल्सि मंवक्ने, इद दुनियतगा वेड्चित मोडि नना वातोन. ⁴⁷ बोरे आयि नावङ गोस्टिङ केन्चि, अवेन पिय्सि ताक्वेके, नना वोन तस्वा कियोन. नना इद दुनियतुरकुन तस्वा किय्ले वाय्मिक. बित बिच किय्लेने वातोन. ⁴⁸ नाकुन अनि नावङ गोस्टिन वोपोर वोन, तस्वा किय्वल दुस्रो उंदि मंता. नना वेहता गोस्टिये तस्वा किय्वल दिवोस्ने वोना तस्वा कींता. ⁴⁹ बारितेके, ना इचते नना वड्क्मिक बति, नना बतल वड्कना इंवड्न बारेते, नाकुन सारि किय्वल बाबोये अहन हुकुम सीतोर. 50 अनि अद हुकुम बस्केट पिस्वल जीवतेके ताकुसींता इन्जेर नाकुन टावा मत्ता काड्कि, नना वेह्वलिक सम्दो गिर बाबो ना सङा वेहता तीरे मीकुन वेहचेर मंतोन" इन्जेर इत्तोर.

येसु सिस्यलिरङ काल्क नोर्वल

13 येसु पस्का सडदुन तेर मुनेने इद दुनियतल मिल्स बाबोनगा सोंवल वकत करुम वाता इन्जेर किर कीतोर.

द्नियतगा मंवलिर तंवुरकुन वेले लाड कीतोर. अद लाडदुन आक्रि वेरि वूरकुन बर्पुर तोह्तोर. 2 बति येसुन दोका सियना इंवल सोन्च, सीमोंतोर मरि इस्करियोत नाट्नोर यूदना दिल्ते जेवुन किय्वडुन तेर मुनेतले सय्तन इर्सि मत्तोर. ³तंवा केय्दे सम्दो अदिकार बाबो सीतोर इंवल, तना बगवंतनल वातोर अनि बगवंतनगा मल्सि दांतोर इंवलिक सम्दो गिर येस्न टावा. 4 अहन टावा मत्ता काड्कि, वूर्गटल तेच्चि तंवा सालुवतुन बग्ला इर्सि, तंवा नडिदुन उंदि सेलते दोह्तोर. ⁵ दोह्ता पेजे, उंदि परत्नगा सिस्यलिरङ कालकुन येते नोसेर, नडितुन दोह्ता सेलते वूरङ कालकुन उसुम्वल मोदोल कीतोर. 6 अहन कीसेर येसु सीमोन-पेतुरतगा वातोर. अस्के वोर, "पर्बु नावङ काल्क नोर्ले आंति कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. 7 ते येसु, "नना किय्वल इंके नीकुन अर्तम आयो, बति मुने वाय्वल गट्कते करि कींति" इन्जेर वेह्तोर. ⁸ अस्के पेत्रु, "वटिन पर्बु! निमे नावङ काल्क बस्केन नोर्वा" इन्जेर इत्तोर. ते येसु, "नना नीकुन नोरा बीगर ना सङा नीकुन ईसा सेले" इन्जेर पेतुरतुन वेह्तोर. ⁹ते सीमोन-पेतुरु, "पर्बु! सिरिप ना काल्के आय्वा, ना केय्क अनि ना तला गिर नोरा" इन्जेर इत्तोर. 10 अस्के येसु, "येर तुङ्तोर वोर सिरिप काल्क नोर्तेके आयर. दुस्रो बतय नोरा लागो. वोर सुदुडे

కీతొర్. దునియతగ మన్వలిర్ తన్వుర్కున్ వెలె లాడ్ కీతొర్. అద్ లాడ్డున్ ఆక్రి వేరి వూర్కున్ బర్సుర్ తొహ్హార్. 2 బతి యేసున్ దోక సియన ఇన్ఫల్ సోంచ్, సీమొన్సార్ మరి ఇస్కరియోత్ నాట్నౌర్ యూదన దిల్తె జేవున్ కియ్పడున్ తెర్ మునెతలె సయ్తన్ ఇర్సి మత్తొర్. 3 తన్న కెయ్దె సమ్దె అదికార్ బాబొ సీతొర్ ఇన్వల్, తన బగవంతనల్ వాతొర్ అని బగవంతనగ మల్పి దాంతొర్ ఇన్వలిక్ సమ్నె గిర్ యేసున్ టావ. 4 అహన్ టావ మత్త కాడ్కి, వూర్గటల్ తేచ్చి తన్వ సాలువతున్ బగ్ల ఇర్స్, తన్వ నడిదున్ ఉంది సేలతె దొహ్హార్. 5 దొహ్హ పెజె, ఉంది పరత్నగ సిస్యలిరంగ్ కాల్కున్ యేతె నొర్సెర్, నడితున్ దొహ్హ సేలతె వూరంగ్ కాల్కున్ ఉసుమ్వల్ మొదొల్ కీతొర్. 6 అహన్ కీసెర్ యేసు సీమొన్–పేతుర్గ వాతొర్. అస్కె వోర్, "పర్బు నావంగ్ కాల్క్ నొర్లె ఆంతి కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 7 తె యేసు, "నన కియ్పల్ ఇంకె నీకున్ అర్తమ్ ఆయొ, బతి మునె వాయ్యల్ గట్కతె కరి కీంతి" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 8 అస్కె పేతురు, "వటిన్ పర్భు! నిమె నావంగ్ కాల్క్ బెస్కెన్ నొర్స" ఇంజెర్ ఇత్తార్. తె యేసు, "నన నీకున్ నొర బీగర్ నా సంగ నీకున్ ఈస సెలె" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్తూర్. 9 తె సీమొన్–పేతురు, "పర్బు! సిరిప్ నా కాల్కె ఆయ్స, నా కెయ్క్ అని నా తల గిర్ నొర" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 10 అస్కె యేసు, "యేర్ తుంగ్తొర్ వోర్ సిరిప్ కాల్క్ నొరైకె ఆయర్. దుస్టా బతయ్ నౌర లాగొ. వోర్ సుదుడె మంతొర్. మీరట్ గిర్ సుదుడ్ మంతిట్ బతి, మిహ్గటల్ సమ్దిర్ సుదుడ్ ఆయ్నికు ఇంజెర్ వెహ్హార్. 11 తనకున్

బోర్ దోక సియ్పల్ మంతొర్ ఇన్ఫల్ టావ మత్త కాడ్కినె, యేసు "మిహ్గటల్ సమ్దిర్ సుదుడ్ ఆయ్పిట్" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

 12 అని వూరంగ్ కాల్క్ నొర్సి, తన్వ సాలువతున్ సెటనగ వాట్సి, ఇదెన్ మునె ఉచ్చి మత్త జాగతగ సొంజి ఉద్తొర్. అహన్ ఉచ్చి, "నన ఇంకె కీత అద్ కామ్ మీకున్ అర్తమ్ ఆత కి?" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ పూసి కీతార్. 13 "మిరట్ నాకున్ 'గురుజి' అని 'పర్బు' ఇంజెర్ కేయంతిట్. నన గురున అని పర్బున ఆత కాడ్కి, మీరట్ ఇహిస్ కేయ్వల్ బరొబరె ఆంద్
ీ. 14 నన పర్బున అని గురున ఆసి గిర్ మీవంగ్ కాల్క్ నొర్త కాడ్కి, మీరట్ గిర్ వొరొనంగ్ వొరొర్ కాల్క్ నొరయ్ లాగర్. $^{15-16}$ దాసి తన్వొర్ మాల్కన్ తెర్ డగుర్ ఆయొర్. అప్పై కబ్రియల్ తనకున్ సారి కీతొన్ తెర్ డగుర్ ఆయొర్. నన మీవంగ్ కాల్క్ నొర్త తీర్, మిరట్ గిర్ కియన ఇంజెర్ మీకున్ నమునత రూప్నె తొహ్హాన్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. 17 ఇంకె మిరట్ ఇవ్ గొస్టింగ్ కరి కీత కాడ్కి, ఇవెన్ పియ్స్ తాకకిట్తె, బగవంతల్ మీకున్ ఆసిర్వాద్ సీంతొర్" ఇంజెర్ వెహ్మార్.

मंतोर. मिरट गिर सुदुड मंतिट बित, मिह्गटल सम्दिर सुदुड आय्विट" इन्जेर वेह्तोर. ¹¹ तनकुन बोर दोका सिय्वल मंतोर इंवल टावा मत्ता काड्किने, येसु "मिह्गटल सम्दिर सुदुड आय्विट" इन्जेर इत्तोर.

12 अनि वूरङ काल्क नोर्सि, तंवा सालुवतुन सेटनगा वाट्सि, इदेन मुने उच्चि मत्ता जागतगा सोन्जि उद्तोर. अहन उच्चि, "नना इंके कीता अद काम मीकुन अर्तम आता कि?" इन्जेर सिस्यलिरकुन पूसि कीतोर. 13 "मिरट नाकुन 'गुरुजि' अनि 'पर्बु' इन्जेर केयंतिट. नना गुरुना अनि पर्बुना आता काड्कि, मिरट इहिन केय्वल बरोबरे आंद. ¹⁴नना पर्बुना अनि गुरुना आसि गिर मीवङ काल्क नोर्ता काड़िक, मिरट गिर वोरोनङ वोरोर काल्क नोरय लागर. ¹⁵⁻¹⁶ दासि तंवोर माल्कन तेर डगुर आयोर. अह्ने कब्रियल तनकुन सारि कीतोन तेर डगुर आयोर. नना मीवङ काल्क नोर्ता तीर, मिरट गिर कियना इन्जेर मीकुन नमुनता रूप्ने तोह्तोन. इद सतेम आंद. ¹⁷ इंके मिरट इव गोस्टिङ करि कीता काड्कि, इवेन पिय्सि ताककिट्ते, बगवंतल मीकृन आसिर्वाद सींतोर" इन्जेर वेह्तोर.

तनकुन दोका सिय्वडुन बारेते येसु वेहवल

(मत्तयि 26:20-25; मार्क 14:17-21; लूका 22:21-23)

18 "मी सम्दिर बारेते नना वेह्मिक. नना नेमि कीतुर बारेते नाकुन टावा. बित, 'ना सङा सारि तितोर वोर, नाकुन बय्मन आसि दोका सीतोर' इन्जेर दर्मा-ग्रंत्ना गोस्टि बर्पुर आय्ले इहिन जर्गता. 19 इव जर्ग्ता पेजे, 'किरिस्तुना ननये आंदुन' इन्जेर बरोसा कीकिट इन्जेर, मुनेने मीकुन वेह्चेर मंतोन. 20 इद सतेम आंद. नना बोंते सारि कींतोनो, वोन करुम किय्वल, नाकुन गिर करुम कींतोर. नाकुन करुम किय्वल, नाकुन रोह्तोर वोर बाबोन गिर करुम कींतोर इन्जि वेह्चेर मंतोन" इन्जेर इत्तोर.

²¹ इव गोस्टिङ वेहता पेजे येसु, आत्मतगा तल्मेले मासि, "मिह्गटल वोरोर नाकुन पगा-दार्क्ना केय्दे हिन्ल कींतोर. इद गवा सतेम आंद" इन्जेर वेहतोर. ²² बोन बारेते वेहतोरो इन्जेर सिस्यिलर किर किय्वा सोन्जि, वोरोना मोकोम वोरोर सूड्तेर. ²³ सिस्यिलर्गटल येसुन वेले पेमा किय्वल येसुना तिना बग्ला बेय करुम उच्चि मत्तोर. ²⁴ ते सीमोन-पेतुरु वोर सिस्यन, "येसु बोन बारेते वेहतोरो पूसि कीम" इन्जेर केय्दे इसरा कीतोर. ²⁵ अस्के वोर सिस्यल येसुन

తనకున్ దోక సియ్పడున్ బారెతె యేసు వెహ్పల్

(మత్తయి 26:20-25; మార్క్ 14:17-21; లూక 22:21-23)

18 "మీ సమ్దీర్ బారెతె నన వెహ్మకి. నన నేమి కీతుర్ బారెతె నాకుస్ టావ. బతి, 'నా సంగ సారి తితొర్ వోర్, నాకుస్ బయ్మస్ ఆసి దోక సీతొర్' ఇంజెర్ దర్మ-(గంత్ న గొస్టి బర్పుర్ ఆయ్లె ఇహిస్ జర్గంత. 19 ఇవ్ జర్గ్ త పెజె, 'కిరిస్తున ననయె ఆందుస్' ఇంజెర్ బరొస కీకిట్ ఇంజెర్, మునెనె మీకున్ వెహ్చెర్ మంతొన్. 20 ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. నన బోన్తె సారి కీంతొనా, వోన్ కరుమ్ కియ్పల్, నాకుస్ గిర్ కరుమ్ కీంతొర్. నాకున్ కరుమ్ కింతొర్. నాకుస్ కరుమ్ కింతొర్. నాకుస్ కరుమ్ కింతొర్. వాకుస్ కరుమ్ కింతొర్ బాబొస్ గిర్ కరుమ్ కీంతొర్ వార్డి వెహ్చెర్ మంతొస్" ఇంజెర్ ఇత్తొర్.

 21 ఇవ్ గొస్టంగ్ వెహ్త పెజె యేసు, ఆత్మతగ తల్మెలె మాసి, "మిహ్గటల్ హొంర్ నాకున్ పగ-దార్క్ న కెయ్దె హావ్లి కీంతొర్. ఇద్ గవ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 22 బోన్ బారెతె వెహ్తూరొ ఇంజెర్ సిస్యలిర్ కరి కియ్ప సొంజి, హొంన మొకొమ్ హొంర్ సూడ్తెర్. 23 సిస్యలిర్గటల్ యేసున్ వెలె పెర్మ కియ్పల్ యేసున తిన బగ్ల బెయ్ కరుమ్ ఉచ్చి మత్తార్. 24 తె సీమొన్–పేతురు హోర్ సిస్యన్, "యేసు బోన్ బారెతె వెహ్తూరొ పూసి కీమ్" ఇంజెర్ కెయ్దె ఇసర కీతార్. 25 అస్కె వోర్ సిస్యల్ యేసున్ కరుమ్

ఉండె ఇచుర్ ఉర్స్గ్ మాసెర్, "పర్బు! వోర్ బోర్ ఆందుర్?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 26 తె యేసు, "కోజతగ ముడుసి బోనై నన సారి టుకై సీంతొనా వోరె" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. అహన్ వెహ్చి, సారి టుక్డె . ముడుసి సీమొన్తొర్ మరి ఇస్కరియోత్ నాట్నార్ యూదన్ సీతొర్. 27-30 అస్కె వోర్ సారి టుక్డై యేత్త పెజె, "నిమె కీక ఇన్వల్ కామ్ సప్పె కీమ్" ఇంజెర్ యేసు వోన్ వెహొర్. యేసు అహన్ బారి వెహ్తారెయ్, జేవున్ ఉద్తుర్తటల్ వొరొన్ గిర్ టావ సెలె. యూదనగ కొతన తెయ మత్త కాడ్కి యేసు, 'సడ్డున్ పహ్హె మత్తంగ్ చీజ్క్ యేత' ఇంజి ఇత్తార్ బతలా ఇంజెర్ కహితుర్ సోంచ్ కీతెర్. 'గరిబ్ లోకుర్కుస్ బతయ్ సీమ్' ఇంజి ఇత్తార్ బతలొ ఇంజెర్, ఉండె కహితుర్ సోంచ్ కీతెర్. వోర్ సారి టుకై యేత్త పెజె సయ్తన్ సోటై మాసి, బ్రిబ్ సొడితొర్. అస్కే రాత్ ఆసి మత్త.

యేసు పూన హుకుమ్ సియ్సల్

(మత్తయి 26:31–35; మార్క్ 14:27–31; లూక 22:31–34)

 31 యూదల్ సొత్త పెజె యేసు, "ఇంకె స్పర్గ్ సొర్ మాయ్నన్ మాన్ పుట్వల్ వకత్ వాత. వేర్ తాదన్ హిందల్ బగవంతన్ డగుర్–పాన్ వాంత. 32 మోక బగవంతన్ మరిన్ హిందల్ డగుర్–పాన్ వాతెకె, బగవంతల్ తన్వొర్ మరిన్ మాన్ సీంతొర్. అద్ డగుర్–పాన్ యెంటనె వోర్ మరిన్

करुम उंडे इचुर उर्नो मासेर, "पर्बु! वोर बोर आंदुर?" इन्जेर पूसि कीतोर. 26 ते येसु, "कोजतगा मुडुसि बोंते नना सारि ट्रक्डे सींतोनो वोरे" इन्जेर वेह्तोर. अहन वेह्चि, सारि टुक्डे मुडुसि सीमोंतोर मरि इस्करियोत नाट्नोर यूदन सीतोर. ²⁷⁻³⁰ अस्के वोर सारि टुक्डे येता पेजे, "निमे कीका इंवल काम सप्ने कीम" इन्जेर येसु वोन वेह्तोर. येसु अहन बारि वेह्तोरेय, जेवुन उद्तुर्गटल वोरोन गिर टावा सेले. युदनगा कोतना तेय्ला मत्ता काड्कि येसु, 'सडदुन पह्जे मत्तङ चीज्क येत' इन्जि इत्तोर बतलो इन्जेर कहितुर सोन्च कीतेर. 'गरिब लोकुरकुन बतय सीम्' इन्जि इत्तोर बतलो इन्जेर, उंडे कहितुर सोन्च कीतेर. वोर सारि टुक्डे येता पेजे सय्तन सोप्रे मासि, बहिर सोडितोर. अस्के रात आसि मत्ता.

येसु पूना हुकुम सिय्वल

(मत्तयि 26:31-35; मार्क 14:27-31; लूका 22:31-34)

³¹ यूदल सोत्ता पेजे येसु, "इंके स्वर्गीर माय्नन मान पुट्वल वकत वाता. वेर तादन हिंदल बगवंतन डगुर-पान वांता. ³² मोका बगवंतन मिरन हिंदल डगुर-पान वातेके, बगवंतल तंवोर मिरन मान सींतोर. अद डगुर-पान येंटने वोर मिरन सींतोर. ³³ना मर्क्निट! उंडे जरिस कालम वेरि मी सङा मंदंतोन. अद आता पेजे, मिरट नाकुन मह्कंतिट. बित नना बगा दांतोन अगा मिरट इंके वाया पर्विट इन्जेर यूदुलकुन वेहता तीरे, मीकुन गिर वेह्चेर मंतोन. ³⁴ इंके मीकुन उंदि पूना हुकुम सीसेर मंतोन. नना मीकुन लाड कीतपे, मिरट गिर वोरोन वोरोर लाड्दे सूडट. ³⁵ वोरोन वोरोर लाड्दे सूड्वडुन हिंदले, मिरट ना सिस्यलिर आंदिट इन्जेर सम्दिर करि कींतेर" इन्जेर येसु वेह्तोर.

³⁶ सीमोन-पेतुरु, "पर्बु! निमे बगा दांति?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते येसु, "नना सोंवडगा निमे इंके वाया पर्वि. बित पेजेटल वांति" इन्जेर जवब सीतोर. ³⁷ अस्के पेतुरु, "पर्बु! नना बारि वाया परोन? नी साटि परन सिय्ले गिर तयर मंतोन" इन्जेर वेह्तोर. ³⁸ अस्के येसु, "अबा! निमे ना साटि परन सींतिय? ना बारेते निमे, 'वोर बोर आंदुरो टावा सेले' इन्जेर, मूंद जोकङ लबड वेहा बीगर, नेटा रातुन असले गोग्डि कूसो. इद सतेम आंद" इन्जेर पेतुरतुन वेह्तोर.

बाबोनगा वोय्वल सरि येसु आंदुर

14 "मिरट मी दिलकुन परेसन आया सिय्मट. बगवंतनगा बरोसा इरट अनि नहगा गिर बरोसा इरट. ²ना बाबोना रोन वेले कम्रङ मंतङ. अवेन तयर कीसि

సీంతొర్. 33 నా మర్క్ నిట్! ఉండె జరసి కాలమ్ వేరి మీ సంగ మందంతొన్. అద్ ఆత పెజె, మీరట్ నాకున్ మహ్కంతిట్. బతి నన బగ దాంతొన్ అగ మీరట్ ఇంకె వాయ పర్పిట్ ఇంజెర్ యూదుల్కున్ వెహ్త తీరె, మీకున్ గిర్ వెహ్చెర్ మంతొన్. 34 ఇంకె మీకున్ ఉంది పూన హలకుమ్ సీసెర్ మంతొన్. నన మీకున్ లాడ్ కీతపె, మీరట్ గిర్ వొరొన్ వొరొర్ లాడ్డె సూడట్. 35 వొరొన్ వొరొర్ లాడ్డె సూడట్. 35 వొరొన్ వొరొర్ లాడ్డె సూడట్. 35 వొరొన్ వొరొర్ లాడ్డె సూడట్. హిందలె, మీరట్ నా సిస్మలిర్ ఆందిట్ ఇంజెర్ సమ్దిర్ కరి కీంతెర్" ఇంజెర్ యేసు వెహొర్.

36 సీమొన్–పేతురు, "పర్బు! నిమె బగ దాంతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె యేసు, "నన సొన్వడగ నిమె ఇంకె వాయ పర్వి. బతి పెజెటల్ వాంతి" ఇంజెర్ జవబ్ సీతొర్. ³⁷ అెస్కె పేతురు, "పర్బు! నన బారి వాయ పరొన్? నీ సాటి పరస్ సియ్లె గిర్ తయర్ మంతొన్" ఇంజెర్ వెహ్హోర్. ³⁸ అెస్కె యేసు, "అబ! నిమె నా సాటి పరస్ సీంతియ్? నా బారెతె నిమె, 'పోర్ బోర్ ఆందురొ టావ సెలె ఇంజెర్, మూంద్ జోకంగ్ లబడ్ వెహా బీగర్, నేట రాతున్ అసలె గొగ్డి కూసా. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్హోర్.

బాబొనగ వోయ్పల్ సరి యేసు ఆందుర్

 14° మీరట్ మీ దిల్కున్ పరెసన్ ఆయ సియ్మట్. బగవంతనగ బరొస ఇరట్ అని నహ్గ గిర్ బరొస ఇరట్. 2 నా బాబొన రోన్ వెలె క్రమంగ్ మంతంగ్. అవెన్ తయర్ కీసి ఇర్లె, మునె సొంజెర్

మంతొన్. అహన్ సెల్వక్ ఇత్తెకె, మీకున్ వెహ్సి మనొన్. 3 నన సొంజి మీ సాటి జాగ తయర్ కీత పెజె, నన బగతె మందంతొనొ, అగ మీరట్ గిర్ మనె, ఉందుంది జోక వాసి, మీకున్ వోంతొన్. 4 నన సొన్వల్ జాగత సరి మీకున్ టావయె" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. 5 అస్కె తోమల్, "పర్సు! నిమె బగ దాంతియొ మాకున్ టావ సెలె. తె అగ సొన్వల్ సరి మాకున్ బహన్ వొడ్కి ఆయర్?" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 6 అస్కె యేసు, "ననయె సరిత, సతెమ్న అని జీవత ఆందున్. నా బీగర్ బాబొనగ బోరె వాయ పరొర్. 7 మీరట్ నాకున్ వొడ్కి కీందిట్తె, నా బాబొన్ గిర్ వొడ్కై మాందిట్. ఇంకె వోన్ సూడ్తిట్ అని వోర్ మీకున్ టావయె" ఇంజెర్ వెహ్చార్.

 8 అస్కె పిలిప్, "మాకున్ బాబొన్ తొహ పర్భు. అచొరె మాకున్ ఆయర్" ఇంజెర్ ఇతొర్. 9 తె యేసు పిలిపున్, "ఇంకె వేరి మీ సంగనె మంతొన్ తెరె నాకున్ వొడ్కి కియ్విటియ్? నాకున్ సూడ్డొర్ వోర్, బాబొన్ సూడపై. 'బాబొన్ మాకున్ తొహ' ఇంజెర్ బహన్ పూసి కీసెర్ మంతి? 10 నన బాబొనగ అని బాబొ నహ మంతొర్ ఇంజెర్ బరొస కియ్యి కి బతల్? నన మీ సంగ వెహ్సలిక్ గొస్టింగ్ నా ఇచతె వెహ్చెర్ సెలోన్. నా రొపొ మన్వల్ బాబొయె తన్వంగ్ కామ్క్ కియుసెర్ మంతొర్. 11 బాబొనగ నన అని నహ్ల బాబొ మీరె మాసి మంతొమ్ ఇంజెర్ బరొస కీమ్ల్. నన వెహ్తంగ్ గొస్టిన్ పియ్స్టి బరాస కియ్సేకె, నన కీతంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ సూడ్పి తెర్ బరొస కీమ్ల్. 12 నన బాబొనగ సొన్నడున్

इर्ले, मुने सोन्जेर मंतोन. अहन सेल्वक इत्तेके, मीकुन वेहिच मनोन. ³नना सोन्जि मी साटि जागा तयर कीता पेजे, नना बगते मंदंतोनो, अगा मिरट गिर मंले, उंदुंदि जोका वासि, मीकुन वोंतोन. ⁴नना सोंवल जागता सिर मीकुन टावये" इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ⁵अस्के तोमल, "पर्बु! निमे बगा दांतियो माकुन टावा सेले. ते अगा सोंवल सिर माकुन बहन वोड्कि आयर?" इन्जेर इत्तोर. ⁶अस्के येसु, "ननये सिरता, सतेम्ना अनि जीवता आंदुन. ना बीगर बाबोनगा बोरे वाया परोर. ⁷मिरट नाकुन वोड्कि कींदिट्ते, ना बाबोन गिर वोड्के मांदिट. इंके वोन सूड्तिट अनि वोर मीकुन टावये" इन्जेर वेहतोर.

8 अस्के पिलिप, "माकुन बाबोन तोहा पर्बु. अचोरे माकुन आयर" इन्जेर इत्तोर. 9 ते येसु पिलिपुन, "इंके वेरि मी सङने मंतोन तेरे नाकुन वोड्कि किय्विटिय? नाकुन सूड्तोर वोर, बाबोन सूड्तपे. 'बाबोन माकुन तोहा' इन्जेर बहन पूसि कीसेर मंति? 10 नना बाबोनगा अनि बाबो नहगा मंतोर इन्जेर बरोसा किय्वि कि बतल? नना मी सङा वेह्वलिक गोस्टिङ ना इचते वेहचेर सेलोन. ना रोपो मंवल बाबोये तंवङ काम्क कियुसेर मंतोर. 11 बाबोनगा नना अनि नहगा बाबो मीरे मासि मंतोम इन्जेर बरोसा कीम्ट. नना वेह्तङ गोस्टिन पिय्सि बरोसा किय्वेके, नना कीतङ मय्मतङ काम्क सूड्सि तेर

बरोसा कीम्ट. ¹²नना बाबोनगा सोंवडुन हिंदल, नहगा बरोसा इर्वल नना कीतङ मय्मतङ काम्क कींतोर. वोर नना कीतन तेर डगुक काम्क कींतोर. इद गोस्टि सतेम आंद. ¹³ना पोरोडे बतल तल्किकट तेर मिरन हिंदल, बाबोन मान पुटन साटि, मिरट कोर्ता तीर कींतोन. ¹⁴ मिरट ना पोरोडे बतल कोर्तेके गिर अदेन कींतोन.

येसु पवित्रा आत्मतुन बारेते वेह्वल

¹⁵ "मिरट नाकुन पेर्मा कीकिट्ते, नावा हुकुम पिय्सि ताकंतिट. ¹⁶ ना बद्लि मीकुन मदत कीसेर, बस्केट मी सङा मंले, उंदितुन सारि कीम इन्जेर नना बाबोन विनंति कींतोन. ¹⁷ अद मदत किय्वल पवित्रा आत्मा आंद. सतेमुन बारेते अद मीकुन वेहंता. इदेन हिंदल, मीकुन बगवंतना आत्मा टावा. अद आत्मा इंके मी सङा मंता अनि मर्ला मी रोपो मंदंता. बति दुनियतुर तान सूड्सेर सेलुर अनि किर कीसेर सेलुर. अदेन साटि वूर, अद आत्मतुन वोपुर.

¹⁸"मीकुन पोसिटर दात सुटि कियोन. मिह्गा वांतोन. ¹⁹ उंडे किह रोज्क्ने इद दुनियतुर नाकुन बस्केने सूडुर. बित मिरट नाकुन सूडंतिट. बारितेके नना पिस्ता तीरे, मिरट गिर पिसंतिट. ²⁰ अद नेटि नना बाबोनगा, मिरट नह्गा अनि नना मिह्गा मंतोन इन्जेर किर कींतिट. ²¹ नावङ हुकुम्क హిందల్, నహ్గ బరొస ఇర్వల్ నన కీతంగ్ మయ్మతంగ్ కామ్క్ కీంతొర్. వోర్ నన కీతన్ తెర్ డగుక్ కామ్క్ కీంతొర్. ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్. 13 నా పొరొడె బతల్ తల్కకిట్ తెర్ మరిస్ హిందల్, బాబొన్ మాన్ పుటన్ సాటి, మీరట్ కోర్త తీర్ కీంతొన్. 14 మీరట్ నా పొరొడె బతల్ కోరైకె గీర్ అదెస్ కీంతొన్.

యేసు పవిత్ర ఆత్మతున్ బారెతె వెహ్వల్

 15 మీరట్ నాకున్ పెర్మ కీకిట్తె, నావ హుకుమ్ పియ్సి తాకంతిట్. 16 నా బద్ది మీకున్ మదత్ కీసెర్, బస్కెట్ మీ సంగ మన్లె, ఉందితున్ సారి కీమ్ ఇంజెర్ నన బాబొన్ వినంతి కీంతొన్. 17 అద్ మదత్ కియ్పల్ పవిత ఆత్మ ఆంద్. సతెమున్ బారెతె అద్ మీకున్ వెహంత. ఇదెన్ హిందల్, మీకున్ బగవంతన ఆత్మ టావ. అద్ ఆత్మ ఇంకె మీ సంగ మంత అని మర్ల మీ రొపొ మందంత. బతి దునియతుర్ తాన్ సూడ్సెర్ సెలుర్ అని కరి కీసెర్ సెలుర్. అదెన్ సాటి వూర్, అద్ ఆత్మతున్ హెఫుర్.

 18 "మీకున్ పోసటిర్ దాత్ సుటి కియొన్. మిహ్గ వాంతొన్. 19 ఉండె కహి రోజ్క్ నె ఇద్ దునియతుర్ నాకున్ బస్కెనె సూడుర్. బతి మిరట్ నాకున్ సూడంతిట్. బారితెకె నన పిస్త తీరె, మిరట్ గిర్ పిసంతిట్. 20 అద్ నేటి నన బాబొనగ, మిరట్ నహ్గ అని నన మిహ్గ మంతొన్ ఇంజెర్ కరి కీంతిట్. 21 నావంగ్

హుకుమ్క్ వొప్పి, అవెన్ పియ్పి తాక్వల్ నాకున్ లాడ్ కీంతొర్. నాకున్ పెర్మ కియ్సన్ నా బాబొ పెర్మ కీంతొర్. నన గిర్ వోన్ లాడ్ కీసి, నావ ననయ్ వెహ్చి తొహంతొన్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 22 అెస్కె యూదల్ (వేర్ ఇస్కరియోత్ నాట్నొర్ యూదల్ ఆయొర్), "పర్భు! దునియతున్ ఆయ్య సిరిప్ మాకె బారి పావె మాంతొన్ ఇంతి?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతొర్. ²³ తె యేసు, "నాకున్ పెర్మ కియ్పల్ నావ గొస్టి పియ్స్తి తాకంతొర్. ఆతోన్ నా బాబొలాడ్ కీంతార్. వోన వాసి మమొట్ మందంతొమ్. 24 బతి నాకున్ పెర్మ కియొర్ వోర్, నావ గొస్టి పియ్స్ తాకొర్. మీరట్ కేంజ్వలిక్ గొస్టింగ్ నావంగ్ ఆయొంగ్ బతి, నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబొనంగ్ ఆందుంగ్. 25 నన మీ సంగ మనెకెనె, ఇవ్ గొస్టింగ్ మీకున్ వెహొన్. 26 బతి బాబొ నా పారొడె సారి కియ్పల్ పవిత్ర ఆత్మ మీకున్ సమ్మె కరుసంత. అని అద్ నన వెహ్హంగ్ సమ్మెన్ గిర్ మీకున్ హేతు కియుసంత.

 27 "సాంతితున్ మీకున్ సీసి దాంతొన్. నావ సాంతితునె మీకున్ సీసెర్ మంతొన్.* దునియ సీసెర్ మత్త తీర్ నన మీకున్ సీసెర్ సెలొన్. మీవంగ్ దిల్కున్ తకపిక ఆయ సియ్మట్ అని వెరిమట్. 28 'నన సొంజి, మిహ్గ వాంతొన్' ఇంజెర్ వెహ్త గొస్టి కేంజ్రిట్. బాబొ నాకున్ తెర్ డగుర్–పాన్ వాలె ఆత కాడ్కి, మీరట్

वोप्सि, अवेन पिय्सि ताक्वल नाकुन लाड कींतोर. नाकुन पेमी किय्वन ना बाबो पेर्मा कींतोर. नना गिर वोन लाड कीसि, नावा ननय वेह्चि तोहंतोन" इन्जेर वेह्तोर. 22 अस्के यूदल (वेर इस्करियोत नाटुनोर यूदल आयोर), "पर्बु! दुनियतुन आय्वा सिरिप माके बारि पावे मांतोन इंति?" इन्जेर येस्न पूसि कीतोर. 23 ते येसु, "नाकुन पेर्मा किय्वल नावा गोस्टि पिय्सि ताकंतोर. आतोन ना बाबो लाड कींतोर. वोन्गा वासि ममोट मंदंतोम. 24 बति नाकुन पेर्मा कियोर वोर, नावा गोस्टि पिय्सि ताकोर. मिरट केन्ज्वलिक गोस्टिङ नावङ आयोङ बति, नाकुन सारि किय्वल बाबोनङ आंदुङ. ²⁵नना मी सङा मनेकेने, इव गोस्टिङ मीकुन वेह्तोन. ²⁶ बति बाबो ना पोरोडे सारि किय्वल पवित्रा आत्मा मीकृन सम्दो करुसंता. अनि अद नना वेह्तङ सम्दोन गिर मीकुन हेतु कियुसंता.

²⁷ "सांतितुन मीकुन सीसि दांतोन. नावा सांतितुने मीकुन सीसेर मंतोन. इनिया सीसेर मत्ता तीर नना मीकुन सीसेर सेलोन. मीवङ दिलकुन तकपिका आया सिय्मट अनि वेरिमट. ²⁸ 'नना सोन्जि, मिह्गा वांतोन' इन्जेर वेह्ता गोस्टि केन्जितट. बाबो नाकुन तेर डगुर-पान वाले आता काड्कि, मिरट

^{* 14:27} ఇద్ బగవంతన సాంతి ఆంద్. యెహెజ్కెల్ 37:24–28

^{*} **14:27** इद बगवंतना सांति आंद. येहेज्केल 37:24-28

नाकुन लाड कीतेके, बाबोनगा सोन्जेर मंतोर इन्जेर वेले आनंद्ने मंदिट. ²⁹ मिरट बरोसा इर्किट इन्जेर इव जर्ग्वक मुनेन, वेह्चेर मंतोन. ³⁰ इद दुनियतोर अदिकारि सय्तन वासेर मंतोर. अदेन साटि उंडे वेले जेल मी सङा वड्कोन. ना पोरो वोन बतय अदिकार सेले. ³¹ बति नना बाबोन लाड कीसेर मंतोन इन्जेर, इद दुनियतुरकुन करे मानल, बाबोना हुकुमुन पिय्सिने इहिन कीसेर* मंतोन. तेदट! इगेटल दाकट" इन्जेर इत्तोर.

येसुये करल वेलि आंदुर

15 सिस्यिलर येसुन सङा अहन सोन्जेर मनेके, "नना करल आङुर वेलिता आंदुन. ना बाबो अद आङुर वाडितुन माल्कल आंदुर. ² नह्गटल कोड्सि, आङुर्क सादोङ अव कांदन बाबो पासि वाटंतोर. साद्वलिक कांदन उंडे इचुर वेले सादना इन्जेर अवेनङ कोड्डिङ किन्न कींतोर. ³ नना मीकुन वेह्तङ गोस्टिन हिंदल, मीवङ पाप्क इंवलिक कोड्डिङ किन्ने मासि, सुदुड आसि तयर मंतिट. ⁴ नह्गा उंदि आसि मंट. मिह्गा नना मंदंतोन. कांदा आङुर वेलितगा जोडे मासि मंदा बीगर बहंते सादोयो, अहने नहगा

నాకున్ లాడ్ కీతెకె, బాబొనగ సొంజెర్ మంతొర్ ఇంజెర్ వెలె ఆనంద్నె మందిట్. ²⁹ మీరట్ బరొస ఇర్కిట్ ఇంజెర్ ఇవ్ జర్గ్ మమన్, వెబ్బార్ మంతొన్. ³⁰ ఇద్ దునియతొర్ అదికారి సయ్తన్ వాసెర్ మంతొర్. అదెన్ సాటి ఉండె వెలె జేల్ మీ సంగ వడ్కొన్. నా పొరొ హోన్ బతయ్ అదికార్ సెలె. ³¹ బతి నన బాబొన్ లాడ్ కీసెర్ మంతొన్ ఇంజెర్, ఇద్ దునియతుర్కున్ కరె మానల్, బాబొన హుకుమున్ పియ్సినె ఇహిన్ కీసెర్* మంతొన్. తేదట్! ఇగెటల్ దాకట్" ఇంజెర్ ఇతొర్.

యేసుయె కరల్ వేలి ఆందుర్

15 సిస్యలిర్ యేసున్ సంగ అహన్ సొంజెర్ మనెకె, "నన కరల్ ఆంగుర్ వేలిత ఆందున్. నా బాబొ అద్ ఆంగుర్ వాడితున్ మాల్కల్ ఆందుర్. 2 నహ్మటల్ కొడ్పి, ఆంగుర్క్ సాదొంగ్ అవ్ కాందన్ బాబొ పాసి వాటంతొర్. సాద్వలిక్ కాందన్ ఉండె ఇచుర్ వెలె సాదన ఇంజెర్ అవెనంగ్ కొడ్డింగ్ కఱి కీంతొర్. 3 నన మీకున్ వెహ్తంగ్ గొస్టిన్ హిందల్, మీవంగ్ పాప్క్ ఇన్ఫలిక్ కొడ్డింగ్ కఱె మాసి, సుదుడ్ ఆసి తయర్ మంతిట్. 4 నహ్మ ఉంది ఆసి మంట్. మిహ్మ నన మందంతొన్. కాంద ఆంగుర్ వేలితగ జోడె మాసి మంద బీగర్ బహన్తె సాదొయు, అహ్నె నహ్మ ఉంది ఆసి మంద బీగర్ మిరట్ చౌకొట్బంగ్ కామ్క్ కియ పర్వట్.

^{* 14:31} इत्तेके नाकुन दुनियतुरा केय्दे सय्तन जकुरुले, नावा नना हिल्ल कींतोन.

^{* 14:31} ఇత్తెకె నాకున్ దునియతుర కెయ్దె సయ్తన్ జకుప్లై, నావ నన హచ్ది కీంతొన్.

5 "నన ఆంగుర్ వేలిత ఆందున్. మీరట్ నహ్గ కొడ్స్తంగ్ కాందంగ్ ఆందిట్. బోరై నహ్ల మందంతొరొ అని వోన్గ నన మందంతొనా, వోర్ ఉండె వెలె చొకొట్సంగ్ కామ్క్ కీంతొర్. నాకున్ టూటె మాసి మీరట్ బతయ్ కియ పర్విట్. 6 బోర్తె నహ్హ మనొరొ, వోర్ పాసి వాడ్త కాంద వత్తపినయ్ వత్తంతొర్. ఆతంగ్ వత్తంగ్ కాందన్ మాయ్నలిర్ మీరి కీసి తడ్మితగ వాటంతెర్ అని అవ్ పేంతంగ్. 7 నహ్హ మీరట్ అని మ్రిప్గా నావంగ్ గొస్టింగ్ మత్తెకె, మీకున్ ఇస్టమ్ వాతతున్ కోరట్. అద్ మీకున్ పుటంత. 8 మిరట్ చొకొట్నంగ్ కామ్క్ కియ్పడున్ హిందల్, నా బాబొన్ మయ్మ వాంత. ఇవ్ సూడ్పి, మీరట్ నా సిస్యలిర్ ఇంజెర్ దుస్సుర్ కరి కీంతెర్. 9 బాబొ నాకున్ బహన్ లాడ్ కీతొరొ, అప్నా నన మీకున్ లాడ్ కీతొన్. నావ లాడ్డగ నిల్పి మంట్. 10 నన బహన్తె బాబొనంగ్ హుకుమ్క్ పియ్స్లు తాక్సెర్ బాబొన లాడ్డగ నిర్పి మత్యానా, అహ్నె మీరట్ గిర్ నావంగ్ హుకుమ్క్ పియ్పి తాకకిట్తె, నావ లాడ్గగ నిల్పి మందంతిట్. 11 నావ ఆనంద్ మీ రొప్పా మందన అని అద్ ఆనంద్ బర్పుర్ ఆయన ఇంజెరెస్, ఇవ్ గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్చెర్ మంతొన్.

 12 "నన మీకున్ లాడ్డె సూడ్త తీరె, మిరట్ గిర్ వొరొన్ వొరొర్ పెర్మతె సూడన. ఇదె నావ హుకుమ్ ఆంద్. 13 సోప్తలిర్ సాటి తన్వ పరస్ సియ్పడున్ తెర్ అదిక్ పెర్మ కియ్పల్ బోరె సెలొర్. 14 నన उंदि आसि मंदा बीगर मिरट चोकोट्नङ काम्क किया पर्विट.

5"नना आङुर वेलिता आंदुन. मिरट नह्गा कोड्स्तङ कांदङ आंदिट. बोर्ते नहगा मंदंतोरो अनि वोन्गा नना मंदंतोनो, वोर उंडे वेले चोकोट्नङ काम्क कींतोर. नाकुन टूटे मासि मिरट बतय किया पर्विट. 6 बोर्ते नहगा मनोरो, वोर पासि वाड्ता कांदा वत्तपिनय वत्तंतोर. आतङ वत्तङ कांदन माय्नलिर मीरि कीसि तड्मितगा वाटंतेर अनि अव वेंतङ. ⁷नहगा मिरट अनि मिहगा नावङ गोस्टिङ मत्तेके, मीकुन इस्टम वाततुन कोरट. अद मीकुन पुटंता. ⁸मिरट चोकोट्नङ काम्क किय्वडुन हिंदल, ना बाबोन मय्मा वांता. इव सूड्सि, मिरट ना सिस्यलिर इन्जेर दुसुर करि कींतेर. ⁹बाबो नाकुन बहन लाड कीतोरो, अहने नना मीकुन लाड कीतोन. नावा लाड्दगा निल्सि मंट. ¹⁰नना बहंते बाबोनङ हुकुम्क पिय्सि, ताक्सेर बाबोना लाड्दगा निल्सि मत्तोनो, अह्ने मिरट गिर नावङ हुकुम्क पिय्सि ताकिकट्ते, नावा लाड्दगा निल्सि मंदंतिट. 11 नावा आनंद मी रोपो मंदना अनि अद आनंद बर्पुर आयना इन्जेरेन, इव गोस्टिङ मीकुन वेह्चेर मंतोन.

¹²"नना मीकुन लाड्दे सूड्ता तीरे, मिरट गिर वोरोन वोरोर पेर्मते सूडना. इदे नावा हुकुम आंद. ¹³सोप्तलिर साटि तंवा परन सिय्वडुन तेर अदिक पेर्मा किय्वल बोरे सेलोर. 14नना मीकुन हुकुम सीता तीर ताक्तेके, मिरट नावुर सोप्तलिर आसि मंदंतिट. 15नना इङेडल मीकुन दासिर इन्जि केय्वक्ने, सोप्तलिर इन्जेर केयंतोन. बारितेके माल्कनङ पिलन्क दासिरकुन टावा मनो. बित नना ना बाबोनल केन्ज्तङ सम्दो गोस्टिङ मीकुन वेह्तोन. 16 नाकुन मिरट आच्मिक बित, ननय मीकुन आद्यि, नेमि कीतोन. बस्केट निच्चि मंवल पंडि सीनल मिरट चोकोट्नङ काम्क कियना इंवले नावा इचा. अहन कीतेके, ना पोरोडे बाबोन बतल तल्क्तेके गिर, अद मीकुन पुटंता. 17 मिरट वोरोन वोरोर पेर्मा कियना इन्जेरेन इद हुकुम मीकुन सीतोन.

दुनियतुर मीकुन मेचुर

18"दुनियतुर मीकुन मेच्वेके, मीकुन तेर मुने नाकुन मेच्मिक इन्जेर हेतु इरट. 19 मिरट दुनियतुर दात मन्मड इत्तेके, वूर मीकुन पसंद कींदिर. बित मिरट दुनियतुर आय्विट. बारितेके मीकुन दुनियतुर्गटल आच्तोन. अदेन साटिने इद दुनियतुर मीकुन पसंद कियुर. 20 'दासि तंवोर माल्कन तेर डगुर आयोर' इन्जि, इदेन मुने वेहता गोस्टितुन हेतु इरट. लोकुर नाकुने दुक्सा बोगि कियुस्ता काड्कि, मीकुन गिर दुक्सा बोगि कियुसंतेर. वूर नावा गोस्टि पिय्स ताकंतेर. 21 नाकुन रोहतोर गोस्टि पिय्स ताकंतेर.

మీకున్ హుకుమ్ సీత తీర్ తాక్తెకె, మీరట్ నావుర్ సోప్తలిర్ ఆసి మందంతిట్. 15 నన ఇంగెడల్ మీకున్ దాసిర్ ఇంజి కేయ్పక్ నె, సోప్తలిర్ ఇంజెర్ కేయంతొన్. బారితెకె మాల్కనంగ్ పిలన్క్ దాసిర్కున్ టావ మనొ. బతి నన నా బాబొనల్ కేంజ్తంగ్ సమ్మె గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్తాన్. 16 నాకున్ మీరట్ ఆచ్మకి బతి, ననయ్ మీకున్ ఆచ్చి, నేమి కీతొన్. బస్కెట్ నిచ్చి మన్పల్ పండి సీనల్ మీరట్ మౌకొట్నంగ్ కామ్క్ కియన ఇన్పలె నావ ఇచ. అహన్ కీతెకె, నా పొరొడె బాబొన్ బతల్ తల్క్ తెకె గిర్, అద్ మీకున్ పుటంత. 17 మీరట్ వొరాన్ వొరార్ పెర్మ కియన ఇంజెరెన్ ఇద్ హుకుమ్ మీకున్ సీతాన్.

దునియతుర్ మీకున్ మెచుర్

 18 "దునియతుర్ మీకున్ మెచ్వెకె, మీకున్ తెర్ మునె నాకున్ మెచ్మకి ఇంజెర్ హేతు ఇరట్. 19 మీరట్ దునియతుర్ దాత్ మన్మడ్ ఇత్తెకె, వూర్ మీకున్ పసంద్ కీందిర్. బతి మీరట్ దునియతుర్ ఆయ్పెట్. బారితెకె మీకున్ దునియతుర్ ఆయ్పెట్. బారితెకె మీకున్ దునియతుర్గటల్ ఆచ్తొన్. అదెన్ సాటినె ఇద్ దునియతుర్ మీకున్ పసంద్ కియుర్. 20 'దాసి తన్పొర్ మాల్కన్ తెర్ డగుర్ ఆయొర్' ఇంజి, ఇదెన్ మునె వెహ్హ గొస్టితున్ హేతు ఇరట్. లోకుర్ నాకునె దుక్స బోగి కియుస్తు కాడ్కి, మీకున్ గిర్ దుక్స బోగి కియుసంతెర్. వూర్ నావ గొస్టి పియ్సి తాక్తెకె, మీవ గిర్ గొస్టి పియ్సు తాక్తెకె, మీవ గిర్ గొస్టి పియ్సు

తాకంతెర్. 21 నాకున్ రొహ్తూర్ బాబొన్ వూర్ వొడ్కి కియ్వ కాడ్కి, నా హిందల్ ఇవ్ సమ్మె మీకున్ కీంతెర్.

 22 " 6 న 6 బోద వెహ్లె వాయ్స్ ఇత్తెకె, వూర్ పొరొ పాప్న కసుర్ మన్వెకె సొందు. బతి నన వాత కాడ్కి, ఇంకె వూర్కున్ తమ్ప పాప్న కసుడల్ తపుసియ్లె మోక సెలె. 23 నాకున్ మెచొర్ వోర్, నా బాబొన్ గిర్ మెచొర్. 24 బోరె కియుర్ అవ్ చమత్కార్క్ నన కియ్వక్ ఇత్తెకె, వూర్త పాప్స కసుర్ మన్వెకె సొందు. బతి నన కీతంగ్ చమత్ కార్క్ వూర్ సూడ్తెర్. తెర్ బతి నాకున్ అని నా బాబొన్ మెచ్చెర్ సెలుర్. 25 బతయ్ కారన్ సెల్వెకె గిర్ నాకున్ మెచ్చెర్ సెలుర్' ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంత్న వచన్ బర్పుర్ ఆయన్ సాటినె ఇహిన్ జర్త. 26 బాబొనగటల్ మీకున్ మదత్ కియ్లె పవిత్ర ఆత్మతున్ రొహంతొన్. అద్ వాత పెజె నా బారెత సత్ప గవ మీకున్ వెహంత. 27 మిరట్ గిర్ నా బారెతె గవ వెహంతిట్. బారితెకె, మొదొడల్ నా సంగ మత్తుర్ ఆందిట్.

16 "మీరట్ బరొసతల్ బహ్కె 16 మాయ్పక్సె మందన ఇంజెరెస్ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్హాస్. 2 వూర్ మీకుస్ సమాజ్మల్ * అలది వాటంతెర్. మీకుస్ జక్వల్ హర్ వొరొర్ తన బగవంతన సేవ కీసెర్ మంతొన్ ఇన్ఫల్ వకత్ వాసెర్ మంత. 3 బాబొస్ అని నాకుస్ వూర్ కరి కియ్ప కాడ్కి, ఇహిస్ కీంతెర్. 4 ఇహిస్ జర్గ్సెకె, ఇవెస్ బారెతె మునెనె మీకుస్

बाबोन वूर वोड्कि किय्वा काड्कि, ना हिंदल इव सम्दो मीकुन कींतेर.

22 "नना बोदा वेह्ले वाय्वक इत्तेके, वूर पोरो पाप्ना कसुर मंवेके सोंदु. बित नना वाता काड्कि, इंके वूरकुन तम्वा पाप्ना कसुडल तपुसिय्ले मोका सेले. ²³नाकुन मेचोर वोर, ना बाबोन गिर मेचोर. 24 बोरे कियुर अव चमत्कार्क नना किय्वक इत्तेके, वूर्गा पाप्ना कसुर मंवेके सोंदु. बति नना कीतङ चमत्कार्क वूर सूड्तेर. तेर बति नाकुन अनि ना बाबोन मेच्चेर सेलुर. ²⁵ 'बतय कारन सेल्वेके गिर नाकुन मेच्चेर सेलुर' इन्जेर दर्मा-ग्रंत्ना वचन बर्पुर आयन साटिने इहिन जर्ग्ता. ²⁶ बाबोनगटल मीकुन मदत किय्ले पवित्रा आत्मतुन रोहंतोन. अद वाता पेजे ना बारेता सत्ना गवा मीकुन वेहंता. ²⁷ मिरट गिर ना बारेते गवा वेहंतिट. बारितेके, मोदोडल ना सङा मत्तुर आंदिट.

16 "मिरट बरोसतल बहके माय्वक्ने मेदना इन्जेरेन इव गोस्टिङ वेहतोन. ² वूर मीकुन समाज्नल* अलदि वाटंतेर. मीकुन जक्वल हर वोरोर तना बगवंतना सेवा कीसेर मंतोन इंवल वकत वासेर मंता. ³ बाबोन अनि नाकुन वूर किर किय्वा काड्कि, इहिन कींतेर. ⁴ इहिन जर्में के,

^{* 16:2} సమాజ్నల్: గ్రీకు బాసతగ సునగొక్నల్ ఇంజెర్ మందంత.

^{* 16:2} समाजनल: ग्रीकु बासतगा सुनगोकनल इन्जेर मंदंता.

इवेन बारेते मुनेने मीकुन वेह्तोन इन्जेर हेतु कीकिट, इन्जि वेह्चेर मंतोन.

पवित्रा आत्मतङ काम्क

"इचोङ रोज्क नना मी सङ्ने मत्ता काड़िक, मोदोल इव गोस्टिन बारेते वेहमिक. 5 बित इंके नना नाकुन रोहवल बाबोनगा सोन्जेर मंतोन. तेर बति. मिह्गटल वोरोर गिर 'निमे बगा दांति?' इन्जेर पृसि कीसेर सेल्विट. 6 इव गोस्टिङ नना मीकृन वेहता काड्कि, मीवङ दिल्क पूरो द्क्सते निन्चि मंतङ. ⁷नना सोत्तेकेन, मीकुन पाय्दा आंता. नना सोंदा बीगर, मी सङा मन्जि मदत किय्वल पवित्रा आत्मा मिह्गा वायो. नना सोत्तेकेन अद आत्मतुन मिह्गा रोहंतोन. इद सतेम आंद. 8 अद पवित्रा आत्मा वासि, पापुन बारेते, नियतुन बारेते अनि तस्वतुन बारेते दुनियत्रकुन तोहंता. 9ना पोरो बरोसा इर्वा काड्कि, वूर पाप कीतेर इन्जेर पवित्रा आत्मा तोहंता. 10 नना बाबोनगा दांतोन* अनि इङेडल नाकुन मिरट सूड्वा काड्कि, नना नियत्नोना इन्जेर अद पवित्रा आत्मा तोहंता. 11 इद द्नियतोर अदिकारि सय्तंद्न तस्वा जर्गा. अदेन साटि, बगवंतल गिर इद వెహ్తాన్ ఇంజెర్ హేతు కీకిట్, ఇంజి వెహ్సెర్ మంతొన్.

పవిత్ర ఆత్మతంగ్ కామ్క్

"ఇచొంగ్ రోజ్క్ నన మీ సంగనె మత్త కాడ్కి, మొదొల్ ఇవ్ గొస్టిన్ బారెతె వెహ్మకి. 5 బతి ఇంకె నన నాకున్ రొహ్వల్ బాబొనగ సొంజెర్ మంతొన్. తెర్ బతి, మిహటల్ వౌరొర్ గిర్ 'నిమె బగ దాంతి?' ఇంజెర్ పూసి కీసెర్ సెల్విట్. 6 ఇవ్ గొస్టింగ్ నన మీకున్ వెహ్త కాడ్కి, మీవంగ్ దిల్క్ పూరొ దుక్పతె నించి మంతంగ్. 7 నన సొత్తెకెన్, మీకున్ పాయ్త ఆంత. నన సొంద బీగర్. మీ సంగ మంజి మదత్ కియ్వల్ పవిత్ర ఆత్మ మిహ్హ వాయొ. నన సొత్తెకెన్ అద్ ఆత్మతున్ మిహ రొహంతొన్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. 8 అద్ పవిత్ర ఆత్మ వాసి, పాపున్ బారెతె, నియతున్ బారెతె అని తస్సతున్ బారెతె దునియతుర్కున్ తొహంత. 9 నా పొరొ బరొస ఇర్వ కాడ్కి, వూర్ పాప్ కీతెర్ ఇంజెర్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. 10 నన బాబొనగ దాంతొన్* అని ఇంగెడల్ నాకున్ మీరట్ సూడ్వ కాడ్కి, నన నియత్నొన ఇంజెర్ అద్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. 11 ఇద్ దునియతొర్ అదికారి సయ్తన్దున్ తస్వ జర్త. అదెన్ సాటి, బగవంతల్ గిర్ ఇద్ దునియతుర్కున్ తస్వ కీంతొర్ ఇంజెర్

^{* 16:10} बाबो बगवंतनगा सोन्जि तिना बग्ला उच्चि राज ताकुसंतोर. (हेब्रि 8:1) इहिन बगवंतन सङा उच्चि मंवल तरिका वोर नियत्नोर (1वा योहन 2:1-2) इन्जेर तोहंता.

^{*} 16:10 బాబొ బగవంతనగ సొంజి తిన బగ్గ ఉచ్చి రాజ్ తాకుసంతొర్. (హెబ్రి 8:1) ఇహిస్ బగవంతన్ సంగ ఉచ్చి మన్వల్ తరిక వోర్ నియత్నొర్ (13 యోహన్ 2:1-2) ఇంజెర్ తొహంత.

పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. 12 నన మీకున్ వెహ్వలిక్ ఉండె వెలె గొస్టింగ్ మంతంగ్ బతి, మీరట్ అవెన్ సోసి కియ పర్విట్. 13 అద్ పవిత్ర ఆత్మ వాసి, సతెమున్ బారెతె వెహంత. అద్ మీకున్ బర్పుర్ సత్వెకె తాకుసంత. అద్ తన్న తనయ్ బతయ్ వెహొ. తన కేంజ్తంగ్ అవెనె వెహంత. బవిసత్నె జర్గ్ వలికున్ బారెతె గిర్ వెహంత. 14 అద్ ఆత్మ నన వెహ్తంగ్ గొస్టింగ్ యేచ్చి మీకున్ వెహ్త కాడ్కి, నాకున్ మాన్ పుటంత. 15 బాబొనగ మన్వలిక్ సమ్మె గిర్ నావంగ్ ఆంతంగ్. అదెన్ సాటి, పవిత్ర ఆత్మ నన వెహ్తనల్ యేచ్చి వెహంత ఇత్తాన్.

దుక్ప సొంజి ఆనంద్ వాయ్పల్

 16 "కహీ రోజ్కీ ఆత పెజె నాకున్ మీరట్ సూడ్విట్. బతి ఉండె కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్హార్. 17 ఇద్ గొస్టి కేంచి కహితుర్ సిస్యలిర్, "'కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ మీరట్ సూడ్విట్. బతి ఉండె కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ మీరట్ సూడ్విట్. బతి ఉండె కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్. నన బాబొనగ దాంతొన్' ఇంజెర్ మా సంగ బతతున్ సాటి వెహ్చెర్ మంతొర్?" ఇంజెర్ తమ్మ తమ వడ్క్ తెర్. 18 "'కహి రోజ్క్ ఆత పెజె' ఇంజెర్ బతతున్ బారెతె వెహ్చెర్ మంతొర్? వోర్ వెహ్వల్ గొస్టి మాకున్ అర్డమ్ ఆసెర్ సెల్ సెల్ నాలడెర్ ఇత్తెర్.

दुनियतुरकुन तस्वा कींतोर इन्जेर पवित्रा आत्मा तोहंता. 12 नना मीकुन वेहवलिक उंडे वेले गोस्टिङ मंतङ बित, मिरट अवेन सोसि किया पर्विट. 13 अद पवित्रा आत्मा वासि, सतेमुन बारेते वेहंता. अद मीकुन बर्पुर सत्नेके ताकुसंता. अद तंवा तनय बतय वेहो. तना केन्ज्तङ अवेने वेहंता. बिवसत्ने जर्ग्वलिकुन बारेते गिर वेहंता. 14 अद आत्मा नना वेह्तङ गोस्टिङ येच्चि मीकुन वेह्ता काङ्कि, नाकुन मान पुटंता. 15 बाबोनगा मंवलिक सम्दो गिर नावङ आंतङ. अदेन साटि, पवित्रा आत्मा नना वेह्तनल येच्चि वेहंता इत्तोन.

दुक्सा सोन्जि आनंद वाय्वल

16"किह रोज्क आता पेजे नाकुन मिरट सूड्विट. बित उंडे किह रोज्क आता पेजे नाकुन सूडंतिट" इन्जेर सिस्यिलरकुन वेहतोर. 17 इद गोस्टि केन्चि किहतुर सिस्यिलर, "किह रोज्क आता पेजे नाकुन मिरट सूड्विट. बित उंडे किह रोज्क आता पेजे नाकुन मूडंतिट. नना बाबोनगा दांतोन' इन्जेर मा सङा बततुन साटि वेह्चेर मंतोर?" इन्जेर तम्वा तमा वड्केर. 18"'किह रोज्क आता पेजे' इन्जेर बततुन बारेते वेह्चेर मंतोर? वोर वेह्वल गोस्टि माकुन अर्तम आसेर सेले" इन्जेर इत्तेर.

19 तनकुन पूसि किय्ले आय्वल गोस्टित्न येस् करि कीसि, "'कहि रोज्क आता पेजे नाकुन मिरट सूड्विट. बति उंडे कहि रोज्क आता पेजे नाकुन सूडंतिट' इन्जेर वेह्ता गोस्टितुन बारेते मीवा मिरट बतङ वड्क्सेर मंतिट?" इन्जेर उल्टा वूरकुन पूसि कीतोर. ²⁰ अनि, "मिरट दुक्सते आडंतिट बति, दुनिया आनंद येतंता. मिरट आडंतिट बति, मी दुक्सा मारिसि आनंद आयर. इद सतेम आंद. ²¹ वेय्लो येर पूर्वल गट्का वाता काङ्कि, वातङ नोपिना दुक्सतुन बोगे मांता. बस्केते मोड्डे सेलेके मोड्डन जल्मा सींतयो, अस्के दुनियते उंदि जीवतुन जल्मा सीतोन इंवल आनंद्ने, तना बोगे माता दुक्सतुन मर्न्गाता. 22 अहने मिरट इंके दुक्सा येच्चेर मंतिट. बित मीकुन उंदुंदि जोका सूडंतोन. अस्के मीवङ दिल्क्ने मंवल आनंदुन बोरे तेंड्सि वाटा परुर. 23 अद येलते मिरट नाकुन बतय पूसि किया लागो" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

अस्के येसु, "मिरट ना पोरोडे बाबोन बतल तल्केके गिर, अद मीकुन पुटंता. इद सतेम आंद. ²⁴ इंके वेरि मिरट ना पोरोडे बतय कोर्मिक. मी आनंद बर्पुर आयन साटि, तल्क्सेरेन मंट. मीकुन तप्वक सिय्वल जर्गता. ²⁵ इव गोस्टिङ मी सङा नमुनना रूप्ने वेह्तोन. बित उंडे बस्केने नमुनना रूप्ने वेहोन. बाबोन बारेते, मत्ता तीर नना

 19 తనకున్ పూసి కియ్లె ఆయ్చల్ గొస్టితున్ యేసు కరి కీసి, "కహి రోజ్ $_{l_{r}}$ ఆత పెజె నాకున్ మిరట్ సూడ్విట్. బతి ఉండె కహి రోజ్స్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్' ఇంజెర్ వెహ్త గొస్టితున్ బారెతె మీవ మీరట్ బతంగ్ వడ్క్ సెర్ మంతిట్?" ఇంజెర్ ఉల్ట వూర్కున్ పూసి కీతొర్. 20 అని, "మీరట్ దుక్సతె బతి, దునియ ఆనంద్ యేతంత. మిరట్ ఆడంతిట్ బత్తి, మీ దుక్స మారిసి ఆనంద్ ఆయర్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. 21 వెయ్లై యేర్ పూర్వల్ గట్క వాత కాడ్కి, వాతంగ్ నొపిన దుక్పతున్ బోగె మాంత. బస్కెతె మొడ్డె సెలెకె మొడ్డన్ జల్మ సీంతయొ, అస్కె దునియతె ఉంది జీవతున్ జల్మ సీతోన్ ఇన్వల్ ఆనంద్నె, తన బోగె మాత దుక్పతున్ మర్ప్గొంత. 22 అప్పై మీరట్ ఇంకె దుక్ప యేచ్చెర్ మంతిట్. బతి మీకున్ ఉందుంది జోక సూడంతొన్. అస్కె మీవంగ్ దిల్క్ నె మన్వల్ ఆనందున్ బోరె తెండ్పి వాట పరుర్. 23 అద్ యేలతె మిరట్ నాకున్ బతయ్ పూసి కియ లాగొ" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్మార్.

అస్కె యేసు, "మీరట్ నా పొరొడె బాబొన్ బతల్ తల్క్ తెకె గిర్, అద్ మీకున్ పుటంత. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. 24 ఇంకె వేరి మీరట్ నా పొరొడె బతయ్ కోర్మకి. మీ ఆనంద్ బర్పుర్ ఆయన్ సాటి, తల్క్ సెరెన్ మంట్. మీకున్ తప్పక్ సియ్పల్ జర్గంత. 25 ఇవ్ గొస్టింగ్ మీ సంగ నమునన రూప్పె వెహ్తొన్. బతి ఉండె బస్కెనె నమునన రూప్పె వెహ్తొన్. బాబొన్ బారెతె, మత్త తీర్ నన మీకున్ అర్తమ్

ఆనల్ వెహ్వల్ వకత్ వాసెర్ మంత. $^{26-28}$ నన బాబొనగటల్ ఇద్ దునియతె వాతొన్. ఇంకె దునియతున్ సుటి కీసి బాబొనగ సొంజెర్ మంతొన్. మీరట్ నాకున్ పెర్మ కీసి, నన బగవంతనల్ వాతొన్ ఇంజెర్ బరొస ఇర్త కాడ్కి, బాబొయె మీకున్ లాడ్ కీసెర్ మంతొర్. అద్ వకత్నె నన బాబొన్ మీ సాటి కోర్పల్ జురత్ సెలె. బతి మీరట్ నా పొరొడె బాబొన్ కోరంతిట్. వోర్ మీకున్ సీంతొర్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తొర్.

 29 అస్కె సిస్యలిర్, "ఇచుల! ఇంకె నిమె నమునన రూప్పె ఆయ్వ కుల కుల వెహ్చెర్ మంతి. 30 బోరె వొరొర్ సవల్క్ పూసి కియ్యల్ జురత్ సెలె. ఇంకె నీకున్ సమ్మి టావ ఇంజెర్ మాకున్ అర్తమ్ ఆత. ఇదెన్ హిందల్ నిమె బగవంతనల్ వాతి ఇన్వడున్ బరొస కీంతొమ్" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. 31 తె యేసు, "ఇంకె నహ్గ కరల్ బరొస కీసెర్ మంతిట్ కి? 32 సూడట్! నాకున్ వొరొనె సుటి కీసి, మిరట్ బెందుర్ హకె పరర్ ఆయ్వల్ వకత్ వాసెర్ మంత. అద్ ఇంకె వాసిన్ మంత తెర్ బతి, నన వొరొన ఆయొస్. బాబొ నా సంగ మంతొర్. 33 నా హిందల్, మీకున్ సాంతి వాయన ఇంజెర్ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్చెర్ మంతొన్. దునియతగ మీకున్ దుక్పంగ్ అని తక్లిబ్క్ వాంతంగ్. బతి అవ్ సమ్దిన్ నన మెయ్పి మంతొన్. అదెన్ సాటి మీరట్ గటి-దీర్యతె మంట్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్రార్.

मीकुन अर्तम आनल वेह्वल वकत वासेर मंता. ^{26–28}नना बाबोनगटल इद दुनियते वातोन. इंके दुनियतुन सुटि कीसि बाबोनगा सोन्जेर मंतोन. मिरट नाकुन पेर्मा कीसि, नना बगवंतनल वातोन इन्जेर बरोसा इर्ता काङ्कि, बाबोये मीकुन लाड कीसेर मंतोर. अद वकत्ने नना बाबोन मी साटि कोर्वल जुरत सेले. बित मिरट ना पोरोडे बाबोन कोरंतिट. वोर मीकुन सींतोर" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

29 अस्के सिस्यलिर, "इचुला! इंके निमे नमुनना रूप्ने आय्वा कुला कुला वेहचेर मंति. ³⁰ बोरे वोरोर सवल्क पूसि किय्वल जुरत सेले. इंके नीकुन सम्दि टावा इन्जेर माकुन अर्तम आता. इदेन हिंदल निमे बगवंतनल वाति इंवडुन बरोसा कींतोम" इन्जेर वेह्तेर. ³¹ ते येसु, "इंके नहगा करल बरोसा कीसेर मंतिट कि? 32 सूडट! नाक्न वोरोने सुटि कीसि, मिरट बेंदुर हके परर आय्वल वकत वासेर मंता. अद इंके वासिन मंता तेर बति, नना वोरोना आयोन. बाबो ना सङा मंतोर. ³³ना हिंदल, मीकुन सांति वायना इन्जेर इव गोस्टिङ वेह्चेर मंतोन. दुनियतगा मीकुन दुक्सङ अनि तक्लिब्क वांतङ, बति अव सम्दिन नना मेरिस मंतोन. अदेन साटि मिरट गटि-दीर्यते मंट" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर.

येसु पार्तना किय्वल

, येसु इव गोस्टिङ वेह्चि, पोरो 17 हाबडेके सूड्सेर इहिन पार्तना कीतोर: "बाबा! निमे दुनियतुर सम्दिर माय्नलिर पोरो नाकुन अदिकार सीति. इदेन हिंदल, निमे नाकुन सीतुरकुन बस्केट पिस्वल जीवा सिया परंतोन. वोरोनिय सते बगवंतल आय्वल नीकुन अनि निमे रोहित वोर येसु किरिसतुन करि किय्वलिर्कुने बस्केट पिस्वल जीवा पुटंता. बोमित पोरो नाकुन सीता सम्दो कामुन बर्पुर कीसि, नीकुन मय्मा तत्तोन. अद वकत इंके वासिन मंता. नाकुन नीवा मय्मा वायुसा. इद तीर्दे नीकुन नना मय्मा वायुसंतोन. 5ये बाबा! इद किल गडे माय्वक मुने नना निहगा मनेके, बातल मय्मा मत्तयो, आतले मय्मा इंके नाक्न वाया सीम.

येसु तंवुर सिस्यलिर साटि पार्तना किय्वल

6"इद दुनियतल नाकुन सीति वूर नीकुन किर कीनल कीतोन. वूर लोकुर नीवुर आंदिर, बित निमे वूरकुन नह्गा हिन्ल कीति. वूर नीवा वचन पिय्सि ताक्तेर. 7-8 निमे नाकुन सीतङ गोस्टिन वूरकुन वेहतोन. अदेन वूर वोप्सि, निमेय नाकुन सारि कीति इन्जेर बरोसा इर्तेर. नना करलेने निह्गटल वातोन इन्जेर वूरकुन करे माता. ते नना वडुक्ले

యేసు పార్తన కియ్పల్

 $17^{\,}$ యేసు ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్చి, పొరొ హాబడెకె సూడ్సెర్ ఇహిన్ పార్తన కీతొర్: "బాబ! నిమె దునియతుర్ సమ్దిర్ మాయ్పలిర్ పొరొ నాకున్ అదికార్ సీతి. ఇదెన్ హిందల్, నిమె నాకున్ సీతుర్కున్ బెస్కెట్ పిస్పల్ జీవ సియ పరంతోన్. వొరొనియ్ సతె బగవంతల్ ఆయ్యల్ నీకున్ అని నిమె రొహ్హి వోర్ యేసు కిరిస్తున్ కరి కియ్పలిర్కునె బస్కెట్ పిస్పల్ జీవ పుటంత. బొమిత్ పొరొ నాకున్ సీత సమ్దె కామున్ బర్పుర్ కీసి, నీకున్ మయ్మ తత్తొన్. అద్ వకత్ ఇంకె వాసిన్ మంత. నాకున్ నీవ మయ్మ వాయుస. ఇద్ తీర్తె నీకున్ నన మయ్మ వాయుసంతొన్. 5 యే బాబ! ఇద్ కలి గడె మాయ్పక్ మునె నన నిహ్ల మనెకె, బాతల్ మయ్మ మత్తయొ, ఆతలె మయ్మ ఇంకె నాకున్ వాయ సీమ్.

యేసు తన్వుర్ సిస్యలిర్ సాటి పార్తన కియ్పల్

6 "ఇద్ దునియతల్ నాకున్ సీతి వూర్ నీకున్ కరి కీనల్ కీతొన్. వూర్ లోకుర్ నీవుర్ ఆందిర్, బతి నిమె వూర్కున్ నహ్గ హబ్లి కీతి. వూర్ నీవ వచన్ పియ్సి తాక్తెర్. ^{7–8} నిమె నాకున్ సీతంగ్ గొస్టిన్ వూర్కున్ వెహ్తాన్. అదెన్ వూర్ వొప్పి, నిమెయ్ నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ బరొస ఇర్తెర్. నన కరలెనె నిహ్గటల్ వాతాన్ ఇంజెర్ వూర్కున్ కరె మాత. తె నన

వడ్క్ లె గొస్టింగ్ అని మయ్మతంగ్ కామ్క్ కియ్లె సక్తి సమ్దె నిమెయ్ సీతి ఇంజెర్, ఇంకె వూర్కున్ కరె మాత. 9 వూర్ సాటినె పార్తన కీసెర్ మంతొన్. బతి దునియతుర్ సాటి పార్తన కీసెర్ పెలొన్. నిమె నాకున్ సీతి వూర్, నీవుర్ ఆత కాడ్కి, వూర్ సాటినె పార్గన కీసెర్ మంతొన్. 10 నహ్ల మన్వలిర్ సమ్దిర్ నీవురె ఆందిర్ అని వూర్కున్ నిమెయ్ నాకున్ సీతి. వూర్ నా పొరొ ఇర్త బరొసతున్ హిందల్ నాకున్ మాన్ పుట్త. 11 నన ఉండె మునె దునియతగ మనొన్. బతి వీర్ దునియతగన్ మంతెర్. నన నిహ్త వాసెర్ మంతొన్. పవిత్ర వాలె బాబొ బగవంత! మరట్ ఇంకె ఉంది ఆసి మత్తపె, వీర్ గిర్ ఉంది ఆసి మనల్, నిమె నాకున్ సీత నీవ పొరొల్ల సక్తితె వీర్కున్ కాబాడ. 12 నన ఇగె మనెకె, నాకున్ సీతి వూర్కున్ నీ పొరొల్త సక్తితె కాబాడ్తొన్. దర్శ-గ్రంత్న వచన్ పూరె మానల్ నాసెడమ్ ఆయ్యల్ బోర్తె మత్తొరొ, వోరె నాసెడమ్ ఆతొర్. 13 ఇంకె నన నిహ్హ వాసెర్ మంతొన్. నావ ఆనంద్ వూర్గ బర్సుర్ ఆయన ఇంజెరెస్, నన ఇద్ దునియతగ మనెకెన్, ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్చెర్ మంతొన్. 14 నీవ వచన్ వూర్కున్ వెహ్తాన్. నన ఇద్ దునియతొన ఆయొన్. అప్పై వూర్ గిర్ ఇద్ దునియతుర్ ఆయ్య కాడ్కి, ఇద్ దునియతుర్ వూర్కున్ మెచుర్. 15 ఇద్ దునియతల్ వీర్కున్ వోమ్ ఇంజెర్ నీకున్ పార్తన కీసెర్ సెలొన్. బతి సయ్తన్ ఇన్వల్ కరెబనగటల్ వీర్కున్ కాబాడ ఇంజెర్ పార్తన కీసెర్ మంతోన్. 16 నన దునియతొన బహనై ఆయొనొ, అప్పై వూర్ గిరె ఇద్ దునియతుర్

गोस्टिङ अनि मय्मतङ काम्क किय्ले सक्ति सम्दो निमेय सीति इन्जेर, इंके वूरक्न करे माता. 9वूर साटिने पार्तना कीसेर मंतोन. बति दुनियतुर साटि पार्तना कीसेर सेलोन. निमे नाकुन सीति वूर, नीवुर आता काड़िक, वूर साटिने पार्तना कीसेर मंतोन. ¹⁰ नहगा मंवलिर सम्दिर नीवुरे आंदिर अनि वूरकुन निमेय नाकुन सीति. वूर ना पोरो इर्ता बरोसतुन हिंदल नाकुन मान पुट्ता. 11 नना उंडे मुने दुनियतगा मनोन. बति वीर दुनियतगन मंतेर. नना निह्गा वासेर मंतोन. पवित्रा वाले बाबो बगवंता! मरट इंके उंदि आसि मत्तपे, वीर गिर उंदि आसि मनल, निमे नाकुन सीता नीवा पोरोल्ता सक्तिते वीरकुन काबाडा. 12 नना इगे मनेके, नाकुन सीति वूरकुन नी पोरोल्ता सक्तिते काबाड्तोन. दर्मा-ग्रंत्ना वचन पूरे मानल नासेडम आय्वल बोर्ते मत्तोरो, वोरे नासेडम आतोर. 13 इंके नना निहगा वासेर मंतोन. नावा आनंद वूर्गा बर्पुर आयना इन्जेरेन, नना इद द्नियतगा मनेकेन, इव गोस्टिङ वेह्चेर मंतोन. ¹⁴नीवा वचन वूरकुन वेह्तोन. नना इद दुनियतोना आयोन. अहने वूर गिर इद दुनियतुर आय्वा काड्कि, इद दुनियतुर वूरकुन मेचुर. 15 इद दुनियतल वीरकुन वोम इन्जेर नीकुन पार्तना कीसेर सेलोन. बति सय्तन इंवल करेबनगटल वीरकुन काबाडा इन्जेर पार्तना कीसेर मंतोन.

¹⁶नना दुनियतोना बहंते आयोनो, अह्ने वूर गिरे इद दुनियतुर आयुर. ¹⁷नीवय गोस्टि सतेम आंद. अद सत्ने नीवा सेवा किय्ले, वूरकुन अलग कीम. ¹⁸निमे नाकुन बद तीर्दे दुनियतगा रोह्तियो, अदे तीर्दे नना वूरकुन दुनियतगा रोह्तोन. ¹⁹नावा नना अर्पना आय्वडुन हिंदल, वूर करल पवित्रा आसि, नीवा सेवा कियना इंवले नावा इचा.

येसु सम्दिर बक्तलिर साटि पार्तना किय्वल

20 "नना सिरिप वीर सिस्यलिर साटिने आयो बित, वीरा गोस्टि केन्चि बोर-बोर्ते ना पोरो बरोसा इरंतेरो, वूर सिन्दर साटि पार्तना कीसेर मंतोन. 21 ये बाबा! नना निह्गा, निमे नहगा बहन उंदि आसि मंतटो, अहने बरोसा किय्वलिर वूर सिन्दर गिर उंदि आसि मंदना इन्जेर पार्तना कीसेर मंतोन. निमे नाकुन रोहित इन्जेर दुनियतुर किर कियना इत्तेक, वूरकुन महगा मीरि कीम. 22-23 निमे नहगा मंति. नना निहगा मंतोन. नाकुन सीति अद मय्मतुन वूरकुन सीतोन. मरट इंके उंदि आसि मत्तपे, वूर गिर उंदि आसि मंदना. अस्केन निमे नाकुन सारि कीति इन्जेर अनि नाकुन लाड कीतपे, वूरकुन कीसेर मंति इन्जेर दुनियतुर किर कीरेर.

²⁴ "बाबा! निमे नाकुन सीति वूर, ना बरोबर मन्जेर, नाक सीता मय्मतुन वूर सूडना इन्जेर कोर्सेर मंतोन. बारितेके, कलि गडे माय्वक ఆయుర్. 17 నీవయ్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్. అద్ సత్నె నీవ సేవ కియ్లె, వూర్కున్ అలగ్ కీమ్. 18 నిమె నాకున్ బద్ తీర్దె దునియతగ రొహ్తియొ, అదె తీర్దె నన వూర్కున్ దునియతగ రొహ్తాన్. 19 నావ నన అర్పన ఆయ్పడున్ హిందల్, వూర్ కరల్ పవిత్ర ఆస్కి నీవ సేవ కియన ఇన్ఫలె నావ ఇచ.

యేసు సమ్దిర్ బక్తలిర్ సాటి పార్తన కియ్పల్

 20 "నన సిరిప్ వీర్ సిస్యలిర్ సాటినె ఆయొ బతి, వీర గొస్టి కేంచి బోర్-బోర్తె నా పొరొ బరొస ఇరంతెరొ, వూర్ సమ్తిర్ సాటి పార్గన కీసెర్ మంతొన్. ²¹ యే బాబ! నన నిహ్హ, నిమె నహ్హ బహన్ ఉంది ఆసి మంతటొ, అహ్నె బరొస కియ్వలిర్ వూర్ సమీర్ గిర్ ఉంది ఆసి మందన ఇంజెర్ పార్తన కీసెర్ మంతొన్. నిమె నాకున్ రొహ్మి ఇంజెర్ దునియతుర్ కరి కియన ఇత్తెకె, వూర్కున్ మహ్గ మీరి కీమ్. $^{22-23}$ నిమె నహ్గ మంతి. నన నిహ్గ మంతొన్. నాకున్ సీతి అద్ మయ్మతున్ వూర్కున్ సీతౌన్. మరట్ ఇంకె ఉంది ఆసి మత్తపె, వూర్ గిర్ ఉంది ఆసి మందన. అస్కెన్ నిమె నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ అని నాకున్ లాడ్ కీతపె, వూర్కున్ కీసెర్ మంతి ఇంజెర్ దునియతుర్ కరి కీంతెర్.

 24 "బాబ! నిమె నాకున్ సీతి వూర్, నా బరొబర్ మంజెర్, నాక్ సీత మయ్మతున్ వూర్ సూడన ఇంజెర్ కోర్సెర్ మంతొన్. బారితెకె, కలి గడె మాయ్సక్ మునెతలె నాకున్ లాడ్ కీతి. 25 నియత్పొర్ బాబ! దునియతుర్ నీకున్ కరి కీసెర్ సెలుర్ బతి, నన కరి కీతొన్. నిమెయ్ నాకున్ రొహ్తి ఇంజెర్, వీర్ సిస్యలిర్ కరి కీతెర్. 26 నిమె బోని ఇన్వల్ వూర్కున్ తొహ్చారెన్ మంతొన్ అని ఉండె వెలె తొహంతొన్. నాకున్ నిమె లాడ్ కీతి. అహ్నె వూర్ గిర్ నాకున్ పెర్మ కీయన అని వూరంగ్ దిల్క్ నగ నన కుద్ మందన ఇన్వలె నావ ఇచ్" ఇంజెర్ యేసు పార్తన కీతొర్.

యేసున్ పియ్స్ట్ర్ వోయ్స్టర్

(మత్తయి 26:47–56; మార్క్ 14:43–50; లూక 22:47–53)

 $18^{
m dix}$ మేస్తన కీత పెజె, తన్పుర్ సిస్యలిర్ సంగ కెద్రొను లవ్ధిత లొదితున్ వీడ్పి సొత్తార్. అగ ఉంది వాడి మత్త. అద్ వాడిత్ రొప్పా తన అని వోనుర్ సిస్యలిర్ నేంగ్గెర్. 2 యేసు తన్సుర్ సిస్యలిర్ సంగ వెలెన్ జోకంగ్ అగ సొంజి మత్తార్. అదెన్ సాటి, యేసున్ దుసుర కెయ్తె హవ్లి కీసి, దోక సియ్యల్ యూదన్ గిర్, అద్ ವಾಡಿ ಟಾವ ಮತ್ತ. 3 డగు \S కటొడలిర్ అని పరిసయుల్క్ కహితుర్కున్ ఆచ్చి, యూదన్ సంగ సారి కీతెర్. వూర్ బూర్ బూర్ ఇత్తెకె, యూదల్, కహితుర్ సిపాయిర్ అని మందిర్గగ కేష్కలిర్. వూర్ డివ్టింగ్, కందిల్క్ అని ఆయ్తర్క్ పియ్ప వాతెర్. 4 తనకున్ మునె బతల్ జర్ష్ వల్ మంత ఇన్వల్ యేసు కరి కీత కాడ్కి, వూర సొంజి, "బోన్ సాటి మహ్క్ సెర్

मुनेतले नाकुन लाड कीति. ²⁵ नियत्नोर बाबा! दुनियतुर नीकुन किर कीसेर सेलुर बित, नना किर कीतोन. निमेय नाकुन रोहित इन्जेर, वीर सिस्यिलर किर कीतेर. ²⁶ निमे बोनि इंवल वूरकुन तोहचेरेन मंतोन अनि उंडे वेले तोहंतोन. नाकुन निमे लाड कीति. अहने वूर गिर नाकुन पेमी कियना अनि वूरङ दिल्क्नगा नना कुद मंदना इंवले नावा इचा" इन्जेर येसु पार्तना कीतोर.

येसुन पिय्सि वोय्वल

(मत्तयि 26:47-56; मार्क 14:43-50; लूका 22:47-53)

18 येसु पार्तना कीता पेजे, तंवुर सिस्यलिर सङा केद्रोनु लव्डिता लोदितुन वीड्सि सोत्तोर. अगा उंदि वाडि मत्ता. अद वाडित रोपो तना अनि वोनुर सिस्यलिर नेङ्तेर. ²येसु तंवुर सिस्यलिर सङा वेलेन जोकङ अगा सोन्जि मत्तोर. अदेन साटि, येसुन दुसुरा केय्दे हव्लि कीसि, दोका सिय्वल यूदन गिर, अद वाडि टावा मत्ता. ³डगुक कटोडलिर अनि परिसयुल्क कहितुरकुन आञ्चि, यूदन सङा सारि कीतेर. वूर बूर बूर इत्तेके, यूदल, कहितुर सिपायिर अनि मंदिरतगा केप्वलिर. वूर डिव्टिङ, कंदिल्क अनि आय्तर्क पिय्स वातेर. ⁴तनकुन मुने बतल जर्ग्वल मंता

इंवल येसु करि कीता काड्कि, वूर्गा सोन्जि, "बोन साटि महक्सेर मंतिट?" इन्जेर पूसि कीतोर. 5-6 अस्के वूर, "नजरेत्नोर येस्न साटि" इन्जेर वेह्तेर. ते येसु, "ननय वोना आंदुन" इन्जेर वेहतोर. अद गोस्टि केन्चि, दोका सिय्वल यूदन बरोबर वूर पेजे जर्ग्स बूड अर्तेर. ⁷ उंदुंदि जोका येसु, "बोन साटि महक्सेर मंतिट?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर, "नजरेत्नोर येसुन साटि" इन्जेर वेह्तेर. 8 ते येसु, "ननय वोना आंदुन इन्जि, इदेन मुनेने वेहतोन. मिरट ना साटिने महक्सेर मत्ता काड्कि, मेय्तुरकुन सोंदा सीम्ट" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ⁹ बारितेके, 'निमे नाकुन सीतुर्गटल वोरोन गिर टूटि किय्मिक' इन्जेर तना वेह्चि मत्ता अद वचन पूरि किय्ले, येसु इहिन वेह्तोर. ¹⁰ सीमोन-पेतुरतगा उंदि लाम रूसि मत्ता. अदेने पेसीर कटोडनोर मल्क् इंवल सेव्कना, तिना केवितुन तिवुस्तोर. 11 अस्के येसु, "नीवा रूसितुन टोप्रतगा इरा. बाबो नाकुन बोगे माम इन्जेर सीता गंडमुन बोगे माय्वक मन्कय?" इन्जेर पेतुरतुन इत्तोर. 12 अस्के वूर सिपायिर अनि वूरोर अदिकारि, यूदुल्क्ना मंदिरतगा केप्वलिर येसुन पिय्सि, अंनल इंवल पेर्सीर कटोडनगा मोदोल वोतेर. 13 वोर अंनल अद गट्कते पेसीर कटोडा-पान किय्वल कयपनोर कास मामल आंदुर. ¹⁴'मा जातितुर नासेडम आय्वक्ने, वोरोर मायनल पर्जत साटि परन

మంతిట్?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. $^{5-6}$ అస్కై వూర్, "నజరేత్నొర్ యేసున్ సాటి" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. తె యేసు, "ననయ్ వోన ఆందున్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. అద్ గొస్టి కేంచి, దోక సియ్పల్ యూదన్ బరొబర్ వూర్ పెజె జర్గ్ బూడ్ అర్తెర్. 7 ఉందుంది జోక యేసు, "బోన్ సాటి మహ్క్ సెర్ మంతిట్?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె వూర్, "నజరేత్నార్ యేసున్ సాటి" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. 8 తె యేసు, "ననయ్ వోన ఆందున్ ఇంజి, ఇదెన్ మునెనె వెహ్తూన్. మిరట్ నా సాటినె మహ్క్ సెర్ మత్త కాడ్కి, మెయ్తుర్కున్ సొంద సీమ్ట్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తూర్. 9 బారితెకె, 'నిమె నాకున్ సీతుర్గటల్ వొరొన్ గిర్ టూటి కియ్మకి ఇంజెర్ తన వెహ్చి మత్త అద్ వచన్ పూరి కియ్లే, యేసు ఇహిస్ వెహ్మార్. 10 సీమొస్ $^{-1}$ పతుర్గగ ఉంది లామ్ రూసి మత్త. అదెనె పెర్స్టోర్ కటొడనొర్ మల్కు ఇన్వల్ సేవ్కన, తిన కెవితున్ తివుస్తార్. 11 అస్కె యేసు, "నీవ రూసితున్ టోప్రతగ ఇర. బాబొ నాకున్ బోగె మామ్ ఇంజెర్ సీత గండమున్ బోగె మాయ్పక్ మన్కయ్?" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ ఇత్తొర్. 12 అస్కె వూర్ సిపాయిర్ అని వూరొర్ అదికారి, యూదుల్క్ న మందిర్తగ కేప్పలిర్ యేసున్ పియ్స్క అన్నల్ ఇన్వల్ పెర్సొర్ కటొడనగ మొదొల్ వోతేర్. 13 వోర్ అన్నల్ అద్ గట్కతె పెర్స్టార్ కటొడ–పాన్ కియ్వల్ కయపనార్ కాస్ మామల్ ఆందుర్. 14 'మా జాతితుర్ నాసెడమ్ ఆయ్యక్ నె, వొరొర్ మాయ్నల్ పర్లత్ సాటి పరన్ సియ్యల్ చొకాట్న గొస్టి ఆంద్'[#] ఇంజెర్ యూదుల్కున్ సూచన కీతొర్ వోర్ కయపల్ వేరె ఆందుర్.

యేసు టావ సెలొర్ ఇంజెర్ పేతురు లబడ్ వెహ్యాల్

(మత్తయి 26:69-70; మార్క్ 14:66-68; లూక 22:55-57)

 15 అహన్ యేసున్ పియ్స్ సొనెకె, సీమొన్–పేతురు అని ఉండె వొరొర్ సిస్యల్ వూర్ పెజెయ్ సొతెర్. వోర్ సిస్యల్ పెర్స్టార్ కటొడన్ టావ మత్త కాడ్కి, యేసున్ బరొబర్ పెర్సౌర్ కటొడన రోత ఆద్రతున్ రొపా సొత్తార్. 16 బతి పేతురు పెర్బార్ కటొడన రోత పాటక్సగ బబ్రి నిల్పి మత్తార్. అదెన్ సాటి, వోర్ సిస్బల్ పెజె మల్పి వాసి, పాటక్ కేష్వల్ పేడిన్ సంగ వడ్క్ సి, పేతుర్తున్ రాపా వోతార్. 17 అద్ పాటక్నగ కేప్పల్ పేడి, "వోనుర్ సిస్యలిర్గటల్ వొరాని ఆంది సెలెయ్?" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ పూసి కీత. తె పేతురు, "నన ఆయొన్" ఇంజెర్ వెహొర్. 18 అద్ గట్కతె పీని మత్త కాడ్కి, సేవ్కలిర్ అని మందిర్తగ కేప్పలిర్ తడ్మి మాసి, పీని ఆర్చెర్ మత్తెర్. తె పేతురు గిర్ సొంజి, వూర్ బరొబర్ పీని ఆర్చెర్ మత్సొర్.

सिय्वल चोकोट्ना गोस्टि आंद्'[#] इन्जेर यूदुलकुन सूचना कीतोर वोर कयपल वेरे आंदुर.

येसु टावा सेलोर इन्जेर पेतुरु लबड वेह्वल

(मत्तयि 26:69-70; मार्क 14:66-68; लूका 22:55-57)

¹⁵ अहन येस्न पिय्सि सोनेके, सीमोन-पेत्रु अनि उंडे वोरोर सिस्यल वर पेजेय सोत्तेर. वोर सिस्यल पेर्सीर कटोडन टावा मत्ता काड्कि, येसुन बरोबर पेर्सोर कटोडना रोता आव्रतुन रोपो सोत्तोर. 16 बित पेतुरु पेर्सीर कटोडना रोता पाटक्नगा बहिर निल्सि मत्तोर. अदेन साटि, वोर सिस्यल पेजे मल्सि वासि, पाटक केप्वल पेडिन सङा वड्किस, पेत्रत्न रोपो वोतोर. ¹⁷अद पाटक्नगा केप्वल पेडि, "वोन्र सिस्यलिर्गटल वोरोनि आंदि सेलेय?" इन्जेर पेतुरतुन पूसि कीता. ते पेतुरु, "नना आयोन" इन्जेर वेह्तोर. 18 अद गटुकते पीनि मत्ता काड्कि, सेव्कलिर अनि मंदिरतगा केप्वलिर तड़िम मासि, पीनि आर्सेर मत्तेर. ते पेतुरु गिर सोन्जि, वर बरोबर पीनि आर्सेर मत्तोर.

[#] **18:14** योहन 11:49-50

पेर्सोर कटोडल येसुन सवल्क पूसि किय्वल

(मत्तयि 26:59-66; मार्क 14:55-64; लूका 22:66-71)

¹⁹ अदे येलते पेसीर कटोडल अंनल, वोनुर सिस्यलिर बारेते अनि वोना बोदतुन बारेते येसुन पूसि कीतोर. 20 ते येसु, "यूदुल्क मीरे माय्वलिक सुनगोक्नगा अनि मंदिर्तगा मंवलिर सम्दिर मुने कुला कुला बोदा कीतोन. मिक्डिते बतय बोदा किय्मिक. ²¹ इद सवल नाकुन बारि पूसि कींति? नना बतल बोदा कीतोन इंवल केन्जतुर वूरकुन पूसि कीम. इचुला! नना वेहता वीरकुन टावये" इन्जेर जवब सीतोर. ²²येसु अहन जवब सीतोर अस्के, मंदिरतुन केप्वलिर्गटल करुम निल्सि मंवल वोरोर, "वोरोर पेर्सोर कटोडन अहन जवब सींति कि?" इन्जेर कोर्वितगा पातोर. ²³ अस्के येसु, "नना बतय तप वड्क्तेके वेहा. बरोबरे वड्क्सि मत्तेके बारि नाकुन पाति?" इन्जेर मंदिरतगा केप्वन पुसि कीतोर. 24 अस्के अंनल, दोहतङ नोडेङ रेह्वक्ने, इंके मंवल पेसीर कटोडल कयपनगा येसुन रोह्तोर.

పెర్సొర్ కటొడల్ యేసున్ సవల్క్ పూసి కియ్వల్

(మత్తయి 26:59-66; మార్క్ 14:55-64; లూక 22:66-71)

¹⁹ అదె యేలతె పెర్సొర్ కటొడల్ అన్నల్, వోనుర్ సిస్యలిర్ బారెతె అని వోన బోదతున్ ಬಾರತ ಯೆಸುನ್ పూసి కీతొర్. 20 తె యేసు, "యూదుల్క్ మీరె మాయ్చలిక్ సునగోక్సగ అని మందిర్తగ మన్వలిర్ సమ్గిర్ మునె కుల కుల బోద కీతొన్. మక్తితె బతయ్ బోద కియ్మకి. 21 ఇద్ సవల్ నాకున్ బారి పూసి కీంతి? నన బతల్ బోద కీతొన్ ఇన్ఫల్ కేంజ్తుర్ వూర్కున్ పూసి కీమ్. ఇచుల! నన వెహ్త వీర్కున్ టావయె" ఇంజెర్ జవబ్ సీతార్. 22 యేసు అహన్ జవబ్ సీతార్ అెస్కు, మందిర్తున్ కేష్వలిర్గటల్ కరుమ్ నిల్సి మన్వల్ వొరార్, "వారార్ పెర్సార్ కటొడన్ అహన్ జవబ్ సీంతి కి?" ఇంజెర్ కొర్పితగ పాతొర్. 23 అెస్కె యేసు, "నన బతయ్ తప్ వడ్క్-తెకె వెహ. బరొబరె వడ్క్ సి మత్తెకె బారి నాకున్ పాతి?" ఇంజెర్ మందిర్తగ కేప్పన్ పూసి కీతార్. 24 అస్కె అన్నల్, దొహ్హంగ్ నోడెంగ్ రెహ్యక్నె, ఇంకె మన్వల్ పెర్సౌర్ కటొడల్ కయపనగ యేసున్ రొహ్తార్.

పేతురు లబడ్ వెహ్త బరొబర్ గొగ్డి కూస్పల్

(మత్తయి 26:71-75; మార్క్ 14:69-72; లూక 22:58-62)

 25 సీమొన్–పేతురు తడ్మితగ పీని ఆర్సెర్ మనెకె, వూర్ సూడ్సి, "కరలెన్ వోనుర్ సిస్యలిర్గటల్ వొరొని ఆంది సెలెయ్?" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. తె పేతురు, "నన ఆయొన్. వోర్ నాకున్ టావ సెలె" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్హార్. 26 బతి పేతురు బోనతె కెవితున్ కొయ్మెరొ, వోన చుటమ్మొర్ వొరొర్ పెర్సొర్ కటొడనగ సేవ కీసెర్ మత్తార్. వోర్ సేవ్కల్, "యేసున్ సంగ వాడితగ మనెకె, నన నీకున్ సూడ్మకి కి బతల్?" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ ఇత్తార్. 27 అస్కె పేతురు, "నాకున్ టావ సెలె" ఇంజెర్ ఉండె ఉంది జోక వెహ్హొర్. అస్కెనె గొగ్డి కూస్తు.

గవర్నర్ పిలాతున్ మునె యేసు నిల్పల్

(మత్తయి 27:1-2,11-31; మార్క్ 15:1-20; లూక 23:1-25)

 28 అస్కె ఉజ్డె మాత పెజె, కయపనగటల్ యేసున్ వూర్ రోమ గవర్నర్త మహల్తగ పోతెర్. తమొ అస్ట్ బస్ట్ ఆయ్పక్ సెప్టు సడ్డ జేవున్ కియన ఇంజెర్, అద్ మహల్తున్ రొపా వూర్ నేంగ్మకి. 29 తె పిలాతుయ్ బహ్రీ వాసి, "వేర్ మాయ్నన్ పొరొ బద్ కసుర్ వాట్సెర్ మంతిట్?" ఇంజెర్ పూసి

पेतुरु लबड वेह्ता बरोबर गोग्डि कूस्वल

(मत्तयि 26:71-75; मार्क 14:69-72; लूका 22:58-62)

²⁵ सीमोन-पेतुरु तड्मितगा पीनि आर्सेर मनेके, वूर सूड्सि, "करलेन वोनुर सिस्यिलर्गटल वोरोनि आंदि सेलेय?" इन्जेर इत्तेर. ते पेतुरु, "नना आयोन. वोर नाकुन टावा सेले" इन्जेर वूरकुन वेहतोर. ²⁶ बित पेतुरु बोनते केवितुन कोय्तोरो, वोना चुटम्नोर वोरोर पेर्सोर कटोडनगा सेवा कीसेर मत्तोर. वोर सेव्कल, "येसुन सङा वाडितगा मनेके, नना नीकुन सूड्मिक कि बतल?" इन्जेर पेतुरतुन इत्तोर. ²⁷ अस्के पेतुरु, "नाकुन टावा सेले" इन्जेर उंडे उंदि जोका वेहतोर. अस्केने गोग्डि कुस्ता.

गवर्नर पिलातुन मुने येसु निल्वल

(मत्तयि 27:1-2,11-31; मार्क 15:1-20; लूका 23:1-25)

²⁸ अस्के उज्डे माता पेजे, कयपनगटल येसुन वूर रोमा गवर्नर्ता महलतगा वोतेर. तमो अस्ट बस्ट आय्वक्ने पस्का सड्दा जेवुन कियना इन्जेर, अद महलतुन रोपो वूर नेङ्मिक. ²⁹ ते पिलातुय बिहर वासि, "वेर माय्नन पोरो बद कसुर वाट्सेर मंतिट?" इन्जेर पूसि कीतोर. ³⁰ अस्के वूर, "वेर तप किय्वक इत्तेके, निह्गा बारि पिय्सि वांदुम?" इन्जेर वेह्तेर. ³¹⁻³²ते पिलातु, "मिरटे वोन वोसि, मीवा दर्मता कानुन पिय्सि तस्वा कीम्ट" इन्जेर इत्तोर. अद केन्चि यूदुल्क, "मी मोडि दुस्रोन मरंता सिक्सा वाट्वल अदिकार माकुन सेले" इन्जेर वेह्तेर. अदेन हिंदल, येसु बातल मरन आय्वल मंतोर इंवल गोस्टि पूरे माता.

33 अस्के पिलातु महलतगा रोपो सोन्जि, येसुन केयुसि, "निमे यूदुल्क्नोर राजनि आंदि कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. ³⁴ ते येसु, "निमेय कुद इहिन इंति कि? सेलेके, दुसुर बोरे ना बारेते नीकुन वेह्तेर?" इन्जेर उल्टा पूसि कीतोर. ³⁵ अदेन साटि पिलातु, "नना यूदुल्क्ना जातितोना आंदुन कि बतल? नी लोकुर अनि डगुक कटोडलिरे, नीकुन नहगा सारि कीतेर. निमे बतल कीति?" इन्जेर पूसि कीतोर. ³⁶ अस्के येसु, "नावा राज इद दुनियतुन बारेता आयो. उंदि मोका नावा राज दुनियतुन बारेता आय्मड इत्तेके, यूद्ल्क नाकुन पिय्सि वोय्वक्ने, नावुर सेव्कलिर लंडेय कींदिर. बति नावा राज इगेटा आयो" इन्जेर वेह्तोर. 37 अद केन्चि पिलात्, "ते निमे राजनि आंदि कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते येसु, "निमेय नाकुन 'राजनि आंदि' इन्जेर इत्ति. ननते सतुन बारेते गवा वेह्ले जल्मा येत्तोन. इद कारंतुन हिंदले दुनियते वातोन.

కీతార్. 30 అస్కె వూర్, "వేర్ తప్ కియ్వక్ ఇత్తెకె, నిహ్గ బారి పియ్సి వాందుమ్?" ఇంజెర్ వెహ్తార్. $^{31-32}$ తె పిలాతు, "మిరటె వోన్ వోసి, మీవ దర్మత కానున్ పియ్సి తస్వ కీమ్ట్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. అద్ కేంచి యూదుల్క్, "మీ మోడి దుస్టాన్ మరన్ల సిక్స వాట్వల్ అదికార్ మాకున్ సెలె" ఇంజెర్ వెహ్తార్. అదెన్ హిందల్, యేసు బాతల్ మరన్ ఆయ్వల్ మంతొర్ ఇన్వల్ గొస్టి పూరె మాత.

 33 అస్కె పిలాతు మహల్తగ రొపొ సొంజి, యేసున్ కేయుసి, యూదుల్క్ నొర్ రాజని ఆంది "నిమెయ్ కుద్ ఇహిన్ ఇంతి కి?ె సెలెకె, దుస్టుర్ బోరె నా బారెతె నీకున్ వెహ్తెర్?" ఇంజెర్ ఉల్ల పూసి కీతొర్. 35 అదెన్ సాటి పిలాతు, "నన యూదుల్క్ న జాతితొన ఆందున్ కి బతల్? నీ లోకుర్ అని డగుక్ కటొడలిరె, నీకున్ నహ సారి కీతెర్. నిమె బతల్ కీతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 36 అెస్కె యేసు, "నావ రాజ్ ఇద్ దునియతున్ బారెత ఆయొ. ఉంది మోక నావ రాజ్ దునియతున్ బారెత ఆయ్మడ్ ఇత్తెకె, యూదుల్క్ నాకున్ పియ్స్ట్రి వోయ్పక్షన్, నావుర్ సేవ్కలిర్ లడెయ్ కిందిర్. బతి నావ రాజ్ ఇగెట ఆయొ" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 37 అద్ కేంచి పిలాతు, "తె నిమె రాజని ఆంది కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె యేసు, "నిమెయ్ నాకున్ 'రాజని ఆంది' ఇంజెర్ ఇత్తి. ననతె సతున్ బారెతె గవ వెహ్లె జల్మ యేత్తొన్. ఇద్ కారన్మన్ హిందలె దునియతె

వాతొన్. సతున్ పెర్మ కియ్పలిర్ నా ho_{h} కేంజంతెర్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. ho_{h} పిలాతు, "సతెమ్ ఇత్తెకె బతల్?" ఇంజెర్ చేడి కీసెర్, పూసి కీతొర్.

అని బట్గా మన్ఫలిర్ యూదుల్స్ నగ సొంజి, "వోన్గ నాకున్ బదె గల్తి దిసెర్ సెలె. 39 బతి మీవ పస్క సడ్ జర్గ్ నెకె, నన జేల్దగ అర్సి మన్ఫలిర్గటల్ వొరొన్ సుటి కియ్పల్ రివజ్ తాక్సెర్ మంత. తె వేర్ యూదుల్స్ నొర్ రాజన్ సుటి కియ్పల్ మీకున్ ఇస్టమె కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 40 అస్కె వూర్ జోర్తె, "వోన్ వటిన్, బతి బరబన్ సుటి కీమ్" ఇంజెర్ కిలితెర్. వోర్ బరబల్ లూటి కీసి జేల్దగ అర్సి మత్తొర్ ఆందుర్.

యేసున్ మరన్త సిక్స వాట్పల్

 19^{4} అస్కె పిలాతు యేసుస్ చాటల్క్ నె పాయుస్తార్. 2 సిపాయిర్ చహ్కొన కాందతున్ కిరిటున్ దాత్ గీడి కీసి, యేసున తలదగ కెరుస్తెర్. రాజల్ పోండ్వల్ సాయ్ రంగ్న పాంగుడ్ వోన్ పోండుస్తెర్. 3 అహన్ పోండుస్త పెజె వోన్ కరుమ్ వాసి, "యూదుల్కొనౌర్ రాజ! నీకున్ జెయ్ జెయ్ కార్" ఇంజెర్ తాప్రంగ్ పాతెర్.

 4 పీలాతు ఉందుంది జోక బట్గా పెసిసి, "వేన్ మీ మునె తరంతొన్. బతి కేంజట్! వేన్ సిక్స వాట్నల్, నాకున్ బదె గల్తి దిసెర్ సెలె" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 5 యేసున్, చహ్క్ న కిరిట్ అని అద్ రగల్ రంగ్న పాంగుడ్ పోండుసి, బట్గా తత్తెర్. అస్కె పిలాతు,

सतुन पेर्मा किय्वलिर ना गोस्टि केन्जंतेर" इन्जेर वेह्तोर. ³⁸ ते पिलातु, "सतेम इत्तेके बतल?" इन्जेर चेडि कीसेर, पूसि कीतोर.

अनि बहिर मंवलिर यूदुल्क्नगा सोन्जि, "वोन्गा नाकुन बदे गल्ति दिसेर सेले. ³⁹ बित मीवा पस्का सड जर्ग्नेके, नना जेल्दगा अर्सि मंवलिर्गटल वोरोन सुटि किय्वल रिवज ताक्सेर मंता. ते वेर यूदुल्क्नोर राजन सुटि किय्वल मीकुन इस्टमें कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. ⁴⁰ अस्के वूर जोर्ते, "वोन विटन, बित बरबन सुटि कीम" इन्जेर किलितेर. वोर बरबल लूटि कीसि जेल्दगा अर्सि मत्तोर आंदुर.

येसुन मरंता सिक्सा वाट्वल

19 अस्के पिलातु येसुन चाटल्क्ने पायुस्तोर. ²सिपायिर चह्क्ना कांदतुन किरिटुन दात गीडि कीसि, येसुना तलदगा केरुस्तेर. राजल पोंड्वल साय रङ्ना पाङुड वोन पोंडुस्तर. ³ अहन पोंडुस्ता पेजे वोन करुम वासि, "यूदुल्क्नोर राजा! नीकुन जेय जेय कार" इन्जेर ताप्डङ पातेर.

⁴पिलातु उंदुंदि जोका बहिर पेसिसि, "वेन मी मुने तरंतोन. बित केन्जट! वेन सिक्सा वाटनल, नाकुन बदे गल्ति दिसेर सेले" इन्जेर वेह्तोर. ⁵येसुन, चह्क्ना किरिट अनि अद रगल रङ्ना पाङुड पोंडुसि, बहिर तत्तेर. अस्के पिलातु, "इचुला! वेर माय्नन सूडट!" इन्जेर इत्तोर. 6 येसुन सूड्सि, वूर डगुक कटोडलिर अनि मंदिरतगा केप्वलिर, "वोन मोद्नगा मोलने पासि जकना! वोन जकना!" इन्जेर किलितेर. ते पिलातु, "वेन्गा नाकुन बदे गल्ति दिसेर सेले. अदेन साटि मिरटे वेन मोद्नगा मोलने पासि जकट" इन्जेर वेह्तोर. 7 अद केन्चि, वूर यूदुल्क, "माकुन उंदि कानुन मंता. बगवंतनोर मिरना आंदुन इन्जेर वेर इत्ता काड्कि, मावा कानुंतुन पिय्सि वेर तप्वक साया लागर" इन्जेर वेह्तेर. 8 अद केन्चि, पिलातु बेय वेरितोर.

⁹ अनि येसुन महलतुन रोपो वोसि पिलातु, "निमे बगटल वाति?" इन्जेर पूसि कीतोर. बति येसु जवब सिय्मिक. ¹⁰ ते पिलातु, "निमे ना सङा बारि वड्क्वि? नीकुन सुटि कियुस्ले अनि मोद्नगा मोलने पासि जकुस्ले गिर नाकुन अदिकार मंता" इन्जेर येसुन वेह्तोर. ¹¹ अस्के येसु, "पोरो मंवल बगवंतल सीसि मत्तेके तपा, ना पोरो बदे अदिकार नीकुन सेले. अदेन साटि, नाकुन निह्गा हिल्ल कियुस्तोर वोन, बेय पाप लागंता" इन्जेर वेह्तोर.

12 अस्केडल पिलातु, येसुन सुटि कियुसना इन्जेर कोसिद कीतोर. बित यूदुल्क, "तना राजना इन्जेर वेह्वल हर मायनल, महा राजन बय्मन आतप आंता. उंदि मोका वेन सुटि कीकिते, निमे महा राजनोर दोस्तिन "ఇచుల! వేర్ మాయ్నస్ సూడట్!" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 6 యేసున్ సూడ్సి, వూర్ డగుక్ కటొడరిర్ అని మందిర్తగ కేప్పరిర్, "వోన్ మొద్దగ మోలనె పాసి జకన! వోన్ జకన!" ఇంజెర్ కిలితెర్. తె పిలాతు, "వేన్గ నాకున్ బదె గర్తి దిసెర్ సెలె. అదెన్ సాటి మీరటె వేన్ మొద్దగ మోలనె పాసి జకట్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 7 అద్ కేంచి, వూర్ యూదుల్క్, "మాకున్ ఉంది కానున్ మంత. బగవంతనొర్ మరిన ఆందున్ ఇంజెర్ వేర్ ఇత్త కాడ్కి, మావ కానున్తున్ పియ్స్ వేర్ తప్పక్ సాయ లాగర్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 8 అద్ కేంచి, పిలాతు బెయ్ వెరితొర్.

 9 అని యేసున్ మహల్తున్ రొపా వోసి పిలాతు, "నిమె బగటల్ వాతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. బతి యేసు జవబ్ సియ్మకి. 10 తె పిలాతు, "నిమె నా సంగ బారి వడ్క్ వి? నీకున్ సుటి కియ్ముస్ల అని మొద్దగ మోలనె పాసి జకుస్లై గీర్ నాకున్ అదికార్ మంత" ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్తూర్. 11 అస్కె యేసు, "పారొ మన్వల్ బగవంతల్ సీసి మత్తెకె తప, నా పొరొ బదె అదికార్ నీకున్ సెలె. అదెన్ సాటి, నాకున్ నిహ్మ హబ్లి కియుస్తూర్ వోన్, బెయ్ పాప్ లాగంత" ఇంజెర్ వెహ్తూర్.

12 అస్కెడల్ పిలాతు, యేసున్ సుటి కియుసన ఇంజెర్ కోసిద్ కీతొర్. బతి యూదుల్క్, "తన రాజన ఇంజెర్ వెహ్వల్ హర్ మాయ్నల్, మహ రాజన్ బయ్మన్ ఆతప్ ఆంత. ఉంది మోక వేన్ సుటి కీకితె, నిమె మహ రాజనొర్ దోస్తని ಆಯ್ಸ್" ಇಂಔರ್ కಿರಿತರ್. 13 ಪ ಪಿಲಾತು ఇవ్ గొసింగ్ కేంచి, యేసున్ బట్టా తత్సార్. తస్వ కీనెకె ఉద్పల్ చవ్తొరత్ పారొడ కుర్పితగ ఉద్తొర్. యూదుల్క్ న* బాసతె అద్ జాగతున్, 'గబ్బతా' ఇంతెర్. 14 అద్ పస్క సడ్డ తయరి కియ్వల్ దివౌస్ ఆంద్. అద్ వకత్నె బార్ దుపరి ఆసెర్ మత్త. తె పిలాతు, "ఇచుల! మీ రాజల్" ఇంజెర్ యూదుల్కున్ వెహ్తూర్. 15 అెస్కు వూర్, "వోన్ జకనయే! వోన్ జకనయే! వోన్ మొద్దగ మోలనె పాసి జకన" ఇంజెర్ కిలితెర్. తె పిలాతు, "మీ రాజన్ మొద్దగ మోలనె పాసి బారి జకనయే ఇంతిట్?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె డగుక్ కటొడలిర్, "మహ రాజల్ తప, మాకున్ దుస్టార్ బోరె రాజల్ సెలొర్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 16 అస్కె పిలాతు, మొద్దగ మోలనె పాసి జక్లె, వోన్ సిపాయిర కెయ్డె హవ్లి కీతార్. తె వూర్ యేసున్ వోతెర్.

యేసున్ మొద్దగ మోలనె పాసి జక్వల్

(మత్తయి 27:32-44; మార్క్ 15:21-32; లూక 23:26-43)

 17 యేసు తన్న మొద్ కాంచికున్ తల-టోక్రె ఇన్వల్ జాగతగ సొత్తార్. యూదుల్క్ న బాసతె ఇదెన్, 'గొల్గొత' ఇంతెర్. 18 అగ నడ్డమ్న మొద్దగ యేసున్ మోలనె పాసి టాంగి కీతెర్. యేసున్

आय्वि" इन्जेर किलितेर. 13 ते पिलात् इव गोस्टिङ केन्चि, येसुन बहिर तत्तोर. तस्वा कीनेके उद्गल चव्तोरत पोरोडा कुर्सितगा उद्तोर. यूदुल्क्ना* बासते अद जागतुन, 'गब्बता' इंतेर. ¹⁴ अद पस्का सङ्दा तयरि किय्वल दिवोस आंद. अद वकत्ने बार दुपरि आसेर मत्ता. ते पिलातु, "इचुला! मी राजल" इन्जेर यूदुलकुन वेह्तोर. 15 अस्के वूर, "वोन जकनये! वोन जकनये! वोन मोद्नगा मोलने पासि जकना" इन्जेर किलितेर. ते पिलातु, "मी राजन मोद्नगा मोलने पासि बारि जकनये इंतिट?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते डगुक कटोडलिर, "महा राजल तपा, माकुन दुस्रोर बोरे राजल सेलोर" इन्जेर वेह्तेर. ¹⁶ अस्के पिलातु, मोद्नगा मोलने पासि जक्ले, वोन सिपायिरा केय्दे हव्लि कीतोर. ते वूर येसून वोतेर.

येसुन मोद्नगा मोलने पासि जक्वल

(मत्तयि 27:32-44; मार्क 15:21-32; लूका 23:26-43)

¹⁷ येसु तंवा मोद कान्चिकुन तला-टोक्रे इंवल जागतगा सोत्तोर. यूदुल्क्ना बासते इदेन, 'गोल्गोत' इंतेर. ¹⁸ अगा नड्डुम्ना मोद्नगा येसुन मोलने पासि टाङि कीतेर.

^{* 19:13} యూదుల్క్ హెబ్రి అని అరమిక్ బాసంగ్ వడ్క్స్ దిర్.

^{*19:13} यूदुल्क हेब्रि अनि अरमिक बासङ वडुकंदिर.

येस्न तिना बग्ला वोरोन अनि डेमा बग्ला वोरोन मोदुक्नगा मोलने पासि टाङि कीतेर. ¹⁹ अस्के पिलातु, "नजरेत्नोर येसु यूदुल्क्नोर राजल आंदुर" इन्जेर चेकतगा* लिहि कियुसि, येसुन टाङि कीसि मंवल मोद्नगा पायुस्तोर. 20 येसुन मोद्नगा टाङि कीता जागा नगुड्न करुम मत्ता. अद पाटितगा हेब्रि, लाटिन अनि ग्रीक् बासने लिहि कियुस्ता काड्कि, सडदुन साटि वातुर वेलेटिर यूद्ल्क वाचि किया पर्तेर. 21 अस्के डगुक कटोडलिर, "यूद्ल्क्नोर राजल आयो बति, 'नना यूदुल्क्नोर राजना इत्तोर' इन्जि लिहि कियुसट" इन्जेर पिलातुनगा सोन्जि वेह्तेर. 22 अस्के पिलात्, "लिहि किय्स्तोन अगा, लिहि किय्स्तोन अहने मनि" इन्जेर इत्तोर.

²³ येसुन सिपायिर मोद्नगा मोलने पाता पेजे, वोनङ पाङुक वोरोन वोरोन उंदि ईसा वानल नालुङ ईसङ कीसि तूस्तेर. पोरोडा कमिसुन^{*} गिर येत्तेर. अद कमिस कोट्वक्ने लाम मत्ता. ²⁴ ते सिपायिर, "इदेन सरुस्वट.

తిన బగ్ల వొరొన్ అని డెమ బగ్ల వొరొన్ మొద్క్ నగ మోలనె పాసి టాంగి కీతెర్. 19 అెస్కె పిలాతు, "నజరేత్సౌర్ యేసు యూదుల్క్ నొర్ రాజల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ చెకతగ* లిహి కియుసి, యేసున్ టాంగి కీసి మన్మల్ మొద్దగ పాయుస్తార్. 20 యేసున్ మొద్దగ టాంగి కీత జాగ నగుడున్ కరుమ్ మత్త. అద్ పాటితగ హెబ్రి, లాటిన్ అని గ్రీకు బాసనె* లిహి కియుస్త కాడ్కి, సడ్తున్ సాటి వాతుర్ వెలెటిర్ యూదుల్క్ వాచి కియ పర్గెర్. 21 అస్కె డగుక్ కటొడలిర్, "యూదుల్క్ నొర్ రాజల్ ఆయొ బతి, 'నన యూదుల్క్ నొర్ రాజన ఇత్తొర్' ఇంజి లిహి కియుసట్" ఇంజెర్ పిలాతునగ సొంజి వెహ్తార్. 22 అస్కె పిలాతు, "లిహి కియుస్తాన్ అగ, లిహి కియుస్తాన్ అప్పై మని" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

 23 యేసున్ సిపాయిర్ మొద్దగ మోలనె పాత పెజె, వోనంగ్ పాంగుక్ వొరొన్ వొరొన్ ఉంది ఈస వానల్ నాలుంగ్ ఈసంగ్ కీసి తూస్తెర్. పొరొడ కమిసున్ * గిర్ యేత్తెర్. అద్ కమిస్ కొట్సక్నె లామ్

^{*19:19} बदे तप कीतोर वोर साप्डे मातेके, वोर उंदि मोद कान्चि वोया लागर. अस्के वोन मुने वोर बतल तप कीतोर अदेना सूचना लिहि कीसि मंदंता. अद वाचि कीतुर वोन बततुन साटि मोद्नगा मोलने टाङि कीसि परन येत्वलिर मंतेरो किर कींतेर. *19:20 वेलेटिर यूदुल्क इव बासनल उंदितेर बासा वाचि किया पर्ंदिर. *19:23 तोले ईतङ लाम किमसकुन कोट्वक्ने तयर कींदिर.

^{*} 19:19 బదె తప్ కీతార్ వోర్ సాప్డై మాతెకె, వోర్ ఉంది మొద్ కాంచి వోయ లాగర్. ఆస్కె వోన్ మునె వోర్ బతల్ తప్ కీతొర్ అదెన సూచన లిహి కీసి మందంత. అద్ వాచి కీతుర్ వోన్ బతతున్ సాటి మొద్దగ మోలనె టాంగి కీసి పరన్ యేత్వలిర్ మంతెరొ కరి కీంతెర్. * 19:20 వెలెటిర్ యూదుల్క్ ఇవ్ బాసనల్ ఉందితెర్ బాస వాచి కియ పర్న్దిదిర్. * 19:23 తొలె ఈతంగ్ లామ్ కమిస్కున్ కొట్సక్నె తయర్ కీందిర్.

మత్త. 24 తె సిపాయిర్, "ఇదెన్ సరుస్వట్. బోన పొరొల్ పెసితెకె వోరె యేతన" ఇంజెర్ చిటింగ్ వాడ్తెర్. "వూర్ నావంగ్ కప్డిన్ ఈసంగ్ కీసి తూసి, నావ కమిసున్ యేత్లె, చిటింగ్ $^{\#}$ వాటంతెర్" ఇంజెర్ దర్మ $^{-}$ గ్గంత్నగ లిహి కీత వచన్ పూరి మాయ్లెనె, ఇహిన్ జర్గ్ త. అదెన్ సాటినె సిపాయిర్ ఇహిన్ కీతెర్.

 25 యేసున్ మోలనె పాత మొదున్ కరుమ్, యేసున అవల్, వోన కాకి, క్లొపన బాయ్క్లో మరియల్ అని మగ్దలేనె నాట్లు మరియల్ నిల్సి మత్తంగ్. 26 యేసు తన్వ అవల్ అని తన్వొర్ లాడ్నొర్ సిస్యల్ కరుమ్ నిల్సి మన్వల్ సూడ్సి, "బెయె ఇచుల! నీవొర్ మరి" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 27 అని వోర్ సిస్యనెకె సూడ్సి, "ఇచుల! నీవ అవల్" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. అద్ గట్కతల్ తాన్ తన్వ రోన్ వోసి కాస అవన్ దాత్ సూడ్తార్.

యేసు తన్న పరన్ సుటి కియ్పల్

(మత్తయి 27:45–56; మార్క్ 15:33–41; లూక 23:44–49)

 28 అద్ ఆత పెజె, తన వాత కామ్ సమ్దు మార్త ఇంజెర్ కరి కీసి, దర్మ-గ్రంత్నగ రిహి కీత అద్ జర్గ్ లె, "నాకున్ వట్క వస్త్త"# ఇంజెర్ యేసు ఇత్తొర్. 29 అగ పులిత ఆంగుర్ రస నిహ్చి ఉంది బుడ్డి మత్త. లె

22:18

बोना पोरोल पेसितेके वोरे येतना" इन्जेर चिटिङ वाड्तेर. "वूर नावङ कप्डिन ईसङ कीसि तूसि, नावा किमसुन येत्ले, चिटिङ# वाटंतेर" इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीता वचन पूरि माय्लेने, इहिन जर्ग्ता. अदेन साटिने सिपायिर इहिन कीतेर.

²⁵ येसुन मोलने पाता मोदुन करुम, येसुना अवल, वोना कािक, क्लोपना बाय्को मिरयल अनि मग्दलेने नाट्ना मिरयल निल्सि मत्तङ. ²⁶ येसु तंवा अवल अनि तंवोर लाङ्नोर सिस्यल करुम निल्स मंवल सूड्सि, "बेये इचुला! नीवोर मिर" इन्जेर वेह्तोर. ²⁷ अनि वोर सिस्यनेके सूड्सि, "इचुला! नीवा अवल" इन्जेर वेह्तोर. अद गट्कतल तान तंवा रोन वोिस कासा अवन दात सूड्तोर.

येसु तंवा परन सुटि किय्वल

(मत्तयि 27:45-56; मार्क 15:33-41; लूका 23:44-49)

²⁸ अद आता पेजे, तना वाता काम सम्दो मार्ता इन्जेर किर कीसि, दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीता अद जर्ग्ले, "नाकुन वट्का वस्ता"[#] इन्जेर येसु इत्तोर. ²⁹ अगा पुलिता आङुर

^{# 19:24} కీర్తన్స్న

^{# 19:28} కీర్తన్స్ న 69:21

[#] **19:24** कीर्तन्क्ना 22:18 # **19:28** कीर्तन्क्ना 69:21

रसा निह्चि उंदि बुड्डि मत्ता. ते वूर तान्गा दूदि नह्चि, हिस्सोप मरता कांदतगा तटुस्तेर अनि येसुना तोड्दगा अंदुस्तेर. ³⁰ अस्के येसु, अद रसता सवद सूड्सि, "नना वाता काम मह्तोन" इन्जेर तला वरुसि, तंवा परन स्टि कीतोर.

31 अद पस्का सड्दा तयिर किय्वल दिवोस आंद. दुस्रो नेटि, बेय नेकिता आरम्ना दिवोस* मत्ता काड्कि, अव मेंदोल्क मोदकुन पोरो टाङे मासि मंवल यूदुलकुन इस्टम सेले. अदेन साटि, "वूरङ काल्क उरुसि,* अव मेंदोलकुन बूड रेहुसा" इन्जेर पिलातुन पूसि कीतेर. 32 ते सिपायिर वासि, येसुन बरोबर मोद्क्नगा टाङि कीसि मंवलिर इविरङ्ते काल्क उरुस्तेर. 33 बति वूर येसुनगा वासि, अदेन मुनेने वोर सासि मत्ता सूड्सि, वोनङ काल्क उरुस्मिक. 34 बति वूर्गटल वोरोर सिपायि येसुना डोकतुन गोर्कते कोट्तोर. येंटने नेतुर अरिक येर पोङ्ता. 35 मिरट गिर बरोसा इरनल, इद सूड्तोर वोर गवा वेह्तोर. वोना गवा

వూర్ తాన్గ దూది నహ్చి, హిస్సాప్ మరత కాందతగ తటుస్తెర్ అని యేసున తొడ్దగ అందుస్తెర్. 30 అెస్కె యేసు, అద్ రసత సవద్ సూడ్పి, "నన వాత కామ్ మహ్హాస్" ఇంజెర్ తల వరుసి, తన్న పరస్ సుటి కీతార్.

 31 అద్ పస్కు సడ్డ తయరి కియ్వల్ దివొస్ ఆంద్. దుస్టా నేటి, బెయ్ నేకిత ఆరమ్స దివొస్* మత్త కాడ్కి, అవ్ మేందొల్క్ మొద్కున్ పొరొ టాంగె మాసి మన్వల్ యూదుల్కున్ ఇస్టమ్ సెలె. అదెన్ సాటి, "వూరంగ్ కాల్క్ ఉరుసి,* అవ్ మేందొల్కున్ బూడ్ రెహుస" ఇంజెర్ పిలాతున్ పూసి కీతెర్. 32 తె సిపాయిర్ వాసి, యేసున్ బరొబర్ మొద్క్ నగ టాంగి కీసి మన్వలిర్ ఇవిరంగై కాల్స్ ఉరుస్తెర్. 33 బతి వూర్ యేసునగ వాసి, అదెన్ మునెనె వోర్ సాసి మత్త సూడ్పి, వోనంగ్ కాల్క్ ఉరుస్మకి. 34 బతి వూర్గటల్ వొరొర్ సిపాయి యేసున డొకతున్ గొర్కతె కొట్సార్. యెంటనె నెతుర్ అరిక్ యేర్ పోంగ్గ. 35 మిరట్ గిర్ బరొస ఇర్పల్, ఇద్ సూడ్తార్ వోర్ గవ

^{* 19:31} आरम्ना दिवोस: यूदुल्क्ना आरम्ना दिवोस सुकुर वार पोद्रेकनल सुरु आंता अनि संवर पोद्रेक मारंता. ते वूरा नेकितुन पिय्सि अद दिवोस्नगा बोनय कूर माति किय्वक्ने बहिर मंवा. अदेन साटि अद काम वेय्ने किय्वल मत्ता.
* 19:31 मोद्नगा मोलने पासि टाङे मासि मंवल तंवङ कालकुन अहिच नेस्का परंतोर. बति बस्केते वोनङ काल्क उरुसंतेरो, अस्के नेस्का वाय्वा काड़िक, वेय्ने परन सृटि कींतोर.

^{* 19:31} ఆరమ్న దివౌస్: యూదుల్క్ న ఆరమ్న దివౌస్ సుకుర్ వార్ పోద్రెక్ నల్ సురు ఆంత అని సవ్వర్ పోద్రెక్ మారంత. తె వూర నేకితున్ పియ్సి అద్ దివొస్సగ బోనయ్ కూర్ మాతి కియ్పక్ నె బట్టా మన్వ. అదెన్ సాటి అద్ కామ్ వెయ్సె కియ్పక్ మత్త. * 19:31 మొద్దగ మోలనె పాసి టాంగె మాసి మన్వల్ తవ్వంగ్ కాల్కున్ అప్పొ నేస్కు పరంతొర్. బతి బెస్కెతే వోనంగ్ కాల్క్ ఉరుసంతెరొ, అస్కెనేస్కు వాయ్య కాడ్కి, వెయ్సె పరన్ సుటి కీంతొర్.

వెహ్తార్. వోన గవ కరల్ ఆంద్. వోర్ సతెమ్ వెహ్చెర్ మంతొర్ ఇంజెర్ వోన్ టావ. 36-37 "వోనంగ్ బొకనల్ ఉంది బొక గిర్ ఉర్న్గొంగ్" # అని ఉండె ఉంది జాగ, "వోన్ కొట్తుర్ వూర్ వోన్ బాజ్ సూడంతెర్" # ఇంజెర్ దర్భ-గ్రంత్నగ లిహి కీసి మత్తంగ్ అవ్, గొస్టింగ్ పూరె మాయ్లెనె ఇహిన్ జర్తత.

యేసున కూర్దున్ నారిత బండత బుయరితగ ఇర్వల్

(మత్తయి 27:57-61; మార్క్ 15:42-47; లూక 23:50-56)

 38 అరిమతయ చహర్చొర్ యోసెప్ ఇన్వల్ యూదుల్క్ న వెరెతె, యేసున బక్తి మకితె కిందుర్. బతి ఇంకె పిలాతునగ సొంజి, "యేసున కూర్తున్ వోయ సీమ్" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె పిలాతు వొప్త కాడ్కి, యేసున కూర్దున్ వోతొర్. 39 వేర్ యోసెపున్ సంగ ఉంది దియ రాత్సె యేసునగ వాసి, బేటె మాయ్పల్ నికొదేమ్ గిర్ మత్తార్. నికొదేమ్ తన్న సంగ లగ్-బగ్ తీస సియుంగ్ (35) కిలొంగ్ బోలమ్ అని అగర్ ఇన్ఫలిక్ గమ గమ గాడి సియ్ఫలిక్ చీజ్క్ కూర్డున్ సోక్లె తత్తార్. 40 ఇవ్ చీజ్కున్ వూర్ ఇవిర్ ఆస్, యూదుల్క్ న నేకి తీర్ యేసున కూర్దున్ సోక్తెర్ అని అద్ కూర్తున్ బారిత పూన కాది కపిడె గూండి కీతెర్. 41 యేసున్ మొద్దగ करल आंद. वोर सतेम वेह्चेर मंतोर इन्जेर वोन टावा. ³⁶⁻³⁷ "वोनङ बोकनल उंदि बोका गिर उन्गोंङ" अनि उंडे उंदि जागा, "वोन कोट्तुर वूर वोन बाज सूडंतेर" इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा लिहि कीसि मत्तङ अव, गोस्टिङ पूरे माय्लेने इहिन जर्ग्ता.

येसुना कूरदुन नारिता बंडता बुयरितगा इर्वल

(मत्तयि 27:57-61; मार्क 15:42-47; लूका 23:50-56)

³⁸ अरिमतया चहर्तोर योसेप इंवल यूदुल्क्ना वेरेते, येसुना बक्ति मिन्डिते कींदुर. बित इंके पिलातुनगा सोन्जि, "येसुना कूरदुन वोया सीम" इन्जेर पूसि कीतोर. ते पिलातु वोप्ता काड्कि, येसुना कूरदुन वोतोर. ³⁹ वेर योसेपुन सङा उंदि दिया रात्ने येसुनगा वासि, बेटे माय्वल निकोदेम गिर मत्तोर. निकोदेम तंवा सङा लग-बग तीसा सियुङ (35) किलोङ बोलम अनि अगर इंवलिक गमा गमा गाडि सिय्वलिक चीज्क कूरदुन सोक्ले तत्तोर. ⁴⁰ इव चीजकुन वूर इविर आसि, यूदुल्क्ना नेकि तीर येसुना कूरदुन सोक्तेर अनि अद कूरदुन बारिता पूना कादि कपिडे गूंडि कीतेर. ⁴¹ येसुन मोद्नगा

[#] **19:36–37** బట్టా పెసివల్ 12:46; ఇసాబ్న 9:12; కీర్**త**న్క్ న 34:20 # **19:36–37** జెకర్య 12:10

^{# 19:36-37} बहिर पेसिवल 12:46; इसोब्ना 9:12; कीर्तन्क्ना 34:20 # 19:36-37 जेकर्या 12:10

मोलने पासि टाङि कीता जागतगा उंदि वाडि मत्ता. अगा उंदि नार्युसीता बंडता पूना वीच्ना बुयिर मत्ता. अस्के वेरि, अदेनगा बदे कूरदुन इर्मिके. ⁴²अद नेटि यूदुल्क्ना पस्का सड्दा तयिर किय्वल मत्ता काड्कि, लह्कि वर्सि येसुना कूरदुन अद करुम मंवल बुयिरतगन इर्तेर.*

येसु सासि-नेंड्वल

(मत्तयि 28:1-10; मार्क 16:1-8; लूका 24:1-12)

20 वारम्ना मोदोडा दिवोस आय्त्वरतुन नेटि सक्रे बय बय आनेकेन मग्दलेने नाट्ना मिरयल येसुना कूर इर्ता बुयिरतगा सोत्ता. ते अद बुयिरतुन अड्डम इर्ता बंडा कूडुिस दिस्ता. 2 अदेन साटि, अद मिरयल, सीमोन-पेतुरतगा अनि येसु लाड किय्वल उंडे वोरोर सिस्यनगा विद्येर सोन्जि, "पर्बुना कूरदुन अद वीच्ना बुयिरतल बूरेय वोसि, बगा इर्तेरेय माकुन टावा सेले" इन्जेर वेह्ता. 3 ते पेतुरु अनि वोन सङा मंवल सिस्यल बुयिरतगा सूड्ले पेसितेर. 4 वूर इविर मीरे

మోలనె పాసి టాంగి కీత జాగతగ ఉంది వాడి మత్త. అగ ఉంది నార్యుసీత బండత పూన వీచ్న బుయరి మత్త. అస్కె వేరి, అదెనగ బదె కూర్దున్ ఇర్మకి. ⁴² అద్ నేటి యూదుల్క్ న పస్క సడ్డ తయరి కియ్పల్ మత్త కాడ్కి, లహ్కి వర్సి యేసున కూర్దున్ అద్ కరుమ్ మన్వల్ బుయరితగన్ ఇర్తెర్.*

యేసు సాసి–నేండ్వల్

(మత్తయి 28:1-10; మార్క్ 16:1-8; లూక 24:1-12)

20 వారమ్న మొదొడ దివొస్
20 ఆయ్త్వవర్తున్ నేటి సకై బయ్
బయ్ ఆనెకెన్ మగ్గలేనె నాట్న మరియల్
యేసున కూర్ ఇర్త బుయరితగ సొత్త.
3 అద్ బుయరితున్ అడ్డమ్ ఇర్త బండ
కూడుసి దిస్తు. 2 అదెన్ సాటి, అద్
మరియల్, సీమొన్–పేతుర్తగ అని యేసు
లాడ్ కియ్పల్ ఉండె వొరొర్ సిస్యనగ
విచ్చెర్ సొంజి, "పర్బున కూర్డున్ అద్
వీచ్న బుయరితల్ బూరెయ్ వోసి, బగ
ఇర్తెరెయ్ మాకున్ టావ సెలౌ ఇంజెర్
వెహ్తా. 3 తె పేతురు అని వోస్ సంగ
మన్పల్ సిస్యల్ బుయరితగ సూడ్లె
పెసితెర్. 4 వూర్ ఇవిర్ మీరె మాసి విచ్చెర్

^{* 19:42} यूदुल्क्ना आरम्ना दिवोस सुकुर वार पोद्रेकनल सुरु आंता अनि संवर पोद्रेक मारंता. ते वूरा नेकितुन पिय्सि अद दिवोस्नगा बोनय कूर माति किय्वक्ने बहिर मंवा. अदेन साटि अद काम वेय्ने किय्वल मत्ता.

^{* 19:42} యూదుల్క్ న ఆరమ్న దివొస్ సుకుర్ వార్ పోడ్రెక్ నల్ సురు ఆంత అని సన్వర్ పోడ్రెక్ మారంత. తె పూర నేకితున్ పియ్సు అద్ దివొస్నగ బోనయ్ కూర్ మాతి కియ్వక్ నె బహ్రి మన్వ. అదెన్ సాటి అద్ కామ్ వెయ్సె కియ్యల్ మత్త.

మనెకె, వోర్ సిస్బల్ పేతుర్తున్ తెర్ మునె విచ్చెర్ సొంజి, వీచ్న బుయరితగ ಮೆವ್ಡೌರ್. 5 ಅನಿ ಬರ್ಬಿಡಲ ವರಿಸಿ ಸುಾಡ್ಡೌರ್. తె అగ సిరిప్ కూర్తున్ గూండి కీతంగ్ కప్డింగె వోన్ దిస్తంగ్. బతి వోర్ రొపా $\frac{1}{100}$ నేంగ్మకి. $\frac{1}{100}$ అస్కెన్ సీమొన్–పేతురు అగ యెవ్సి, రొపా వీచ్న బుయరితగ నేంగ్గొర్. కూర్డున్ గూండి కీతంగ్ కట్టింగ్ అగ మత్తంగ్. యేసున తలతున్ గూండి కీత కప్తి గడి కీసి, మెయ్తంగ్ కప్తినల్ అలది మన్వల్ సూడ్తొర్. 8 అెస్కె వీచ్నగ మొదొల్ యెవ్తొర్ వోర్ సిస్యల్ రాపా నేంగ్స్, సూడ్సి బరొస కీతొర్. 9 అస్కె గిర్, "కిరిస్తు సాసి తప్పక్ నేండంతొర్" ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంత్నగ మన్వల్ గొస్టి వూర్కున్ అర్డమ్ ఆయ్లెకె మత్త. 10 అెస్క్ వూర్ ఇవిర్ మల్పి, తమ్యుర్గ సొత్తెర్.

యేసు మగ్దలేనె నాట్న మరియన్ దిస్వల్ (మార్క్ 16:9-11)

 11 బతి మగ్దలేనె నాట్న మరియల్ బుయరితున్ బహ్రి నిల్స్ ఆడ్సెర్ మత్త. అహన్ ఆడ్సెర్ బహిడలె వరిసి సూడ్త. 12 అస్కె బెయ్ దద్దలిక్ కస్టింగ్ పోండ్తుర్ ఇవిర్ బగవంతనుర్ దూతలిర్ దిస్తెర్. వూర్ యేసున కూర్ మత్త అద్ జాగతగ తలవడ్డ వొరొర్ అని కాల్పడ వొరొర్ ఉచ్చి మత్తెర్. 13 వూర్, "బాయి! బారి ఆడంతి?" ఇంజెర్ తాన్ పూసి కీతెర్. తె అద్, "పర్బున కూర్డున్ బుయరితల్ బూరెయ్

मासि विच्चेर मनेके, वोर सिस्यल पेतुरत्न तेर मुने विद्येर सोन्जि, वीच्ना बुयरितगा येव्तोर. 5 अनि बहिडले वरिसि सूड्तोर. ते अगा सिरिप कूरदुन गूंडि कीतङ कप्डिङे वोन दिस्तङ. बति वोर रोपो नेङ्मिक. ⁶⁻⁷ अस्केन सीमोन-पेतुरु अगा येव्सि, रोपो वीच्ना बुयरितगा नेङ्तोर. कूरदुन गूंडि कीतङ कप्डिङ अगा मत्तङ. येसुना तलतुन गूंडि कीता कप्डि गडि कीसि, मेय्तङ कप्डिनल अलदि मंवल सूड्तोर. 8 अस्के वीच्नगा मोदोल येव्तोर वोर सिस्यल रोपो नेङ्सि, सूड्सि बरोसा कीतोर. ⁹अस्के गिर, "किरिस्तु सासि तप्वक नेंडंतोर" इन्जेर दर्मा-ग्रंत्नगा मंवल गोस्टि वूरकुन अर्तम आय्लेके मत्ता. ¹⁰ अस्के वूर इविर मल्सि, तम्बुर्गा सोत्तेर.

येसु मग्दलेने नाट्ना मरियन दिस्वल

(मार्क 16:9-11)

¹¹ बित मग्दलेने नाट्ना मिरयल बुयिरतुन बिहर निल्स आङ्सेर मत्ता. अहन आङ्सेर बिहडले विरिस सूङ्ता. ¹² अस्के बेय दब्रिलिक किष्डिङ पोंड्तुर इविर बगवंतनुर दूतिलर दिस्तेर. वूर येसुना कूर मत्ता अद जागतगा तलवड्डा वोरोर अनि काल्वडा वोरोर उच्चि मत्तेर. ¹³ वूर, "बािय! बािर आडंति?" इन्जेर तान पूसि कीतेर. ते अद, "पर्बुना कूरदुन बुयरितल बूरेय वोसि, बगा इतेरियो नाकुन टावा सेले" इन्जेर मरियल वेह्ता. 14 अहन वेह्चि, पेजे तिरिता. अस्के येसु निल्सि मंवल सूड्ता बित, वोरे येसु इन्जेर वोड्के माय्मकि. ¹⁵ अस्के येसु, "बायि बारि आडंति? अनि बोन साटि महक्सेर मंति?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते मरियल, वोन वाडितगा मंवल गडियल इन्जेर सम्जे मासि, "दादा! निमे पर्बुना कूरदुन वोसि मंद्किते, बगा इर्तियो वेहा. नना सोन्जि कूरदुन वोंतोन" इन्जेर पूसि कीता. ¹⁶ ते येसु, "मरिया!" इन्जेर तान केय्तोर. अस्के मरियल वोन बाजुन मल्सि हेब्रि बासते, "रबुनि!" इन्जेर केय्ता. 'बोदा गुरु' इन्जेर इदेना अर्तम. ¹⁷येसु तान सङा, "नना पोरो बाबोनगा सोंदा लागर. नाक्न पिय्सि मन्मा. बति ना तमुक्नगा सोन्जि, 'ना बाबोये मी बाबो आंदुर. ना बगवंतले मी बगवंतल आंदुर. पोरो बगवंतनगा नना सोन्जेर मंतोन' इन्जेर वूरकुन वेहा" इन्जि तान वेह्तोर. 18 ते मग्दलेने नाट्ना मरियल सिस्यलिर्गा सोन्जि, "नना पर्बुन सूड्तोन. पर्बु मीकुन इव गोस्टिङ वेहा इत्तोर" इन्जेर सिस्यलिरकुन वेह्ता.

వోసి, బగ ఇర్తెరెయొ నాకున్ టావ సెలె" ఇంజెర్ మరియల్ వెహ్హ. 14 అహన్ వెహ్చి, పెజె తిరిత. అస్కె యేసు నిల్సి మన్వల్ సూడ్త బతి, వోరే యేసు ఇంజెర్ వొడ్కె మాయ్మకి. 15 అెస్కె యేసు, "బాయి బారి ఆడంతి? అని బోన్ సాటి మహ్కాసెర్ మంతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె మరియల్, వోన్ వాడితగ మన్వల్ గడియల్ ఇంజెర్ సమ్జె మాసి, "దాద! నిమె పర్బున కూర్దున్ హోసి మంద్కితె, బగ ఇర్తియో వెహ. నన సొంజి కూర్డున్ వోంతొన్" ఇంజెర్ పూసి కీత. 16 తె యేసు, "మరియ!" ఇంజెర్ తాన్ కేయ్తోర్. అస్కె మరియల్ వోన్ బాజున్ మల్సి హెబ్రి బాసతె, "రబుని!" ఇంజెర్ కేయ్ల. 'బోద గురు' ఇంజెర్ ఇదెన అర్తమ్. 17 యేసు తాన్ సంగ, "నన పొరొ బాబొనగ సొంద లాగర్. నాకున్ పియ్స్లి మన్మ. బతి నా తముక్సగ సొంజి, 'నా బాబొయె మీ బాబొ ఆందుర్. నా బగవంతలె మీ బగవంతల్ ఆందుర్. పొరొ బగవంతనగ నన సొంజెర్ మంతొన్' ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ" ఇంజి తాన్ వెహ్తూర్. 18 తె మగ్దలేనె నాట్న మరియల్ సిస్యలిర్గ సొంజి, "నన పర్బున్ సూడ్తొన్. పర్బు మీకున్ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ ఇత్తార్" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్హ.

 19 అంటిత్కె * పోదైక్ సిస్యలిర్ యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్కున్ వెరిసి, తమొ మీరె మాసి మత్త రోతంగ్ కావక్ కెహ్చి, గొల్ప్ వాట్పి రొపా మత్తెర్. అస్కె యేసు వూర్ నడ్డుమ్ పావె మాస్టి, "మీకున్ సాంతి వాయి" ఇంజెర్ వెహ్తూర్. 20 అహన్ వెహ్త పెజె, తన్వంగ్ కెయ్కున్ అని పర్బున్ వొడ్కి పియ్సి, వెలె ఆనంద్ యేత్తెర్. 21 అస్కె యేసు ఉండె ఉంది జోక, "మీకున్ సాంతి వాయి! బాబొ నాకున్ దునియతగ రొహ్హ తీర్, నన గిర్ మీకున్ దునియతె రొహంతొన్" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్తూర్. 22 ఇహిన్ వెహ్చి, "పవిత్ర ఆత్మ యేతట్" ఇంజెర్ వూర్ పారా హూకుర్ ఉహ్క్ తొర్.# ²³అని "మీరట్ బోనంగ్ పాప్క్ తే మాపి కీంతిటొ, వూర్కున్ మాపి పుటంత. బోనంగ్ పాప్క్ తే మాపి కియ్యిటొ, వూర్కున్ మాపి పుటా" ఇంజెర్ వెహ్హార్.

యేసు తోమన్ దిస్వల్

(మత్తయి 28:16-20; మార్క్ 16:14-18; లూక 24:36-49)

 24 యేసు వాసి మత్తార్ అస్కె, బార జన్క్ సిస్యలిర్గటల్ యేమల్ ఇన్ఫల్

¹⁹ अंटित्के^{*} पोद्रेक सिस्यलिर यूदुल्क्नुर अदिकारिरकुन वेरिसि, तमो मीरे मासि मत्ता रोतङ कावक केह्चि, गोल्स वाट्सि रोपो मत्तेर. अस्के येसु वूर नड्डुम पावे मासि, "मीकुन सांति वायि" इन्जेर वेह्तोर. ²⁰ अहन वेह्ता पेजे, तंवङ केयकुन अनि डोकतुन तोह्तोर. ते वूर सिस्यलिर पर्बुन वोड्कि पिय्सि, वेले आनंद येत्तेर. 21 अस्के येसु उंडे उंदि जोका, "मीकुन सांति वायि! बाबो नाकुन दुनियतगा रोहता तीर, नना गिर मीकुन दुनियते रोहंतोन" इन्जेर सिस्यलिरकुन वेह्तोर. ²² इहिन वेह्चि, "पवित्रा आत्मा येतट" इन्जेर वूर पोरो हूकुर उह्कोर.^{# 23} अनि "मिरट बोनङ पाप्के मापि कींतिटो, वूरकुन मापि पुटंता. बोनङ पाप्के मापि किय्विटो, वूरकुन मापि पुटो" इन्जेर वेह्तोर.

येसु तोमन दिस्वल

(मत्तयि 28:16-20; मार्क 16:14-18; लूका 24:36-49)

²⁴ येसु वासि मत्तोर अस्के, बारा जन्क सिस्यलिर्गटल येमल इंवल तोमल सेले

^{* 20:19} యూద దర్మత నేకితున్ పియ్సి. సనివార్తున్ ఆరమ్న దివొస్ ఇంతెర్. అద్ వారమున్ అద్ సనివార్ ఆక్రిత దివొస్. ఆయ్త్ వర్ పూన వారమ్న మొదొడ దియ ఆంత.

[#] **20:22** పుట్గడ్మి 2:7

^{* 20:19} यूदा दर्मता नेकितुन पिय्सि, सनिवारतुन आरम्ना दिवोस इंतेर. अद वारमुन अद सनिवार आक्रिता दिवोस. आय्त्वर पूना वारम्ना मोदोडा दिया आंता.

[#] **20:22** पुट्गड्मि 2:7

मत्तोर. ²⁵ अदेन साटि सिस्यिलर, "ममोट पर्बुन सूड्तोम!" इन्जेर तोमन वेह्तेर. बित तोमल, "नना कुद पर्बुनङ केय्क्नगा मोलने पातङ अव गिद्दन सूड्सि, अवेनगा बोटने इटा बीगर अनि गोर्कते कोट्ता डोकतगा केय इरा बीगर, नना नंमोन इत्तेके नंमोन" इन्जेर इत्तोर.

²⁶ अहन इन्जि आट रोज्क आता पेजे, तोमल अनि मेय्तुर सिस्यिलर उंदि रोन कावड केह्चि, गोल्च वाट्सि मत्तेर. तेर बित, येसु वूर्गा पावे मातोर. अनि "मीकुन सांति वायि!" इन्जेर इत्तोर. ²⁷ अहन इत्ता पेजे तोमन, "नीवङ बोटने ना केयकुन इट्सि सूडा. अनि नीवा केय चह्चि, ना डोकतगा इर्सि, बरोसा सेलोर वोन मोडि आय्वक्ने, बरोसा वालेनि आसि मन" इन्जेर वेह्तोर. ²⁸ अस्के तोमल, "हो, ना बगवंता! ना पर्बु!" इन्जेर येसुन जवब सीतोर. ²⁹ ते येसु, "निमे नाकुन सूड्सि बरोसा कीति. सूड्वक्ने बरोसा किय्वलिरकुन वेले आसिर्वाद्क पुटंतङ" इन्जेर तोमन वेह्तोर.

इद पुस्तक्ना बाव

³⁰ इवे आय्वा, येसु सिस्यलिर मुने दुस्रोक वेले मय्मतङ काम्क कीतोर. अवेन इद पुस्तक्नगा लिहि किय्मिक. ³¹ बित येसुये, తోమల్ సెలె మత్తార్. 25 అదెన్ సాటి సిస్యలిర్, "మమొట్ పర్బున్ సూడ్తామ్!" ఇంజెర్ తోమన్ వెహ్తార్. బతి తోమల్, "నన కుద్ పర్బునంగ్ కెయ్క్ నగ మోలనె పాతంగ్ అవ్ గద్దిన్ సూడ్పి, అవెనగ బొటనె ఇట బీగర్ అని గొర్కతె కొట్త డొకతగ కెయ్ ఇర బీగర్, నన నమ్మూన్ ఇత్తెకె నమ్మూన్" ఇంజెర్ ఇత్తొర్.

 26 అహన్ ఇంజి ఆట్ రోజ్క్ ఆత పెజె, తోమల్ అని మెయ్తుర్ సిస్యలిర్ ఉంది రోన్ కావడ్ కెహ్చి, గొల్చ్ వాట్సి మత్తెర్. తెర్ బతి, యేసు వూర్గ పావె మాతొర్. అని "మీకున్ సాంతి వాయి!" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 27 అహన్ ఇత్త పెజె తోమన్, "నీవంగ్ బొటనె నా కెయ్కున్ ఇట్సి సూడ. అని నీవ కెయ్ చహ్చి, నా డొకతగ ఇర్సి, బరొస సెలొర్ వోన్ మోడి ఆయ్పక్ నె, బరొస వాలెని ఆసి మన్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 28 అస్కె తోమల్, "హో, నా బగవంత! నా పర్ఫు!" ఇంజెర్ యేసున్ జవబ్ సీతార్. 29 తె యేసు, "నిమె నాకున్ సూడ్సి బరొస కీతి. సూడ్పక్ నె బరొస కియ్పలిర్కున్ వెలె ఆసిర్వాద్క్ పుటంతంగ్" ఇంజెర్ తోమన్ వెహ్తార్.

ఇద్ పుస్తక్**న బావ్**

 30 ఇవె ఆయ్వ, యేసు సిస్యలిర్ మునె దుస్రాక్ వెలె మయ్మతంగ్ కామ్క్ కీతొర్. అవెన్ ఇద్ పుస్తకనగ లిహి కియ్మకి. 31 బతి యేసుయే, బచి కియ్పల్ కిరిస్తు* అని వోరె బగవంతనొర్ మరి ఆందుర్ ఇంజి నమ్కిట్తె, బెస్కెట్ పిస్పల్ జిన్గని మీకున్ పుటన ఇంజెరెన్, ఇవ్ గొస్టింగ్ లిహి కియ్పల్ జర్గ్.

యేసు యేడ్ఫిర్ సిస్యలిర్కున్ దిస్పల్

21 అద్ ఆత పెజె, యేసు ఉండె ఉంది జోక గలిలయ సమ్దుర్త* డర్డితగ సిస్యలిర్కున్ ఇద్ తరికతె దిస్తార్: 2 సీమొన్–పేతురు, యేమల్ ఇన్పల్ తోమల్, గలిలయ యేరియత కాన చహర్తొర్ నతనియేల్, జెబెదయినుర్ మర్క్ అని యేసునుర్ సిస్యలిర్గటల్ ఉండె ఇవిర్ మీరె మాసి మత్తెర్. 3 అస్కెసీమొన్–పేతురు, "నన మీస్క్ పియ్లె దాంతొన్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తొర్. తె వూర్, "మమొట్ గిర్ నీ సంగ వాంతొమ్" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. అని సొంజి రూకతగ ఉద్తెర్ బతి, అద్ రాతున్ వూర్ బతంగె పియ్యకి.

 4 పోడ్డ్ పెసినెకె, యేసు డర్డితె నిర్సి మత్తొర్ బతి, వూర్ సిస్బలిర్ వోస్ వొడ్కె మాయ్మకి. 5 అస్కె యేసు, "దాదలిర్నిట్! తిన్లె మీస్క్ పియ్తిట్ కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె వూర్ "పియ్మకి" ఇంజెర్ వెహ్తెర్. 6 తె యేసు, "రూకత తిన బగ్ల మీవ జార్ వాటట్. అస్కె మీస్క్ అరంతంగ్" ఇంజెర్

बचि किय्वल किरिस्तु* अनि वोरे बगवंतनोर मिर आंदुर इन्जि निकट्ते, बस्केट पिस्वल जिन्गनि मीकुन पुटना इन्जेरेन, इव गोस्टिङ लिहि किय्वल जर्ग्ता.

येसु येड्विर सिस्यलिरकुन दिस्वल

21 अद आता पेजे, येसु उंडे उंदि जोका गलिलया सम्दुर्ता इर्डितगा सिस्यलिरकुन इद तरिकते दिस्तोर: 2सीमोन-पेतुरु, येमल इंवल तोमल, गलिलया येरियता काना चहर्तोर नतनियेल, जेबेदियनुर मर्क अनि येसुनुर सिस्यलिर्गटल उंडे इविर मीरे मासि मत्तेर. 3 अस्के सीमोन-पेतुरु, "नना मीन्क पिय्ले दांतोन" इन्जेर वूरकुन वेह्तोर. ते वूर, "ममोट गिर नी सङा वांतोम" इन्जेर इत्तेर. अनि सोन्जि रूकतगा उद्तेर बित, अद रातुन वूर बतङे पिय्मिक.

⁴पोड्द पेसिनेके, येसु डर्डिते निल्सि मत्तोर बित, वूर सिस्यलिर वोन वोड्के माय्मिक. ⁵अस्के येसु, "दादलिर्निट! तिंले मीन्क पिय्तिट कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते वूर "पिय्मिक" इन्जेर वेह्तेर. ⁶ते येसु, "रूकता

^{* 20:31} బవి కియ్పల్ కిరిస్తు: హెబ్రి బాసతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్తమ్ పర్మతున్ బవి కియ్లె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్పల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్క్ సూడ్సెర్ మత్తెర్. * 21:1 తిబెరియ సమ్మర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్.

^{* 20:31} बिच किय्वल किरिस्तुः हेब्रि बासते मेसयल इंतेर. इदेना अर्तम पर्जतुन बिच किय्ले, बगवंतल नेमि कीसि, सारि किय्वल राजल. वेन साटि यूदुल्क सूड्सेर मत्तेर. * 21:1 तिबेरिया सम्दुर इन्जेर गिर केयंतेर.

तिना बग्ला मीवा जार वाटट. अस्के मीन्क अरंतङ" इन्जेर वेह्तार. ते वार वेह्ता तीर जार वाड्तेर. अस्के बेय वेले मीन्क अर्तङ. ते अद जारदुन रूकत पोरो तहा पर्मिक. 7 अस्के येसु लाड किय्वल सिस्यल, "वार पर्बु आंदुर!" इन्जेर पेतुरतुन वेह्तार. ते अद गोस्टि केन्ज्ता बरोबर, वार डूंड्कोला मत्ता काड्कि, आङ्डे केर्तोर अनि डर्डिते सोंले सम्दुरतगा डेय्तार. 8 मेय्तुर सिस्यलिर डर्डितल रंड नुह्क (200) कूटङ लङ मत्ता काड्कि, मीन्क अर्सि मंवल जार ऊम्सेर अदे रूकते वातेर.

⁹रूका डर्डिते येव्ता पेजे, वूर रेय्तेर. अस्के वूरकुन इचुङ सारिङ अनि गोकन पोरो वाट्सि मंवलिक मीन्क दिस्तङ. 10 अस्के येस्, "मिरट इंके पिय्तङ मीन्क्नगटल इचुङ पिय्सि वरट" इन्जेर इत्तोर. ¹¹ ते सीमोन-पेतुरु रूकतगा सोन्जि, नोडे पिय्सि येतल जारद्न डर्डिते ऊम्तोर. अद जार नूटा पनस मूंद (153) डगुक मीन्क्ने निन्चि मत्ता. तेर बति अद जार सर्मकि. ¹² अस्के येसु, "वासि तिंट!" इन्जेर सिस्यलिरकुन केय्तोर. ते वोर पर्बु इन्जि करे माता काड्कि, 'निमे बोनि आंदि?' इन्जेर बोरे वोन पूसि किय्मिक. 13 ते येसु सारिङ अनि मीन्क वूरकुन तूसि सीतोर. 14 येसु सासि-नेंड्ता पेजे सिस्यलिरकुन दिस्वल इद मूडवा जोका आंद.

వెహ్తార్. తె వోర్ వెహ్త తీర్ జార్ వాడ్తెర్. అస్కె బెయ్ వెలె మీస్క్ అర్తంగ్. తె అద్ జార్దున్ రూకత్ పొరొ తహ పర్మకి. 7 అస్కె యేసు లాడ్ కియ్పల్ సిస్యల్, "వోర్ పర్పు ఆందుర్!" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్తూర్. తె అద్ గొస్టి కేంజ్ర బరొబర్, వోర్ డూండ్కొల మత్త కాడ్కి, ఆంగ్డె కెర్తొర్ అని డర్డితె సొన్లె సమ్దుర్తతగ డెయ్తోర్. 8 మెయ్తూర్ సిస్బల్ డర్డితల్ రండ్ నుహ్క్ (200) కూటంగ్ లంగ్ మత్త కాడ్కి, మీస్క్ అర్సి మన్పల్ జార్ ఊమ్పెర్ అదె రూకతె వాతెర్.

 9 రూక డర్డితె యెవ్త పెజె, వూర్ రెయ్తెర్. అస్కె వూర్కువ్ ఇచుంగ్ సారింగ్ అని గొకన్ పొరొ వాట్సి మన్వలిక్ మీన్క్ దిస్తంగ్. 10 అస్కె యేసు, "మిరట్ ఇంకె పియ్తంగ్ మీస్క్ నగటల్ ఇచుంగ్ పియ్పి వరట్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 11 తె సీమొన్-పేతురు రూకతగ సొంజి, నోడె పియ్స్త్రి యేతల్ జార్గున్ డర్డితె ఊమ్తోర్. అద్ జార్ నూట పనస్ మూంద్ (153) డగుక్ మీస్క్ నె నించి మత్త. తెర్ బతి అద్ జార్ సర్మకి. 12 అెస్కె యేసు, "వాసి తింట్!" ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ కేయ్తోర్. తె వోర్ పర్బు ఇంజి కరె మాత కాడ్కి, 'నిమె బోని ఆంది?' ఇంజెర్ బోరె వోన్ పూసి కియ్మకి. 13 తె యేసు సారింగ్ అని మీన్క్ వూర్కున్ తూసి సీతొర్. 14 యేసు సాసి–నేండ్డ పెజె సిస్యలిర్కున్ దిస్వల్ ఇద్ మూడవ జోక ఆంద్.

పేతుర్త బహ్కె మాత బరొసతున్ యేసు సుద్రి కియ్యల్

 15 వూర తిన్వల్ ఆత పెజె యేసు, "యోహన్తొర్ మరి సీమొన్! వీర్తటల్ తెర్ అదిక్ నాకున్ పెర్మ కీంతి కి?" ఇంజెర్ సీమొన్-పేతుర్తున్ పూసి కీతార్. తె "హో పర్భు! నన పెర్మ కీంతొన్ ఇంజి నీకున్ టావయె" ఇంజెర్ పేతురు ఇత్తార్. తె యేసు, "నా గొరె పిలన చొకొట్ –వాయుట్ సూడ"# ఇంజెర్ వెహ్స్ 16 ఉండె ఉంది జోక యేసు, "యోహన్తొర్ మరి సీమొన్! నాకున్ కరల్ పెర్మ కీంతి కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె, "హో పర్బు! నన పెర్మ కీంతాన్ ఇంజి నీకున్ టావయె" ఇంజెర్ పేతురు ఇత్తార్. తె యేసు. "నా గొరెన చొకొట్–వాయుట్ సూడ" ఇంజెర్ వెహొర్. 17 మూడవ జోక యేసు, "యోహనొర్ మరి సీమొన్! నాకున్ కరల్ పెర్మ కీంతి కి?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 'నాకున్ పెర్మ కీంతి కి?' ఇంజెర్ మూడవ జోక పూసి కీత కాడ్కి, పేతురు దుక్సతె, "హో పర్బు! మీకున్ సమ్ది టావయే. నన నీకున్ పెర్మ కీంతొన్ ఇంజెర్ గిర్ టావయె" ఇంజెర్ ఇత్తార్. తె యేసు, "నా గొరెన చొకొట్-వాయుట్ సూడ" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్తార్. 18 అని "ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. డియొని మనెకె నీవ నిమె నడి ఆవ్రి కీసి, నీకున్ పసంద్ వాత జాగతగ దాంతి. బతి బుడియని ఆత పెజె, నిమె కెయ్క్ చహ్చి మనెకె, ఉండె వొరొర్ నీకున్ దొహ్పి, పసంద్ సెలె అద్

पेतुर्ता बहके माता बरोसतुन येसु सुद्रि किय्वल

¹⁵ वूरा तिंवल आता पेजे येसु, "योहंतोर मिर सीमोन! वीर्गटल तेर अदिक नाकुन पेर्मा कींति कि?" इन्जेर सीमोन-पेतुरतुन पूसि कीतोर. ते "हो पर्बु! नना पेर्मा कींतोन इन्जि नीकुन टावये" इन्जेर पेतुरु इत्तोर. ते येसु, "ना गोरे पिलना चोकोट-वायुट सूडा"# इन्जेर वेह्तोर. 16 उंडे उंदि जोका येसु, "योहंतोर मरि सीमोन! नाकुन करल पेर्मा कींति कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. ते, "हो पर्बु! नना पेर्मा कींतोन इन्जि नीकुन टावये" इन्जेर पेतुरु इत्तोर. ते येसु, "ना गोरेना चोकोट-वायुट सूडा" इन्जेर वेह्तोर. ¹⁷मूडवा जोका येसु, "योहंतोर मरि सीमोन! नाकुन करल पेर्मा कींति कि?" इन्जेर पूसि कीतोर. 'नाकुन पेर्मा कींति कि?' इन्जेर मूडवा जोका पूसि कीता काड्कि, पेतुरु दुक्सते, "हो पर्बु! मीकुन सम्दि टावये. नना नीकुन पेमां कींतोन इन्जेर गिर टावये" इन्जेर इत्तोर. ते येसु, "ना गोरेना चोकोट-वायुट सूडा" इन्जेर पेतुरतुन वेह्तोर. ¹⁸ अनि "इद सतेम आंद्र, डियोनि मनेके नीवा निमे नडि आव्रि कीसि, नीकुन पसंद वाता जागतगा दांति. बति बुडियनि आता पेजे, निमे केय्क

चिह्च मनेके, उंडे वोरोर नीकुन दोह्चि, पसंद सेले अद जागते वोंतोर" इन्जेर येसु वेह्तोर. ¹⁹ पेतुरु बातल मरन आसि, बगवंतन मय्मा तरंतोर इंवल तोह्ले, येसु इहिन वेह्तोर. अहन वेह्ता पेजे, "ना बिक्त पिय्स ताका" इन्जेर इत्तोर.

²⁰ पस्का सड्दा जेवुन कीनेके, पर्बुनगा उंडे इचुर करुम उर्न्ग मासेर, 'पर्बु! वोर बोर आंदुर?' इन्जेर पूसि कीतोर वोर, येसु लाड किय्वल सिस्यल, तम्वा पेजेय वासेर पेतुरतुन दिस्तोर. ²¹ ते वोन सूड्सि पेतुरु, "पर्बु! वेन बतल जर्गंता?" इन्जेर येसुन पूसि कीतोर. 22 ते येसु, "नना उंदुंदि जोका वानल वेरि, वोर मंवल नाकुन पसंद मत्तेके, वोन बारेते नीक बतल आयि. सिरिप निमे ना बक्ति पिय्सि ताका" इन्जेर पेतुरतुन वेहतोर. 23 अदेन हिंदल, बोर सिस्यना मरन आयो इंवल गोस्टि बक्तलिर नड्डुम कप्ता. बति येसु लाड किय्वल सिस्यन बारेते, अहन वेह्मकि. सिरिप, "नना उंदुंदि जोका वानल वेरि, वोर मंवल नाकुन पसंद मत्तेके, वोन बारेते नीक बतल आयि" इन्जेर वेह्तोर.

आक्रिता गोस्टि

²⁴ येसु लाड किय्वल वेर सिस्यले इव गट्नन सूड्सि, गवा वेह्ले, इव सम्दोन लिहि कीतोर. वेना गवा सतेम इन्जेर माकुन टावा. ²⁵ येसु बोमित पोरो कीतङ काम्क उंडे वेले జాగతె వోంతొర్" ఇంజెర్ యేసు వెహ్తొర్. 19 పేతురు బాతల్ మరస్ ఆసి, బగవంతస్ మయ్మ తరంతొర్ ఇన్వల్ తొహ్లె, యేసు ఇహిస్ వెహ్తొర్. అహస్ వెహ్తా పెజె, "నా బక్తి పియ్సి తాక" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

 20 పస్క సడ్ద జేవున్ కీనెకె, పర్బునగ ఉండె ఇచుర్ కరుమ్ ఉర్న్గ మాసెర్, 'పర్భు! వోర్ బోర్ ఆందుర్?' ఇంజెర్ పూసి కీతొర్ వోర్, యేసు లాడ్ కియ్వల్ సిస్యల్, తమ్య పెజెయ్ వాసెర్ పేతుర్తున్ దిస్తార్. 21 వె వోన్ సూడ్పి పేతురు, "పర్బు! వేన్ బతల్ జర్తంత?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతొర్. 22 తె యేసు, "నన ఉందుంది జోక వానల్ వేరి, వోర్ మన్వల్ నాకున్ పసంద్ మల్తెకె, వోన్ బారెతె నీక్ బతల్ ఆయి. సిరిప్ నిమె నా బక్తి పియ్స్తి తాక" ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్హార్. 23 అదెన్ హిందల్, వోర్ సిస్యన మరన్ ఆయొ ఇన్వల్ గొస్టి బక్తలిర్ నడ్డుమ్ కప్త. బతి యేసు లాడ్ కియ్వల్ సిస్యన్ బారెతె, అహన్ వెహ్మకి. సిరిప్, "నన ఉందుంది జోక వానల్ వేరి, వోర్ మన్మల్ నాకున్ పసంద్ మత్తెకె, వోన్ బారెతె నీక్ బతల్ ఆయి ఇంజెర్ వెహ్తూర్.

ఆక్రిత గొస్టి

 24 యేసు లాడ్ కియ్పల్ వేర్ సిస్యలె ఇవ్ గట్నన్ సూడ్సి, గవ వెహ్లె, ఇవ్ సమ్పెన్ లిహి కీతొర్. వేన గవ సతెమ్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. 25 యేసు బొమిత్ పొరొ కీతంగ్ కామ్క్ ఉండె వెలె మంతంగ్. అవెనల్ హర్ ఉందితున్ పోడి కీసి లిహి కీతెకె, అవ్ పుస్తకున్ ఇర్లె, ఇద్ దునియత జాగ యెవొ ఇంజెర్ నన సోంచ్ కీంతొన్. मंतङ. अवेनल हर उंदितुन पोडि कीसि लिहि कीतेके, अव पुस्तकुन इर्ले, इद दुनियता जागा येवो इन्जेर नना सोन्च कींतोन.

© 2017, Wycliffe Bible Translators

This work is licensed under a Creative Commons

Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International License.